KALENDARZ SAMORZĄDOWY

NA ROK 1934

NAKŁADEM
SAMORZĄDOWEGO INSTYTUTU WYDAWNICZEGO
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
w Warszawie
WARSZAWA, UL. ŚWIĘTOKRZYSKA 13, TEL. 5 92-63.

BIBLJOTEKA SAMORZĄDU

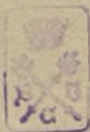
IX ROK WYDAWNICTWA

KALENDARZ SAMORZĄDOWY

NA ROK 1934

NAKŁADEM
SAMORZĄDOWEGO INSTYTUTU WYDAWNICZEGO
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
w Warszawie
WARSZAWA, UL. ŚWIĘTOKRZYSKA 13. TEL. 5-92-63.

Spis rzeczy.

ROK 1934
ERY CHRZEŚCIJAŃSKIEJ

jest rokiem zwyczajnym, mającym 365 dni.

ZNAKI KSIĘŻYCA.

🌑 Nów. 🌕 Pełnia. ☾ Pierwsza kwadra. ☽ Ostatnia kwadra.

ZAĆMIENIA SŁOŃCA.

W r. 1934 nastąpią dwa zaćmienia słońca i dwa zaćmienia księżyca. W Polsce widoczne będzie tylko jedno zaćmienie księżyca (w dniu 20 stycznia).

PORY ROKU.

Wiosna rozpoczyna się 21 marca o godz. 8,28 (czas śr.-europ.)
Lato rozpoczyna się 22 czerwca o godz. 3,48 (czas śr.-europ.)
Jesień rozpoczyna się 23 września o godz. 18,48 (czas śr.-europ.)
Zima rozpoczyna się 22 grudnia o godz. 13,50 (czas śr.-europ.)

TABELA ŚWIĄT RUCHOMYCH W LATACH 1934 — 1937.

Rok	Popielec	Wielkanoc	Wniebowstąpienie Pańskie	Zesłanie Ducha św	Boże Ciało	Niedziela 1-sza Adwentu
1934	14 lutego	1 kwietnia	10 maja	20 maja	31 maja	2 grudnia
1935	6 marca	21 kwietnia	30 maja	9 czerwca	20 czerw.	1 grudnia
1936	26 lutego	12 kwietnia	21 maja	31 maja	11 czerw.	29 listopada
1937	10 lutego	28 marca	6 maja	16 maja	27 maja	28 listopada

WŁADZE POLSKIE I URZĘDY ŚWIĘTUJĄ W DNI NASTĘPUJĄCE:

Wszystkie niedziele całego roku.
Nowy Rok (1 stycznia).
Święto Trzech Króli (6 stycznia).
Matki Boskiej Gromnicznej (2 lutego).
Drugi dzień Wielkiejnocy (data zmienna).
Święto Narodowe: Konstytucja 3-go maja.
Wniebowstąpienie Pańskie (data zmienna).
Drug. dzień Zielonych Świątek (data zmienna).
Boże Ciało (data zmienna).
Św. Apostołów Piotra i Pawła (29 czerwca).
Wniebowzięcie N. M. P. (15 sierpnia).
Wszystkich Świętych (1 listopada).
Rocznica Niepodległości (11 listopada).
Niepokalane Poczęcie N. M. P. (8 grudnia).
Pierwsze i drugie święto Bożego Narodzenia (25 i 26 grudnia).

STYCZEŃ
ma dni 31

Dnie		Święta rzymsko katolickie	Kalendarz grecko-katolicki
1	**Pn**	**N. Rok. Mieczysława**	**19 Bonifatija mucz.**
2	W	Im. Jezus. Makarego	20 Ihnatija Bohon. smcz.
3	Śr	Genowefy p.	21 Julijanny mcz.
4	Cz	Eugenjusza	22 Anastazji wmcz.
5	**Pt**	Telesfora m.	23 Desjatj mucz. na Krytj.
6	S	**Trzech Króli**	24 Naw. Rożd. Euhenji
7	**N**	**Lucjana m.**	**25 Rizdwo Chrystowe**
8	Pn	Seweryna ob.	**26 Sobor Pr Bohor, Jos.**
9	W	Juljana m.	27 Stefana prwmcz.
10	Śr	Agatona	28 20.000 Mucz. u Nik.
11	Cz	Honoraty p.	29 Mityjubytychu Wyfl.
12	Pt	Arkadjusza m.	30 Anisiji mcz.
13	S	Gotfryda i Leona	31 Melaniji prep.
14	**N**	**Hilarego Dk.**	**1 Nowyj Rik Wasylija w**
15	Pn	Pawła 1 pust.	2 Sylwestra papy
16	W	Marcelego pap. m.	3 Małachiji pror.
17	Śr	Antoniego ob.	4 Sobor 70 Ap.
18	Cz	Katedry św. Piotra	5 Naw. B h. Teopempta
19	Pt	Henryka b. m.	**6 Bohojawlenje Hosp.**
20	S	Fabjana i Sebast. m.m.	7 Sobor Św. Chrest.
21	**N**	**Agnieszki p. m.**	**8 Jurija Emilijana**
22	Pn	Wincentego, Anastazji	9 Polijewkta mcz.
23	W	Zaślubiny N. M. P., Rajmunda	10 Hryhorija prep.
24	Śr	Tymoteusza b. m.	11 Teodozija W. prep.
25	Cz	Nawrócenie św. Pawła ap.	12 Tatijany mcz.
26	Pt	Polikarpa b. m.	13 Jermyła i Str.
27	S	Jana Chryzostoma Dk.	14 Otciw w Synaji
28	**N**	**Walerego b.**	**15 Pawła T. i Iwana**
29	Pn	Franciszka Sal. b. Dk.	16 Pokl. ok. Ap. Petra
30	W	Martyny p. m.	17 Antonija Wel.
31	Śr	Piotra z Nolasko	18 Atanazija i Kyryła

Święta prawosławne
(Według nowego stylu).

1 Nowy Rok; 6 Bogojawlenje (Jordan).

Święta
wyznania Mojżeszowego

17 Rozchodesz czyli 1-szy dz. m-ca Szebat.

LUTY
ma dni 28

Dnie		Święta rzymsko-katolickie	Kalendarz grecko-katolicki
1	Cz.	Ignacego b. m.	19 Makarija prep.
2	Pt	M. B Gromnicznej	20 Ewtymija W.
3	S	Błażeja b. m.	21 Maksyma prep.
4	N	**Andrzeja Kors. b.**	**22 Tymot. ap. Anast.**
5	Pn	Agaty b. m.	23 Klymentija swszczm.
6	W	Tytusa b.	24 Ksenjiji prep.
7	Śr	Romualda op. ☽	25 Hryhorija Bohosłowa
8	Cz	Jana z Matty	26 Ksenofonta prep.
9	Pt	Apolonji p. m.	27 Per. m. Iw. Zoł.
10	S	Scholastyki p.	28 Jefrema prep.
11	N	**Zj. się N. M. P w Lourd.**	**29 Per. moszcz. Ihn. Boh.**
12	Pn	7 założ. Serwit. i Julj. m.	30 Troch Swiatyteliw
13	W	Grzegorza II pap.	31 Kyra i Iw. bezsr.
14	Śr	Popiel c Walentego b. m. 🌕	1 Lutvj. Tryfona mcz.
15	Cz	Faustyna m.	**2 Stritennia Hospodne**
16	Pt	Juljanny p. m.	3 Symeona i Anny
17	S	Juljana z Kap.	4 Izydora prep.
18	N	**Symeona b. m.**	**5 Ahafiji mcz.**
19	Pn	Konrada w.	6 Wukoł prep.
20	W	Leona b.	7 Parten i Łuky prep.
21	Śr	Feliksa b. ☾	8 Teodora strat.
22	Cz	Stol. św. Piotra w Antj.	9 Nykyfora mcz.
23	Pt	Piotra Damjana Ok.	10 Charlampia mcz.
24	S	Macieja Apostoła	11 Wla ija smcz.
25	N	**Cezarego m.**	**12 Mełetija sw.**
26	Pn	Wiktora m.	13 Martynijana prep.
27	W	Aleksandra b.	14 Awksentija prep.
28	Śr	Teofila m. i Romana	15 Onysyna ap. Paf.

Święta prawosławne
(Według nowego stylu)

2 Sretien. Gosp.; 18 Zaczat. na Wiel. Post.

Święta wyznania Mojżeszowego

16 Rozchodesz czyli 1-szy dz. m-ca Adar; 28 Post Estery

MARZEC
ma dni 31

Dnie		Święta rzymsko-katolickie	Kalendarz grecko-katolicki
1	Cz	Albina b. i Antoniny	16 Pamfyła mcz.
2	Pt	Pawła m. Heleny wd.	17 Teodora
3	S	Kunegundy ces.	18 Lwa Papy
4	N	**Kazimierza kr. w.**	**19 2-a Post. Archip. Ap.**
5	Pn	Gerazyma pap.	20 Lwa ep. Kat.
6	W	Perpetuy i Felic. mm.	21 Tym prep.
7	Śr	Tomasza z akw. Dk.	22 Najd. m. Mucz. w E.
8	Cz	Wincentego K., Jana B.	23 Polikarpa smcz.
9	Pt	Franciszki Rz. wd.	24 1 i 2 n. hoł. Sw. Chr.
10	S	40 Męczenników	25 Tarasia sw.
11	N	**Konstantyna W.**	**26 3-cia Posta. Porfirija**
12	Pn	Grzegorza W. p.	27 Prokopja
13	W	Krystyny b. m.	28 Wasyłija isp.
14	Śr	Matyldy król.	1 Mart. Ewdokiji prep.
15	Cz	Klemensa Dw. w.	2 Teodota smcz.
16	Pt	Juljana z Cyl.	3 Ewtropija i tow.
17	S	Józefa z Arymatei	4 Harasyma prep.
18	N	**Cyryla J.**	**5 4-a Posta. Konona**
19	Pn	Józefa Obl. N. M. P.	6 42 Mucz.
20	W	Teodozji	7 Wasyłija smcz.
21	Śr	Benedykta op.	8 Teofilakta prep.
22	Cz	Katarzyny szw.	9 40 Mucz. w Sewast.
23	Pt	Feliksa m.	10 Kodrata i tow.
24	S	Gabrjela Arch.	11 Sofronija patr.
25	N	**Zwiastowanie N. M. P.**	**12 5-a Posta. Teofana**
26	Pn	Teodora	13 Per. p. N.
27	W	Jana Damasc. Dk.	14 Wenedykta prep.
28	Śr	Jana Kapistrana	15 Ahapija mcz.
29	Cz	W. Czwartek, Eust.	16 Sawyna i Julijana
30	Pt	W. Piątek, Gwiryna	17 Aleksija prep.
31	S	W. Sobota, Balbiny	18 Kyryla Jerus

Święta prawosławne
(Według nowego stylu)

25 Zwiastowanie N.M.P. (Błogowieszcz. Presw. Bogorodicy).

Święta wyznania Mojżeszowego

1 Purym (ostatki); 2 Szuszan Purym; 17 Rozchodesz czyli 1 dz. m-ca Nisan; 31 Pesach (1 uroczysty dz. święta Wielkiej Nocy).

KWIECIEŃ
ma dni 30

Dnie		Święta rzymsko-katolickie	Kalendarz grecko-katolicki
1	N	**Wielkanoc, Hugona**	**19 Chryzanta i Darlji**
2	Pn	**Pon. Wiel. Francisz. z P.**	20 Sawy
3	W	Ryszarda b.	21 Jakowa isp.
4	Śr	Izydora b. Dk.	22 Wasylija smcz.
5	Cz	Wincentego Ferer.	23 Weł. czetwer. Nikona
6	Pt	Celestyna pap. ☽	24 Weł. piat. Zach. i Jak.
7	S	Epifanjusza b. m.	25 Weł. sub. Błahowiszcz.
8	N	**Dionizego b.**	**26 Woskr. Chr. Sob. Ar.**
9	Pn	Marji Kleofasowej	**27 Switt pon. Matrony**
10	W	Ezechjela	28 Switt. wtor., Ilarijona
11	Śr	Leona W. pap. Dk.	29 Marka i Kyr. Prep.
12	Cz	Juljusza pap.	30 Iwana listw.
13	Pt	Hermenegilda	31 Ipatija
14	S	Justyna m. 🌕	1 Kwiteń Marji E.
15	N	**Bazylego**	**2 Tyta i Amf.**
16	Pn	Benedykta J.	3 Nykyty
17	W	Aniceta P.	4 Josyfa
18	Śr	Apolonjusza	5 Teoduła
19	Cz	Jerzego b.	6 Ewtychija smcz.
20	Pt	Teodora W.	7 Georgija sw.
21	S	Anzelma b. Dk. ☾	8 Irodijona i i. Ap.
22	N	**Sotera i Kaja p. p. m. m.**	**9 Ewpsychija mcz.**
23	Pn	Wojciecha b. m.	10 Terentija
24	W	Fidelisa ze Sygm.	11 Antypy smcz.
25	Śr	Marka Ew.	12 Wasylija prep.
26	Cz	M. B. Dob. Rady, Kleta	13 Artemona smcz.
27	Pt	Piotra K. Dk., Zyty	14 Martyna papy
28	S	Pawła od Krzyża	15 Aryst. Puda i pr.
29	N	**Piotra z Werony m.** 🌑	**16 Ahafiji, Chion, Iryny**
30	Pn	Katarzyny ze Sienny	17 Symeona

Święta prawosławne
(Według nowego stylu)

1 Wchod Gosp. w Jerusalim; 8. 9. 10 Święta Wielkiej Nocy (Christ. Woskr).

Święta wyznania Mojżeszowego

1 Pesach (2 uroczysty dz. św. Wielkanocnego); od 2 do 5 wolne św. Wielkiejnocy); 6 i 7 ostatnie dnie urocz. św. Wielkiej Nocy; 16 Rozchodesz czyli 1 dz. m-ca Ijar.

MAJ
ma dni 31

Dnie		Święta rzymsko-katolickie	Kalendarz greck -katolicki
1	W	Filipa i Jakóba Ap.	18 Iwana Dekapot.
2	Śr	Zygmunta	19 Iwana prep.
3	Cz	**Królowej Kor. Polskiej**	20 Teodora Trich.
4	Pt	Znalez. Krzyża św., Moniki	21 Januarija smcz.
5	S	Piusa V pap.	22 Teodora Syk. prep.
6	N	**Jana w Oleju**	**23 N. 2-Rozsłab. Georgia**
7	Pn	Opieki św. Józefa. Domic.	24 Saby m.
8	W	Stanisława b. m.	25 Marka ew.
9	Śr	Grzegorza z Naz. Dk.	26 Wasylija smcz.
10	Cz	**Wnl bowst. P. Anton.**	27 Symona smcz.
11	Pt	ranciszka de Hieron.	28 Jasona i Sos. ap.
12	S	Pankracego	29 Muc. w Kyzyci
13	N	**Serwacego**	**30 Jakowa ap.**
14	Pn	Bonifacego m.	1 Maj. Jer mij pror.
15	W	Zofji	2 Atanazija W.
16	Śr	Andrzeja Boboli	3 Teodozyja pecz.
17	Cz	Paschalisa Baylon	4 Wozne i Hosp., Pelah.
18	Pt	Wenancjusza m.	5 ryny mcz.
19	S	Potra Celestyna	6 Joba mnohoslr.
20	N	**Zesł. Ducha św. Bern.**	**7 N. Slporodżenoho**
21	Pn	**Poniedz. św. Tymot.**	8 Iwana teol.
22	W	Heleny	9 Per. m. sw Nyk.
23	Śr	Dezyderjusza b. m.	10 Symeona Zyl. Ap.
24	Cz	N. M. P. Wspom.	11 Moki a smcz.
25	Pt	Grzegorza VII pap.	12 Epifanjusza
26	S	Filipa Neruesza	13 Glykeriji mcz.
27	N	**Bedy Dk. Jana**	**14 Sosz. św. Ducha Izyd.**
28	Pn	Augustyna b.	**15 Presw. Trojci. Pach.**
29	W	Marji Magd. de Pazzis	16 Teodora osw.
30	Śr	Feliksa p. m.	17 Andronika ap.
31	Cz	**Boże Ciało N. M. P. Pośr Ł.**	18 Teodola mcz.

Święta prawosławne
(Według nowugo stylu)

17 Wniebowstąpienie (Woznie-sienije Gosp.; 27 Dzień Św. Trójcy; 28 Dzień Św. Ducha

Święta wyznania Mojżeszowego

3 Łag.beomar; 15 Rozchodesz czyli 1 dz. m-ca Sywan; 20 i 21 Szowuos (uroczyste Zielone Świątki).

CZERWIEC
ma dni 30

Dnie		Święta rzymsko-katolickie	Kalendarz grecko-katolicki
1	Pt	Jakóba S.	19 Patrykija
2	S	Sadoka i Towarz.	20 Tałalja mcz.
3	N	**Erazma b. m. Klot.**	**21 N. 1 Wsich Swiatych**
4	Pn	Franciszka	22 Bazyl.
5	W	Bonifacego	23 Michała
6	Śr	Norberta b., Klaudj	24 Symeona pr.
7	Cz	Roberta op.	25 Presw. Ewch.
8	Pt	Medarda b.	26 Karpa ap.
9	S	Felicjana	27 Teraponta smcz.
10	N	**Małgorzaty Kr., Bog. b.**	**8 N. 2 po S. Nykyły**
11	Pn	Barnaby ap.	29 Teodozij m.
12	W	Jana F. w.	30 Isaakija prep.
13	Śr	Antoniego z Padwy	31 Jer. ap. i Ap. m.
14	Cz	Bazylego W.	1 Czerwń. Just. mcz.
15	Pt	Modesta	2 Presw. Seic, Chr.
16	S	Felicjana	3 Lukijana mcz
17	N	**Jolanty, Adolfa Inoc.**	**4 N. 3 po S. Mytrof.**
18	Pn	Efrema DK.	5 Doroteja
19	W	Gerwazego i Protazego	6 Wysarijona
20	Śr	Sylwerjusza pap. m.	7 Teodota smcz.
21	Cz	Alojzego Gonzagi w.	8 Teodora str.
22	Pt	Paulina b.	9 Kyryła sw.
23	S	N. S. P. J. Zenona m.	10 Tymoteja
24	N	**Nar. św. J. Chrzcic.**	**11 N. 4 po S. Wartołom.**
25	Pn	Prospera b. w.	12 Onufrija W.
26	W	Jana i Pawła	13 Akylyny mcz.
27	Śr	Władysława Kr.	14 Jelyseja pror.
28	Cz	Ireneusza b.	15 Amosa, Jeronima
29	Pt	**Piotra i Pawła Apost.**	16 Tychona ep.
30	S	wspomn. św. Pawła Ap.	17 Man. Saw. i pr.

Święta prawosławne (Według nowego stylu)	Święta wyznania Mojżeszowego
24 Rożdestwo Ioana Predtecz.; 29 Pierwow. ap. Pietra i Pawła.	14 Rozchodesz czyli 1 dz. m-ca Tamun.

LIPIEC
ma dni 31

Dnie		Święta rzymsko-katolickie	Kalendarz grecko-katolicki
1	N	**Przem. Krwi P. J. Rom.**	**18 N. 5 po S. Leontija**
2	Pn	Nawiedzenie N. M. P.	19 Judy Ap.
3	W	Leona pap. Anatola	20 Metodija smcz.
4	Śr	Teodora b.	21 Julijana Tars.
5	Cz	Antoniego Zakk.	22 Ewsewija smcz.
6	Pt	Łucji p. m.	23 Ahrypiny mcz.
7	S	Cyryla i Metodego	24 Rizdwo sw. Iw. Chr.
8	N	**Elżbiety Król.**	**25 N. 6 po S., Tewroniji**
9	Pn	Weroniki de Julj.	26 Dawyda
10	W	7 Braci Męczenników	27 Samsona prep.
11	r	Piusa I pap.	28 Per. mosz. Kyr. i Iw.
12	Cz	Jana Gwalberta	**29 Petra i Pawła**
13	Pt	Anakleta p., Małg. p.	30 Sobor 12 Ap
14	S	Bonawentury Dk.	1 Łypeń. Kosmy i Dam.
15	N	**Rozesłanie św. Apost.**	**2 N 7 po S., Poł. R. Pr.**
16	Pn	M. B. Szkapl., Andrz.	3 Jakynta
17	W	Aleksego w.	4 Andrija Kryt.
18	Śr	Szymona z Lipnicy	5 Kyryła i Met.
19	Cz	Wincentego a Paulo	6 Atanaz., Aton.
20	Pt	Bł. Czesława	7 Tomy i Akakija
21	S	Daniela, Praksedy p.	8 Prokopia mcz.
22	N.	**Marji Magdaleny**	**9 N. 8 po S., Pankrat.**
23	Pn	Apolinarego b. m.	10 Antonija
24	W	Bł. Kingi Kr., Kryst.	11 Ewfymiji i Ol.
25	Śr	Jakoba Ap.	12 Prokla i Ilar.
26	Cz	Anny matki N. M. P.	13 Sobor. Arch. Hawr.
27	Pt	Pantaleona m., Natalji	14 Akyły, Kuryka
28	S	Wiktora pap.	15 Wołodymyra W.
29	N	**Marty p.**	**16 N. 9 po S., Atynog.**
30	Pn	Rufina	17 Mariny
31	W	Ignacego Lojoli w.	18 Jakynła i Emiljana

Święta prawosławne
(Według nowego stylu)

Święta wyznania Mojżeszowego

1 Szewo-osor betamuz, post (na pamiątkę oblężenia Jerozolimy); 13 Rozchodesz czyli 1 dz. m-ca Ab.; 22 Tysze-beab, post (na pamiątkę zburzenia św. w Jerozolimie).

SIERPIEŃ
ma dni 31

Dnie		Święta rzymsko-katolickie	Kalendarz grecko-katolicki
1	Sr	Piotra w okowach	19 Makryny i Dija
2	Cz	N. M. P. Anielskiej, Alf. ☽	20 Ilji pror (na ned)
3	Pt	Znal. relik. św. Szczepana	21 Symeona i Iwana
4	S	Dominika w.	22 Marji Mahdałyny
5	N	**M B. Śnieżnej**	**23 N. 10 po S. Tryfona**
6	Pn	Przemienienie Pańskie	24 Borysa
7	W	Kajetana	25 Usp. św. Anny
8	Śr	Emiljana	26 Jermołaja mcz.
9	Cz	Jana Vianney i Romana m.	27 Pantelejmona mcz.
10	Pt	Wawrzyńca m.	28 Prochora i i. Ap.
11	S	Zuzanny p.	29 Kałynika mcz.
12	N	**Klary p.**	**30 N. 11 po S., Syły ap.**
13	Pn	Hipolita i Kasj. mm.	31 E. dok
14	W	Euzebiusza b.	1 Sierpień. Proisch. Cz.
15	Śr	**Wniebowzięcie Najśw. M. P.**	2 Peren. m. sw. Stefana
16	Cz	Joachima i Rocha	3 Isaakija D. Fawsta
17	Pt	Jacka w.	4 Ewdokiji prmcz.
18	S	Heleny ces. ☾	5 Ewsygnia mcz.
19	N	**Ludwika Toloz.**	**6 N. 12 po S., Preobr. H.**
20	Pn	Bernarda op. Dk.	7 Dometija
21	W	Joanny Fr. de Chaut.	8 Emil jana
22	Śr	Tymoteusza m.	9 Mattija Ap.
23	Cz	Filipaa i Benicjusza	10 Lawrentija mcz.
24	Pt	Bartłomieja Ap.	11 Ewpla mcz.
25	S	Ludwika kr.	12 Fotija, Anyk. mcz.
26	N	**M. B. Częstochowskiej**	**13 N 13 po S., Maksyma**
27	Pn	Józefa Kalas.	14 Micheja
28	W	Augustyna b. w Dk.	15 Usp. Pr. Boh.
29	Śr	Ścięcie św. Jana Chrzciciela	16 Per. n. Chr. Hosp.
30	Cz	Róży Limańskiej	17 Myrona mcz.
31	Pt	Rajmunda, Izabelli ☽	18 Flora i Ławra mcz.

Święta prawosławne
(Według nowego stylu)

6 Preobrażenje Gosp; 15 Usplenie Pres. Bogor.; 29 Usiekn. glawny Ioana Przedt.

Święta
wyznania Mojżeszowego

12 Rozhodesz czyli 1 dz. m-ca Elul.

WRZESIEŃ
ma dni 30

Dnie		Święta rzymsko-katolickie	Kalendarz grecko-katolicki
1	S	Bronisławy, Idziego	19 Andrzeja
2	N	**Stefana kr.**	**20 N 14 po S., Samuiła**
3	Pn	Szymona Słup.	21 Taddeja
4	W	Rozalji	22 Akatonika mcz.
5	Śr	Wawrzyńca Just. b. w.	23 Łupa mcz.
6	Cz	Zacharjasza Pr.	24 Ewtycha mcz.
7	Pt	Anastazji, Reg.. J. m.	25 Wartołomeja
8	S	Narodzenie Najśw. Marji P.	26 Adrijana i Natalji
9	N	**Piotra Klawera**	**27 N. 15 po S., Pimena**
10	Pn	Mikołaja z Tolent.	28 Mojseja
11	W	Prota i Jacka m.	29 Us. hol Iw. Chr.
12	Śr	Imienia Najśw. Marji Panny	30 Aleksija aen.
13	Cz	Filipa m.	31 Poł. p Janna Pr. Boh.
14	Pt	Podwyższenie Krzyża św.	1 Weres.. Now. C. Rik
15	S	N. M. P. Bol. Nikod.	2 Mamanta mcz.
16	N	**Kornela, Cyprj. mm.**	**3 N. 16 po S., Antyma**
17	Pn	Stygmat św. Franc.	4 Wawyły
18	W	Józefa z Kupert	5 Zacharlji i Jelys.
19	Śr	Januarego b. m.	6 Czud o arch. Mych
20	Cz	Eustachego m.	7 Sozonta mcz.
21	Pt	Mateusza Ap. i ew.	8 Rizdwo Pr. Bohor.
22	S	Tomasza z Wilan.	9 Joakyma i Anny
23	N	**Tekli p. m.**	**10 N. 17 po S, Mynod.**
24	Pn	N. M. P. od wyk. niew.	11 Teodory
25	W	Bł. Władysława z Gieln.	12 Awtonoma smcz.
26	Śr	Cyprjana i Justyny mm.	13 Obrz. Chr. Kornylija
27	Cz	Kosmy i Damjana mm.	14 Wozdw. Cz. Chresta
28	Pt	Wacława kr.	15 Nykyty wmcz.
29	S	Michała Archanioła	16 Ewfymiia wmcz.
30	N	**Hieronima Dk.**	**17 N. 18 po S., Sofiji**

Święta Prawosławne
(Według nowego stylu)

8 Rożdestwo Presw. Bogorodicy; 14 Wozdw. Kresta Gospod.

Święta
wyznania Mojżeszowego

10 i 11 Rosz Haszana, Nowy Rok 5695 od stworzenia świata; 11 1 dz. m-ca Tyszry; 12 post Gedalji; 19 Jom Kipur, post (Sądny dzień); 24 i 25 Sukos (urocz. święta Szałasów). 30 Hoszana Raba (św. palm).

PAŹDZIERNIK
ma dni 31

Dnie		Święta rzymsko-katolickie	Kalendarz grecko-katolicki
1	Pn	Bł. Jana z Dukli	18 Ewmeniji
2	W	Aniołów Stróżów	19 Trofyma mcz.
3	Śr	Teresy od Dziec. Jezus	20 Ewstachija mcz.
4	Cz	Franciszka z Asyżu	21 Kondrata ap.
5	Pt	Placyda m.	22 Foky smcz.
6	S	Brunona op.	23 Zaczał lw. Chr.
7	N	**M. B. Różańcowej**	**24 N. 19 po S., Tekli prep.**
8	Pn	Brygidy wd.	25 Ewfrozyny
9	W	Dionizego areop.	26 Pre t. lw. Bohosława
10	Śr	Franciszka Boryj.	27 Kallistrata mcz.
11	Cz	Emiljana m.	28 Charytona prep.
12	Pt	Maksymiljana b.	29 Kyrijaka prep.
13	S	Edwarda kr.	30 Hryhorija smcz.
14	N	**Kaliksta pap. m.**	**1 Żowteń, N. 20 po S.**
15	Pn	Teresy p., Jadwigi ks.	2 Kyprijana
16	W	Gerarda	3 Dionyzija smcz.
17	Śr	Małgorzaty M.	4 Jerofeja smcz.
18	Cz	Łukasza Ew.	5 Charytyny prep.
19	Pt	Piotra z Alkantary	6 Tomy ap.
20	S	Jana Kantego	7 Serchija i Wakcha
21	N	**Urszuli p. m.**	**8 N. 21 po S., Pełahiji**
22	Pn	Korduli p. m., Filipa	9 Jakowa Ap.
23	W	Ignacego Seweryna	10 Ewlampija i Eul. mcz.
24	Śr	Rafała Archanioła	11 Fylypa ap.
25	Cz	Kryspina	12 Prowa i tow.
26	Pt	Ewarysta pap. w. Luc.	13 Karpa m z., Kos.
27	S	Sabiny i Florencji m.	14 Nazaryja
28	N	**Chrystusa Kr., Szym.**	**15 N. 22 po S., Ewłymija**
29	Pn	Narcyza b.	16 Łonkina
30	W	Edmunda	17 Ozijі pror.
31	Śr	Antonina, Lucyli	18 Łuky Ap.

Święta prawosławne
(Według nowego stylu)

1 Pokrow. Presw. Bogorodicy.

Święta wyznania Mojżeszowego

1 Szemini Aceres; 2 Symches Tora ost. urocz. św. Sukos; 10 Rozchodesz czyli 1 dz. m-ca Marcheszwan.

LISTOPAD

ma dni 30

Dnie		Święta rzymsko-katolickie	Kalendarz grecko-katolicki
1	Cz	**Wszystkich Świętych**	19 Jofila pror.
2	Pt	D i. ń Zaduszny	20 Artemija wmcz.
3	S	Huberta b.	21 Ilarijona wel. prep.
4	N	**Karola Boromeusza**	**22 N. 23 po S., Awerkija**
5	Pn	Zacharjasza i Elżb.	23 Jakowa
6	W	Leonarda, Feliksa	24 Arety i tow. mcz.
7	Śr	Amaranta, Nikandra	25 Markijana mcz.
8	Cz	Gotfryda i Maura	26 Dymytria wmcz.
9	Pt	Teodora m.	27 Nestora mcz.
10	S	Andrzeja z Awelinu	28 Paraski wmcz.
11	N	**Marcina b.**	**29 N. 24 po S., Anastazji**
12	Pn	Marcina p., 5 Br. Pol.	30 Zynowia
13	W	Stanisława Kostki	31 Stachija i i. ap.
14	Śr	Jozefata b. m.	1 Padołyst., Kosmy i D.
15	Cz	Leopolda Gertrudy p.	2 Akindyna mcz.
16	Pt	M. B. Ostrobramskiej, Edmun.	3 Ekepsymy mcz.
17	S	Grzegorza C., Sal.	4 Joanikija W.
18	N	**Romana**	**5 N 25 po S., Hałakt.**
19	Pn	Elżbiety kr.	6 Pawła św.
20	W	Feliksa Walezj.	7 Jerona i i. mcz.
21	Ś	Ofiarowanie Najśw. Marji P.	8 Sobor św. Arch. M.
22	Cz	Cecylji p. m.	9 Onysyfora mcz.
23	Pt	Klemensa i pap. m.	10 Erasta i i. ap.
24	S	Jana od Krzyża Dk.	11 Myny, Wiktora i i.
25	N	**Katarzyny p. m.**	**12 N. 26 po S., Josafata**
26	Pn	Jana Berchm. K w.	13 Iwana
27	W	Walerjana, Wergilj. b.	14 Fyłypa Ap.
28	Śr	Zdzisławy, Mansweta	15 Huria i i. mcz.
29	Cz	Saturnina i Filemona	16 Mateja Ap.
30	Pt	Andrzeja Ap., Justyny	17 Hryhorija ep. czud.

Święta prawosławne

(Według nowego stylu).

21 Wwied. w Chram Presw. Bogorod.

Święta wyznania Mojżeszowego

8 Rozchodesz czy i 1 dz. m-ca Kisleiw.

GRUDZIEŃ
ma dni 31

Dnie		Święta rzymsko-katolickie	Kalendarz grecko-katolicki
1	S	Eligjusza b. Natalji	18 Platona i Romana
2	N	**Biblany P. m.**	**19 N. 27 po S., Awdija p.**
3	Pn	Franciszka Ksawerego	20 Hrynorija
4	W	Barbary p. m.	21 Wwed. w chram. P. B.
5	Śr	Sabby op., Anastazji	22 Fylymona p.
6	Cz	Mikołaja b.	23 Amfilocnia ep.
7	Pt	Ambrożego b. Dk.	24 Kateryny wmcz.
8	S	**Niepokalane Poczęcie N.P.M.**	25 Klymenta i P.
9	N	**Leokadji, Walerji**	**26 N. 28 po S., Alypia p.**
10	Pn	N. M. P. Loretańsk.	27 Jak pers.
11	W	Damazego, Sabiny	28 Stefana prep. mcz.
12	Śr	Aleksandra m.	29 Paramona mcz.
13	Cz	Łucji p. m.	30 Andrzeja Ap
14	Pt	Spirydyona b.	1 Hrudeń, Naumana pror.
15	S	Walerjana b.	2 Awwakuma pror.
16	N	**Euzebjusza, Albina**	**3 N. praotciw, Sofonia**
17	Pn	Łazarza b.	4 Warwary
18	W	Oczekiwanie N. M. P. Gracj.	5 Sawy prep.
19	Śr	Urbana	6 Nykołaja czud.
20	Cz	Teofila, Juljusza	7 Amwrozja ep.
21	Pt	Tomasza Ap.	8 Patapia ep.
22	S	Zenona m.	9 Nep. Zacz. P. D. M.
23	N	**Wiktorji p. m.**	**10 N. pered Rizdwom**
24	Pn	Wigilja, Adama i Ewy	11 Danyiła
25	W	**Boże Narodzenie**	12 Spyrydona prep.
26	Śr	**Szczepana męcz.**	13 Ewstratija smcz.
27	Cz	Jana Ap. i Ew.	14 Tyrsa mcz.
28	Pt	Młodzieniaszków	15 Elewterija smcz.
29	S	Tomasza b. m.	16 Ahheja pror.
30	N	**Eugenjusza b.**	**17 Danyiła prop.**
31	Pn	Sylwestra pap.	18 Sebastjana

Święta prawosławne
(Według nowego stylu)

6 Nikołaja Czudotw.; 25, 26 Rożdestwo Christa; 27 Archud Stefana.

Święta wyznania Mojżeszowego

od 2 do 8 Chanuka (św. Makabeuszów); 7 Rozchodesz czyli 1 dz. m-ca Tebet; 16 post (Asoro-betebet).

STYCZEŃ

1 ....

2 ....

3 ....

4 ....

5 ....

6 ....

7 ....

8 ....

9 ....

10 ....

11 ....

12 ....

13 ....

14 ....

15 ....

16 ....

17 ....

18 ....

19 ....

20 ....

21 ....

22 ....

23 ....

24 ....

25 ....

26 ....

27 ....

28 ....

STYCZEŃ

29 ....

30 ....

31 ....

LUTY

1 ....

2 ....

3 ....

4 ....

5 ....

6 ....

7 ....

8 ....

9 ....

10 ....

11 ....

12 ....

13 ....

14 ....

15 ....

16 ....

17 ....

18 ....

19 ....

20 ....

21 ....

22 ....

23 ....

24 ....

L U T Y

25 ....

26 ....

27 ....

28 ....

M A R Z E C

1 ....

2 ....

MARZEC

3 ....

4 ....

5 ....

6 ....

7 ....

8 ....

9 ....

10 ....

11 ....

12 ....

13 ....

14 ....

15 ....

16 ....

17 ....

18 ....

19 ....

20 ....

21 ....

22 ....

23 ....

24 ....

25 ....

26 ....

27 ....

28 ....

29 ....

30 ....

MARZEC

31 ....

KWIECIEŃ

1 ....

2 ....

3 ....

4 ....

5 ....

6 ....

7 ....

8 ....

9 ....

10 ....

11 ....

12 ....

13 ....

14 ....

15 ....

16 ....

17 ....

18 ....

19 ....

20 ....

21 ....

22 ....

23 ....

24 ....

25 ....

26 ....

KWIECIEŃ

27 ....

28 ....

29 ....

30 ....

MAJ

1 ....

2 ....

3 ....

4 ....

5 ....

6 ....

7 ....

8 ....

9 ....

10 ....

11 ....

12 ....

13 ....

14 ....

15 ....

16 ....

17 ....

18 ....

19 ....

20 ....

21 ....

22 ....

23 ....

24 ....

25 ....

26 ....

27 ....

28 ....

29 ....

30 ....

MAJ

31 ....

CZERWIEC

1 ....

2 ....

3 ....

4 ....

5 ....

6 ....

7 ....

8 ....

9 ....

10 ....

11 ....

12 ....

13 ....

14 ....

15 ....

16 ....

17 ....

18 ....

19 ....

20 ....

21 ....

22 ....

23 ....

24 ....

25 ....

26 ....

CZERWIEC

27 ....

28 ....

29 ....

30 ....

LIPIEC

1 ....

2 ....

3 ....

4 ....

5 ....

6 ....

7 ....

8 ....

9 ....

10 ....

11 ....

12 ....

13 ....

14 ....

15 ....

16 ....

17 ....

18 ....

19 ....

20 ....

21 ....

22 ....

23 ....

24 ....

25 ....

26 ....

27 ....

28 ....

29 ....

30 ....

LIPIEC

31 ....

SIERPIEŃ

1 ....

2 ....

3 ....

4 ....

5 ....

6 ....

7 ....

8 ....

9 ....

10 ....

11 ....

12 ....

13 ....

14 ....

15 ....

16 ....

17 ....

18 ....

19 ....

20 ....

21 ....

22 ....

23 ....

24 ....

25 ....

26 ....

SIERPIEŃ

27 ....

28 ....

29 ....

30 ....

31 ....

WRZESIEŃ

1 ....

2 ....

3 ....

4 ....

5 ....

6 ....

7 ....

8 ....

9 ....

10 ....

11 ....

12 ....

13 ....

14 ....

15 ....

16 ....

17 ....

18 ....

19 ....

20 ....

21 ....

22 ....

23 ....

24 ....

25 ....

26 ....

27 ....

28 ....

29 ....

WRZESIEŃ

30 ....

PAŹDZIERNIK

1 ....

2 ....

3 ....

4 ....

5 ....

PAŹDZIERNIK

6 ....

7 ....

8 ....

9 ....

10 ....

11 ....

12 ....

PAŹDZIERNIK

13 ....

14 ....

15 ....

16 ....

17 ....

18 ....

19 ....

20 ....

21 ....

22 ....

23 ....

24 ....

25 ....

26 ....

PAŹDZIERNIK

27 ....

28 ....

29 ....

30 ....

31 ....

LISTOPAD

1 ....

LISTOPAD

2 ....

3 ....

4 ....

5 ....

6 ....

7 ....

8 ....

9 ....

10 ....

11 ....

12 ....

13 ....

14 ....

15 ....

16 ....

17 ....

18 ....

19 ....

20 ....

21 ....

22 ....

23 ....

24 ....

25 ....

26 ....

27 ....

28 ....

29 ....

LISTOPAD

30 ....

GRUDZIEŃ

1 ....

2 ....

3 ....

4 ....

5 ....

6 ....

7 ....

8 ....

9 ....

10 ....

11 ....

12 ....

13 ....

14 ....

15 ....

16 ....

17 ....

18 ....

19 ....

20 ....

21 ....

22 ....

23 ....

24 ....

25 ....

26 ....

27 ....

28 ....

29 ....

30 ....

31 ....

Kalendarzyk myśliwski.

CZASY OCHRONNE OBOWIĄZUJĄCE NA TERENIE RZECZYPOSPOLITEJ Z WYJĄTKIEM WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO.*)

Czas ochronny oznaczony jest polami czarnemi.

Cyfry w tabelce oznaczają pierwszy i ostatni dzień czasu ochronnego.

RODZAJ ZWIERZYNY	Styczeń	Luty	Marzec	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Październ.	Listopad	Grudzień
Niedźwiedzie	15 ■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■ 15
Łosie — byki	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Jelenie — byki, daniele — rogacze	■	■	■	■	■	■	■	■	■ 15		■	■
Sarny — kozły	■	■	■	■	■ 15						■	■
Dziki			■	■								
Rysie	15 ■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■ 15
Żbiki		15 ■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
Kuny leśne (tumaki) i norki			■	■	■	■	■	■	■	■	■	
Borsuki	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■		■
Wiewiórki			■	■	■	■	■	■	■	■	■	
Zające — szaraki	15 ■	■	■	■	■	■	■	■	■	■ 20		
Zające — bielaki		15 ■	■	■	■	■	■	■	■	■		
Głuszce — koguty	■	■	■ 15		15 ■	■	■	■	■	■	■	■
Cietrzewie — koguty						■	■	■ 15				
Cietrzewie — kury w woj. Wileńsk., Białost., Nowogródzkiem, Poleskiem, Wołyńskiem	■	■	■	■	■	■	■	■ 15	15 ■	■	■	■
Jarząbki, pardwy		■	■	■	■	■	■	■ 15				
Bażanty — koguty		■	■	■	■	■	■	■	■	■		
Bażanty — kury	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■		■
Kuropatwy w wojew.: Wileńsk., Białost., Nowogr., Polesk., Wołyńsk., Krakowsk., Lwowsk., Stanisławowsk., Tarnopolsk.	■	■	■	■	■	■	■	■			■	■

*) Tabelka niniejsza podana w układzie Polskiego Związku Stowarzyszeń Łowieckich, Warszawa, Nowy Świat № 35.

(dokończenie)·

RODZAJ ZWIERZYNY	Styczeń	Luty	Marzec	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Październ.	Listopad	Grudzień
Kuropatwy w województwach pozostałych	■	■	■	■	■	■	■	■				■
Przepiórki	od przyl.			■	■	■	■	■				
Dzikie indyki — samce					15■	■	■	■	■	■15		
Dzikie indyki — samice	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■15		
Słonki					15■	■	■	■15				
Bataljony						■	■10					
Dzikie kaczory						■	■15					
Dzikie kaczki (samice i młode) oraz inne ptactwo wodne i błotne			■	■	■	■	■15					
Dzikie łabędzie, dzikie gęsi					15■	■	■					
Dzikie gołębie, drozdy, kwiczoły, paszkoty		■	■	■	■	■	■	■15				
Dropie, dropie — kamionki (strepety)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
Ptaki krukowate i drapieżne z wyjątkiem jastrzębi — gołębiarzy, krogulców, wron i srok		■	■	■	■	■	■	■15				

UWAGA: W województwach pomorskiem i poznańskiem, na podstawie rozporządzenia p. ministra rolnictwa i reform rolnych z dnia 28 kwietnia 1933 r. (Dz. U. RP. Nr. 35 z r. 1933, poz. 297) **polowanie na sarny — kozły zamknięte jest przez cały rok.**

Rozporządzenie to obowiązuje do dn. 14 maja 1935 r.

TERMINY OCHRONNE W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIEM.

Rozporządzenie Wojewody Śląskiego w porozumieniu ze Śląską Radą Wojewódzką z dnia 27 kwietnia 1933 r.

o zmianie czasów ochronnych, ustalonych obowiązującemi ustawami łowieckiemi dla poszczególnych gatunków zwierzyny łownej.

(Dziennik Ustaw Śląskich Nr. 15 z 1933 r., poz. 32).

§ 1.

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 12 grudnia 1923 r. (Dz. U. Śl. Nr. 43, poz. 212) ustalam w porozumieniu ze Śląską Radą Wojewódzką czasy ochronne dla niektórych gatunków zwierzyny łownej na przeciąg jednego roku, a mianowicie:

1) dla jeleni i danieli (byków) — od 1 listopada do 15 września,
2) „ łań i cieląt jeleni i danieli — cały rok,
3) „ rogaczy (kozłów, sarniuków) — od 1 listopada do 15 maja,
4) „ sarn (kóz, siut), koźląt, spicaków i widłaków — cały rok,
5) „ zajęcy — od 15 stycznia do 15 października,
6) „ borsuków — od 1 grudnia do 31 października,
7) „ głuszców — cały rok,
8) „ samic cietrzewi bażantów — cały rok,
9) „ kogutów cietrzewi — od 1 czerwca do 15 sierpnia,
10) „ kogutów bażantów — od 1 lutego do 15 października,
11) „ jarząbków — cały rok,
12) „ kuropatw — od 1 grudnia do 20 sierpnia,
13) „ kaczek — od 1 grudnia do 15 lipca.

Zakreślone terminy rozumie się włącznie.

§ 2.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 3 czerwca 1933 r. i obowiązuje do dnia 2 czerwca 1934 r.

Wojewoda Śląski
(—) Dr. GRAŻYŃSKI.

Art. 47. Nie wolno polować w czasie między zachodem a wschodem słońca. Wyjątek stanowi polowanie na słonki w czasie ciągu, na głuszce i cietrzewie w czasie toku, na łosie i jelenie na rykowisku, na kaczki na zlotach i przelotach oraz na dziki, wilki, lisy i wydry na czatach.

Art. 48. Zabrania się polować na żubry, bobry, kozice, świstaki, na samice i cielęta: łosia, jelenia, daniela, na sarny-kozy i koźlęta, na niedźwiedzia od niedźwiedziątek, na głuszce-kury, bażanty-kury, czarne bociany, oraz w województwach: pomorskiem, poznańskiem, warszawskiem, łódzkiem, kieleckiem, lubelskiem, krakowskiem, tarnopolskiem i stanisławowskiem na cietrzewie-kury.

Za cielęta: łosia, jelenia, daniela i koźlęta-sarny uważa się młode zwierzęta tych gatunków w czasie do końca lutego następnego roku po ich urodzeniu.

Art. 50. Przez cały rok wolno polować na: wilki, wydry, kuny domowe (kamionki), tchórze, gronostaje, łasice, króliki, jastrzębie-gołębiarze, krogulce, sroki i wrony oraz podbierać jaja, wybierać pisklęta i niszczyć gniazda wymienionych ptaków.

Zwierzęta wymienione w ustępie poprzednim może zabijać i chwytać każdy na własnym gruncie w obrębie swojej zagrody i w bezpośredniem jej sąsiedztwie aż do stu metrów odległości od zabudowań.

Miary i wagi.

Miary długości.

Polskie:

Pręt = 7,5 łokciom = 15 stopom
Łokieć = 2 stopom
Stopa = 12 calom
Cal = 12 linjom.

Metryczne:

Kilometr = 1000 metrom
Hektometr = 100 metrom
Metr = 100 centymetrom
Decymetr = 10 centymetrom
Centymetr = 10 milimetrom.

Porównanie miar polskich z metrycznemi.

14 wiorst = 15 kilometrom
Pręt = 4 metrom i 32 centymetrom
Łokieć = 57,6 centymetrom
Stopa = 28,8 centymetrom
Cal = 2,4 centymetrom
Kilometr = 14/15 wiorsty
Metr = 41,6 calom = niespełna 3½ stopy
Centymetr = 0,415 (trochę więcej niż 4/10) cala.

Miary powierzchni.

Polskie:

Włóka = 30 morgom
Mórg = 300 prętom kwadratowym
Pręt kw. = 56¼ łokcia kw. = 225 stopom kw.
Stopa = 144 calom kwadratowym.

Metryczne:

Hektar (ha) = 100 arom — 10.000 metrom kw.
Ar = 100 metrom kw.

Porównanie miar powierzchni.

Mórg = 5.755 metrom kw. — niespełna 6/10 hektara
Pręt kw. = 18.96 metrom kw.
Hektar (ha) = 1,786 morga, trochę więcej niż 1¾ morga = 536 prętom kw.
Ar = 5,36 prętom kw. = nieco więcej niż 5¼ prętom kw.

Miary objętości.

Polskie:

Korzec = 4 ćwiartkom = 32 garncom
Ćwierć = 8 garncom
Garniec = 4 kwartom
Kwarta = 4 kwaterkom.

Metryczne:

Hektolitr = 100 litrom
Litr = 10 dl.
1 dl. = 10 cl.

Porównanie miar objętości.

Korzec = 1 hektolitrowi i 28 litrom
Garniec = 4 litrom
Kwarta = 1 litrowi

Wagi.

Metryczne dziesiętne:

Tonna = 1000 kg.
Kwintal metr. = 100 kg.
Kilogram = 1000 gr.
Hektogram = 100 gr.
Dekagram = 10 gr.

Uwaga: Gram jest to waga 1 cm. sześciennego, a kilogram 1000 centm. sześciennych wody destylowanej przy temperaturze 4° C.

Wagi aptekarskie.

1 funt aptek. = 7/8 handl. — 12 uncji = 359 gr.
1 uncja = 8 drachmom = 30 gr.
1 drachma = 3 skrupułom = 3,7326 gr.
1 skrupuł = 20 granom = 1,2442 gr.
1 gran = 0,0622 gr.

Porównanie wag.

Centnar metryczny (2) = 244 funtom
Kilogram (kilo) = 2,44 (niecałe 2½) funtom
Funt = 409 gramom
Łut = 12,8 gramom
100 funtów = 41 kilogram.

dawnych polskich, metrycznych, rosyjskich oraz dawnych austryjackich i pruskich.

I. Miary długości. a) drobniejsze:	Cale polskie	Milim.	Cale austrj.	Cale rosyjsk.	Cale pruskie
Polska Stopa = 12 calom = 144 linjom	12	228	10,94	11,34	11,03
Francja Metr = 10 dcm. 100 ctm. = 1000 mm..........	41,66	1000	37,99	39,37	38,28
Austrja Stopa wied. = 12 calom = 144 linjom.........	13,17	316,08	12,—	12,55	12,10
Rosja Arszyn = 28 calom = 16 werszkom	29,67	711,19	22,51	28,—	37,26
Prusy Stopa = 12 calom = 144 linjom	13,07	331,85	12,92	12,36	12,—
b) drożne:	**Sążnie polskie**	**Metry**	**Sążnie wiedeń.**	**Sążnie rosyjsk.**	**Pręty pruskie**
Polska Dawna mila polska	4938	8534,2	4497,8	—	2268,8
Francja Kilometr = 1000 metrom	531,8	1000,0	527,2	468,7	265,6
Rosja Wiorsta = 500 sążniom	617,2	1066,8	562,2	500	383,3
Prusy Mila = 200 prętom...	435,6	7532,5	3936,5	35,3	2000
II. Miary powierzchni.	**Morgi polsk.**	**Hektary**	**Morgi wied.**	**Dzies. rosyjsk.**	**Morgi magd.**
Polska Mórg nowop. = 300 prętom kw.	1,000	0.5599	0,973	0,512	2,192
Francja Hektar = 100 arom	1,786	1,000	1.738	0,915	3,917
Austrja Mórg wied. = 1600 sążniom	1,028	0,5755	1,000	0,528	2,254
Rosja Desiatina praw. = 2400 sążni rosyjsk.	1,951	1,0925	1 898	1,000	4,279
Prusy Mórg magdeb. (pruski) = 137 pręt. kw.......	0,456	0,2553	0,444	2.233	1,000
Kresy półn.-wsch. Mórg lit. = 1600 sąż. ros...........	1,301	0,728	1,266	0,667	2,853

III. Miary objętości. a) płynów:	Garniec polski	Litr	Wiadro austr.	Garn. litewski	Wiadro pruskie
Polska Garniec = 4 kwartom = 16 kwaterkom	1,—	4,—	0,72	1,30	0,056
Francja Hektolitr = 100 litrom	25,—	100,—	1,767	32,52	1,458
Rosja Wiadro = 100 sztofom = 100 krużkom = 100 czarkom	3,073	11,299	0 230	4,—	1,179
Kresy półn.-wsch. Garniec lit. = 4 kwart. lit............	0,769	3,07	0,035	1,—	0,045
Prusy Wiadro (Eimer) = 60 kwartom	17.175	68,702	C,25	22,23	1,—
b) zbóż:	**Korce polskie**	**Hektolitry**	**Miarki austrj.**	**Czetw. rosyjsk.**	**Szefle pruskie**
Polska Korzec = 4 ćwierciom = 36 garncom......	1,—	1,280	2,085	0,610	4,329
Francja Hektolitr = 100 litrom	0,791	1,—	1,623	0.476	1,819
Rosja Czetwiert' = 2 ośminom = 8 czetwierikom = 64 garncom	1,640	2.099	3.410	1,—	3,917
Prusy Szefel = 4 viertelom = 16 massom.	0,422	0.550	0,897	0,262	1.—
IV. Wagi.	**Funt polski**	**Kilogram**	**Funt austrj.**	**Funt rosyjsk.**	**Funt pruski**
Polska Funt = 32 łutom...	1,—	0,405	0,720	0.999	0,910
Francja Kilogram = 10 hektogramom = 100 dekagramom	2,469	1,000	1,786	2,442	2,—
Rosja Funt = 32 łutom = 96 zołotnikom = 3216 dolom	1,010	0,409	0.731	1,C00	0,819
Prusy Funt = 32 łutom.....	1.235	0,500	0,893	1,221	1,—

Taryfa pocztowa.

PRZESYŁKI LISTOWE.

Listy:	miej-scowe	zamiej-scowe
	g r o s z y	
a) prywatne do 20 g	15	30
ponad 20 do 250 g	30	60
ponad 250 do 500 g	40	80
b) urzędowe do 20 g	15	30
ponad 20 do 250 g	30	60
ponad 250 do 20000 g	35	70
Za polecenie przesyłek listowych	60	60
Za doręczenie pośpieszne przesyłek listowych	80	80
Listy wartościowe, opłata jak za list polecony odpowiedniej wagi, a ponadto należność asekuracyjna za każde zdeklarowane 100 zł	10	10
oraz opłata dodatkowa	10	10

Rozmiar listów w każdym kierunku 45 cm. Rulony długość do 75 cm., średnica do 10 cm.

Karty pocztowe:

pojedyncze	10	20
z opłaconą odpowiedzią	20	40

Wymiary kart pocztowych: największy 15 × 10,5 cm.
najmniejszy 10 × 7 cm.

Druki prywatne:

		do	25 g.	5 gr.	
ponad	25	,,	50 ,,	10 ,,	
,,	50	,,	100 ,,	15 ,,	
,,	100	,,	250 ,,	25 ,,	
,,	250	,,	500 ,,	50 ,,	
,,	500	,,	1000 ,,	60 ,,	
,,	1000	,,	2000 ,,		
(tylko pojedyńczo wysyłanę tomy)				70 ,,	

Druki urzędowe:

	do	25	g.	5	gr.
ponad	25	,,	50 ,,	10	,,
,,	50	,,	100 ,,	15	,,
,,	100	,,	250 ,,	25	,,
,,	250	,,	2000 ,,	40	,,

Najwyższa waga 2 klg.
Wymiary jak dla listów.

W obrocie zagranicznym:

Do Austrji, Czechosłowacji, Rumunji i Węgier listy zwykłe do 20 g.................... 50 groszy
Karty .... 30 ,,
Do innych państw .... 60 ,,
Karty .... 35 ,,
Za każde dalsze 20 g.................... 30 ,,
Druki za każde 50 g.................... 10 ,,
Najwyższa dopuszczalna waga 2 klg.

PACZKI ZWYKŁE.

Waga	Strefa			
	1	2	3	4
	do 100 klm.	ponad 100 klm. do 300 klm.	ponad 300 do 600 klm.	ponad 600 klm.
1 kg.	0,70	1,00	1,30	1,60
3 ,,	1,00	1,50	2,00	2,50
5 ,,	1,50	2,50	3,50	4,00
10 ,,	2 00	3,50	5,00	6,00
15 ,,	2,50	4,50	6,50	8,00

PRZEKAZY POCZTOWE ZWYKŁE, POBRANIOWE I ZLECENIOWE W OBROCIE WEWNĘTRZNYM.

	do	10 zł.	0,20 zł.	
ponad	10	,, 25 ,,	0,35	,,
,,	25	,, 50 ,,	0,50	,,
,,	50	,, 100 ,,	0,70	,,
,,	100	,, 250 ,,	0,95	,,
,,	250	,, 500 ,,	1,35	,,
,,	500	,, 750 ,,	1,80	,,
,,	750	,, 1000 ,,	2,20	,,
,,	1000	,, 1250 ,,	2,55	,,
,,	1250	,, 1500 ,,	2,90	,,
,,	1500	,, 1750 ,,	3,25	,,
,,	1750	,, 2000 ,,	3,55	,,

PRZEKAZY TELEGRAFICZNE.

Oprócz należności jak wyżej, należność manipulacyjna za sporządzenie telegramu przekazowego 20 gr.; pozatem a) należność telegraficzna za telegram przekazowy i ew. korespondencję osobistą, b) oraz za pośpieszne doręczenie, jeżeli nie chodzi o przekazy adresowane poste restante lub do miejscowości, należącej do zamiejscowego okręgu doręczeń.

OPŁATY LOTNICZE

pobierane prócz zwykłych taryfowych opłat pocztowych.

	waga	opłata
1. Polska i W. M. Gdańsk:		
za kartę pocztową		0,15 zł.
za przekaz pocztowy		0,20 ,,
inne przesyłki listowe:	do 20 gr.	0,20 ,,
	,, 50 ,,	0,40 ,,
	,, 100 ,,	0,60 ,,
	,, 250 ,,	1.40 ,,
	,, 500 ,,	2,50 ,,
	,, 1 kg.	4.— ,,
	,, 1,5 ,,	6,50 ,,
	,, 2 ,,	9,— ,,
2. Inne kraje europejskie		
(prócz Rosji Sowieckiej) za kartę pocztową		0,30 ,,
inne przesyłki listowe za każde 20 gr.		0,40 ,,

Taryfa telegraficzna.

Za telegramy miejscowe (państwowe i prywatne) zwykłe:
opłata od wyrazu .... zł. 0.05
Nadto od każdego telegramu zasadnicza opłata .... ,, 0.25
Za telegramy zamiejscowe (państwowe i prywatne) zwykłe:
opłata od wyrazu .... ,, 0.15
Nadto od każdego telegramu zasadnicza opłata .... ,, 0.50
Za telegramy prywatne pilne = D = opłata od wyrazu ,, 0.30
Nadto od każdego telegramu zasadnicza opłata .... ,, 0.50
Za zapłaconą odpowiedź = RPx = opłata w dowolnej wysokości.
Za telegramy prasowe: opłata od wyrazu .... , 0.08

Nadto od każdego telegramu zasadnicza opłata .... zł. 0.25
Za telegramy prasowe Polskiej Agencji Telegraf.: opłata od wyrazu .... „ 0.03
Nadto od każdego telegramu zasadnicza opłata .... „ 0.25
Za telegramy listowe = LT = opłata od wyrazu .... „ 0.05
Najmniej jednak za 20 wyrazów t. j. .... „ 1.00
Nadto od każdego telegramu zasadnicza opłata .... „ 0.25
Za telegramy o kilku adresach = TMx = oprócz normalnej opłaty za telegram dopłata za każdy odpis 50 wyrazów lub części tychże:
Za telegram zwykły .... „ 0.50
Za telegram pilny .... „ 0.50
Za telegramy nadawane telefonem przez abonentów za każde 10 słów lub część tychże .... „ 0.30
Za cofnięcie telegramu jeszcze nieodtelegrafowanego ..... „ 0.30
Za doręczenie telegramu z adresem niedokładnym ...... „ 0 30
Blankiety nadawcze wydają się bezpłatnie.

Taryfa telefoniczna.

Opłata wynosi za rozmowy miejscowe trwające do 3 minut prowadzone z rozmównicy .... zł. 0.15
Za rozmowy międzymiastowe zwykłe 3 minutowe:
na odległość do 25 km.............................. „ 0.60
na odległość do 50 km.............................. „ 1.20
na odległość do 100 km.............................. „ 2.00
na odległość do 200 km.............................. „ 3.60
i za każde dalsze 100 km.............................. „ 0.60

Za rozmowy pilne pobiera się opłatę potrójną.

Oprócz wyżej wykazanych opłat obowiązuje od każdej międzymiastowej rozmowy państwowej lub prywatnej opłata dodatkowa, a mianowicie:

Za wezwanie do rozmównicy osoby, nie abonującej telefonu, zamieszkałej w miejscowym okręgu doręczeń, oprócz opłaty za rozmowę piątą część opłaty, przypadającej na 3 minutową rozmowę zwykłą do danej miejscowości oraz za posłańca 1 zł.

Za cofnięcie zgłoszonej rozmowy pobiera się 1/5 opłaty, przypadającej za jednostkę zwykłej rozmowy.

Za połączenie poza godzinami urzędowemi:
jednorazowo podczas przerwy bądź obiadowej bądź nocnej zł. 0.40

Taryfa kolejowa.

Ceny biletów na pociągi osobowe w złotych

Km.	Kl. I.	Kl. II.	Kl. III.	Km.	Kl. I.	Kl. II.	Kl. III.
1	0,80	0,60	0,40	470	41,20	30,90	20,60
10	1,60	1,20	0,80	480	41,60	31,20	20,80
20	2,80	2,10	1,40	490	42,40	31,80	21,40
30	4,40	3,00	2,20	500	42,80	32,10	21,60
40	5,60	4,20	2,80	510	43,60	32,70	21,80
50	6,80	5,10	3,40	520	44,40	33,30	22,20
60	8,40	6,30	4,20	530	44,80	33,60	22,40
70	9,60	7,20	4,80	540	45,60	34,20	22,80
80	11,20	8,40	5,60	550	46,00	34,50	23,00
90	11,60	8,70	5,80	560	46,80	35,10	23,40
100	12.40	9,30	6,20	570	47,60	35,70	23,80
110	13,20	9,90	6,60	580	48,00	36,00	24,00
120	14,00	10,50	7,00	590	48,80	36,60	24,40
130	14.80	11.10	7,40	600	49,20	36,90	24,80
140	15,60	11,70	7,80	610	50,00	37,50	25,00
150	16,40	12,30	8,20	620	50,40	37,80	25,20
160	17,20	12,90	8,60	630	50,80	38,10	25,40
170	18,00	13,50	9.00	640	51,20	38 40	25,60
180	18.80	14,10	9,40	650	51,60	38,70	25,80
190	19.60	14,70	9,80	660	52,40	39,30	26,20
200	20,40	15,30	10,20	670	52,80	39,60	26,40
210	21,20	15,90	10,60	680	53,20	39,90	26,60
220	22,00	16.50	11,00	690	53,60	40,20	26,80
230	22,80	17,10	11,40	700	54,00	40.50	27,00
240	23,60	17,70	11,80	710	54.80	41.10	27,40
250	24,40	18,30	12,20	720	55,20	41,40	27,60
260	25,20	18,90	12,60	730	55,60	41,70	27,80
270	26,00	19,50	13,00	740	56,00	42,00	28,00
280	26,80	20,10	13,40	750	56,40	42,30	28,20
290	27,60	20,70	13,80	760	57,20	42,90	28,60
300	28,40	21,30	14,20	770	57,60	43,20	28,80
310	29,20	21,90	14,60	780	58,00	43,50	29,00
320	30,00	22,50	15,00	790	58,40	43,80	29,20
330	30.80	23,10	15,40	800	58,80	44,10	29,40
340	31,60	23,70	15,80	810	59,60	44,70	29,80
350	32,40	24,30	16,20	820	60,00	45.00	30.00
360	33,20	24,90	16,60	830	60,40	45,30	30,20
370	34,00	25,50	17,00	840	60,80	45,60	30,40
380	34 80	26,10	17,40	850	61,20	45,90	30,60
390	35,60	26,70	17,80	860	62 00	46,50	31,00
400	36,40	27,30	18,20	870	62,40	46,80	31,20
410	37,20	27,90	18,60	880	62,80	47,10	31,40
420	38,00	28,50	19,00	890	63,20	47,40	31,60
430	38,40	28,80	19,20	900	63,60	47,70	31,80
440	39,20	29,40	19,60	910	64,40	48,30	32,20
450	39,60	29,70	19,80	920	64,80	48,60	32,40
460	40,40	30,30	20,20	930	65,20	48,90	32,60

Ceny biletów na pociągi osobowe w złotych

Km.	Kl. I.	Kl. II.	Kl. III.	Km.	Kl. I.	Kl. II.	Kl. III.
940	65,60	49,20	32,80	1000	68,40	51,30	34,20
950	66,00	49,50	33,00	1010	69,20	51,90	34,60
960	66,80	50,10	33,40	1020	69,60	52,20	34,80
970	67,20	50,40	33,60	1030	70,00	52,50	35,00
980	67,60	50,70	33,80	1040	70,40	52,80	35,20
990	68,00	51,00	34,00	1050	70,80	53,10	35,40

Dopłata do pociągów pospiesznych w złotych

Km.	Kl. I.	Kl. II.	Kl. III.	Km.	Kl. I.	Kl. II.	Kl. III.
1—50	2,00	1,50	1,00	551—600	12,40	9,30	6,20
51—100	3,20	2,40	1,60	601—650	13,20	9,90	6,60
101—150	4,40	3,30	2,20	651—700	13,60	10,20	6,80
151—200	5 20	3,90	2,60	701—750	14,40	10,80	7,20
201—250	6,40	4,80	3,20	751—800	14,80	11,10	7,40
251—300	7,20	5,40	3,60	801—850	15,60	11,70	7,80
301—350	8,40	6,30	4,20	851—900	16,00	12,00	8,00
351—400	9,20	6,90	4,60	901—950	16,80	12,60	8,40
401—450	10,00	7,50	5,00	951—1000	17,20	12,90	8,60
451—500	10,80	8,10	5,40	1001—1050	18,00	13,50	9,00
501—550	11,60	8,70	5,80				

Taryfy ubezpieczeń społecznych.

Uwagi ogólne.

W dziedzinie ubezpieczeń społecznych stoimy obecnie na przełomie. Obowiązują jeszcze narazie dotychczasowe przepisy, ale w Ministerstwie Opieki Społecznej odbywa się żywa praca nad wprowadzeniem w życie ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznem (Dz. U. R. P. Nr. 51, psz. 396), która przewiduje dość głęboko sięgające reformy w niektórych działach ubezpieczeń społecznych. Zakres tej ustawy ujęty jest w jej art. 1, według którego

określa ona następujące rodzaje ubezpieczeń: 1) na wypadek choroby i macierzyństwa (art. 95 — 114), 2) na wypadek niezdolności do zarobkowania lub śmierci osoby ubezpieczonej (art. 134 — 178): a) wskutek wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej, b) wskutek wszelkich przyczyn.

Termin wejścia w życie powyższej ustawy na obszarach poszczególnych województw, a dla gospodarstw rolnych również według poszczególnych rodzajów ubezpieczeń, określą — według art. 320 tej ustawy — rozporządzenia Rady Ministrów. Jedynie przepisy art. 306 weszły w życie z dniem ogłoszenia ustawy, t. j. z dniem 11 lipca 1933 r.; w myśl tego artykułu Minister Opieki Społ. przeprowadzi organizację ubezpieczeń społecznych w myśl zasad ustawy i ustali sposób przejmowania przez zakłady ubezpieczeń społecznych działalności poszczególnych instytucyj ubezpieczeniowych. Przejąć ma: 1) Zakład Ubezpieczenia na Wypadek Choroby — prawa i obowiązki Związku Kas Chorych, 2) Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych — prawa i obowiązki Zakładów Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych i ich Związku, 3) Zakład Ubezpieczenia od Wypadków — prawa i obowiązki Zakładu Ubezpieczenia od Wypadków we Lwowie, Zakładu Ubezpieczenia od Wypadków w Królewskiej Hucie, Wydziału Ubezpieczeń od Wypadków Ubezpieczalni Krajowej w Poznaniu i Zakładu Ubezpieczeń od Wypadków w Rolnictwie w Poznaniu, 4) Zakład Ubezpieczenia Emerytalnego Robotników — prawa i obowiązki Bractwa Górniczego w Krakowie, oraz pozostałych Kas Brackich w województwach: krakowskiem, lwowskiem, tarnopolskiem, stanisławowskiem i cieszyńskiej części województwa śląskiego i Ubezpieczalni Krajowej w Poznaniu z wyłączeniem praw i obowiązków, wynikających z ubezpieczenia pracowników rolnych.

TARYFA SKŁADEK NA RZECZ KAS CHORYCH

(według dotychczasowej ustawy z dnia 19.V.1920 r. Dz. Ust. Nr 44, poz. 272).

Wysokość składki ustalana przez władze Kas Chorych.

Przy założeniu Kasy składki wynoszą 6½% płacy ustawowej.

Członkowie ubezpieczeni w Kasie płacą 2/3 przypadającej za nich składki, a ich pracodawcy 3/5 składki.

Za terminatorów i praktykantów, nie pobierających żadnego wynagrodzenia, składki opłacają pracodawcy. Również za osoby, pobierające wynagrodzenie w naturze, płacą w całości pracodawcy (art. 46 i 47 ustawy z dn. 19 maja 1920 r. o obowiązkowem ubezpieczeniu na wypadek choroby Dz. U. Nr. 44, poz. 272).

SKŁADKI UBEZPIECZENIOWE NA WYPADEK CHOROBY I MACIERZYŃSTWA.

(według ustawy z 28.III.1933 r. Dz. Ust. Nr. 51, poz. 396).

Niezależnie od składek, ustalonych w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24.XI.1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych, wysokość składek wynosi w stosunku do zarobku osoby ubezpieczonej za ubezpieczenie na wypadek choroby i macierzyństwa: a) pracowników umysłowych w rozumieniu rozp. Prez. Rzpl. z 16.III.1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. Ust. Nr. 35, poz. 323), nie wyłączając kategoryj pracowników, objętych art. 4 tego rozporządzenia — 4,6% oraz b) pozostałych ubezpiecoznych — 5,0%. Składki te przypadają w połowie na pracowników (art. 220, ustęp 1 pkt. 1 i ustęp 2).

Składki powyższe mogą być obniżone lub podwyższone nie więcej niż o 5% (art. 222 ustęp 1).

Pracodawcy ponoszą w całości składki za ubezpieczonych, którzy nie otrzymują żadnego wynagrodzenia, lub za ubezpieczonych, których jedynym zarobkiem jest utrzymanie oraz za ubezpieczonych, których zarobek rzeczywisty nie przekracza norm, ustalonych przez Radę Ministrów na wniosek Min. Op. Społ. (art. 223 ustęp 1).

TARYFA OPŁATY
ZA UBEZPIECZENIA OD WYPADKÓW [1]).

obowiązująca w województwach centralnych, południowych i wschodnich i na Śląsku Cieszyńskim, zatwierdzona reskryptem Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej z dn. 22 grudnia 1926 r. Nr. 6525/U. II.

Kategorja Niebezpieczeństwa	Klasa Niebezpieczeństwa	Opłata od każdych 100 jednostek monetarnych zarobku	Kategorja Niebezpieczeństwa	Klasa Niebezpieczeństwa	Opłata każdych 100 jednostek monetarnych zarobku
A	1	0,05	V	16	0,80
	2	0,10		17	0,85
	3	0,15		18	0,90
B	3	0,15		19	0,95
	4	0,20		20	1,00
	5	0,25		21	1,05
I	4	0,20		22	1,10
	5	0,25		23	1,15
	6	0,30		24	1,20
	7	0,35	VI	20	1,00
	8	0,40		21	1,05
II	7	0,35		22	1,10
	8	0,40		23	1,15
	9	0,45		24	1,20
	10	0,50		25	1,25
	11	0,55		26	1,30
III	10	0,50		27	1,35
	11	0,55		28	1,40
	12	0,60		29	1,45
	13	0,65		30	1,50
	14	0,70	VII	25	1,25
IV	13	0.65		26	1,30
	14	0,70		27	1,35
	15	0.75		28	1,40
	16	0,80		29	1,45
	17	0,85		30	1,50
	18	0,90		31	1,55
	19	0,95		32	1,60
				33	1,65
				34	1,70
				35	1,75
				36	1,80
				37	1,85

[1]) Dotychczasowe ubezpieczenie od wypadków opierało się ustawie z dnia 28.XII.1887 r. (Dz. u. p. austr. Nr. 1 z 1888 r.) z późniejszemi zmianami, rozciągniętej na b. zabór rosyjski ustawą z dnia 30.I.1924 r. (Dz. Ust. Nr. 16, poz. 148), poza tem na ordynacji ubezpieczeniowej Rzeszy Niem. z 19.VII.1911 r. (Dz. U. Rzeszy Niem. str. 509) i na innych przepisach.

(ciąg dalszy)

Kategorja niebezpieczeństwa	Klasa niebezpieczeństwa	Opłata od każdych 100 jednostek monetarnych zarobku
VIII	31	1,55
	32	1,60
	33	1,65
	34	1,70
	35	1,75
	36	1,80
	37	1,85
	38	1,90
	39	1,95
	40	2,00
	41	2,05
	42	2,10
	43	2,15
	44	2,20
	45	2,25
	46	2,30
	47	2,35
IX	39	1,95
	40	2,00
	41	2,05
	42	2,10
	43	2,15
	44	2,20
	45	2,25
	46	2,30
	47	2,35
	48	2,40
	49	2,45
	50	2,50
	51	2 55
	52	2,60
	53	2,65
	54	2,70
	55	2,75
	56	2,80
	57	2,85
X	48	2,40
	49	2,45
	50	2,50
	51	2, 5
	52	2 60
	53	2,65
	54	2,70
	55	2,75

Kategorja niebezpieczeństwa	Klasa niebezpieczeństwa	Opłata od każdych 100 jednostek monetarnych zarobku
X	56	2,80
	57	2,85
	58	2,90
	59	2,95
	60	3 00
	61	3,05
	62	3,10
	63	3,15
	64	3,20
	65	3,25
	66	3.30
	67	3,35
	68	3,40
	69	3,45
	70	3,50
XI	59	2,95
	60	3,00
	61	3,05
	62	3,10
	63	3,15
	64	3,20
	65	3,25
	66	3,30
	67	3,35
	68	3,40
	69	3,45
	70	3,50
	71	3,55
	72	3.60
	73	3,65
	74	3,70
	75	3,75
	76	3,80
	77	3,85
	78	3 90
	79	3,95
	80	4,00
	81	4,05
	82	4,10
	83	4,15
	84	4,20
	85	4,25
	86	4,30
	87	4,35

(dokończenie)

Kategorja Niebezpieczeństwa	Klasa Niebezpieczeństwa	Opłata od każdych 100 jednostek monetarnych zarobku	Kategorja Niebezpieczeństwa	Klasa Niebezpieczeństwa	Opłata od każdych 100 jednostek monetarnych zarobku
XII	73	3,65	XII	87	4,35
	74	3,70		88	4,40
	75	3,75		89	4,45
	76	3.80		90	4,50
	77	3,85		91	4,55
	78	3.90		92	4,60
	79	3,95		93	4,65
	80	4.00		94	4,70
	81	4.05		95	4,75
	82	4,10		96	4,80
	83	4,15		97	4,85
	84	4,20		98	4,90
	85	4,25		99	4,95
	86	4,30		100	5,00

SKŁADKI UBEZPIECZENIOWE NA WYPADEK NIEZDOLNOŚCI DO ZAROBKOWANIA LUB ŚMIERCI OSOBY UBEZPIECZONEJ WSKUTEK WYPADKU W ZATRUDNIENIU LUB CHOROBY ZAWODOWEJ.

(według ustawy z 28.III.1933 r. Dz. Ust. Nr. 51, poz. 396).

Składka za takie ubezpieczenie obciąża wyłącznie pracodawcę (art. 221 ustęp 1).

Składkę ustala się co 3 lata na podstawie obliczeń ubezpieczeniowo - technicznych w wysokości, wystarczającej na pokrycie wartości kapitałowych przyznanych świadczeń i ekspektatyw na pochodne świadczenia oraz kosztów administracyjnych i innych wydatków tego ubezpieczenia tak, aby poszczególne grupy pracodawców, określane według gałęzi gospodarczych rozporządzeniami Min. Op. Sp., pokrywały zasadniczo swemi składkami przypadające na nie ryzyko wypadków przy pracy i chorób zawodowych; ponadto każdy z pracodawców, z wyjątkiem pracodawców rolnych, opłaca jednolity dodatek w wysokości 0,3% zarobków zatrudnionych u niego osób ubezpieczonych, zaś pracodawcy rolni — 0,2%, a w odniesieniu do ścinki i obróbki drzewa 0,3% tychże zarobków (art. 221 ustęp 2).

W obrębie wskazanych grup poszczególni pracodawcy opłacają składki w wysokości, uzależnionej od stopnia niebezpieczeństwa danego rodzaju przedsiębiorstw (art. 221 ustęp 3).

Min. Op. Sp. ustala w drodze rozp. zasady dokonywania wyżej wskazanych obliczeń wysokości składek oraz zatwierdza na wniosek Zakł. Ub. od Wyp. każdorazowe zmiany ich wysokości (art. 221 ust. 4).

Ponadto Rada Min. na wniosek Min. O. S. może na podstawie przebiegu ubezpieczenia, wskazanego w ust. 1, zarządzić rownomierne obniżenie lub podwyższenie wszelkich składek, opłacanych za to ubezpieczenie (art. 221 ustęp 5).

Na pierwszy 3 letni okres obowiązywania powyższego ubezpieczenia obowiązuje rozkład składek, ustalony przez Min. Op. Sp. na podstawie danych dotychczasowych przy takiej taryfie, aby z uwzględnieniem stałego dodatku, wskazanego w ust. 2, ogólna przeciętna wysokość składki wyniosła 1,4% zarobku ubezpieczonych, z wyłączeniem zatrudnianych w gospodarstwach rolnych i leśnych (jednakże bez ścianki i obróbki drzewa), w stosunku do których składka, z uwzględnieniem wskazanego wyżej dodatku, wyniesie 1% zarobku ubezpieczonych (art. 221 ust. 6).

TARYFA WKŁADEK FUNDUSZU BEZROBOCIA.

Podstawą wymiaru wkładek jest faktyczny zarobek robotnika.

Wysokość wkładki obliczanej od każdorazowo wypłacanych zarobków, wynosi 2% sumy, służącej za podstawę do wymiaru wkładek.

Przypadającą za zabezpieczenie robotnika wkładkę dzieli się między pracodawcę a robotnika w ten sposób, że 1,5% płaci pracodawca z własnych funduszów, zaś 0,5% robotnik.

Wkładka za podlegającego obowiązkowi zabezpieczenia robotnika sezonowego wynosi 4% i dzieli się między pracodawcę a robotnika w ten sposób, że 2% płaci pracodawca a 2% robotnik.

Sumy poniżej 50 groszy zaokrągla się do 50 groszy, a wyżej 50 groszy zaokrągla się do 1 złotego (art. 7 ustawy z dnia 18 lipca 1924 r. (Dz. U. Nr. 670, poz. 650) o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia w brzmieniu p. 5 art. 1 ustawy z dn. 17.III.1932 r. Dz. U. Nr. 39 poz. 399).

TARYFA SKŁADEK
ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH

(według rozp. Prez. R. P. z 24.XI.1927 r. o ubezpiecz. prac. umysł. Dz. Ust. Nr. 106, poz. 911, zmienionego ustawą z 22.III. 1933 r. Dz. Ust. Nr. 27, poz. 299 z uwzględnieniem rozp. Rady dnia z 17.VI.1933 r. o podwyższ. składki w ubezp. na wyp. braku pracy prac. umysł. Dz. Ust. Nr. 45, poz. 349).

Jeżeli rzeczywiste wynagrodzenie miesięczne pracownika wynosi: od — do włącznie	Zalicza się go do grupy zarobkowej	Odpowiadająca grupom zarobkowym płaca podstawowa ubezpieczone pobory)	Pełna składka miesięczna wynosi na ubezpieczenie: emerytalne	Pełna składka miesięczna wynosi na ubezpieczenie: na wypadek braku pracy	Składka za ubezpieczenie: przy poborach	emerytalne — przypada do opłaty na: pracodawcę	emerytalne — przypada do opłaty na: pracownika	na wypadek braku pracy — przypada do opłaty na: pracodawcę	na wypadek braku pracy — przypada do opłaty na: pracownika
					do 60 zł.	4.80	—	1.68	—
*) zł. gr. 60— 99.99	A.	60 zł.	4.80	1,68	ponad 60 zł.	3/5 składki	2/5 składki	1,4% wynagrodz.	1,4% wynagrodz.
90—119.99	B.	90 ,,	7.20	2.52		4.30	2.90	1.26	1.26
120—149.99	C.	120 ,,	9.60	3.36		5.80	3.80	1.68	1.68
150—179.99	D.	150 ,,	12.—	4.20		7.20	4.80	2.10	2.10
180—219.99	E.	180 ,,	14.40	5.04		8.60	5.80	2.52	2.52
220—259.99	F.	220 ,,	17.60	6.16		10.60	7.—	3.08	3.08
260—299.99	G.	260 ,,	20.80	7.28		12.50	8.30	3.64	3.64
300—359.99	H.	300 ,,	24.—	8.40		14.40	9.60	4.20	4.20
360—419.99	I.	360 ,,	28.80	10.08	do zł. 400	17.30	11.50	5.04	5.04
					ponad zł. 400 1)	16.40	16.40	4.92	6.56
420—479.99	J.	420 ,,	33.60	11.76		16.80	16.80	5.04	6.72
480—559.99	K.	480 ,,	38.40	13.44		19.20	19.20	5.76	7.68
560—639.99	Ł.	560 ,,	44.80	15.68		22.40	22.40	6.72	8.96
640—719.99	M.	640 ,,	51.20	17.92		25.60	25.60	7.68	10.24
720 i wyżej	N.	720 ,,	57.60	20.16	do zł. 800	28.80	28.80	8.64	11.52
					ponad zł. 800	2/5 składki	3/5 składki	1% wynagrodz.	1,8 2) wynagrodz.

Uwaga: *) Pracownika, który nie otrzymuje żadnego wynagrodzenia, lub niższe od 60.— złotych miesięcznie zalicza się do najniższej grupy zarobkowej „A".

1) od sumy 410 zł., 2) od sum, przekraczających 720 zł. ubezpieczony płaci ponadto 1,68%.

OGÓLNE ZASADY UBEZPIECZENIA OD OGNIA I SKŁADEK NA RZECZ POWSZECHNEGO ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH.

(według rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27.V. 1927 r. o przymusie ubezpieczeniowym od ognia i o Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych, Dz. Ust. z r. 1933 Nr. 3, poz. 23).

Wszystkie budowle mieszkalne i gospodarcze we wsiach i miastach podlegają w całem państwie — z wyjątkiem województw poznańskiego, pomorskiego i śląskiego oraz m. st. Warszawy — przymusowemu ubezpieczeniu od ognia w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych. Ubezpieczenie następuje na podstawie oszacowania, które winno uwzględnić miejscowe ceny materjałów budowlanych i robocizny. Oszacowanie przeprowadza z urzędu Powszechny Zakład, właściciel budowli ma jednak prawo nie zgodzić się na oszacowanie, dokonane przez Powszechny Zakład i wskazać swoją sumę oszacowania. Gdyby do porozumienia nie doszło, właściciel może żądać powołania komisji szacunkowej, przyczem ponosi koszty wyznaczonego przez siebie rzeczoznawcy (koszty rzeczoznawcy P. Z. U. W. ponosi tenże Zakład) i połowę kosztów rozjemcy.

Właściciel budowli poza zgłaszaniem nowych budowli obowiązany tej jest do zgłoszenia organom Powszechnego Zakładu (może to uczynić za pośrednictwem urzędu gminnego) wszelkich zman w budowli, zwłaszcza jeśli pociągają one za sobą zmianę wartości budowli. Gdyby wreszcie uważał, że suma ubezpieczenia jego budowli nie odpowiada ich wartości — a więc jest zbyt wysoka lub zbyt niska — może żądać przeszacowania swych budowli, podając powód swego żądania i wartość budowli według swego zdania.

Składkę za ubezpieczenie budowli właściciele opłacają za pośrednictwem urzędów gmin w dwuch równych ratach w kwietniu i od 15 października do 15 listopada. Wysokość wkładek ustala P. Z. U. W. w taryfach, ogłaszanych w Monitorze Polskim. Zależą one od konstrukcji, czyli materjału ścian i pokrycia budowli oraz od jej położenia, a więc w mieście lub na wsi, przytem odróżnia się zabudowanie zwarte i luźne. Z uwagi na różny przebieg palności, stawki zróżniczkowane są według województw centralnych, wschodnich i południowych. Poniższa tabliczka zawiera stawki od 1.000 zł. sumy ubezpieczenia dla budowli, położonych na wsi o zwykłem zabudowaniu szeregowem (nie kolonjami) z roz-

różnieniem materjału ścian i pokrycia, przytem za twarde pokrycie przyjmuje się blachę, dachówkę, dobrą papę, za miękkie — gont i deski.

Składki od 1.000 zł. sumy ubezpieczenia w złotych.

Konstrukcja ścian	Pokrycie	Woj. Centralne	Woj. Wschodnie	Woj. Południowe
Murowane	twarde	0,88	0,80	0,70
	miekkie	3,85	3,50	3,10
	słoma	5,50	5,CO	4,40
Dr-wniane	twarde	2,86	2,60	2,30
	m ękkie	5,17	4,70	4,20
	łoma	7,37	6,70	5,90

Składka w woj. centralnych była do roku 1932 ta sama, co i dla woj. wschodnich, lecz od roku 1932 z powodu bardzo wysokiej palności podniesiono ją w woj. centralnych o 10%. Podwyżka ta będzie cofnięta, o ile palność na tym terenie spadnie do poziomu pozostałych województw.

Tablica zawiera tylko najczęściej spotykane konstrukcje budowli, bywają jeszcze pozatem budowle mieszane, zbudowane częściowo z materjałów niepalnych, częściowo z drzewa. Z porównania stawek widać, że właściciele budowli murowanych, krytych twardo, poza ich trwałością uzyskują opłaty za ubezpieczenie tych budowli przeszło osiem razy niższe niż za budowle drewniane. Również w razie zabudowy kolonjami składki za te same budowle są zgórą o piątą część niższe, niż przy zwykłej zabudowie.

Poza przymusowem ubezpieczeniem budowli od ognia Powszechny Zakład prowadzi również ubezpieczenie ruchomości rolnych i domowych, przytem na mocy uchwał rad powiatowych może być zaprowadzony przymus ubezpieczenia od ognia plonów i ruchomości rolnych na terenie całego powiatu. Opłaty za takie ubezpieczenie z uwagi na ich masowy charakter są trzykrotnie niższe, niż przy ubezpieczeniu się na podstawie dobrowolnej umowy i wynoszą obecne 6.00 zł. od 1.000 zł. sumy ubezpieczenia. Ponieważ przeciętna suma ubezpieczenia ruchomości rolnych w jednem gospodarstwie wynosi obecnie niespełna 1.500 zł., więc i opłata nie jest zbyt wysoka. Gospodarz uzyskuje natomiast za to możność odkupienia zniszczonego inwentarza i ziarna, unikając pogrążenia się w nędzę, co w braku ubezpieczenia czeka go często w razie pożaru.

Taryfy podatkowe.

TARYFA OPŁAT NA RZECZ FUNDUSZU PRACY.

(według ustawy z 16.III.1933 r. o Funduszu Pracy Dz. Ust. Nr. 22, poz. 163 i wykonawczego rozp. Rady Min. z 30.III.1933 r. Dz. Ust. Nr. 22, poz. 176, zmienionego rozp. Rady Min. z 3.VI.1933 r. Dz. Ust. Nr. 41, poz. 326).

I. Osoby,, pobierające uposażenie służbowe, bądź stałe wynagrodzenie za najemną pracę, opłacają na rzecz F. Pr. 1% pobranego całkowitego dochodu, osiągniętego z tych źródeł. Dotyczy to wszelkich emerytów, rencistów i otrzymujących zaopatrzene, jeżeli emerytura, renta lub zaopatrzenie wynosi więcej niż 59 zł. miesięcznie. Nie dotyczy ta opłata natomiast inwalidów, pobierających zaop. inwal., robotników, zatrudnionych w gospod. rolnych i osób, zatrudnionych w przedsiębiorstwach rzemieśln., posiadających karty rzemieśln. i wykupujących świad. przem. VIII kateg. przem.

II. Pracodawcy, zatrudniający pracowników, o których wyżej mowa, uiszczają na rzecz Fund. Pr. opłatę w wys. 1% wypłacanych tymże pracownikom sum. Wolne od tej opłaty: Skarb Państwa i związki samorządowe. Zwolnienie dla przedsiębiorstw samorz. jest tylko wtedy, gdy ich obroty nie wchodzą w skład zwycz. budż. zw. sam. (opłacają zatem tylko przedsięb., posiadające osobowość prawną). Pracodawcy rolni uiszczają opłatę 1% tylko od zarobków pracowników umysłowych. Pod pojęcie zarobku wchodzą również świadczenia w naturze.

III. Posłowie i członkowie Senatu opłacają na rzecz F. Pr. 1% swych diet.

IV. Osoby, zatrudnione w wolnych zawodach (lekarze, dentyści, weterynarze, adwokaci, inżynierowie i t. p.), notarjusze hipot. i komornicy opłacają 1% ich opodatkowanego dochodu z pracy zawodowej.

VI Osoby, pobierające dochody w postaci tantjem, płacą 2% od tantjem.

VI. Opłaty od biletów wstępu na wszelkiego rodzaju publczne zabawy, rozrywki, widowiska i zawody sportowe wynoszą od każdego sprzedanego biletu:

w cenie od 0,26 zł. do 1 zł.	0,05 zł.
„ „ „ 1,01 „ „ 2 „	0,10 „
„ „ „ 2,01 „ „ 3 „	0,20 „
„ „ „ 3,01 „ „ 4 „	0,30 „
„ „ „ 4,01 „ „ 5 „	0,40 „
„ „ powyżej 5 „	0,50 „

Za opłaty te odpowiadają przedsiębiorcy.

Opłatom nie podlegają bilety wstępu na zabawy, rozrywki i widowiska, urządzane: a) wyłączne dla żołnierzy, b) przez zakłady naukowe, op.ekuńcze wychowawcze dla młodzieży szkolnej, c) przez organa F. Pr., d) przez instyt. i organiz. społ., o ile większa część dochodu z tych imprez przeznaczona jest na pomoc dla bezrobotnych.

VII. Od stawek we wzajemnych zakładach (totalizatorze), urządzanych przez towarzystwa wyść. konnych opłata wynosi 1%.

VIII. Opłata od cukru wynosi 50 gr. od 1 q.

Za opłatę odpowiada producent.

IX. Opłata od piwa wynosi 25 gr. od 1 hl.

Za opłatę odpowiada producent.

X. Opłata od żarówek elektrycznych wynosi 15% od wystawionego za nie rachunku za potrąceniem bonifikat, zwrot i skonta kasowego.

Opłatę uiszcza wytwórca — przy produkcji żarówek w kraju, zaś osoba, na której rachunek odbywa się odprawa celna — przy sprowadzaniu żarówek z zagranicy.

XI. Opłata od spożycia gazu do użytku domowego w lokalach, nie posiadających charakteru przemysłowego, wynosi 5% od sumy należności, wykazanej na rachunku, bez opłat za używanie gazomierzy i innych dodatkowych należności.

Opłata obciąża konsumenta, a przy sprzedaży gazu z automatów gazomierzy — sprzedawcę. W obu wypadkach za opłatę odpowiada przedsiębiorca.

XII. Osoby, przebywające między godz. 24 a 6 w zakładach gastronomicznych i salach bilardowych, poza restaur. i bufetami kolejowemi, z wyjątkiem zarządzających i zatrudnionych w tych zakładach płacą 50 gr. od osoby.

Za opłaty odpowiada przedsiębiorsa. Opłaty mogą być zryczałtowane.

XIII. Opłaty od czynszu dzierżawnego, osiągniętego z najmu mieszkań lub budynków w całości lub w części wynosi 0,5% kwoty, odpowiadającej sumie każdorazowo wpłaconego czynszu.

Opłacie nie podlega komorne z mieszkań 1 i 2-izbowych.

XIV. Związki samorządowe przekazują do Funduszu Pracy corocznie kwoty, odpowiadające:

dla gmin miejskich, wydzielonych z pow. zw. sam., 1% ich budżetów zwyczajnych,

dla pow. zw. sam. — 5% ich budżetów zwyczajnych (art. 28).

Według § 28 rozp. wykon. procenty powyższe oblicza się od dochodów zwyczajnych, osiągniętych w ciągu roku budż. i wpłaca się na rach. czekowy F. Pr. w P. K. O. w czterech równych ratach, a mianowicie: 1.VIII., 1.X., 1.I. i 31.III. następnego roku budżetowego.

TARYFA OPŁAT

NA RZECZ PAŃSTWOWEGO FUNDUSZU DROGOWEGO

(według ustawy z 3.II.1931 r. o Państw. Fund. Dr. Dz. Ust. z r. 1933 Nr. 45, poz. 352).

I. Opłaty od pojazdów mechanicznych w stosunku rocznym:

1) od pojazdów mechanicznych osobowych, z wyjątkiem motocykli, 15 zł. od każdych 100 kg. wagi własnej.

2) od pozajdów mechanicznych ciężarowych i traktorów — z wyjątkiem używanych do zarobkowego przewozu towarów -- 20 zł. od każdych 100 kg. wagi własnej.

3) od poj. mech. cięż. i trakt., używanych do zarobkowego przewozu towarów, — 35 zł. od każdych 100 kg. wagi własnej.

4) od motocykla bez przyczepki — 40 zł. od sztuki.

5) od motocykla z przyczepką oraz od trzykołowych pojazdów mechanicznych (cyklonetek) — 60 zł. od sztuki.

Przyczepki do pojazdów mechanicznych podlegają takim samym opłatom, jak ciągnące je pojazdy.

Przy obliczaniu wagi poj. mech. nie uwzględnia się ilości do 50 kg. włącznie, a ilości ponad 50 kg. liczy się za pełne 100 kg.

Od poj. mech. i przyczepek na kołach z pełnemi obręczami gumowemi opłata podlega podwyżce o 25%, zaś od poj. mech. i przycz. na kołach z obręczami żelaznemi — o 100%. Od poj. mech., posiadających na różnych osiach różne rodzaje obręczy, pobiera się opłatę według rodzaju obręczy, podlegającego wyższej opłacie (art. 6 ustawy).

II. Opłaty od pojazdów mechanicznych i konnych, używanych do zarobkowego przewozu osób poza obszarem jednej gminy.

1. Opłaty od pojazdów mechanicznych — z wyjątkiem używanych doraźnie -- w stos. rocznym:

a) od każdego miejsca w pojeździe, przeznaczonego dla podróżnego — 100 zł., a nadto

b) od każdego miejsca w pojeździe przeznaczonego dla podróżnego, za każdy kilometr dziennego przebiegu — 0,40 zł.

Opłaty, wymienione pod lit. a) i b), nie mogą łącznie przekraczać 300 zł. od jednego miejsca.

2. Opłaty od poj. mech., używanych doraźnie:

a) posiadających do 6 miejsc dla podróżnych — 100 zł. od każdego z tych miejsc,

b) posiadających więcej, niż 6 miejsc dla podróżnych — 200 zł. od każdego z tych miejsc.

3. Od pojazdów konnych — z wyjątkiem używanych doraźnie — 20 zł. od każdego miejsca, przeznaczonego dla podróżnego.

Miejsca w przyczepkach do poj. mech. podlegają takiej samej opłacie, jak miejsca w pojazdach.

Określone wyżej opłaty od poj. mech. pobiera się niezależnie od opłat, wymienionych pod I.

Opłat wymienionych wyżej pod II, 2, nie pobiera się, jeżeli pojazd jest wynajmowany w całości a doraźnie (art. 7 ustawy).

III. Opłata od pojazdów konnych, używanych do zarobkowego przewozu towarów poza obszarem jednej gminy:

9 zł. od każdych 100 kg. nośności w stos. rocznym. (art. 8 ustawy).

IV. Opłaty od pojazdów zagranicznych i gdańskich.

Pojazdy, wprowadzone na czasowy pobyt z poza obszaru Rzeczypospolitej, o ile międzynarodowe umowy nie stanowią inaczej albo o ile z zastosowania zasady wzajemności co innego nie wynika, podlegają wszystkim, wymienionym dotąd, opłatom — z tą zmianą, że opłatę oblicza się dziennie, najmniej jednak za okres 3 dni, przyczem podstawę obliczenia stanowi wysokość opłaty rocznej (art. 9 ustawy).

Opłaty od pojazdów mech. i konnych mogą być zmieniane w drodze rozporz. Rady Min. w granicach, określonych w art. 10 ustawy.

Art. 11 ustawy przewiduje szereg zwolnień od opłat, określonych wyżej pod I; m. in. zwolnione są od opłat pojazdy władz i urzędów samorządu terytorjalnego, pojazdy instytucyj i zakładów użyteczności publicznej, o ile są niezbędne dla działalności tych instytucyj oraz pojazdy mechaniczne stanowiące własność gminy i przeznaczone do zarobkowego przewozu osób i towarów we własnym zarządzie gminy i na jej obszarze (autobusy miejskie), wreszcie używane do objazdów służbowych własne pojazdy mech. samorządowego drogowego personelu technicznego.

V. Opodatkowanie materjałów pędnych.

W art. 14 ustanowiono dodatek drogowy do państw. pod. od olejów mineralnych, używanych do napędu poj. mech. w wyso-

kości 12 gr. od 1 kg. Jakie oleje podlegają temu dodatkowi, określa w drodze rozp. Rada Ministrów, która również może obniżać ten dodatek i zwalniać od niego.

VI. Opłata od reklam (znaków, szyldów, napisów), umieszczanych wzdłuż dróg publ. na budynkach, słupach, kioskach i t. p. opza granicami miast:

25 zł. rocznie za 1 m2 powierzchni reklamy (art. 16 ustawy).

Od opłaty wolne są reklamy przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych, umieszczone na budynkach i ogrodzeniach tych budynków, w których dane przedsiębiorstwa się znajdują.

W myśl art. 1 ustawy o Państw. Fund. Dr. — Fundusz ten ma służyć m. in. na udzielanie zapomóg na budowę, utrzymanie i wzmocnienie dróg samorządowych.

SKALA PODATKU DOCHODOWEGO OD UPOSAŻEŃ SŁUŻBOWYCH, EMERYTUR I WYNAGRODZEŃ ZA NAJEMNĄ PRACĘ.

(według ustawy o podatku dochodowym, której jednolity tekst ogłoszony został w Dz. Ust. z r. 1925 Nr. 58, poz. 411 — z uzupełnieniem o pod. kryzysowym i kumulacyjnym, podanemi w tekście).

L. p.	Wysokość wypłaconego wynagrodzenia obbliczona w stosunku rocznym w zł.		Normalna stopa procentowa podatku	Kryzysowy dodatek (ust. z 22. X. 31 r. Dz. U. Nr. 99, poz. 760)
	ponad	do		
1	2.500	2.600	1,5	do 3.600 zł. 0,5%
2	2.600	2.700	1,6	
3	2.700	2.800	1,6	
4	2.800	2.900	1,8	
5	2.900	3.000	1,9	
6	3.000	3.100	2,0	
7	3.100	3.200	2,1	
8	3.200	3.400	2,2	
9	3.400	3.600	2,3	
10	3.600	3.800	2,4	od 3.600 do 10.400 zł. 1%
11	3.800	4.000	2,5	
12	4.000	4.200	2,6	
13	4.200	4.400	2,7	
14	4.400	4.800	2,8	
15	4.800	5.200	2,9	
16	5.200	5.600	3,0	
17	5.600	6.000	3,1	
18	6.000	6.400	3,2	
19	6.400	6.800	3,3	

(dokończenie)

L. p.	Wysokość wypłaconego wynagrodzenia obliczona w stosunku rocznym w zł.		Normalna stopa procentowa podatku	Kryzysowy dodatek (ust. z 22. X. 31 r. Dz. U. Nr. 99, poz. 760)
	ponad	do		
20	6.800	7.200	3,4	od 3.600 do 10.400 zł. 1%
21	7.200	7.600	3,5	
22	7.600	8.000	3,6	
23	8.000	8.800	3,9	
24	8.800	9.600	4,1	
25	9.600	10.400	4,3	
26	10.400	11.200	4,6	od 10.400 do 36.000 zł. 2%
27	11.200	12.000	4 9	
28	12.000	13.000	5,3	
29	13.000	14.000	5,7	
30	14.000	15.000	6,1	
31	15.000	16.000	6,5	
32	16.000	17.000	6,8	
33	17.000	18.000	7,1	
34	18.000	19.000	7,4	
35	19.000	20.000	7,7	
36	20.000	22.000	8,0	
37	22.000	24.000	8,3	
38	24.000	26.000	8,6	
39	26.000	28.000	8,9	
40	28.000	30.000	9,2	
41	30.000	32.000	9,5	
42	32.000	34.000	9,9	
43	34.000	36.000	10,3	od 36.000 do 60.000 zł. 2,5%) *
44	36.000	38.000	10,7	
45	38.000	40.000	11,1	

*) Dodatek ten (którego okres obowiązywania uzależniony jest od uznania Rady Ministrów, a zaczęto go pobierać od 1 stycznia 1932 roku), rośnie progresywnie aż do 10% — proporcjonalnie do sumy wypłaconego uposażenia (wynagrodzenia). Podatku tego nie płacą funkcjonarjusze państwowi i ci pracownicy samorządowi, których uposażenie dostosowane jest do upos. funkcj. państw. Rozp. wykon. z dn. 29.XII.1933 r. do ustawy o dod. kryzys. ob. w Dz. U. z r. 1932 Nr. 8, poz. 51.

Poza tem obowiązuje t. zw. kumulacyjny podatek dochodowy (ustawa z dna 7.XI.1931 r., Dz. U. Nr. 101, poz. 771 i rozp. wykon. z 29.XII.1931 r., Dz. U. z r. 1932 Nr. 8, poz. 50). Polega on na tem, że osoby, otrzymujące wynagrodzenie od różnych służbodawców, obowiązane są po upływie każdego roku kalendarzowego uiścić różnicę, pomiędzy pod. doch. od upos., przypadającym do zapłaty według skali art. 111, od łącznego wynagr., otrzymanego w ciągu ub. roku od wszystkich służbodawców razem, a sumą pod., potrąconego w ciągu ub. roku przez poszczególnych służbodawców.

SKALA PODATKU DOCHODOWEGO OD DOCHODÓW FUNDOWANYCH.

Stopień dochodu	Wysokość dochodów w złotych		Podatek w złotych	Stopień dochodu	Wysokość dochodów w złotych		Podatek w złotych
	ponad	do			ponad	do	
1	1.500	1.550	31	38	19.000	20.000	1.540
2	1.550	1.600	33	39	20.000	22.000	1 760
3	1.600	1.700	37	40	22.000	24 000	1.992
4	1.700	1.800	41	41	24.000	26.000	2 236
5	1.800	1.900	45	42	26.000	28.000	2.492
6	1.900	2.000	50	43	28.000	30.000	2.760
7	2.000	2.100	54	44	30.000	32.000	3.040
8	2.100	2.200	59	45	32.000	34.000	3.356
9	2.200	2.400	67	46	34.000	36 000	3.708
10	2,400	2.600	75	47	36.000	38.000	4.0[illegible]6
11	2.600	2.800	84	48	38 000	40 000	4.440
12	2.800	3.000	93	49	40.000	44 000	5.060
13	3.000	3.200	102	50	44.000	48.000	5.712
14	3.200	3.400	112	51	48.000	52.000	6.396
15	3 400	3 600	122	52	52.000	56.000	7.860
16	3,600	3.800	133	53	56.000	60.000	8.112
17	3.800	4.000	144	54	60.000	64.000	8.704
18	4.000	4.400	162	55	64.000	68.000	9.589
19	4.400	4,800	182	56	68.000	72 000	10.512
20	4.800	5.200	202	57	72.000	75.000	11.476
21	5 200	5.600	224	58	76 000	80 000	12.480
22	5.600	6.000	246	5	80.000	88 000	14.168
23	6.000	6,600	283	60	88.000	96.000	15.936
24	6.600	7 200	324	61	96.000	104.000	17.888
25	7 200	7.800	366	62	104.000	112.000	19.936
26	7.800	8 400	411	63	112.000	120.000	22.080
27	8.400	9.200	469	64	120.000	128.000	24.320
28	9.200	10.000	530	65	128.000	136.000	24 653
29	10.000	11.000	605	66	36.000	144.000	29.088
30	11.000	12.000	684	67	144 000	152 000	31 616
31	12.000	13.000	767	68	152 000	160.000	34.400
32	13.000	14.000	854	69	160.000	168 000	37.296
33	14.000	15 000	945	70	168.000	176.000	40.304
34	15.000	16.000	1.040	71	176,000	184.000	43.424
35	16.000	17.000	1.156	72	184.000	192.000	46.[illegible]56
36	17.000	18.000	1.278	73	192.000	200.000	50.000
37	18.000	19.000	1.406				

Przy dochodzie ponad 200.000 zł. podatek wynosi 50.000 zł. i oprócz tego 2.000 zł. od każdych pełnych 8.000 zł. ponad 200.000 złotych.

Do podatku dolicza się o ile chodzi o dochody osób fizycznych i spadków nieobjętych

ponad	200.000 zł.	do	300.000	1½	procent
"	300.000 "	"	400.000	2½	"
"	400.000 "	"	500.000	4	"
"	500.000 "	"	600.000	5½	"
"	600.000 "	"	800.000	7	"
"	800.000 "	"	1.100.000	9	"
"	1.100.000 "	"	1.500.000	11	"
"	1.500.000 "	"	2.000.000	13	"
"	2.000.000 "			15	"

od całego podlegającego podatkowi dochodu.

Podatek należy jednak wymierzać w ten sposób, aby z dochodu wyższego stopnia po potrąceniu podatku nie pozostało nigdy mniej, niż zostaje z najwyższego dochodu bezpośrednio niższego stopnia, po potrąceniu podatku na ten stopień przypadającego.

O ile z dochodu ustalonego do wymiaru podatku po potrąceniu przypadającej kwoty podatkowej pozostaje mniej niż wynosi najwyższy dochód wolny od podatku, należy podatek wymierzyć i pobrać tylko w wysokości nadwyżki dochodu ponad tę najniższą granicę.

Dodatek kryzysowy.

Jak to uwidoczniono w taryfie podatku dochod. od uposażeń, wprowadzony został na okres przejściowy t. zw. dodatek kryzysowy do państw. pod. dochodowego.

Od dochodów fundowanych wynosi on:

przy doch. rocznym ponad	1.500 —	3.600	zł.	—	0,5%
" " " "	3.600 —	10.000	"	—	1%
" " " "	10.000 —	36.000	"	—	2%
" " " "	36.000 —	60.000	"	—	2,5%
" " " "	60.000 —	160.000	"	—	3%
" " " "	160.000 —			—	4%

dochodu.

Dodatek pobiera się, poczynając od dochodów, ustalonych dla wymiaru pod. na 1932 rok podatkowy, zaś termin jego wygaśnięcia określi Rada Ministrów.

Dodatki komunalne do pod. dochodowego.

Do stawek państwowego podatku dochodowego nie mogą być ustanawiane dodatki na rzecz związków komunalnych.

Na obszarze jednak b. dzielnicy pruskiej i górnośląskiej części województwa śląskiego gminy i pow. zw. kom. mogą pobierać na podstawie uchwał organów uchwalających dodatki do państwowego podatku dochodowego.

A. Dodatki te nie mogą przekraczać przy dochodzie podatkowym według skali art. 23 (od dochodów fundowanych):

ponad	1.500 zł.	do 24.000	4	procent	dochodu
„	24.000 „	„ 88.000	4,5	„	„
„	88.000 „		5	„	„

B. Dodatki te wynoszą według skali art. 111 (od uposażeń) — 3% dochodu, poczynając od 15 stopnia tejże skali (od 4.800 zł. rocznie).

Dochody z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, wypłacanych z funduszów Państwa oraz związków komunalnych, nie podlegają dodatkowi na rzecz związków komunalnych (art. 2 ustawy z dnia 17.III.1932 r., Dz. U. Nr. 25, poz. 223).

TARYFY PODATKU PRZEMYSŁOWEGO.

Podatek przemysłowy opiera się na ustawie o państwowym podatku przemysłowym z dnia 15 lipca 1925 r. w brzmieniu obwieszczenia Ministra Skarbu z dnia 27 stycznia 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 17, poz. 110).

Podatek przemysłowy opłaca się:

1) w formie świadectw przemysłowych,

2) w postaci podatku od obrotu.

Taryfa świadectw przemysłowych.

Kategorja	We wszystkich miejscowościach	W Warszawie	W miejscowościach klasy I	II	III	IV
A. Dla przedsiębiorstw handlowych.						
I Dla zakładów handl.	2000	—	—	—	—	—
II „ „ „	—	400	330	270	200	130
III „ „ „	—	80	65	50	40	25
V „ „ „	—	30	25	20	15	10
V-a Dla handlu rozwożn.	50	—	—	—	—	—
V-a Dla handlu obnośn.	15	—	—	—	—	—
B. Dla przedsiębiorstw przemysłowych.						
I	6000	—	—	—	—	—
II	4000	—	—	—	—	—
III	2000	—	—	—	—	—
IV	600	—	—	—	—	—
V	200	—	—	—	—	—
VI	—	120	100	80	60	40
VII	—	60	50	40	20	20
VIII	—	15	15	10	6	4

C. Dla handlu jarmarcznego.

	Dla handlu hurtowego	Dla handlu detalicznego
	Złotych	
Na jarmarkach trwających ponad 21 dni	250	70
„ „ „ od 7 do 21 dni	125	35
„ „ „ od 3 do 7 dni	100	25

D. Dla zajęć przemysłowych.

Kategorja (I—IV)	Oznaczenie zajęcia przemysłowego	Cena w zł.
I.	Ekspedytorzy, nie utrzymujący oddzielnych biur i pomocników handlowych, lecz trudniący się osobiście z polecenia osób trzecich cleniem w urzędach celnych towarów wysyłanych zagranicę lub otrzymywanych z zagranicy:	
	1) przy urzędach celnych, znajdujących się przy głównych linjach kolei żelaznych	400
	2) przy urzędach celnych, znajdujących się przy bocznych linjach kolei żelaznych	300
	3) przy urzędach celnych nie położonych przy linjach kolejowych	250
II.	a) pośrednicy giełdow' (maklerzy):	
	1) na giełdzie warszawskiej	400
	2) na innych giełdach	250
	b) wszelkiego rodzaju inni pośrednicy handlowi:	
	1) w Warszawie i w miejscowościach I klasy	150
	2) w miejscowościach II klasy	100
	3) w miejscowościach III i IV klasy	30
III.	Inspektorzy i ajenc' przedsiębiorstw ubezpieczeniowych przewozowych, komunikacyjnych oraz instytucyj kredytowych, o ile prowadzą operacje bez utrzymywania biur:	
	1) w Warszaw'e i w miejscowościach I klasy	50
	2) w miejscowościach II klasy	40
	3) w miejscowośc'ach III i IV klasy	20
IV.	Pomocnicy podróżujący (komiwojażerowie)	100
	Cena karty rejestracyjnej	10

Dodatki do cen świadectw przemysłowych.

Do cen świadectw przemysłowych podanych powyżej dolicza się nadto:

a) 30% dodatek na rzecz związków komunalnych;
b) 25% dodatek na rzecz szkół zawodowych;
c) 15% dodatek na rzecz Izb Handlowych i Przemysłowych oraz Izb Rolniczych;
d) 10% dodatek nadzwyczajny na cele budżetowe.

II. PODATEK OD OBROTU.

Stopa podatkowa.

Nowela do ustawy o podatku przemysłowym z dnia 19.XII. 1931 r. (Dz. U. Nr. 112, poz. 881) wprowadziła dość głęboko sięgającą reformę w zakresie stawki podatku od obrotu. Reforma to polega na większem, niż dotychczas, zróżniczkowaniu stawki podatkowej (0,5 — 1 — 1,25 — 1,5 — 1,75 — 2 i 4%), częściowo także na jej obniżeniu (dotychczasowa maksymalna 5%-owa stawka podatku od obrotów przedsiębiorstw komisowych i pośrednictwa handlowego zastąpiona została stawką 4%-ową), poza tem zaś — na ustaleniu stawek podatkowych dla niektórych przedsiębiorstw i zawodów w różnych wysokościach w poszczególnych latach na okres czasu od 1.I.1932 r. do 1.I.1937 r. (ob. art. 7 ustawy w brzmieniu wymienionego na początku obwieszczenia Ministra Skarbu).

Nadto nowela upoważniła Ministra Skarbu (przez stosowne uzupełnienie art. 76 ustawy) do wprowadzenia do poszczególnych towarów scalonego podatku przemysłowego od wszelkiego rodzaju obrotów. Na tej podstawie wydał Min. Skarbu dwa rozporządzenia, jedno z 28.5.1932 roku, drugie z 22.6.1932 roku (oba zamieszczone w Dz. U. z r. 1932 Nr. 54, poz. 529 i 531); pierwsze dotyczy poboru scalonego podatku przemysł. od obrotu artykułami, objętemi Mon. Tyt., wyrobami Państw. Mon. Spiryt., solą kuchenną (jadalną), bydlęcą i przemysłową oraz losami loterji państw., drugie — poboru pod. scalonego od cementu. Sposób podziału dodatku do scalonego podatku przemysłowego na rzecz związków komunalnych (który to dodatek od czasu scalenia nie jest przekazywany związkom komunalnym) ustalić ma osobne rozporządzenie, które dotychczas nie zostało wydane.

Wolne zawody.

Podatek przemysłowy tylko w formie podatku od obrotu opłacają samodzielne wolne zajęcia zawodowe: lekarzy, dentystów, weterynarzy, felczerów, adwokatów, notarjuszy, obrońców sądowych, architektów, inżynierów, innych techników i inne samodzielne wolne zajęcia zawodowe, które ustala w drodze rozporz. Min. Skarbu w poroz. z właśc. ministrem (art. 9).

S p ó ł d z i e l n i e.

Ustawa o państwowym podatku przemysłowym przyznaje ulgi spółdzielniom, działającym na zasadzie ustawy z dnia 29 października 1920 r. o spółdzielniach (D. U. R. P. Nr. 111, poz. 733, należącym do związków rewizyjnych (ob. art. 95 ustawy o pod. przem.).

TARYFA OPŁAT STEMPLOWYCH.

(na podstawie ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych w brzmieniu obwieszczenia Min. Skarbu z 25.IV.1932 r., Dz. U. Nr. 41, poz. 413; rozp. wykonawcze z dn. 10.X.1932 r. Dz. U. Nr. 99, poz. 842).

SAMORZĄD.

N i e p o d l e g a j ą o p ł a c i e:

1. (art. 120, punkt 1) obligacje oraz innego rodzaju obligi związków samorządowych;

2. (art. 120, punkt 2) obligacje (listy zastawne, obligacje komunalne i innego rodzaju obligacje fundowane) wydane związkowi samorządowemu przez instytucję, emitującą tytułem pożyczki;

3. (art. 140, ustęp drugi) podania, wnoszone do urzędów samorządowych w sprawach, należących do ich zakresu działania, nie podlegają opłatom w myśl ustawy o opłatach stemplowych, nawet w tym wypadku, gdy dla rozstrzygnięcia sprawy jest niezbędny udział władzy państwowej;

4. (art. 142 p. 2 i art. 160 p. 1) podania wnoszone do urzędów państwowych w sprawach wyborów do ciał reprezentacyjnych i samorządowych, oraz świadectwa urzędowe, wydawane przez urzędy państwowe w tych sprawach;

5. (art. 144, punkt 2) podania wnoszone przez związki samorządowe do urzędów państwowych;

6. (art. 154) świadectwa wydawane przez związki samorządowe z wyjątkiem wyciągów i innych świadectw z aktów stanu cywilnego;

7. (art. 160, punkt 3) świadectwa urzędowe wydawane związkom samorządowym przez urzędy państwowe — z wyjątkiem wtóropisów, odpisów i wyciągów.

(Art. 144 p. 3; art. 160, p. 3) podania, wnoszone przez kościoły i gminy wyznaniowe przez państwo polskie uznane, i świadectwa urzędowe, im wydawane, z wyjątkiem wtóropisów, odpisów i wyciągów — opłacie nie podlegają.

ROZBUDOWA.

N i e p o d l e g a j ą o p ł a c i e:

1. (Art. 54 punkty 4 i 5). Umowy sprzedaży wzgl. kontrakty zamiany oraz akty wywłaszczenia — na mocy których gmina:

a) nabywa nieruchomości celem budowy domów mieszkalnych (art. 4, 6 rozp. Prez. R. P. z dn. 22.IV.1927 r. Dz. U. Nr. 42, poz. 372).

b) nabywa grunty niezbędne do wykonania planu regulacji ulic, zatwierdzonego przez właściwą władzę, albo do budowy szkół i domów ludowych.

e) na mocy których związek komunalny lub inna osoba prawna nabywa nieruchomości na budowę lub umieszczenie szpitala (art. 5 lit. a rozp. Prez. R. P. z 22.III.1928 r. Dz. U. Nr. 38 poz. 382) albo nieobliczonej na zysk przychodni (art. 1 lit. b oraz art. 63 powołanego rozporządzenia).

2. (art. 54, punkty 6 i 7). Sprzedaż budynku niewykończonego, jeżeli pismo, stwierdzające sprzedaż sporządzono w ciągu 8 lat od dnia rozpoczęcia budowy, t. j. od dnia rozpoczęcia robót technicznych celem położenia fundamentów, jak również pierwsza po ukończeniu budowy sprzedaż budynku wykończonego, jeżeli pismo stwierdzające sprzedaż, sporządzono w ciągu lat 8 od dnia, w którym zaczęto budynku używać.

Uwolnienie to tyczy się budynków mieszkalnych, oraz budynków, przeznaczonych do celów przemysłowych i handlowych, obejmuje również grunt, na którym budynek stoi, oraz podwórze; nie tyczy się nadbudówek i przybudówek. Osoba, powołująca się na uwolnienie od opłaty, ma udowodnić warunki uwolnienia, a mianowicie: przedstawić zaświadczenie właściwego urzędu pierwszej instancji, mającego nadzór nad budownictwem.

3. (art. 69, p. 6). Sprzedaż materjałów budowlanych przewidziana w ustawie o rozbudowie miast.

4. (art. 73, punkt 5). Rachunek, stwierdzający wykonanie umowy, wymienionej wyżej w punkcie 3.

5. a) (art. 120, upnkt 4). Listy zastawne oraz obligacje mieszkaniowe, wydawane na mocy art. 19 rozp. Prez. R. P. o rozbudowie miast z dnia 22 kwietnia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 42, opz. 372).

b) (art. 120, p. 4) obligi w przedmiocie kredytu budowlanego udzielonego na mocy powołanego art. 19.

c) (art. 122), weksle własne nie na zlecenie wystawiane w granicach tegoż kredytu,

d) (art. 120, punkt 4) obligi w przedmiocie kredytu amortyzacyjnego, długoterminowego, udzielonego celem konwersji kredytu, wymienionego w punktach b i c.

7. (art. 137, punkt 7, art. 139). Pokwitowania, stwierdzające spłatę kapitału, lub odsetek w przypadkach, wymienionych wyżej w punkcie 6, jak również — w tychże przypadkach — zezwolenie na wykreślenie wpisu w księdze wieczystej.

SPÓŁDZIELNIE [0]).

N i e p o d l e g a j ą o p ł a c i e:

1. (art. 139). Dokumenty umowne, ustalające stosunek między spółdzielnią a jej członkiem, a mianowicie: oświadczenie (deklaracja) w przedmiocie przystąpienia do spółdzielni, oraz deklaracje co do dalszych wkładów (art. 17 ustawy o spółdzielniach), jak również pismo, stwierdzające przyjęcie do spółdzielni (art. 20 ustawy o spółdzielniach):

a) zasadniczo,

b) jeżeli są sporządzone lub uwierzytelnione notarjalnie lub sądownie.

2. Wpłaty na udziały członków.

3. (art. 118, 136, 137, punkty 10, 13, 14). Pokwitowanie, którem:

a) spółdzielnia stwierdza wpłatę na udział (art. 16 i 21 ustawy o spółdzielniach) albo

b) dopłatę (art. 58 ustęp 2 ust. o spółdz.),

c) którem członek spółdzielni potwierdza zwrot udziału (art 27 ust. o spółdz.) albo

---

[0]) Ustawa o spółdzielniach z dn. 29.X.1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 111, poz. 733).

d) zwrot dopłaty (art. 58 ustęp 5 ust. o spółdz.) albo

e) wypłacenie udziału w zyskach (art. 57 ust. o spółdz.),

f) którem spółdzielnia kredytowa potwierdza całkowitą, lub częściową spłatę pożyczki, udzielonej członkowi, albo uiszczenie odsetek przy takiej pożyczce.

g) pokwitowanie w przedmiocie należności spółdzielni za towary, dostarczone lub dostarczyć się mające członkowi, albo należności członka za towary, oddane spółdzielni do komisowej sprzedaży (choćby członek był spółdzielnią), w szczególności znaczki, wydawane przez spółdzielnię celem kontroli zakupów członkowskich, jako też pokwitowania w przedmiocie sumy, wypłaconej przez spółdzielnię członkowi wzamian za towar jej zwrócony — pod warunkiem, że sprzedaż lub zakupno towaru przez spółdzielnię mieści się w granicach jej działalności podstawowej, określonej statutem.

h) wogóle pokwitowania, tyczące się stosunków prawnych między spółdzielnią a jej członkami, o ile te stosunki mieszczą się w granicach działalności podstawowej, określonej statutem,

f) pokwitowania;; tyczące się obrotu oszczędnościowego i czekowego spółdzielni, należących do związku rewizyjnego (art. 68 i 70 ustawy o spółdz.), w szczególności też pisma, któremi spółdzielnia taka stwierdza przyjęcie pieniędzy na oprocentowanie.

4. (art. 73 i 74). Rachunek, stwierdzający:

a) należności za towary sprzedane członkowi lub za towary przez spółdzielnię od kogokolwiek kupione albo otrzymane w komis — o ile sprzedaż względnie kupno mieści się w granicach podstawowej działalności, określonej statutem.

P o d l e g a j ą o p ł a c i e:

5. Obligi i weksle (art. 114, 116, 117, 124).

a) pisma, stwierdzające otrzymanie pożyczki od „instytucji drobnego kredytu", t. j. od spółdzielni, należącej do związku rewizyjnego (art. 68 i 70 ust. o spółdzielniach), której podstawowem zadaniem statutowem jest udzielanie członkom pożyczek oraz przyjmowanie wkładów pieniężnych, podlegają opłacie w wysokości 0,3% od sumy zobowiązania, dopóki wysokość kredytu, jaki może być udzielony jednemu członkowi (art. 46 punkt 2 ust. o spółdz.) nie przewyższa kwoty, którą określi rozporządzenie; p. nadto niżej lit. c. d.,

b) oblig, stwierdzający otrzymanie pożyczki od spółdzielni, ale nie posiadający cech, wymienionych w punkcie a), podlega

opłacie według zasad, podanych pod hasłem obligi ze zmianami, podanemi niżej pod literami c i d. (zasady, podane pod literą c, d, tyczą się również obligów wymienionych pod literą a).

c) Minister Skarbu może na wniosek związku rewizyjnego zezwolić, aby spółdzielnie, należące do związku i mogące udzielać pożyczek tylko swym członkom, uiszczały opłaty (w wysokości 0,5% lub 0,3%) gotówką za pośrednictwem związku rewizyjnego; zezwolenie może być jednak każdego czasu odwołane.

d) Minister Skarbu może zezwolić, aby spółdzielnie kasowały znaczki stemplone na obligach przez przepisanie datą skasowania oraz odciskiem swej pieczęci jak również, aby kasowały znaczki stemplowe na wekslach.

W o l n e od o p ł a t y.

e) Poręka przy pożyczce, udzielonej przez spółdzielnię członkowi.

6. (art. 142 punkt 13). Podania, wnoszone przez spółdzielnię i przez związki rewizyjne do Rady Spółdzielczej w zakresie jej właściwości, jakoteż wnoszone przez związki rewizyjne do innych władz państwowych w sprawach spółdzielni.

REFORMA I MELJORACJE ROLNE.

W o l n e o d o p ł a t y:

1. (art. 52, p. 1, 6; art. 54 p. 2, 3; art. 58; art. 62; nadto art. 1 rozp. Prez. R. P. z dn. 7.II.1928 r., Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 126). Umowy oraz orzeczenia władz ziemskich, stanowiące tytuł przejścia własności nieruchomości,

a) tyczące się nabycia nieruchomoci prześz Skarb Państwa lub przez Państw. Bank Rolny na zasadzie przepisów o reformie rolnej;

b) mające na celu regulację struktury gospodarstw rolnych, jako to: scalanie gruntów, likwidację serwitutów, zamianę gruntów, jeżeli podlegają zatwierdzeniu przez władze ziemskie.

P o d l e g a j ą o p ł a c i e:

c) stanowiące tytuł przejścia własności przy parcelacji, przeprowadzonej na zasadzie przepisów o reformie rolnej: od ceny sprzedaży — 1%;

2. sprzedaż karłowatego ogspodarstwa celem uzupełnienia innego karłowatego gospodarstwa, jeżeli przedstawiono zaświadczenie okręgowego urzędu ziemskiego, stwierdzające, że sprzedawcy przyznano kredyt na zasadzie ustępu 2 art. 74 ustawy z dn. 28.XII. 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 1 poz. 1): od ceny sprzedaży 1%;

3. pismo, stwierdzające kupno nieruchomości przez instytucję, upoważnioną do parcealcji, zawarte pod warunkami, które określi rozporządzenie, — od ceny kupna 1%.

Wolne od opłaty.

4. (art. 120, p. 4). Obligacje oraz innego rodzaju obligi, tyczące się pomocy kredytowej, przewidzianej w ustawach: o wykonaniu reformy rolnej, o nadaniu ziemi żołnierzom wojska polskiego oraz o scalaniu gruntów.

5. (art. 137, p. 7; art. 139). Pokwitowania, stwierdzające spłatę kapitału lub odsetek w przypadkach, przewidzianych w punkcie 3 oraz zezwolenia na wykreślenie wpisu w księdze wieczystej w tychże przypadkach.

6. (art. 142, punkty 9 i 10). Podania w sprawie przyjęcia przez Skarb Państwa nieruchomości na cele parcelacji i osadnictwa, wnoszone przez osoby, których majątek ulega przejęciu, w sprawie nadania ziemi na mocy ustawy o wykonaniu reformy rolnej, jakoteż w sprawach, tyczących się pomocy kredytowej dla osadników.

7. (art. 120, p. 4; art. 137, p. 7; art. 139; art. 142, p. 1; art. 160, p. 1):

a) obligi, stwierdzające otrzymanie pożyczki z „państwowego funduszu kredytu na meljoracje rolne" (ustawa z dnia 22.VII.1925 roku. Dz. U. R. P. Nr. 88, poz. 609).

b) pokwitowania, stwierdzające spłatę kapitału, lub odsetek — przy pożyczce wymienionej w p. 1, jak również zezwolenie na wykreślenie wpisu w księdze wieczystej,

c) podania i świadectwa urzędowe w sprawie meljoracyj rolnych.

PODANIA.

Wnoszone do urzędów państwowych.

1. Zasadniczo podlegają opłacie 5 zł. od każdego załącznika, jako też dalszego egzemplarza (duplikatu) podania i odpisu poda-

nia, wraz z niem złożonych po 50 gr. Ilość arkuszy jest bez znaczenia.

2. Podania ponowne, przy którem jedynie zostają złożone załączniki, potrzebne do załatwienia pierwszego podania, nie podlega opłacie; od załączników opłaca się jednak po 50 gr.

Nie podlegają opłacie (art. 142):

3. Podania, zawierające wnioski w sprawach publicznych albo wiadomości, udzielone w sprawie publicznej w myśl obowiązującego przepisu lub na żądanie władzy — w szczególności podania w sprawach budowy szkół, regulacji rzek, zabudowania górskich potoków, meljoracyj rolnych, budowy mostów i t. p.

4. Podania: tyczące się wyborów do Sejmu i Senatu, do ciał reprezentacyjnych, samorządowych i do komisyj podatkowych;

5. w sprawach służby wojskowej, osobistych świadczeń wojennych i obowiązku odstępowania na rzecz państwa zwierząt pociągowych i wozów;

6. osób, które pozostają lub pozostawały w służbie państwa lub związków samorządowych oraz członków rodzin tych osób, w sprawach tyczących się stosunku służbowego, jak również podania o posady w urzędach państwowych;

7. w sprawach nauki, szkolnictwa i oświaty pozaszkolnej;

8. tyczące się ustawowo nakazanych zwolnień, obniżeń lub odroczeń w zakresie danin publicznych;

9. o zwrot daniny publicznej, nienależnie pobranej, jeżeli ją uiszczono bez wymiaru urzędowego lub w kwocie wyższej niż ustalona urzędownie;

10. w sprawach nadania ziemi na mocy ustawy o wykonaniu reformy rolnej, nadania ziemi żołnierzom wojska polskiego lub inwalidom wojennym, jako też w sprawach tyczących się pomocy kredytowej dla osadników i reemigrantów;

11. w sprawach przymusowego wywłaszczenia na użytek publiczny, jak również w sprawie przejęcia przez skarb państwa nieruchomości na cele parcelacji i osadnictwa, wnoszone przez osoby których majątek ulega wywłaszczeniu lub przejęciu;

12. tyczące się ubezpieczeń przymusowych;

13. w sprawach, należących do zakresu działania Min. Op. Sp. i podwładnych temuż Ministerstwu urzędów, o ile zawierają prośbę o pracę, ochronę lub opiekę, albo zgłoszenie zapotrzebowania pracowników, lub o ile tyczą się rejestracji związków

zawodowych i pracowniczych kas przezorności, jak również w sprawach, tyczących się umów zbiorowych;

14. wnoszone przez spółdzielnie i przez związki rewizyjne do Rady Spółdzielczej w zakresie jej właściwości, jako też wnoszone przez związki rewizyjne do innych władz państwowych w sprawach spółdzielni;

15. tyczące się spraw, należących do zakresu działania instruktora stowarzyszeń przemysłowo - rzemieślniczych;

16. tyczące się czynów, za które grozi kara, przewidziana w kodeksie karnym, albo w przepisach administracyjnych lub skarbowych, w szczególności też występków i wykroczeń służbowych;

17. osób, których stan niezamożności jest niewątpliwie znany urzędowi, mającemu załatwić podanie, jeżeli uiszczenie opłaty nie jest możliwe, bez dotkliwego uszczerbku majątkowego;

18. osób, dotkniętych klęską żywiołową o zapomogi lub ulgi;

19. w sprawach pomocy państwowej na odbudowę budynków, zniszczonych lub uszkodzonych na skutek działań wojennych;

20. wnoszone na mocy ustawy o organizacji odbudowy technicznej wsi, miast i miasteczek (Dz. U. R. P. Nr. 24, poz. 143 z r. 1920) w sprawie świadczeń przymusowych, wywłaszczenia, lub regulacji działek budowlanych;

21. w sprawach publicznych zgromadzeń i wykładów;

22. o wydanie świadectw, których posiadanie jest nakazane przez obowiązujące przepisy ze względów publicznych, świadectw szczepienia ospy, oraz świadectw ubóstwa;

23. o zaświadczenie na wtóropisie, odpisie lub tłumaczeniu, iż opłatę stemplową od pisma pierwszego uiszczono:

24. wnoszone przez urzędy państwowe imieniem skarbu Rzeczypospolitej;

25. wnoszone przez związki komunalne i inne związki przymusowe, mające siedzibę na obszarze Rzeczypospolitej;

26. podania kościołów i gmin wyznaniowych przez państwo polskie uznanych;

27. fundacyj, zakładów i zrzeszeń, prawnie istniejących i posiadających siedzibę w Polsce, których zadanie stanowi wyłącznie wykonywanie kultu religijnego, albo działalność naukowa, oświatowa lub dobroczynna;

28. podania o zatwierdzenie statutu fundacji, zakładu lub zrzeszenia wymienionego w punkcie 27;

29. gminnych kas pożyczkowo - oszczędnościowych;

30. w postępowaniu tyczącem się uregulowania struktury drobnych gospodarstw rolnych (scalania gruntów, podziału wspól-

not, likwidacji lub ścisłego określenia rozmiaru serwitutów, zamiany gruntów) oraz w postępowaniu Urzędów Ziemskich, obejmującem prace techniczne (art. 31 ustawy z dn. 11.VIII.1923 r. Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 706);

31. osób odznaczonych za zasługi publiczne, jeżeli podanie tyczy się odznaczenia;

32. tyczące się nabycia i utraty obywatelstwa drogą opcji, oparte na traktacie międzypaństwowym;

33. o zezwolenie na urządzenie widowiska lub koncertu publicznego, jeżeli dochód przeznaczony jest w całości na cele społeczne, oświatowe lub kulturalne;

34. o zezwolenie na przekazanie waluty obcej zagranicę, jeżeli kwota, która ma być przekazana, nie przewyższa 200 zł.;

35. komunalnych kas oszczędności i istniejących przy nich zakładów zastawniczych (art. 28, p. 3 rozp. Prez. R. P. z dn. 13. IV.1927 r. Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 339);

36. o wydanie wyciągów i innych świadectw z akt stanu cywilnego.

GMINNE KASY POŻYCZKOWO - OSZCZĘDNOŚCIOWE.

1. (art. 116) pisma stwierdzające otrzymanie pożyczki od gminnej kasy pożyczkowo-oszczędnościowej; od sumy zobowiązania opłata wynosi 0,3%.

Wolne od opłaty:

2. (art. 118) pisma, stwierdzające przyjęcie przez gminną kasę pożyczkowo-oszczędnościową pieniędzy na oprocentowanie;

3. (art. 137, punkt 13) pokwitowania tyczące się obrotu oszczędnościowego gminnych kas pożyczkowo - oszczędnościowych;

4. (art. 144, punkt 5) podania gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych oraz

5. (art. 160) świadectwa urzędowe im wydawane — z wyjątkiem wtóropisów, odpisów i wyciągów.

PODPISY (ART. 158).

Poświadczenie własnoręczności podpisów lub znaków ręcznych:

1. podlega — jeśli własnoręczność poświadczył sąd — przepisom o opłatach sądowych;

2. jeżeli poświadczył notarjusz, to poświadczenie własnoręczności jak również dokonane jednocześnie poświadczenie zdolności osobistej jest wolne od opłaty;

3. jeżeli poświadczył inny urząd państwowy, to opłata wynosi za każdy podpis 1 zł. 50 gr., za podpisy na jednym dokumencie nie może jednak przekraczać 5 zł.

RACHUNKI (ART. 72 — 74, 90, 91).

Pismo, stwierdzające całkowite lub częściowe wykonanie przez sprzedawcę umowy o sprzedaż rzeczy ruchomej, jeżeli wymienia należność za rzecz sprzedaną, podlega opłacie w wysokości:

a) 0,2% od sumy należności, jeżeli bądź sprzedawca bądź nabywca zawarł umowę sprzedaży w zakresie swego przedsiębiorstwa, podlegającego podatkowi przemysłowemu lub ustawowo zwolnionego od tego podatku — z wyjątkiem przypadków kupna lasu na wyrąb;

b) 1% od sumy należności — w innych przypadkach.

Należność, nie przewyższająca 20 zł., nie podlega opłacie.

Taka sama opłata (0,2%, 1%) obowiązuje od pism, stwierdzających umowę o świadczenie usług.

POKWITOWANIA

art. 72, 87, 90, 93, 114, 118, 136 — 139 oraz 1. lit. c) i d) rozp. Prez. R. P. z dn. 7.X.1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 804).

Pokwitowanie z odbioru pieniędzy i papierów wartościowych:

1. zasadniczo 25 gr.

Wolne od opłaty:

2. gdy pokwitowanie stwierdza odbiór pieniędzy, lub papierów wartościowych, których wartość nie przewyższa 50 zł.

3. pokwitowania, tyczące się obrotu gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych i spółdzielni, należących do związku rewizyjnego, kwoty, do której uiszczenia ubezpieczający jest obowiązany wobec zakładu ubezpieczeń; wypłatę sumy ubezpieczenia lub bonusu; zwrot sum, zapłaconych zakładowi ubezpieczeń — a mianowicie, zwrot na skutek niedojścia do skutku ubezpieczenia, albo na skutek rozwiązania lub zmiany stosunku ubezpieczeniowego.

4. pokwitowania, stwierdzające odbiór wynagrodzenia za świadczenie, stanowiące obowiązek publiczno-prawny i t. d.

Weksle wystawione w Polsce: zasadniczo:

przy	sumie	wekslowej			do	50	zł.	0,20	zł.
„	„	„	ponad	50	„	100	„	0,30	„
„	„	„	„	100	„	200	„	0,60	„
„	„	„	„	200	„	300	„	0,90	„
„	„	„	„	300	„	400	„	1,20	„
„	„	„	„	400	„	500	„	1,50	„
„	„	„	„	500	„	600	„	1,80	„
„	„	„	„	600	„	700	„	2,10	„
„	„	„	„	700	„	800	„	2,40	„
„	„	„	„	800	„	900	„	2,70	„
„	„	„	„	900	„	1000	„	3,—	„
„	„	„	„	1000	„	2000	„	6,—	„
„	„	„	„	2000	„	3000	„	9,—	„
„	„	„	„	3000	„	4000	„	12,—	„
„	„	„	„	4000	„	5000	„	15,—	„
„	„	„	„	5000	„	6000	„	18,—	„
„	„	„	„	6000	„	7000	„	21,—	„
„	„	„	„	7000	„	8000	„	24,—	„
„	„	„	„	8000	„	9000	„	27,—	„
„	„	„	„	9000	„	10000	„	30,—	„

Przy sumie wekslowej przewyższającej 10.000 zł. należy uiścić po 3 zł. od każdego pełnego lub zaczętego tysiąca sumy wekslowej.

Do wymienionych opłat dochodzi nadto 10%-owy dodatek na rzecz Skarbu Państwa.

TARYFA OPODATKOWANIA SPADKÓW I DAROWIZN

(podana w załączniku do ustawy z dnia 14 marca 1933 r., zmieniającej niektóre przepisy o opodatkowaniu spadków i darowizn Dz. Ust. Nr. 21, poz. 141).

Pozycje	Określenie podatnika według jego znamion osobistych, w szczególności według jego stosunku do spadkodawcy lub darującego	Czysta wartość otrzymanego majątku w tysiącach złotych											
		Ponad 3 — 5	Ponad 5 — 10	Ponad 10 — 20	Ponad 20 — 50	Ponad 50 — 100	Ponad 100 — 200	Ponad 200 — 500	Ponad 500 — 1000	Ponad 1000 — 2000	Ponad 2000 — 5000	Ponad 5000—10000	Ponad 10000
		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
		Podatek wymierza się według niżej podanej stopy procentowej											
1	Małżonek. Zstępny . .	—	—	0,5	0,75	1	1,25	1,5	2	2,5	3	3,5	4
2	Wstępny. Przysposobiony. Rodzeństwo rodzone i przyrodnie. Zięć i synowa . . .	1,5	2	2,5	3	3,5	4	4,5	5	5,5	6	7	8
3	Dzieci rodzeństwa. Pasierb	2	2,5	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
4	Krewni do 4 stopnia wyżej niewymienieni (rodzeństwo rodziców, rodzeństwo dziadków, wnukowie rodzeństwa, rodzeństwo stryjeczne lub cioteczne) . . .	3	4	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24
5	Inni.	4	6	8	10	13	16	19	22	25	28	31	34

STAWKI PODATKU OD UBOJU.

Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27.X. 1933 r. (Dz. Ust. Nr. 84, poz. 614) wprowadzony został państwowy podatek od uboju, któremu podlega ubój bydła rogatego, cieląt i nierogacizny, o ile nie są one przeznaczone do spożycia we własnem gospodarstwie.

Państwowy podatek od uboju wynosi:

a) od sztuki bydła rogatego — 3 zł.
b) od sztuki cielęcia — 50 gr.
c) od sztuki nierogacizny — 1 zł. 50 gr.

Podatek powinien być wpłacony przed ubojem zwierzęcia, przyczem jednak podlega on zwrotowi: 1) jeżeli ubój nie nastąpił oraz 2) jeżeli przy urzędowem badaniu, dokonanem po uboju, mięso zwierzęcia zostało uznane za niezdatne do spożycia; zwrot następuje w pełnej wysokości w razie całkowitego uznania mięsa za niezdatne do spożycia, zaś w połowie — jeśli mięso uznano za warunkowo zdatne lub mniej wartościowe.

Wymiaru podatku dokonują:

a) w gminach, utrzymujących rzeźnie — te gminy,

b) w innych gminach — organa, pobierające opłaty za badanie zwierząt rzeźnych i mięsa na podstawie art. 19 rozp. Prez. R. P. z 22.III.1928 r. (Dz. Ust. z r. 1933 Nr. 60, poz. 454).

Na pokrycie kosztów, związanych z poborem państwowego podatku od uboju, władze samorządowe zatrzymują sobie 3% pobranego podatku.

Rozporządzenie wykonawcze Ministra Skarbu z dnia 30.X. 1933 r. ogłoszone zostało w Dz. Ust. Nr. 88 pod poz. 684.

Tabela poborów członków zarządu i pracowników związków samorządowych.

Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 grudnia 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 118, poz. 1073), zmienionem następnie ustawą z dnuia 15 marca 1932 r. (Dz. Ust. Nr. 33, poz. 345), uposażenie płatnych członków zarządu i pracowników związków samorządowych dostosowane zostało do uposażenia funkcjonarjuszów państwowych, uregulowanego wówczas ustawą z dnia 9 października 1923 r. (Dz. Ust. Nr. 116, poz. 924).

Powyższa ustawa z 9.X.1923 r. — w odniesieniu do funkcjonarjuszów państwowych — zastąpiona została ustawą z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych (Dz. Ust. Nr. 86, poz. 663).

Równocześnie jednakże wydana została ustawa z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu członków zarządu i pracowników związków samorządowych (Dz. Ust. Nr. 86, poz. 667), która — w stosunku do członków zarządu i pracowników związków sa-

morządowych — utrzymała nadal moc obowiązującą dotychczasowych przepisów uposażeniowych, m. in. także tych przepisów ustawy z dnia 9 października 1923 r. (Dz. Ust. Nr. 116, poz. 924), na których opiera się cytowane we wstępie rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej. P bory członków zarządu i pracowników związków samorządowych — mimo gruntownej zmiany zasad uposażenia funkcjonarjuszów państwowych — obliczać się zatem będzie (aż do dalszych spodziewanych zmian) nadal tak, jak dotychczas.

Punktem wyjścia dla obliczenia poborów miesięcznych jest następująca tabela punktów uposażeniowych (podana w art. 3 ustawy z dn. 9.X.1923 r., Dz. U. Nr. 116, poz. 924):

Grupa uposażenia	Szczeble uposażenia						
	a	b	c	d	e	f	g
I	2.600	—	—	—	—	—	—
II	2.200	2.300	2.400	—	—	—	—
III	1.800	1.900	2.000	2.100	—	—	—
IV	1.400	1.500	1.600	1.700	1.800	—	—
V	1.100	1.200	1.300	1.400	1.500	1.600	—
VI	800	875	950	1.025	1.100	1.175	—
VII	600	660	720	780	840	900	—
VIII	480	520	560	600	640	680	—
IX	390	420	450	480	510	540	—
X	330	350	370	390	410	430	450
XI	270	290	310	330	350	370	390
XII	240	255	270	285	300	315	330
XIII	210	225	240	255	270	285	300
XIV	180	195	210	225	240	255	270
XV	150	165	180	195	210	225	240
XVI	130	140	150	160	170	180	190

Do liczby punktów właściwego szczebla odnośnej grupy dodaje się (bez względu na wysokość szczebla i grupy): 60 punktów tytułem dodatku regulacyjnego i (dla żonatych wzgl. mających

dzieci) po 44 punkty na każdego członka rodziny, t. j. na żonę i dzieci (najwyżej na 5 członków rodziny). Gdy pracownikiem jest żona, a mąż jest niezdolny do zarobkowania, może żona otrzymać dodatek ekonomiczny na męża. Otrzymaną w ten sposób sumę punktów mnoży się przez 43 gr. (mnożna), iloczyn stanowi zasadniczą wysokość poborów. Od tych poborów oblicza się i następnie dolicza do nich dodatki (dodatek komunalny dla pracowników samorządowych, dodatek reprezentacyjny dla burmistrzów i prezydentów miast wzgl. wiceprezydentów). Do obliczonej w ten sposób sumy poborów dodaje się jeszcze dodatek mieszkaniowy. Wysokość jego podaje następująca tabela:

GRUPA UPOSAŻENIA	Miejscowości (b. zab. ros.)				
	Warszawa	mające mieszkańców			
		więcej. niż 80.000 kl. I	więcej. niż 40.000 kl. II	więcej. niż 10.000 kl. III	mniej. niż 10.000 kl. IV
I i II utrzymujący rodzinę III i IV	242,86	167,44	150,43	133,43	116,43
utrzymujący rodzinę V	168,58	114,30	101,29	89,29	76,29
samotni III, IV i V utrzymujący rodzinę VI i VII	96,68	65,00	58,00	51,00	44,00
samotni VI i VII, utrzymujący rodzinę VIII — XII	60,00	42,67	37,67	33,67	28,67
utrzymujący rodzinę XII — XVI	38,00	30,00	27,00	24,00	22,00
samotni VIII — XVI	26,00	20,00	18,00	16,00	15,00

Tabela wymiaru emerytury pracowników samorządowych.

(na podstawie wzorowego statutu emer. wydanego przez M. S. Wewn. przy okólniku z dnia 18.VII.1929 r. Nr. 148).

Poniżej 10 lat, zaliczalnych do wysługi emerytalnej, należy się zasadniczo jedynie odprawa w wysokości miesięcznych poborów za każdy rok służby, najmniej 3 miesięczna odprawa. Wyjątki

od tej zasady, t. j. wypadki nabycia prawa do emerytury bez posiadania zaliczalnych do wysługi emeryt. 10 lat służby, przewiduje § 8 1) po 5 latach z powodu trwałej niezdolności do wykonywania zawodu, spowodowanej kalectwem lub chorobą, nabytą bez własnej winy po wstąpieniu do służby, 2) bez względu na okres czasu, zalicz. do wysł. emer., wskutek trwałej niezdoln. do wykon. zawodu z powodu: a) nieszczęśl. wyp. z powodu lub w czasie pełn. obow. służb., b) choroby zawodowej lub zakaźnej, nabytej w czasie lub naskutek pełn. ob. sł., c) działań woj. w miejscu służb. pobytu, d) chorób zakaźnych, panujących w miejscu służb. pob. wzgl. w wojsku).

Do 10 lat włącznie emerytura wynosi 40,0% podstawy wymiaru emer.

Za	11	„	służby	„	„	42,4%	„	„	„
„	12	„	„	„	„	44,8%	„	„	„
„	13	„	„	„	„	47,2%	„	„	„
„	14	„	„	„	„	49,6%	„	„	„
„	15	„	„	„	„	52,0%	„	„	„
„	16	„	„	„	„	54,4%	„	„	„
„	17	„	„	„	„	56,8%	„	„	„
„	18	„	„	„	„	59,2%	„	„	„
„	19	„	„	„	„	61,6%	„	„	„
„	20	„	„	„	„	64,0%	„	„	„
„	21	„	„	„	„	66,4%	„	„	„
„	22	„	„	„	„	68,8%	„	„	„
„	23	„	„	„	„	71,2%	„	„	„
„	24	„	„	„	„	73,6%	„	„	„
„	25	„	„	„	„	76,0%	„	„	„
„	26	„	„	„	„	78,4%	„	„	„
„	27	„	„	„	„	80,8%	„	„	„
„	28	„	„	„	„	83,2%	„	„	„
„	29	„	„	„	„	85,6%	„	„	„
„	30	„	„	„	„	88,0%	„	„	„
„	31	„	„	„	„	90,4%	„	„	„
„	32	„	„	„	„	92,8%	„	„	„
„	33	„	„	„	„	95,2%	„	„	„
„	34	„	„	„	„	97,6%	„	„	„
„	35	„	„	„	„	100,0%	„	„	„

Podstawę wymiaru emerytury stanowi całkowite uposażenie, pobierane ostatnio przez pracownika wraz ze wszystkiemi stałemi

dodatkami i świadcz. w naturze, z wyłączeniem dod. reprezent. i samorządowego.

Pracownikowi, który wskutek wypadków, wymienionych we wstępie od a) do d) utracił również zdolność do zarobkowania, dolicza się do jego wysługi emerytalnej:

przy utracie zdolności	od 35%	do 54%	—	4 lata,
	od 55%	do 74%	—	8 lat,
	od 75%	do 84%	—	10 lat,
	od 85%	do 94%	—	12 lat,
	od 95%	do 100%	—	15 lat.

Tabela diet i kosztów podróży.

(według rozp. Rady Min. z dn. 17 września 1927 r. w brzmieniu obwieszczenia Min. Skarbu z dnia 6 lipca 1932 r. Dz. U. Nr. 71, poz. 651).

Diety wynoszą dziennie (§ 3 rozp. R. M.):

według grupy II	30 zł.	
„ „ III i IV	25 „	
„ „ V	20 „	
„ „ VI	15 „	
„ „ VII	12 „	
„ „ VIII	10 „	50 gr.
„ „ IX	9 „	50 „
„ „ X — XII	8 „	50 „
„ „ X — XV	6 „	— „

Jednostką obliczania diet (§ 5 rozp. R. M.) jest 24-godzinny okres czasu, liczony od chwili wyjazdu ze zwykłego miejsca służbowego do chwili powrotu do tegoż miejsca, przyczem:

a) Jeżeli pobyt poza zwykłem miejscem służbowem trwa dłużej niż 24 godziny, należy się za końcowy okres czasu, o ile on wynosi więcej niż 12 godzin, cała dieta, o ile zaś wynosi więcej niż 6 godzin połowa diety;

b) Jeżeli pobyt poza zwykłem miejscem służbowem trwa krócej niż 24 godziny, należy się połowa diety, o ile pobyt ten trwa

dłużej niż 6 godzin, zaś cała dieta tylko w tym wypadku, gdy pobyt poza zwykłem miejscem służbowem, trwający dłużej niż 6 godzin, przypada na porę nocną, między 21 a 6 godziną.

Przy przejazdach koleją lub statkiem zwraca się (§ 10):

a) cenę biletu I klasy — funkcjonarjuszom, pobierającym uposażenie według grupy I — V,

b) cenę biletu II klasy — funkcj., pob. upos. według gr. VI — IX,

c) cenę biletu III klasy — funkcj., pob. upos. według gr. X — XVI.

Osoby, pobierające upos. według gr. VI i wyżej, mogą otrzymać zwrot kosztów użycia wagonu sypialnego, jeżeli podróż koleją trwała dłużej niż 6 godzin między 21 a 6 godziną, miała charakter nagły i zachodziła konieczność pełnienia następnego dnia czynności urzędowych. Do rachunku kosztów podróży trzeba dołączyć oryginalny kupon, uprawniający do zajęcia miejsca w wag. syp.

Zwraca się udowodnione koszty przewozu osobistego bagażu podróżnego o wadze:

a) do 50 kg. przy podróżach służbowych (komisjach), trwających conajmniej 6 dni,

b) do 100 kg. przy podróżach, trwających dłużej niż 30 dni oraz przy delegacjach (§ 11).

Na koszty dojazdu z miasta do dworca kolejowego, przystani, stacji autobusowej lub lotniczej przyznaje się za każdy dojazd wzgl. odjazd ryczałt (§ 14) w wysokości po:

w grupie upos. I — IV	2 zł.,
,, ,, V — IX	1 ,, 50 gr.,
,, ,, X — XVI	— 90 ,,

Gdy podróż służbowa odbywa się do kilku miejscowości, należy się ryczałt za dojazdy w każdej miejscowości.

Tabela danin samorządowych,

PRZYSŁUGUJĄCYCH GMINOM WIEJSKIM I MIEJSKIM ORAZ POWIATOWYM ZWIĄZKOM SAMORZĄDOWYM.

Osią systemu podatków i opłat samorządowych jest ustawa z dnia 11 sierpnia 1932 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 47). Od czasu wydania — ustawa ta doznała już szeregu zmian, dokonanych bądź w formie nowel, wydanych do tejże ustawy, bądź też w innych późniejszych ustawach. Nowele do ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych były trzy: z dn. 1.VI.1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 448), z dn. 22.III.1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 335) i z dnia 17.III.1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 223). Inne ważniejsze zmiany w tej ustawie wprowadzone zostały: ustawą z dnia 31.VII.1924 r. o monopolu spirytusowym (zmiana art. art. 10 i 25), ustawą z dnia 22.XII.1925 r. o zapewnieniu równowagi Skarbu Państwa (zmiana art. 9), oraz ustawą z dnia 2.VIII.1926 r. o podatku od lokali (zmiana art. 7), W Dzienniku Ustaw Nr. 106 z r. 1932, pod poz. 884, ogłoszony został jednolity tekst ust. o fin. kom. z uwzględnieniem dokonanych w niej zmian, zaś w Dz. U. Nr. 113, z r. 1932, pod poz. 937, — jednolity tekst rozporządzenia wykonawczego do tej ustawy.

Ustawa o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych pozostawiła jednakże bez zmiany przepisy innych ustaw o samorządowych opłatach na cele specjalne (art. 30 ustawy). Najważniejszem źródłem dochodowem, wykorzystywanem na tej podstawie przez powiatowe związki samorządowe, są opłaty drogowe, oparte na art. 19 ustawy drogowej, jak również — przysługujące gminom wiejskim i miejskim — świadczenia drogowe w naturze, które mogą być zastąpione ekwiwalentem pieniężnym (art. 29 i nast. ustawy drogowej).

Poza ustawą o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych i po jej wejściu w życie otwarto dla gmin wiejskich dość

poważne źródło dochodowe w postaci podatku wyrównawczego (ostatnio podatek ten unormowany został ustawą z dn. 20.III.1931 r. Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 172) ; zmienionej częściowo ustawą z dnia 27.X.1933 r. (Dz. Ust. Nr. 84, poz. 613) ; na podstawie art. 19 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22.III.19928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 361), mogą związki samorządowe pobierać opłaty za badanie zwierząt rzeźnych i mięsa; na podstawie znowelizowanego art. 90 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym mogą gminy wiejskie i miejskie pobierać część podatku wojskowego, t. zw. zasadniczy podatek wojskowy (rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24.VIII.1931 r. Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 697).

Podatki samorządowe dzielą się na trzy grupy: 1) samoistne podatki samorządowe, które wymierzają i pobierają związki samorządowe we własnym zakresie, 2) udział w podatkach państwowych i 3) dodatki samorządowe do podatków państwowych. Na uboczu niejako stoi podatek samorządowy od zaprotestowanych weksli, który nie jest dodatkiem do podatku państwowego, ale nie jest także wymierzany i pobierany przez związki samorządowe lub przez organa, które dokonują protestu weksli.

Pod pojęcie danin samorządowych — poza podatkami — podpadają opłaty i dopłaty samorządowe. Opłaty pobierają związki samorządowe od poszczególnych swoich członków za świadczenia na ich rzecz, dopłaty mają charakter udziału zainteresowanych członków związku samorządowego w kosztach budowy i utrzymania zakładów i urządzeń samorządowych.

Rodzaj i wydajność danin samorządowych w poszczególnych rodzajach związków samorządowych, ilustruje następujące zestawienie:

L. p.	Rodzaj daniny	Nazwa i stawka daniny, obowiązującej w województwach			
		środkowych	wschodnich	zachodnich	południowych
1	Podatki samoistne 2) —	Samoistny podatek kom. od gruntów państwowych		—	—
2		Podatek od kopalń			
3		Podatek od zbytku mieszkaniowego			
4		Podatek hotelowy			
5		Podatek wyrównawczy 3)			
6		Podatek od plakatów, szyldów i anonsów			
7		Podatek od publicznych zabaw, rozrywek i widowisk			
8		Podatek od wykonywania prawa polowania			
9		Zasadniczy podatek wojskowy			
10	Dodatki kimunalne do podatków państwowych	40%-owy dodatek do państw. pod. gruntowego (bez podwyżki z r. 1924), nadto — za zezwoleniem wydz. pow. — 50%-owa podwyżka tego dod. — bez progresji.			
11		40%-owy dodatek do państw. pod. od budynków dochodowych i zarobkowych			
12		połowa sumy, przypadającej pow. zw. sam. na obszarze danej gminy tytułem dod. do państw. pod. przemysłowego			

---

1) Według preliminarzy budżetowych na r. 1933/34; sumy województw wraz z wojew. śląskiem.

2) Wśród samoistnych podatków nie wymieniamy podatku 1934/35) został on zamieniony na dodatek do podatku państwowego, poż.-zapom.

3) M-stwo Skarbu opracowało projekt reformy w zakresie wyrównawczy ma być zamieniony na dodatki do podatków: przemysłowych).

Podstawa prawna	Wydajność roczna w tys. zł. 1)	Uwagi
ustęp 2, art. 2 ust. o fin. kom.	569,6	
art. 5 ust. o fin. kom.	1.664,9	
ust. 4a art. 7 ust. o fin. kom.	24,3	
ustępy 4b i 6 art. 7 ust. o fin. kom.	80,8	
ust. z 20.III.31 r. (Dz. U. Nr. 27, p. 172)	37,704,7	
art. 17 ust. o fin. kom.	286,6	
art. 18 ust. o fin. kom.	177,0	
art. 19 ust. o fin. kom.	brak danych	
rozp. R. M. z 24. 8.1931 r. Dz. U. Nr. 89, poz. 697.	1,212,4	
art. art. 2 i 3 ust. o fin. kom. i art. 14 ustawy z 15.VI. 23 r. (Dz. U. Nr. 65, p. 505)	15,107,2	
art. art. 2 i 3 ust. o fin. kom. i rozp. Prez. R. P. z d. 17.VI.24 r. (Dz. U. Nr. 51, poz. 523)	2,503,0	
znoweliz. art. 8 ust. o fin. kom.	5,452,9	

wpływów podatkowych podane są dla gmin wiejskich wszystkich

od spadków i darowizn, gdyż na 3 okresy budżetowe (1932/33 — a wpływy z niego przekazane na ten czas kom. funduszowi

danin samorządowych, według którego m. in. samoistny podatek gruntowego, budynkowego i przemysłowego (cen świadectw

(Ciąg dalszy).

<table>
<tr><th rowspan="2">L. p.</th><th rowspan="2">Rodzaj daniny</th><th colspan="4">Nazwa i stawka daniny, obowiązującej w województwach</th></tr>
<tr><th>środkowych</th><th>wschodnich</th><th>zachodnich</th><th>południowych</th></tr>
<tr><td>13</td><td rowspan="3">Dodatki komunalne do podatk. państw.</td><td colspan="4">⅓ część sumy otrzymywanej przez pow. zw. sam. z dodatków do państwowych pod. od spożycia, zużycia względnie produkcji</td></tr>
<tr><td>14</td><td colspan="4">½ wpływów, otrzymywanych z dotyczących gmin przez pow. zw. sam. z tytułu dodatków do opłat od patentów na wyrób i sprzedaż trunków, napojów wódczanych i spirytusowych</td></tr>
<tr><td>15</td><td colspan="4">½ wpływów, otrzymywanych z dotyczących gmin przez pow. zw. sam. z tytułu dodatków do opłat stemplowych od pism, stwierdzających przeniesienie własności rzeczy nieruchomych</td></tr>
<tr><td>16</td><td>Inne podatki</td><td colspan="4">Podatek od zaprotestowanych weksli</td></tr>
<tr><td>17</td><td rowspan="7">Opłaty i dopłaty</td><td colspan="4">Opłaty za korzystanie z gminnych zakładów i urządzeń</td></tr>
<tr><td>18</td><td colspan="4">Opłaty administracyjne</td></tr>
<tr><td>19</td><td colspan="4">Myta</td></tr>
<tr><td>20</td><td colspan="4">Specjalne opłaty za szczególne korzyści z dróg i nadmierne ich zużycie 4)</td></tr>
<tr><td>21</td><td colspan="4">Specjalne dopłaty na pokrycie kosztów założenia i utrzymania gminnych urządzeń i zakładów dobra publicznego 4)</td></tr>
<tr><td>22</td><td colspan="4">Opłaty, jako ekwiwalent świadczeń w naturze, specjalnie zaś świadczeń drogowych</td></tr>
<tr><td>23</td><td colspan="4">Opłaty za badanie zwierząt rzeźnych i mięsa</td></tr>
</table>

4) Min. Sk. projektuje (ob. uw. 3) zniesienie tych opłat

Podstawa prawna	Wydajność roczna w tys. zł.	Uwagi
znoweliz. art. 10 ust. o fin. kom.	3.165,5	
ustęp 4 art. 11 ust. o fin. kom.	486,4	
znowelizow. art. 13 ust. o fin. kom.	1.805,2	
art. 14 ust. o fin. kom.	154,8	
art. 27 ust. o fin. kom.	3.568,7	
j. w.	2.999,5	
art. 24 ust. drog.	niewiadoma	mogą być wprowadzana w wyjątkowych wypadkach — za spec. zezw. władz centr.
art. 23 ust. drog.	j. w.	suma tych opłat mieści się niewątpliwie w rubr. 17
art. 31 ust. o fin. kom.	1.080,1	
art. 31 ust. drog.	niewiadoma	
art. 19 rozp. Prez. R. P. o badaniu zwierz. i mięsa	j. w.	suma tych opłat mieści się zapewne w rubr. 18

i dopłat.

L. p.	Rodzaj daniny	Nazwa i stawka daniny, obowiązującej w miastach	
		niewydzielonych z pow. zw. sam.	wydzielonych z pow. zw. sam.
1	Podatki samoistne5)	Samoistny podatek od gruntów, wolnych od pod. państw.	
2		Samoistny podatek od budynków	
3		Podatek od kopalń	
4		Podatek od zbytku mieszkaniowego	
5		Podatek hotelowy	
6		Podatek od towarów przywożonych drogami żelaznemi	
7		Podatek od plakatów, szyldów i anonsów	
8		Podatek od publicznych zabaw, rozrywek i widowisk	
9		Podatek od wykonyw. prawa polowania	
10		Podatek od psów	
11		Podatek inwestycyjny6)	
12		Ew. inne samoistne podatki komunalne nie określone wyraźnie w ust. o fin. kom.	
13		Zasadniczy podatek wojskowy	
14	Udział w pod. państw.	Udział w państw. podatku dochodowym	
15		Udział w podatku od lokali	

5) Co do pod. od spadków i darowizn — ob. uwagę 2.

6) Pod. inwest. ma podzielić los pod wyrówn. — ob. uw. 3.

Podstawa prawna	Wydajność roczna w tys. zł.	Uwagi
ust. 2 art. 4 ust. o fin. kom.	18,2	aktualny tylko w woj. środk. i wschodnich
ustęp 4 art. 6 ust. o fin. kom.	niewiadoma	pod. od budynków może być pobier. także jako dod. do pod. od nieruchomości
art. 5 ust. o fin. kom.	859,5	wespół z pow. zw. kom. w miastach niewydzielonych
ust. 4 a art. 7 ust. o fin. kom.	1,722,4	
ustęp 4 b i 5 art. 7 ust. o fin. kom.	1,145,2	
ustęp 1 art. 12	5,710,7	pobierają tylko te miasta, które analogiczny podatek miały przed wejściem w życie ust. o fin. kom.
art. 17 ust. o fin. kom.	1.098,7	
art. 18 ust. o fin. kom.	7,492,4	
art. 19 ust. o fin. kom.	brak danych	
art. 20 ust. o fin. kom.	1,171,6	
art. 21 ust. o fin. kom.	1,488,3	
art. 20 ust. o fin. kom.	niewiadoma	
rozp. R. M. z dn. 24.VIII.31 (Dz. U. Nr. 89, poz. 697).	1,064,6	
znowelizowany art. 9 ust. o fin. kom.	31,146,4	
ust. z 2.VIII.1926 r. zmieniona ustawą z 17.XII.1931 r. (Dz. Ust. Nr. 112, poz. 879).	13,997	Wymiar i pobór tego podatku przejęły władze skarb. na podstawie ust. z 18.III.33 r. (Dz. Ust. Nr. 22, poz. 168).

(Ciąg dalszy).

L. p.	Rodzaj daniny	Nazwa i stawka daniny, obowiązującej w mias ach	
		niewydzielonych z pow. zw. sam.	wydzielonych z pow. zw. sam.
16	Dodatki komunalne do podatków państwowych	**a) w wojew. środk., wschodn. i południ.** 70%-owy dod. do państw. ord. grunt. (bez podw. z r. 1924) + 50%-owa podwyżka tegoż dod. — bez progresji	**a) w wojew. środk., wschodn. i zachodn.** 100%-owy dodatek jak obok (w tem 5% za sam. woj.) + 50%-owa podwyżka tegoż dodatku
		b) w wojew. zachodnich Jak wyżej + 5%-owy udział samorządu wojew. (przed wprowadzeniem jego w życie) wraz z 50%-ową podw. tegoż udziału (bez progresji)	**b) w wojew. południ.** 90%-owy dod. jak wyżej + 50% podw. tegoż dodatku
17		30% państw. pod. od nieruchomości a w miastach, budujących kanalizacje i wodociągi oraz w miastach, podejmujących inwestycje dla zatrudnienia bezrobotnych — 55%. Na przekroczenie tych stąwek może zezwolić Min. Spr. Wewn. w poroz. z Min. Skarbu.	32½% państw. pod od nieruch. a w miastach, budujących kanaliz. i wodoc. oraz podejmujących inwestycje dla zatr. bezrobotnych — 57½%. Na przekroczenie tych stawek może zezwolić Min. Spr. Wewn. w poroz. z Min. Skarbu
		Podział dodatków jak w rubr. 17.	
18		25%-owy dodatek do państw. podatku od obrotu i 30%-owy dodatek do cen świadectw przemysł. i kart rejestracyjnych.	
		Miasta niewydzielone w woj. zachodnich zabierają te dodatki w całości dla siebie, w innych województwach 10% tych dodatków, należnych samorządowi wojew. zabierają pow. zw. kom. (wzgl. w woj. połudn. T. W. S. w likwidacji).	Poza województwami południowemi, gdzie T. W. S. w likwid. zabiera 10% tych dodatków, miasta wydzielone w innych woj. pobierają te dodatki w całości dla siebie.

SAMORZĄD TERYTORJALNY

KWARTALNIK POŚWIĘCONY
TEORJI I ŻYCIU SAMORZĄDU
TERYTORJALNEGO

POD REDAKCJĄ

Dr. M. JAROSZYŃSKIEGO

Wydawnictwo Związku Powiatów Rzeczypospolitej

WARSZAWA

Redakcja, Marszałkowska 81a

Telefony: 9-66-06 i 9-61-92.

Administracja, Świętokrzyska 13

Tel. 5-92-63.

**Prenumerata roczna wraz z przesyłką
20 złotych.**

Zeszyt pojedyńczy 5 zł.

Konto P. K. O. 51177.

Kwartalnik „Samorząd Terytorjalny", wydawany jest przez Związek Powiatów jako uzupełnienie samorządowej prasy perjodycznej (tygodniki, dwutygodniki).

W tym charakterze „Samorząd Terytorjalny" zamieszcza dłuższe rozprawy o treści zasadniczej, publikuje materjały statystyczne i opisowe, daje systematyczne przeglądy: orzecznictwa Najwyższego Trybunału Administracyjnego, ustawodawstwa, piśmiennictwa. Nadto „Samorząd Terytorjalny" daje obszerną kronikę przeglądową spraw samorządowych w Sejmie, w organizacjach samorządowych, społecznych i t. p., oraz szczegółową bibljografję w zakresie publikacyj mogących interesować działaczy samorządowych, — polską, francuską, belgijską i niemiecką.

POWSZECHNY ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH

INSTYTUCJA PRAWNO-PUBLICZNA

założona w 1803 r., działająca na mocy rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 27 maja 1927 r., komunikuje, że oprócz przymusowych ubezpieczeń budowli od ognia, prowadzi następujące działy ubezpieczeń na zasadzie umów dobrowolnych:

1) Ubezpieczenie od ognia wszelkiego rodzaju mienia zarówno nieruchomego jak i ruchomego, a w szczególności ziemiopłodów i inwentarzy w gosp. rolnych, wszelkich ruchomości, budowli w trakcie budowy, budowli stanowiących własność Państwa, jak również instytucji i przedsiębiorstw państwowych, budowli, urządzeń, towarów fabrycznych i t. p.

2) Ubezpieczenie ziemiopłodów od gradobicia.

Centrala Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych mieści się w Warszawie, przy ulicy Kopernika Nr. 36 — 40. Pozatem posiada on oddziały: w Białymstoku, Brześciu n/B., Katowicach, Kielcach, Krakowie, Lublinie, Lwowie, Łodzi, Łucku, Słonimie, Stanisławowie, Tarnopolu, Warszawie i Wilnie.

We wszystkich miastach powiatowych Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych posiada inspektorów i techników, którzy przyjmą wnioski ubezpieczeniowe

Jako instytucja prawno-publiczna, mająca na celu nie osiąganie zysków, a dobro najszerszych warstw ludności, — **POWSZECHNY ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH** zapewnia najkorzystniejszą kalkulację kosztów oraz bezzwłoczną likwidację szkód.

Podstawa prawna	Wydajność roczna w tys. zł.	Uwagi
ustępy 1, 5 i 7 art. 4 oraz art. 24 ust. o fin. kom. i art. 14 ust. z dn. 15. VI.1923 r. (Dz. U. Nr. 65, poz. 505).	1.068,3	może być pobrany również jako podatek samoistny; miasta jednakże samoistnego pod. od gruntów (poza wolnemi od pod. państw.) nie wprowadzają. W miastach niewydzielonych wojew. zach. oraz w miastach wydziel. wojew. środk., wsch. i zach. drugie 5% za sam. wojew. zabierają izby rolnicze (p. 28 art. 1 rozp. Prez. R. P. z 27.X.1932 r. Dz. U. Nr. 94, poz. 817).
ustęp 4 art. 6 i art. 22 — 24 ust. o fin. kom.	26.370,2	Podatek ten może być pobrany także jako samoistny podatek miejski. Stawka dodatku w ustawie nie jest określona, została ona ustalona w okólnikach M. S. Wewn. w poroz. z Min. Skarbu.
art. 8 i art. 22 — — 24 ust. o fin. kom.	40.039,1	

(Ciąg dalszy).

L. p.	Rodzaj daniny	Nazwa i stawka daniny, obowiązującej w miastach	
		niewydzielonych z pow. zw. sam.	wvdzielonych z pow. zw. sam.
19	Dodatki komunalne o podatków państwowych	Dodatek do państw. podatku od placów niezabudowanych	
20		Dodatek do państw. podatku dochod. w wojew. zachodnich	
21		Dodatek do państw. pod. od spożycia zużycia wzgl. produkcji	
22		Dodatek do państw. opłat od patentów na wyrób i sprzedaż trunków, napojów wódczanych i spirytusowych	
23		Dodatek do państw. pod. od energji elektrycznej	
24		Dodatek do państw. opłat stempl. od pism stwierdz. przeniesienie własności rzeczy nieruchomych	
25		Dodatek do państw. opłat stempl. od aktów notarjalnych o stawkach niestałych	
26	Inne podatki	Podatek od zaprotestowanych weksli	
27	Opłaty i dopłaty	Opłaty za korzystanie z miejskich zakładów i urządzeń dobra publicznego	
28		Opłaty administracyjne	
29		Opłaty mytnicze i kopytkowe	
30		Specjalne opłaty za szczególne korzyści z dróg i nadmierne ich zużycie 7)	
31		Ekwiwalent pieniężny zamiast świadczeń w naturze w pierwszym rzędzie za świadczenia drogowe w naturze	
32		Opłaty targowe	
33		Specjalne dopłaty na pokrycie kosztów założenia i utrzymania miejsk. urządzeń i zakł. dobra publ. 7)	
34		Opłaty za badanie zwierząt rzeźnych i mięsa	

7) ob. uw. 4.

Podstawa prawna	Wydajność roczna w tys. zł.	Uwagi
znowel. ust. 5 art. 6 ust. o fin. kom.	871,5	
art. 9 ust. o fin. kom. i art. 24 ust. o pod. dochod.	10.035,2	
znowelizowany art. 10 ust. o fin. kom.	10.754,0	
znowelizowany art. 11 ust. o fin. kom.	2.394,1	
art. 1 ustawy z dn. 17.XII.1931 r. (Dz. U. Nr. 112, poz. 880).	286,5	przysługuje tylko miastom ponad 25.000 mieszk., i nie obowiązuje w wojew. wschodnich, nadto w tarnopolskiem, stanisławowskiem i częściowo pomorskiem.
znowelizowany art. 13 ust. o fin. kom.	4.378,0	
znowelizowany art. 15 ust. o fin. kom.	niewiadoma	
art. 14 ust. o fin. kom.	3.243,3	
art. 27 ust. o fin. kom.	21.825,2	
j. w.	5.785,3	
art. 24 ust. drog.	niewiadoma	
art. 23 ustawy drogowej	j. w.	opłaty te zostały zapewne objęte opłatami wykazanemi w rubr. 26.
art. 31 ustawy drogowej	j. w.	
art. 30 ust. o f. k.	j. w.	ob. uwagę do rubr. 29.
art. 31 ust. o fin. kom.	1.947,2	
rozp. Prez. R. P. z 22.III.1928 r. o bad. w zw. rzeźn. i mięsa	niewiadoma	

L. p.	Rodzaj daniny	Nazwa i stawka daniny, obowiązującej na obszarze województw: środkowych i wschod.	z chodnich	południowych
1	Podatki samoistne 8)	Samoistny pod. od gruntów państ. na obsz. gmin wiejskich.	—	—
2		Podatek od kopalń		
3		—	Podatek od wykon. prawa polowania na obszar. dworsk.	—
4		Podatek od psów		
5		Inne samoistne podatki, nieokreślone wyraźnie w ustawie		
6		Podatek inwestycyjny 9)		
7		Opłaty drogowe 9)		
8	Udział w pod. państw.	15%-owy udział w państw. pod. dochodowym, przypisanym w gminach wiejskich.		
		—	taki udział w pod. doch. przypis z obszarów dworskich	—
8	Dod. kom. do pod. państw.	60%-owy dodatek do państw. pod grunt. w gm. wiejskich (bez podwyżki z r. 1924) + 50%-owa podwyżka tego dodatku (bez progresji)		
		—	30%-owy dod. j. w. z 50%-ową jego wyżką na obszarach dworskich	—
		20%-owy udział w miejskich pod. grunt. na obsz. miast niewydz.		
		5%-owy udział sam. wojew. (do czasu wprow. go w życie) w pod. grunt. na obszarze gmin wiejskich miast niewydzielonych.	5%-owy udział — jak obok — w obrębie gmin wiejskich i obszarów dworskich	—

8) Uwaga 2 dotyczy i tutaj podatków od spadków i darowizn, Po zamierzonem znowelizowaniu rozp. Rady Min. o podatku powiatowych — podatek wojskowy (zasadniczy) z obszarów

9) ob. uw. 6.

Podstawa prawna	Wydajność roczna w tys. zł.	Uwagi
ustęp 2 art. 2 ust. o fin. kom.	767,1	
art. 5 ust. o fon. kom.	870,1	wespół z gm. wiejskiemi i miejsk. niewydziel.
art. 19 ust. o fin. kom.	brak danych	
art. 20 ust. o fin. kom.	172,5	
art. 20 ust. o fin. kom.	niewiadoma	
art. 21 ust. o fin. kom.	361,9	
art. 19 ust. drog.	38.709,0	
znowelizow. art. 9 ust. o fin. kom.	4.772,4	
art. art. 2 i 3, ustęp 7 art. 4, art. art. 22 — 24 ust. o fin. kom., art. 14 ustawy z 15.VI.1923 r. (Dz. U. Nr. 65, poz. 505).	21.130,2	drugie 5% udziału samorządu wojew. zabierają (od 1.IV. 1933 r.) izby rolnicze (p. 28 art. 1 rozp. Prez. R. P. z dn. 27.X.1932 r. Dz. U. Nr. 94, poz. 817).

pobieranego przez pow. zw. sam. wojew. zach. z obszarów dworskich. wojskowym przybędzie natomiast w grupie samoistnych podatków dworskich.

(Ciąg dalszy).

L. p.	Rodzaj daniny	Nazwa i stawka daniny, obowiązującej na obszarze województw: środkowych i wschod.	zachodnich	południowych
10	Dodatki komunalne do podatków państwowych	50%-owy dod. do państw. pod. od budynków dochod. i zarobkowych na obszarze gmin wiejskich		
		—	90%-owy dod. do pow. podatku z obszarów dworskich	—
		10%-owy udział sam. woj. w pod. bud. (od nieruch.) w gm. wiejsk. i miastach niewydz.	10%-owy dział — jak obok — w ob. rębie gmin wiejsk. i obsz. dworsk.	—
11		45% wpływów z dod. do państwowego pod. przemysłowego, pobranego w gm. wiejskich		
		—	100% wpływów — j. w. — z obszarów dworskich	—
		10%-owy udział sam. woj. w dod. do pod. przemysł. w gminach wiejskich i miastach niewydz.	10%-owy udział — jak obok — w gm. wiejskich	—
12		—	Dodatek do państw. pod. dochod. w gminach wiejskich i obsz. dw.	—
13		2/3 wpływów z dodatków do państw. pod. od spożycia, zużycia wzgl. produkcji		
14		½ wpływów z dod, do państw. opłat od patentów na wyrób i sprzed. trunków, przetworów wódcz. i spirzeczy nieruchomych		
		—	Pełne wpływy z pow. dod. na obszarach dworsk.	—
15		rytusowych, pobranych w gminach wiejskich Połowa wpływów z kom. dodatku do państw. opłat stempl. od pism, stwierdzających przejście własności,		
		—	Pełny wpływ z tego dod. w obrębie obszarów dworskich	—
16	Inne podatki	—	Podatek od zaprot. weksli z obszarów dworskich	—

Podstawa prawna	Wydajność roczna w tys. zł.	U w a g i
art. art. 2, 8, 22 — 24 ust. o fin. kom., rozp. Prez. R. P. z 17.VI.24 r. o pod. od nieruch.	462,3	
art. art. 8, 22 — 24 ust. o fin. kom.	5.882,5	
art. 9 ust. o fin. kom. i art. 24 ust. o pod. dochod.	4.307,8	
znowelizowany art. 11 ust. o fin kom.	4.520,1	
znowelizowany art. 10 ust. o fin. kom.	496,3	
znowelizowany art. 13 ust. o fin. kom.	3.256,4	
art. 14 ust. o fin. kom.	0,6	

(Dokończenie).

L. p.	Rodzaj daniny	Nazwa i stawka daniny, obowiązującej na obsz. województw: środkowych i wschod.	zachodnich	południowych
17	Opłaty i dopłaty	Opłaty za korzystanie z zakł. i urządzeń dobra publicznego		
18		Opłaty administracyjne		
19		Specjalne opł. za szczególne korzyści i nadmierne zużycie dróg [10])		
20		Opłaty mytnicze		
21		Specjalne dopłaty na pokrycie kosztów założenia i utrzymania pow. zakładów i urządzeń dobra publicznego [10])		
22		Opłaty za badanie zwierząt rzeźnych i mięsa		

10) ob. uw. 4.

Fr. G.

Roczny terminarz płatności pań

Miesiąc	Gruntowe	Od nieruchomości miejskich i niekt. wiejskich	Przemysłowy: Od przedsiębiorstw prowadzących prawidłowe księgi handlowe i przedsiębiorstw sprawozdawczych	Przemysłowy: Od przedsiębiorstw nie prowadzących prawidłowych ksiąg handlowych oraz zajęć przemysłowych
Styczeń			Do 15-o wpłata podatku od obrotu osiągniętego w m-cu grudniu r. ub. przez przedsiębiorstwa handl. I i II kat. i przemysł. I—V kat. prowadzące prawidł. księgi handlowe, oraz przedsiębiorstwa sprawozd.	Do 15-go wpłata zaliczki za IV kwartał r. ub. w wysokości 1/5 kwoty podatku wymierzonego za rok poprzedni, przez przeds. handl. i przemysł. nie prowadzące prawidłowych ksiąg handl. oraz zajęcia przemysł.
Luty		Za IV kwartał roku poprzedn.	ditto — od obrotu osiągniętego w styczniu	

Uwaga. *) Podatek wojskowy zasadniczy przypada gminom

Podstawa prawna	Wydajność roczna w tys. zł.	U w a g i
art. 27 ust. o fin. kom.	2.450,6	
art. 27 ust. o fin. kom.	828,8	
art. 23 ust. drog.	niewiadoma	wpływy z tych opłat mieszczą się niewątpliwie bądź w opł. drogowych, bądź też w rubr. 17.
art. 24 ust. drog.	j. w.	
art. 31 i 32 ust. o fin. kom.	1.373,7	
art. 19 rozp. Prez. R. P. o bad. zw. rzeźn. i mięsa.	niewiadoma	

stwowych podatków bezpośrednich.

d a t k u						
D o c h o d o w y				Wojskowy		Od kapitałów i rent
Od doch. z uposaż. sł. emerytur i wynagr. za naj. pracę	Od dochodów fundowanych osób fizycznych	Od dochodów fundowanych osób prawnych	Od skumulowan.doch. z uposażeń emerytur i wynagrodz.	Zasadn.	dodatek do podatku dochodow.	
W ciągu 7-miu dni od daty wypłacenia uposażenia				*)		Patrz w kolumnie na stronie 139
ditto						

skim i miejskim.

(Ciąg dalszy).

Miesiąc	Gruntowe	Od nieruchomości miejskich i niekt. wiejskich	Nazwa po… — Przemysłowy — Od przedsiębiorstw prowadzących prawidłowe księgi handlowe i przedsiębiorstw sprawozdawczych	Od przedsiębiorstw nieprowadzących prawidłowych ksiąg handlowych oraz zajęć przemysłowych
Marzec			ditto — od obrotu osiągniętego w lutym	
Kwiecień	1-sza rata		ditto — od obrotu osiągniętego w marcu	
Maj		Za 1-szy kwartał roku bieżąc.	ditto — od obrotu osiągniętego w kwietniu	1. Do 15-go wpłata podatku od obrotu za rok poprzedni przez wszystkie przedsięb. handl. i przemysł. oraz zajęcia w wysokości kwot wymienionych w nakazach płatnicz. 2. Do 15-go wpłata zaliczki za 1-szy kwartał roku bieżącego.
Czerwiec			ditto — od obrotu osiągniętego w maju	
Lipiec			ditto — od obrotu osiągniętego w czerwcu	Do 15-go wpłata zaliczki za II-gi kwartał roku bieżącego.

Uwaga. *) Podatek wojskowy zasadniczy przypada gminom wiej

d a t k u

Dochodowy				Wojskowy		
Od doch. z uposaż. sł. emerytur i wynagr. za naj. prace	Od dochodów fundowanych osób fizycznych	Od dochodów fundowanych osób prawnych	Od skumulowan.doch. z uposażeń emerytur i wynagrodz.	Zasadn.	dodatek do podatku dochodow.	Od kapitałów i rent
ditto			Do 5-go 1/4 różnicy kwoty podatku potrąc. za rok ub. a przypadającego do zapłac. od łącznego wynagrodz.	*)		1. W ciągu 14 dni, od terminu płatności procentów względnie od daty zamkn. rachunków od wszystkich wypłaconych procentów oraz od przychodów z państwowych papierów procentowych (procenty i wygrane.) 2. W ciągu 2 mies. po upływie roku operacyjnego-oo rachunków kontokorentowych.
ditto						
ditto	Do 1-go wpłata podatku w wysokości połowy tej kwoty, która przypada w/g skali od wykazanego w zeznaniu dochodu, względnie połowy podatku wymierzonego za rok poprzedni o ile zeznania o dochodzie nie złożono w terminie					
ditto			ditt — jak w marcu			
ditto						

skim i miejskim.

(Dokończenie)

Miesiąc	N a z w a p o			
	Gruntowy	Od nieruchomości miejskich i niektórych wiejskich	Przemysłowy	
			Od przedsiębiorstw prowadzących prawidłowe księgi handlowe i przedsiębiorstw sprawozdawczych	Od przedsiębiorstw nie prowadzących prawidłowych ksiąg handlowych oraz zajęć przemysłowych
Sierpień		Za II-gi kwartał roku bieżącego	ditto — od obrotu osiągniętego w lipcu	
Wrzesień			ditto — od obrotu osiągniętego w sierpniu	
Październik	II-ga rata od 15-go		ditto — od obrotu osiągniętego we wrześniu	Do 15-go wpłata zaliczki za III-ci kwartał roku bieżącego
Listopad	II-ga rata do 15-go	Za III-ci kwartał roku bieżącego	1. ditto — od obrotu osiągniętego w październiku 2. Nabywanie świadectw przemysłowych na rok następny	Nabywanie świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych na rok następny
Grudzień			1. ditto — od obrotu osiągniętego w listopadzie 2. Nabywanie świadectw przemysłowych na rok następny	Nabywanie świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych na rok następny

Uwaga. *) W razie doręczenia nakazu po 15-ym października, płat

d a t k u

Dochodowy				Wojskowy		Od kapitałów i rent
Od doch. z uposaż. sł. emerytur i wynagr. za naj. pracę	Od dochodów fundowanych osób fizycznych	Od dochodów fundowanych osób prawnych	Od skumulowan. doch. z uposażeń emerytur i wynagrodz.	Zasadn.	dodatek do podatku dochodow.	
ditto						Patrz w kolumnie na stronie 139
ditto			ditto—jak w marcu			
ditto						
ditto	Do 1-go wpłata reszty podatku wymienionego w nakazie płatniczym.*)				Do 1-go o ile nakaz płatniczy został doręczony przed 15-ym października*)	
ditto			ditto—jak w marcu			

ność podatku przypada najpóźniej w 30 dni od daty doręczenia nakazu

Terminarz podatkowy i budżetowy

A. TERMINARZ PODATKOWY.

A. DODATKI KOMUNALNE DO PODATKÓW PAŃSTWOWYCH.

Zgodnie z ust. 2-im art. 54 ustawy z dn. 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 106, poz. 884) terminy płatności dodatków komunalnych do podatków państwowych są równoczesne z terminami płatności podatków państwowych, z wyjątkiem tych dodatków na rzecz związków samorządowych w b. dzielnicy pruskiej, których wymiaru dokonują same związki samorządowe.

Termin:	Nazwa podatku:	Podstawa prawna:
od 1—30 kwietnia	I rata państw. podatku gruntowego.	art. 1 ust. z 12.2.1930 (Dz. U. Nr. 14 poz. 102).
15 paźdz. — 15 listop.	II rata państw. podatku gruntowego.	Jak wyżej.
do 15 dnia	następnego miesiąca po upływie każdego miesiąca kalendarzowego powinny wpłacić zaliczkę na poczet podatku przemysłowego od obrotu w wysokości podatku, przypadającego od obrotu osiągniętego w ubiegłym miesiącu: a) oddzielnie zakłady wzgl. przedsiębiorstwa przemysłowe, zaliczone do 5 pierwszych kategoryj: b) oddzielnie zakłady wzgl. przedsiębiorstwa handlowe, zaliczone do I i II kategorji.	art. 56 ust. z 15. 7. 1925 r. (Dz. U. z 1932 r. Nr. 17 poz. 110).

Termin:	Nazwa podatku:	Podstawa prawna:
do 15 dnia	po upływie każdego kwartału kalendarzowego w wysokości conajmniej 1/5 kwoty podatku, wymierzonego za ubiegły rok kalendarzowy — inni płatnicy pod. przemysł. od obrotu, przyczem mogą oni także płacić co miesiąc 1/15 kwoty podatku, wymierzonego za rok ubiegły.	Jak wyżej.
do 15 maja	płatna wymieniona wyżej zaliczka (1/5 pod. przem. od obrotu) za I kwartał.	art. 56 ust. z 15. 7. 1925 r. (Dz. U. z 1932 r. Nr. 17 poz. 110).
do 15 maja	roku bezpośrednio następującego po roku podatkowym płatny podatek przemysłowy, obliczony przez Komisje szacunkowe.	art. 81 ust. z 15. 7. 1925 r. (Dz. U. z 1932 r. Nr. 17 poz. 110).
listopad i grudzień poprzedzające rok podatkowy	miesiące, w których należy nabywać świadectwa przemysłowe i karty rejestracyjne	art. 30 ust. z 15. 7. 1925 r. (Dz. U. z 1932 r. Nr. 17 poz. 110).
koniec maja, sierpnia, listopada, lutego	termin płatności raty pod. od nieruch. za I kwartał termin płatności raty pod. od nieruch. za II kwartał termin płatności raty pod. od nieruch. za III kwartał termin płatności raty pod. od nieruch. za IV kwartał	art. 5 ust. z 1.4.1925 r. (Dz. U. Nr. 43 poz. 296) i §: 4 rozp. Ministra Skarbu z 30. 4. 1925 r. (Dz. U. Nr. 48 poz. 333).
luty, maj, sierpień i listopad	miesiące, w których należy płacić raty kwartalne podatku od lokali za bieżący kwartał.	art. 6 ust. z 2. 8. 1926 r. (Dz. U. Nr. 94 poz. 550).
co 1 listopada, wzgl. do 30 dni po doręcz. nakazu	termin płatności zasadniczego podatku wojskowego.	§: 14 Rozp. Rady Ministrów z dn. 24. 8. 1931 (Dz. U. Nr 89 poz. 697).

Termin:	Nazwa podatku:	Podstawa prawna:
równocześnie z uiszczen. opłaty stemplowej	pobiera się dodatek na rzecz związków samorządowych od pism tyczących się przeniesienia własności rzeczy nieruchomych.	art. 13 ust. z 11. 8. 1923 (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 106 poz. 884).

B. UDZIAŁ W PODATKU DOCHODOWYM.

1 maja 1 listopada	Terminy płatności państwowego podatku dochodowego.	art. 87 ust. z 30. 4. 1925 r. (Dz. U. Nr. 58, poz. 411).

C. PODATKI SAMOISTNE.

Terminy płatności samoistnych danin komunalnych zgodnie z §: 54 ustawy z dn. 11 sierpnia 1923 r. (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 106, poz. 884) o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych zasadniczo ustanawiają same związki samorządowe.

Termin:	Oznaczenie czynności względnie podatku:	Podstawa prawna:
w ciągu 2 pierwszych miesięcy roku budżetowego	Płatnik powinien być powiadomiony równocześnie o wysokości i terminach płatności wszystkich samoistnych danin komunalnych, wymierzonych w stosunku rocznym; wyjątek stanowią wypadki, kiedy podstawa wymiaru samoistnej daniny komunalnej powstanie dopiero w ciągu roku budżetowego.	art. 46 i 54 ustawy z dn. 11 sierpnia 1923 r. (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 106 poz. 884).
przed 1 kwietnia	powinno nastąpić uwiadomienie, jak wyżej, co do samoistnych danin komunalnych, obciążających grunty.	Jak wyżej.

Termin:	Oznaczenie czynności względnie podatku:	Podstawa prawna:
kwiecień 15.X—15.XI	termin płatności pierwszej raty, termin płatności drugiej raty samoistnych danin komunalnych, obciążających grunty; daniny te mają być płacone w dwóch równych ratach półrocznych.	art.54 ustawy z dn. 11 sierpnia 1923 r. (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 106 poz. 884).
kwiecień maj wrzesień październik	I termin II termin płatności innych samoistnych danin komunalnych.	terminy zalecane przez Ministra Spraw Wewnętrznych.
1 stycznia 1 lipca każdego roku	termin płatności I półrocznej raty, termin płatności II półrocznej raty podatku od wykonywania prawa polowania (raty płatne zgóry).	terminy wskazane w statucie wzorowym wydanym przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

Terminy płatności niektórych samoistnych danin komunalnych, niewymierzanych w stosunku rocznym, wedle wzorowych statutowych danin:

1 i 16 każdego miesiąca	zainkasowane kwoty podatków od plakatów i szyldów oraz od anonsów winni właściciele przedsiębiorstw reklamowych oraz administracje czasopism wnosić do kasy gminnej.	terminy wskazane w statucie wzorowym wydanym przez Ministra Spraw Wewnętrznych.
do dn. 20 miesiąca do dn. 5 miesiąca	za pierwszą połowę miesiąca, za drugą połowę poprzedniego miesiąca osoby, odpowiedzialne za pobór podatku hotelowego, powinny wnieść wpływ z podatku do kasy miejskiej przy odpowiednim wykazie.	Jak wyżej.

Termin:	Oznaczenie czynności względnie podatku:	Podstawa prawna:
w ciągu 2 dni po dniu zabawy	winien być wpłacony do kasy gminnej podatek od biletów wstępu na publiczne zabawy, rozrywki i widowiska względnie podatek ryczałtowy, zainkasowany przez przedsiębiorcę.	Jak wyżej.

Terminy uchwalania i zatwierdzania podatków:

w ciągu dni 15 po powzięciu uchwały	uchwała, podlegająca zatwierdzeniu powinna być wraz z odpowiedniemi danemi skierowana bezpośrednio do przełożonej władzy nadzorczej.	art. 39 ust. z 11. VIII. 1923 (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 106 poz. 884).
w ciągu dni 15 od dnia powzięcia	uchwały nie podlegające zatwierdzeniu powinny być przedkładane w 1 egzemplarzu do wiadomości bezpośrednim władzom nadzorczym.	§ 2 Rozporz. Min. Spraw Wewnętrznych z 23.11.1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 113 poz. 937).
przynajmniej na 1 miesiąc przed rozpoczęciem okresu budżetowego	uchwały, określające wysokość dodatków do państwowych podatków (opłat) powinny zarządy związków samorządowych udzielać do wiadomości organom, powołanym do wymiaru właściwych podatków państwowych.	Jak wyżej.

Termin:	Oznaczenie czynności względnie podatku:	Podstawa prawna:
do 1 października roku, poprzedzającego okres budż.	uchwały, określające wysokość dodatków do ceny świadectw przemysłowych powinny zarządy związków samorząd. udzielać do wiadomości organom, powołanym do wymiaru.	Jak wyżej.

B. TERMINARZ BUDŻETOWY.

Termin:	Czynność, której w tym terminie należy dokonać.	Podstawa prawna:
	Zarząd związku samorząd. układa preliminarz budżetowy w takim czasie, by mógł być uchwalony i zatwierdzony przed rozpoczęciem roku obrachunkowego.	§ 51 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wew. z dn. 6.12.1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 11/1933 r. poz. 71).
14 dni przed wniesieniem preliminarza pod obrady organu stanowiącego	należy wyłożyć tenże preliminarz do publicznej wiadomości i o wyłożeniu ogłosić w sposób w danej miejscowości przyjęty (np. rozplakatowanie, wybębnienie, ogłoszenie wójta przed kościołem wzgl. cerkwią i t. p.) a to celem umożliwienia płatnikom danin komunalnych przeglądania preliminarza i wnoszenia zarzutów i zastrzeżeń.	§ 51 ust. 2 rozporządzenia wyżej przytoczonego.
7 dni	powinien być preliminarz wyłożony do przeglądu.	Jak wyżej.

Termin:	Czynność, której w tym terminie należy dokonać.	Podstawa prawna.
1 stycznia	prekluzyjny (ostateczny) termin uchwalenia i przedłożenia władzy nadzorczej do zatwierdzenia preliminarzy budżetowych gmin wiejskich i wojewódzkich związków komunalnych: pomorskiego i poznańskiego.	§ 52 rozporządzenia wyżej przytoczonego.
1 lutego	termin — jak wyżej — dla gmin miejskich.	Jak wyżej.
1 marca	termin — jak wyżej — dla powiatowych związków samorządowych.	Jak wyżej.
31 marca	wygasają wszelkie kredyty ubiegłego okresu budżetowego.	§ 47 rozporządzenia wyżej przytoczonego.
31 lipca	ostateczny termin, do którego zarząd związku samorządowego powinien złożyć organowi stanowiącemu do rozpoznania sprawozdanie rachunkowe z wykonania budżetu za ubiegły okres obrachunkowy.	art. 9 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 17.6.1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 522).

Polskie Papiery Wartościowe.

A. Papiery emitowane przez Skarb Państwa.

10% pożyczka kolejowa z 1924 r.

Zaciągnięta w 1924 r. na inwestycje kolejowe we frankach złotych wg. relacji 1 frs. = 9/31 grama czystego złota.

Wysokość emisji — I serja frs. w zł. 50.000.000.— odcinki po 10, 25, 100 i 500 frs. w zł.

Kupony płatne 1 lutego i 1 sierpnia w złotych w/g kursu czystego złota na giełdzie w New-Yorku i dolara na giełdzie warszawskiej.

Amortyzacja drogą losowań półrocznych w terminie płatności kuponów. Kupony przedawniają się po 5 latach, wylosowane obligacje po 10 latach.

Kurs na giełdzie — 100,— % *).

5% państwowa pożyczka konwersyjna z 1924 r.

Zaciągnięta w 1924 na konwersję obligacyj z lat 1918 — 1920, długów likwidacyjnych, wkładek P. K. O. i pożyczek b. Galicji i Lodomerji.

Ustawowa emisja zł. 250.000.000.— odcinki po zł. 10, 50, 100, 500, 1000 i 2000, oraz świadectwa ułamkowe po zł. 1, 3 i 5. Świadectwa ułamkowe nie posiadają kuponu. Kupony płatne 2 stycznia i 1 lipca. Umorzenie drogą skupu i przez losowanie. Termin umorzenia dn. 2 stycznia 1945. Cena wykupu al pari. Kupony przedawniają się po 5 latach, obligacje do umorzenia po 30 latach.

Kurs na giełdzie — 53,50%.

5% konwersyjna pożyczka kolejowa z 1926 r.

Zaciągnięta na wykup obligacyj kolejowych kolei Karola Ludwika i Albrechta.

Wysokość emisji w złotych — 50.000.000.— odcinki po zł. 0.75, 3.75, 7.50, 15.30, 120, 600 i 1200.

Kupony płatne 2 stycznia i 1 lipca. Umorzenie drogą skupu. Termin umorzenia 40-letni od 1 lipca 1927 r. Cena wykupu al pari.

---

*) Kursy podano na podstawie notowań 30.XII.1933 r Kursy procentowe należy rozumieć w procentach nominału, kursy za sztukę — za poszczególny odcinek.

Kupony przedawniają się po 5 latach, obligacje po 30 latach od daty płatności.

Kurs na giełdzie — 48,—%.

5% państw. renta ziemska.

Wypuszczona na zapłatę ceny nieruchomości wywłaszczonych na reformę rolną. Emisja w złotych w złocie w/g parytetu z 1927 r. Wysokość emisji — 300.000.000.— zł. w złocie. Odcinki emisji po zł. w zł. 100, 500, 1000 i 5000. Kupony płatne 1 czerwca i 1 grudnia. Cena wykupu al pari. Umorzenie drogą skupu.

Termin umorzenia 41 lat od daty emisji obligacyj. Przedawnienie kuponów po 5 latach, obligacyj po 30 latach od daty płatności.

4% premjowa pożyczka dolarowa S. III (Dolarówka).

Na konwersję II serji 5% poż. dolarowej pł. 1 lutego 1931 r. i na kredyt rolny. Emisja w dolarach według relacji 1 dolar = 8.914 zł. Obligacje po 5 dolarów każda. Kupony pł. 1 lutego i 1 sierpnia. Oprócz oprocentowania posiadacze obligacyj uczestniczą w losowaniach premij w wysokości od 40.000 dolarów do 100 dolarów. Ciągnienia premij odbywają się co dwa miesiące: 1 stycznia, 1 marca, 1 maja, 1 lipca, 1 września i 1 listopada.

Pożyczka umorzona będzie jednorazowo dnia 1 lutego 1941 r. Kupony przedawniają się po 5 latach od dnia płatności, wygrane po 10 latach od wylosowania, obligacje w dniu 1 lutego 1971 r.

Kurs na giełdzie — za sztukę zł. 49,75 — 50,25.

4% premjowa pożyczka inwestycyjna z 1928 r.

Zaciągnięta została na zasilenie ruchu inwestycyjnego, oraz na wykup 8% pożyczki złotej z 1921 i 8% pożyczki konwersyjnej.

Wysokość emisji zł. w złocie 50.000.000.— Emisja w złotych w złocie według parytetu 1 złoty = 900/5332 grama czystego złota.

Obligacje po 100 zł. w zł. wart. nominalnej. Obligacje podzielono na serje po 50 sztuk w serji.

Kupony płatne 1 kwietnia i 1 października. Termin wykupu 1 października 1937 r. Umarzanie drogą losowania po 500 seryj t. j. 25.000 obligacyj co pół roku. Oprócz kuponu posiadacze obligacyj uczestniczą w losowaniu premij od zł. w zł. 200.000.— do 250.—

Kurs na giełdzie — 105,75 za sztukę pojedyńczych, serja po zł. 109,—.

3% premjowa pożyczka budowlana S. I.

Emitowane zł. w zł. 50.000.000.— w obligacjach na okaziciela po zł. w zł. 50.— w relacji 1 złoty = 900/5332 gr. czyst. złota. Termin płatności kuponów 1 lutego i 1 sierpnia. Termin spłaty pożyczki 1 sierpnia 1950 r.

Co kwartał t. j. 1 lutego, 1 maja, 1 sierpnia i 1 listopada, losowane są premje w wysokości od zł. w zł. 250.000.— do 1.000.—. Obligacje pożyczki przedawniają się w dniu 1 sierpnia 1980 r., kupony po 5 latach od daty płatności, wygrane po 10 latach od wylosowania.

Kurs na giełdzie — 39,50 za sztukę.

Pożyczki zagraniczne:

1) 6% pożyczka dolarowa z 1920 r.

Wysokość emisji dolar. 50.000.000.—. Kupony płatne 1 kwietnia i 1 października.

Kurs giełdowy — 57,75 %.

2) 8% amortyzacyjna pożyczka zagraniczna dolarowa z 1925 r.

Wysokość emisji 35.000.000.— dolarów. Umarzanie drogą półrocznych losowań. Kurs wykupu 105 za 100.

Kupony płatne 1 stycznia i 1 lipca.

3) 7% pożyczka włoska z 1924 r.

Emitowano 400.000.000 lirów włoskich.

Kupony płatne 1 maja i 1 listopada. Umorzenie drogą skupu i losowania.

4) 7% pożyczka stabilizacyjna z 1927 r.

Zaciągnięta na stabilizację waluty w 1927 r. w funtach złotych i dolarach.

Wysokość emisji 62.000.000 dolarów i 2.000.000 funtów szterlingów.

Kupony płatne 15 kwietnia i 15 października.

Kurs na giełdzie — 56,75 — 57,25 %.

B. Papiery emitowane przez Banki Państwowe.

Bank Gospodarstwa Krajowego.

8% obligacje komunalne po 100 i 1000 zł. w zł. starego parytetu t. j. 172 zł. za 100, kupon pł. 1 kwietnia i 1 października.

8% listy zastawne po 50, 100, 500, 1000 i 5000 zł. w zł. starego parytetu, kupon pł. 30 czerwca i 31 grudnia.

7% listy zastawne — kupon pł. 30 czerwca i 31 grudnia.

7% obligacje komunalne — kupon pł. 1 kwietnia i 1 października.

7½% obligacje bankowe — kupon pł. 1 kwietnia i 1 października.

8% obligacje budowlane — kupon pł. 30 czerwca i 31 grudnia.

8% obligacje komunalne dolarowe (ulenowskie) — kupon pł. 2 stycznia i 1 lipca.

4% listy zast. konwers. i 4½% listy zast. konwers. — kupon pł. 30 czerwca i 31 grudnia.

Obligacje konwersyjne: 4% komunalne, 4½% komunalne i 4% kolejowe — kupon pł. 1 kwietnia i 1 października.

Terminy losowań: listów zastawnych — w maju i listopadzie; obligacyj — w lutym i sierpniu.

Listy zastawne i obligacje przedawniają się po 30 latach, kupony od tychże po 5 latach od dnia płatności.

Państwowy Bank Rolny.

8% listy zastawne w zł. w zł. dawnego parytetu.

7% listy zastawne w zł. w zł. nowego parytetu.

7% obligacje meljoracyjne w zł. w zł. nowego parytetu.

Kupony do wszystkich trzech rodzajów papierów Państwowego Banku Rolnego płatne są 2 stycznia i 1 lipca.

Losowanie walorów na umorzenie odbywa się 1 maja i 1 listopada. Wylosowane obligacje i listy zastawne płatne są w dniu płatności kuponów.

Terminy przedawnienia: dla kuponów 5 lat, dla wylosowanych obligacyj i listów zastawnych 30 lat od dnia płatności.

C. Papiery emitowane przez woj. śląskie.

7% 30-letnia zagraniczna pożyczka amortyzacyjna złota z 1928 r. (Pożyczka Śląska).

Wysokość emisji dolarów 11.200.000.

Obligacje w odcinkach po 100, 500 i 1000 dolarów.

Termin płatności kuponów 1 czerwca i 1 grudnia.

D. Papiery gwarantowane przez Skarb Państwa.

7% listy zastawne T-wa Kredytowego Przemysłu Polskiego w funtach szterlingów.

8% listy zastawne T-wa Kredytowego Przemysłu Polskiego w funtach szterlingów.

Kupony płatne 1 kwietnia i 1 października.

E. Papiery emitowane przez Banki Komunalne, T-wa Kredytowe Miejskie i przez T-wa Kredytu Długoterminowego.

Oprócz wyżej wymienionych walorów emitowane są obligacje i listy zastawne przez: 1) Polski Bank Komunalny — kupony płatne: I emisji — 2 stycznia i 1 lipca; II, III i IV emisji — 1 maja i 1 listopada, 2) Komunalny Bank Kredytowy — kupon pł. 2 stycznia i 1 lipca, 3) Wileński Bank Ziemski, 4) Akcyjny Bank Hipoteczny we Lwowie, 5) T-wo Kredytowe Ziemskie w Warszawie, 6) Poznańskie Ziemstwo Kredytowe, 7) T-wo Kredytowe Ziemskie we Lwowie, 8) T-wa Kredytowe Miejskie: m. Warszawy, m. Częstochowy, m. Kalisza, m. Kielc, m. Lublina, m. Lwowa, m. Łodzi, m. Piotrkowa, m. Płocka, m. Radomia, m. Siedlec, m. Wilna, Zachodnio-Polskie T-wo Kredytowe Miejskie w Poznaniu, 9) Samorządy: gminy miejskie: m. Warszawy, m. Krakowa, m. Lwowa, m. Poznania.

F. Akcje Banku Polskiego.

Kapitał zakładowy Banku Polskiego wynosi 150 miljonów złotych, podzielonych 1.500.000 akcyj 100 złotowych. 500.000 akcyj nie znajduje się w obiegu, pozostałe 1.000.000 akcyj imiennych znajduje się w rękach prywatnych i skarbu państwa. Dywidendę od akcyj uchwala zebranie akcjonarjuszów. Kupony dywidendowe płatne są za zawiadomieniem przez prasę w pierwszym kwartale każdego roku. Przeniesienie własności akcji odbywa się drogą cesji na odwrocie.

Kurs akcyj na giełdzie — 83,—, 83,25 za sztukę.

Edmund Kopczyński.
Inspektor Samorządu Gminnego
na pow. Błoński

Terminarz ważniejszych czynności gmin wiejskich i miejskich niewydzielonych

Termin (miesiąc dzień)	Wymienienie prac	Odnośne przepisy	Jakich gmin dotyczy
	Styczeń.		
1	Przesłanie Wydziałowi Powiatowemu do zatwierdzenia preliminarzy budżetowych gmin wiejskich.	§ 52 Rozp. Min. Spr. Wewn. z dn. 6.XII. 1932 r. (D. U. Nr. 11 1933 r., poz. 71).	gmin wiejskich
1	Termin płatności I półrocznej raty podatku od wykonywania prawa polowania.	Termin podany w statucie wzorowym (patrz wyd. „Skarbowość samorządu terytorjalnego w Polsce" w opracow. Porowskiego, Horszowskiego, Pastuszyńskiego, Hujdy, str. 443).	gmin miejskich i wiejskich
1	Termin płatności raty kwartalnej opłat Państwowego Funduszu Drogowego.	§ 5 rozp. wyk. z dn. 12 maja 1933 r. (D. U. Nr. 52, p. 397).	gmin miejskich
styczeń	Wysłanie do inspektora powiatowego Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych wykazu doprowadzonych do stanu używalności budowl. których właściciele nie zgłosili do ubezpieczenia (IV kwartał).	Art. 22 p. 2 Rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 27 maja 1927 r. (D. U. Nr. 3 z 1933 r., poz. 22).	gmin miejskich i wiejskich
1 –15	Wyłożenie rejestrów poborowych na przeciąg 2 tygodni do publicznego przeglądania.	Art. 27 ustawy o służbie wojskowej (D. U. Nr. 60 z 1933 r., poz. 455).	„ „

Termin (miesiąc dzień)	Wymienienie prac	Odnośne przepisy	Jakich gmin dotyczy
5	Sporządzić kwartalne zestawienie rachunkowe kasy gminnej za IV kwartał.	§ 37 Rozporządzenia M. S. W. i M. Sk. z dn. 6.XII.1932 r. (D. U. Nr. 11 z 1933 r., poz. 72).	gmin miejskich i wiejskich
5	Sporządzić i przesłać Wydz. Pow. sprawozdanie kwartalne za IV kw. gm. kasy poż. oszczędn.	Reskrypt Min. Spr. Wewn. z dn. 5.VII. 1927 r. Nr. 1743.	gmin wiejskich
do 15	Otrzymanie od prowadzących akta stanu cywilnego wyciągów z aktów stanu cywilnego dotyczących wypadków urodzenia, zgonu lub zawarcia związku małżeńskiego w ub. kwartale.	§ 37 rozporządzenia wykonawczego z dnia 16.X.1930 r. (D. U. Nr. 84, poz. 853).	gmin miejskich i wiejskich
15	Przesłać Wydz. Pow. sprawozdanie półroczne z działalności gminnej kasy poż. oszczędn.	Rozp. Wojew. Warsz. z dn. 8.X.1929 r. Nr. SF. III 9—1.	gmin wiejskich
15	Przesłanie 1 egz. rejestrów poborowych do Starostwa.	Art. 29 ust. z dn. 23 maja 1924 r. (D. U. Nr. 60 z 1933 r. poz. 455).	gmin miejskich i wiejskich
do 15	Przesłać Urzęd. Woj. dane co do wymierzonych opłat Państw. Fund. Drog. uiszczeniu i zaległości.	§ 3 Rozp. Wykonawcz. dn. 17 marca 1931 r. (D. U. Nr. 25, p. 150).	gmin miejskich
do 15	Przesłać Starostwu wykaz statystyczny zapisanych w księgach koni wg. stanu z dn. 1 stycznia.	Instrukcja z dnia 23 lutego 1931 r. wydana zgodnie z Rozp. z dnia 23 marca 1928 r. i 3 grudnia 1928 r. (D. U. Nr. 44 z 1928 r., poz. 425 i Nr. 94 z 1930 r., poz. 740).	gmin miejskich i wiejskich
15	Sprawozdanie dla Głównego Urzędu Statystycznego o ruchu budowlanym.	§ 5 Rozp. Rady Min. z dn. 10.IX.1930 r. (D. U. Nr. 65, poz. 514).	gmin miejskich i wiejskich które oznaczy Główny Urząd Statystyczny.

Termin (miesiąc dzień)	Wymienienie prac	Odnośne przepisy	Jakich gmin dotyczy
25	Przesłanie do Starostwa kwartalnego wykazu uboju zwierząt dokonanego poza nadzorem wet.	§ 3 Rozp. Rady Min. z dn. 20.V.1927 r. (D. U. Nr. 49, poz. 441).	gmin miejskich i wiejskich
styczeń	Uchwalenie preliminarza budżetowego przez Radę Miejską.	§ 52 Rozp. Min. Spr. Wewn. z dn. 6.XII. 1932 r. (D. U. Nr. 11 z 1933, poz. 71).	gmin miejskich
"	Przyjmowanie do 1.II. zgłoszeń na ogierów, podlegających opłacie.	§ 2 instrukcji Min. Roln. z dn. 12.VI. 1931 r	gmin miejskich i wiejskich
"	Podać do wiadomości publ. wysokość opłat, jakie wolno pobierać za odchowanie ogierów premiowanych z klaczami.	§ 12 Rozp. Min. Roln. z dn. 13.II.1931 r. (D. U. Nr. 44, poz. 389).	" "
Do 10	Przesłanie Wydziałowi Powiatowemu półrocznego wykazu niezałatwionych spraw.	§ 23 nowej instrukcji kancelaryjnej. Okólnik Min. Spraw Wewn. z dn. 16.XI.1933 r. Nr. SS. 18/2/2.	gmin wiejskich

Luty.

1	Przesłanie Wydziałowi Powiatowemu preliminarza budżetowego, uchwalonego w miastach.	§ 52 Rozp. Min. Spr. Wewn. z dn. 6.XII. 1933 r. (D. U. Nr. 11 z 1933 r., poz. 71).	gmin miejskich
1	Sporządzić bilans i sprawozdanie roczne z działalności gminnej kasy pożyczk. - oszcz. i uzyskać zatwierdzenie przez Radę Gminną. (Termin przesłania Wydz. Pow. najpóźniej 15 kwietnia).	§ 59 Statutu normalnego dla gminnych kas poż. - oszcz. (D. U. Nr. 35, 1925, p. 239).	gmin wiejskich
do 1-go	Zgłoszenie ogierów podlegających opłacie od ogierów, przez posiadaczy ogierów w zarządzie gminy.	Ustawa z dn. 21 marca 1931 r. (D. U. Nr. 93, p. 339).	gmin miejskich i wiejskich

Termin (miesiąc dzień)	Wymienienie prac	Odnośne przepisy	Jakich gmin dotyczy
2. 7.	Sprawdzić czy w gminie niema ogierów pominiętych w spisie.	§ 3 instr. Ministra Roln. z dnia 12.VI. 1931 r.	gmin miejskich i wiejskich
7—28	Doręczenie wezwań posiadaczom ogierów do uiszczenia opłaty.	§ 4 instrukcji Min. Roln. z dnia 12.VI. 1931 r.	" "
luty	Wpłata I raty podatku od lokali.	§ 12 Rozp. z dnia 29. XII.1926 r. (D. U. U. Nr. 12 z 27 r. poz. 95).	gmin miejskich
koniec lutego	Termin płatności raty podatku od nieruchomości za IV kwartał.	Art. 5 ustawy z dn. 1.IV.1925 r. (D. U. Nr. 43, poz. 296).	" "

Marzec.

1—15	Sporządzenie wykazów osób, podlegających ochronnemu szczepieniu ospy.	Rozp. z dn. 19.VII. 1919 (D. U. Nr. 63, poz. 372).	gmin miejskich i wiejskich
1—15	Sporządzenie rozkładów imiennych na I ratę podatku gruntowego. wypełnienie kwitarjuszy dla sołtysów na pobór I raty podatku gruntowego. Dorzęczenie rozkładów i kwitarjuszy na podatek gruntowy sołtysom celem dokonania poboru podatku.	Art. 122, 135 zbioru praw rosyjskich tom V, wyd. 1893 § 2 rozp. z dn. 28.3.1927 r. o kasow. i rachunkowości związków komun. (D. U. Nr. 38, poz. 345).	gmin wiejskich
marzec	Termin płatności (do 1 kwietnia) opłat od ogierów, nieposiadających świadectw uznania.	§ 5 instrukcji Min. Roln. z dnia 12.VI. 1931 r.	gmin miejskich i wiejskich
15	Przesłanie do Starostwa wykazów osób, podlegających szczepieniu ospy.	Rozp. z dnia 19.7.1919 (D. U. Nr. 63, poz. 372).	" "

Termin (miesiąc dzień)	Wymienienie prac	Odnośne przepisy	Jakich gmin dotyczy
15—30	Sporządzić i doręczyć nakazy płatnicze podatku od gruntów państwowych. Termin płatności od 1 do 30.IV.	Art. 54 ustawy z dn. 11 sierpnia 1923 r. (D. U. Nr. 106 z 1933 r. poz. 884).	gmin miejskich i wiejskich
31	Zakończenie wszelkich operacyj gotówkowych i zamknięcie rachunków kasy gminnej.	§ 38 rozp. Wykonawcz. M. S. W. z dn. 6.XII. 1932 r. (D. U. Nr. 11 z 1933 r. poz. 72).	" "
do 1-go	Dla dokonania wymiaru podatku wyrównawczego, Urzędy Gminne otrzymują od urzędów skarbowych dane liczbowe, dotyczące zasadniczego podatku gruntowego oraz cen wykupionych przez płatników świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych. Od Wydziałów Powiatowych Urzędy Gminne otrzymują dane liczbowe, dotyczące państwowego podatku od budynków.	Rozporządzenie wykonawcze Min. Spraw Wewn. z dn. 20 sierpnia 1931 r. (D. U. Nr. 86, poz. 673).	gmin wiejskich
31	Wygaśnięcie wszelkich kredytów przewidzianych w budżecie i utrata prawa uskuteczniania wydatków na poczet kredytów ubiegłego okresu budżetowego.	§ 47 rozp. z dn. 6.XII. 1932 r. (D. U. Nr. 11 z 1933 r., p. 71).	gmin miejskich i wiejskich
	Kwiecień.		
1	Otrzymanie od Wydziału Pow. zatwierdzonego budżetu.	§ 8 Rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 17.VI. 1924 r. (D. U. Nr. 51 z 1924 r., poz. 522).	gmin miejskich i wiejskich
od 1—30	Wymiar niżej wymienionych podatków oraz powiadomienie płatników o terminie i wysokości wymiaru:	art. 54 ustawy z dn. 11 sierpnia 1923 r. (D. U. Nr. 106 z 1933 r., poz. 884).	

Termin (miesiąc dzień)	Wymienienie prac	Odnośne przepisy	Jakich gmin dotyczy
	1. podatku od zbytku mieszkaniowego. 2. podatku od wykonywania prawa polowania. 3. podatku od plakatów, szyldów i anonsów.		
1	Termin płatności kwartalnej raty opłat Państwowego Fund. Drogowego.	§ 5 rozporządz. wykonawczego z dn. 12 maja 1933 r. (D. U. Nr. 52, poz. 397).	gmin miejskich
1	Termin płatności opłaty od ogierów nie posiadających świadectw uznania.	Ustawa z dn. 21.III. 1931 r. (D. U. Nr. 39, p. 339).	gmin miejskich i wiejskich
1—30	Terminu płatności I raty składki ogniowej.	Art. 31 ustawy z dn. 27 maja 1927 r. (D. U. Nr. 3 z 1933 r., poz. 22).	" "
1—30	Terminu płatności I raty (półrocznej) podatku gruntowego.	Art. 1 ustawy z dn. 12 lutego 1930 r. (D. U. Nr. 14, poz. 102).	" "
kwiecień	Wysłać do inspektora powiatowego Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych wykaz budowli doprowadzonych do stanu używalności, których właściciele nie zgłosili do ubezpieczenia za I kwartał.	Art. 22 p. 2 Rozp. Prezydenta Rzplitej z dnia 27 maja 1927 r. (D. U. Nr. 3 z 1933 r., poz. 22).	" "
5	Sporządzić zestawienie kwartalne o stanie kasy gminnej za I kwartał danego roku.	§ 37 Rozp. Min. Spr. Wewn. Skarbu z dn. 6.XII.1932 r. (D. U. Nr. 11 z 1933 r., poz. 72).	" "
5	Sporządzić sprawozdanie kwartalne za I kwartał gminnej kasy poż.-oszczędn.	Reskrypt Min. Spr. Wewn. z dn. 5 lipca 1927 r. Nr. 1743.	gmin wiejskich

Termin (miesiąc dzień)	Wymienienie prac	Odnośne przepisy	Jakich gmin dotyczy
do 15	Przesłać Starostwu: a) wypełnione spisy ogierów, b) spis posiadaczy ogierów, którzy nie dokonali zgłoszenia w terminie przepisanym, c) cyfrowe zestawienie wyników ściągniętych opłat.	§ 9 instrukcji Ministra Rolnictwa z dnia 12. VI.1931 r.	gmin miejskich i wiejskich
do 15	Przesłać Urzędowi Wojewódzkiemu dane co do wymierzonych opłat Państw. Funduszu Drogowego o uiszczeniu zaległości.	§ 3 Rozp. Wykonawcz. z dnia 17 marca 1931 r. (D. U. Nr. 25, poz. 150).	gmin wiejskich
1—30	Termin płatności I raty podatku wyrównawczego.	Ustawa z dn. 20 marca 1931 r. (D. U. Nr. 27, poz. 172).	" "
15	Sprawozdanie dla Głównego Urzędu Statystycznego o ruchu budowlanym.	§ 5 Rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 10. IX.1930 r. (D. U. Nr. 65, poz. 514).	gmin miejskich i wiejskich które oznaczy Główny Urząd Statystyczny.
25	Przesłanie do Starostwa kwartalnego wykazu uboju zwierząt, dokonanego poza nadzorem weterynaryjnym.	§ 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 20. V.1927 r. (D. U. Nr. 49, poz. 414)	gmin miejskich i wiejskich
do 15	Otrzymanie od prowadzących akta stanu cywilnego dotyczących wypadków urodzenia, zgonu lub zawarcia związku małżeńskiego w ubiegłym kwartale.	§ 37 rozporządz. wykonawczego z dn. 16.X. 1930 r. (D. U. Nr. 84, poz. 853).	" "
do 30	Ostateczny termin dla uzgodnienia salda rachunków, zamknięcia rachunków i sporządzenia rocznego zamknięcia rachunkowego.	§ 39 rozporządz. wykonawczego z dn. 6.XII. 1932 r. (D. U. Nr. 11 z 1933 r., poz. 72).	" "

Termin (miesiąc dzień)	Wymienienie prac	Odnośne przepisy	Jakich gmin dotyczy
	Maj.		
1	Termin płatności państwowego podatku dochodowego.	Art. 87 ust. o państw. pod. dochod. (D. U. Nr. 58 z 1925 r. poz. 411).	gmin miejskich i wiejskich
1—30	Sporządzić spisy koni od czterech lat na spęd do obdzielenia dowodami tożsamości koni.	Rozp. Prezyd. Rzplitej z dn. 8.XI.1927 r. o obowiązku odstęp. zwierząt pociągowych § 2 instrukcji o prowadzeniu ewidencji.	" "
30	Pobór rekruta przez Komisję poborową.	art. 37 ustawy o powszechnym obow. służ. wojsk. (D. U. Nr. 60 z 1933 r., poz. 455).	" "
1—30	Wpłata II raty podatku od lokali.	§ 12 Rozp. z dn. 29. XII.1927 r. poz. 95.	gmin miejskich
1--30	Ogłosić przypomnienie o obowiązku niszczenia ostu.	§ 3 rozp. Ministra Rol. z dn. 27 marca 1931 r. (D. U. Nr. 41, poz. 363).	gmin miejskich i wiejskich
do 15	Wpłata do Kasy Skarbowej zaliczki na poczet podatku przemysłowego 1/5 podatku przemysłowego od obrotu za I kw.	Art. 56 ust. z dn. 15. VII.1925 r. o państwowym podatku przemysłowym (D. U. Nr. 79 z 1925 r., poz. 550).	" "
15	Wykonanie robót szarwarkowych na drogach gminnych. Zakończenie robót 15.VI. Roboty szarwarkowe mogą być wykonywane i w porze jesiennej w wolnym od zajęć polowych czasie.	Art. 29 z dn. 10.XII. 1920 r. ust. o budowie i utrzymaniu dróg (D. U. Nr. 6 z 1921 r., poz. 32).	" "
15—20	Szczepienie ospy.	Rozp. z dn. 19.VII. 1919 r. (D. U. Nr. 63, poz. 372).	" "
koniec maja	Termin płatności raty podatku od nieruchomości za I kw.	Art. 5 ustawy z dn. 1. VI.1925 r. (D. U. Nr. 43, p. 296).	gmin miejskich

Termin (miesiąc dzień)	Wymienienie prac	Odnośne przepisy	Jakich gmin dotyczy
do 15	Powołanie komisyj gminnych dla dokonania szacunku powierzchni zasiewów dla gospodarstw o obszarze ogólnym powyżej 50 ha oraz plonów.	§ 4 instrukcji w sprawie statystyki produkcji rolnej (Monitor Polski Nr. 120 z 1932 r., poz. 151).	gmin miejskich
w ciągu tygodn. po powołaniu komisji o której wyżej	Zebrać informacje o powierzchni zasiewów.	§ 7 jak wyżej.	gmin miejskich
w ciągu następnego tygodnia po powołaniu komisji o której wyżej	Winno się odbyć posiedzenie Komisji, celem oszacowania powierzchni zasiewów poszczególnych upraw.	§ 7 jak wyżej.	" "
do 27 maja	Kierownicy gospodarstw posiadających 50 ha i więcej ogólnego obszaru, doręczają zarządowi gminy formularz ,,Aw." do rejestracji powierzchni zasiewów.	§ 11 jak wyżej.	" "

Czerwiec.

25	Sporządzić wykaz dowodów koni padłych. (Termin przesłania do Starostwa 1 lipca).	Instrukcja o prowadzeniu ewidencji koni.	gmin miejskich i wiejskich
10	Zakończenie czynności związanych z szacunkiem powierzchni zasiewów w gospodarstwach poniżej 50 ha.	§ 9 instrukcji z dn. 21 maja 1932 r. w sprawie statystyki produkcji rolnej (Monitor Polski Nr. 120) 1932 r. poz. 151).	" "

Termin (miesiąc dzień)	Wymienienie prac	Odnośne przepisy	Jakich gmin dotyczy
do 5	Zakończenie sprawdzania i zaświadczenia formularzy „Aw" (do rejestracji powierzchni zasiewów).	§ 12 jak wyżej.	gmin miejskich i wiejskich
od 5 do 10	Zamknięcie obliczenia wszystkich zasiewów na formularzach „A".	§ 13 jak wyżej.	" "
od 10 do 15	Wpisanie do formularza „a" danych o zasiewach w gospodarstwach od 50 ha.	§ 14 jak wyżej.	" "
do 15	Odsyłka formularzy gminnych „a" do Starostwa wraz z formularzami „Aw" a również „Am".	§ 15 jak wyżej.	" "

Lipiec.

1	Termin płatności I półrocznej raty podatku od wykonywania prawa polowania.	Termin podany we wzorowym statucie (patrz wydanie Skarbowość Samorządu Terytorjalnego w Polsce w opracow. Porowskiego i innych, str. 443).	gmin miejskich i wiejskich
lipiec	Wysłać do Inspektora Powiatowego Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych wykaz doprowadzonych do stanu używalności budowli, których właściciele nie zgłosili do ubezpieczenia (za II kw.).	Art. 22 p. 2 Rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 27 maja 1927 r. (D. U. Nr. 3 z 1933 r., poz. 22).	" "
1	Termin płatności raty kwartalnej opłat Państwowego Funduszu Drogowego.	§ 5 rozp. wykonawczego z dn. 12 maja 1932 r. (D. U. Nr. 52, poz. 397).	gmin miejskich
5	Sporządzić kwartalne zestawienie rachunkowe kasy gminnej za II kw.	§ 37 Rozp. Min. Spr. Wewn. i Skarbu z dn. 6.XII.1932 r. (D. U. Nr. 11 z 1933 r. poz. 72).	gmin miejskich i wiejskich

Termin (miesiąc dzień)	Wymienienie prac	Odnośne przepisy	Jakich gmin dotyczy
5	Sporządzić sprawozdanie kwartalne gm. kasy poż. - oszcz. za II kw.	Reskrypt Min. Spr. Wewn. z dn. 5 lipca 1927 r. Nr. 1743.	gmin wiejskich
10	Sporządzić rozkład podatku gruntowego do zastosowania degresji. Termin przedłożenia Urzędowi Skarbowemu 1-go sierpnia.	Rozp. Min. Sk. w por. z Min. Spr. Wewn. z dn. 15.III.1923 r. (D. U. Nr. 73).	gmin miejskich i wiejskich
15	Przesłać Wydz. Pow. sprawozdanie półroczne z działalności gminnej kasy poż. - oszcz.	Rozp. Woj. Warsz. z dn. 8.X.1929 r. Nr. SF. III-9-1.	" "
15	Sprawozdanie dla Głównego Urzędu Statystycznego o ruchu budowlanym.	§ 5 rozp. Rady Min. z dn. 10.IX.1930 r. (D. U. Nr. 65, poz. 514).	gmin miejskich i wiejskich które oznaczy Główny Urząd Statystyczny.
15	Przesłać Urzędowi Wojewódzkiemu dane, co do wymienionych opłat Państwowego Funduszu rogowego w uiszczeniu i zaległości.	§ 3 rozp. wykonawczego z dn. 17 marca 1931 r. (D. U. Nr. 25, poz. 150).	gmin miejskich
25	Przesłanie do Starostwa kwartalnego wykazu uboju zwierząt dokonanego poza nadzorem wet.	§ 3 Rozp. Rady Min. z dnia 20.V.1927 r. (D. U. Nr. 49, poz. 441).	gmin miejskich i wiejskich
od 1 do 20 lipca	Dokonanie spisu zwierząt gospodarskich.	§ 19 instrukcji z dnia 21 maja 1932 w sprawie statystyki produkcji rolnej (Monitor Polski Nr. 120, z. 1932, poz. 151).	gmin miejskich i wiejskich
od 20 lipca do 5 sierpnia	Sprawozdanie danych, zebranych podczas spisu zwierząt gospodarskich.	§ 21 instrukcji z dn 21.V.1932 r. w sprawie statystyki produkcji rolnej (Monitor Polski Nr. 120/1932 poz. 151).	gmin wiejskich

Termin (miesiąc dzień)	Wymienienie prac	Odnośne przepisy	Jakich gmin dotyczy
do 15	Otrzymanie od prowadzących akta stanu cywilnego dotyczących wypadków urodzenia, zgonu, lub zawarcia związku małżeńskiego w ubiegłym kwartale.	§ 37 rozporządz. wykonawczego z dn. 15.X. 1930 (D. U. Nr. 84, poz. 853).	gmin wiejskich
do 10	Przesłanie Wydziałowi Powiatowemu półrocznego wykazu niezałatwionych spraw.	§ 23 nowej instrukcji kancelaryjnej Okólnik Min. Spraw Wewn. z dn. 16.XI.1933 r. Nr. 88, 18 /2 /2.	„ „

Sierpień.

Sierpień	Wpłata III raty podatku od lokali.	§ 12 rozp. z dn. 29. XII.1926 r. (Dz. U. Nr. 12 z 1927 r. poz. 95).	gmin miejskich
koniec sierpnia	Termin płatności raty podatku od nieruchomości za II kwartał.	Art. 5 Ustawy z dnia 1.IV.1925 r. (D. U. Nr. 43, poz. 296).	„ „
do 15	Urzędy gminne i magistraty otrzymują od urzędników stanu cywilnego wyciągi z metryk urodzenia i zmarłych płci męskiej, które w danym roku kalendarzowym ukończyły, ukończą lub ukończyłyby gdyby żyły 18 lat.	Art. 23 ustawy o służbie wojskowej (D. U. Nr. 60 z 1933 r. poz. 455) oraz § 75 rozp. z dn. 16.III.1930 r. (D. U. Nr. 31, poz. 270).	gmin miejskich i wiejskich
do 15	Wezwanie w drodze ogłoszenia osób, podlegających powszechnemu obowiązkowi służby wojskowej, które w danym roku skończą lat 18 życia do zgłoszenia w m-cu wrześniu danych personalnych potrzebnych do ujęcia w ewidencji.	§ 77 rozp. wykonawczego z dn. 16.III.1930 r. (D. U. Nr. 31, poz. 270).	„ „

Termin (miesiąc dzień)	Wymienienie prac	Odnośne przepisy	Jakich gmin dotyczy
5 sierpnia	Zakończenie sprawdzenia danych zebranych podczas spisu zwierząt gospodarskich, sporządzenie gminnego zestawienia na formularzach „b" oraz przesłanie formularzy do Starostwa.	§ 21 i 22 instrukcji z dn. 21 maja 1932 r. w sprawie statystyki produkcji rolnej (Monitor Polski Nr. 120 z 1932 r., poz. 151).	gmin miejskich i wiejskich
16	Pierwsze posiedzenie komisji gminnej, celem oszacowania przeciętnych plonów ziemiopłodów wymienionych w formularzu „c".	§ 24 instrukcji z dn. 28 maja 1932 r. w sprawie statystyki produkcji rolnej (Monitor Polski Nr. 120 z 1932 r., poz. 151).	„ „

Wrzesień.

1	Sporządzić spis ogierów (licencja ogierów). Termin przesłania Starostwu 15 września.	Ustawa z dnia 23.I. 1925 r. o państw. nadzorze nad ogierami (D. U. Nr. 17, poz. 113).	gmin miejskich i wiejskich
1	Przesłanie Wydziałowi Powiatowemu sprawozdania rocznego z wykonania budżetu do wiadomości.	§ 49 rozp. M. S. W. z dn. 6.XII.1932 r. (D. U. Nr. 11 z 1933 r., poz. 72).	„ „
od 25	Sporządzić rozkłady imienne na II ratę podatku gruntowego i wypełnić kwitarjusze dla sołtysów na pobór II raty podatku gruntowego. (Termin płatności od 15 października do 15 listopada).	§ 2 Rozp. z dn. 28.III. 1927 r. o kasowości i rachunkowości Zw. Kom. (D. U. Nr. 38, poz. 345).	„ „
wrzesień	Przyjmowanie zgłoszeń osób, które ukończą 18 lat życia, celem ujęcia w ewidencję.	§ 24 ustawy z dn. 23 maja 1924 r. o pow. obow. wojsk. (D. U. Nr. 60 z 1933 r., poz. 455).	„ „

Termin (miesiąc dzień)	Wymienienie prac	Odnośne przepisy	Jakich gmin dotyczy
1 — 20	Sporządzić rejestry 18-letnich na podstawie wykazów otrzymanych od urzędników stanu cywilnego oraz zgłoszeń osób podlegających rejestracji.	§ 24 Ustawy z dn. 23 maja 1924 r. o pow. obow. wojsk. (D. U. Nr. 60 z 1933 r. poz. 455).	gmin miejskich i wiejskich
Do 15	Dozory szkolne obowiązane są przesłać Radom Szkolnym budżety wydatków szkolnych na następny rok.	Rozp. Min. Wyz. Rel. i Ośw. Publ. z dn. 6 czerwca 1931 r. (D. U. Nr. 70, poz. 570).	" "

Październik.

	Przesłać Wydz. Pow. sprawozdanie z wykonania budżetu wraz z materjałami finansowemi oraz uchwałą organu uchwalającego, stwierdzającą przyjęcie sprawozdania, względnie odmowę przyjęcia.	§ 49 Rozp. Min. Spr. Wewn. z Min. Skarb. z dn. 6.XII.1933 r. (D. U. Nr. 11 z 1933 r., poz. 72).	gmin miejskich i wiejskich
1	Poczynić przygotowania do zebrań kontrolnych rezerwistów i pospolitego ruszenia (sprawdzić ewidencje, zawiadomić zainteresowanych o terminie stawiennictwa). Zebrania kontrolne odbywają się w październiku i listopadzie.	Art. 97 ustawy o pow. obow. służb. wojskow. (D. U. Nr. 60 z 1933, poz. 455).	" "
1	Sporządzić rozkłady na II ratę podatku drogowego. Terminy płatności od 15 października do 15 listopada.	Art. 6 Rozp. Prez. Rzplitej z dn. 22 marca 1928 r. (D. U. Nr. 36, poz. 355).	" "
1	Termin płatności raty kwartalnej opłat Państwowego Fund. Drogowego.	§ 5 rozp. wyk. z dn. 12 maja 1933 r. (D. U. Nr. 52, poz. 397).	gmin miejskich

Termin (miesiąc dzień)	Wymienienie prac	Odnośne przepisy	Jakich gmin dotyczy
Do 1|X roku poprzedzającego okres budżetowy	Zarządy Związk. Kom. mają obowiązek udzielania do wiadomości organom powołanym do wymiaru dodatków do ceny świadectw przemysłowych, uchwał, określających wysokość tych dodatków.	§ 2 rozp. z dn. 23.XI. 1932 r. (D. U. Nr. 113, poz. 937).	gmin miejskich i wiejskich
5	Sporządzić kwartalne zestawienie rachunkowe kasy gminnej za III kwartał danego roku.	§ 37 Rozp. M. S. W. i M. S. z dn. 6.XII. 1932 r. (D. U. Nr. 11 z 1933 r., poz. 72).	" "
5	Sporządzić sprawozdanie kwartalne gm. kasy poż. oszcz. za III kw.	Reskrypt Min. S. W. z dn. 5.VII.1927 ,. Nr. 1743.	gmin wiejskich
październik	Wysłać Inspektorow Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemn. wykaz doprowadzonych do stanu używalności budowli, których właściciele nie zgłosili do ubezpieczenia (za III kw.).	Art. 22 p. 2 Rozp. Prez. Rz. z dn. 27 maja 1927 r. (D. U. Nr. 3 z r. 1933, poz. 22).	gmin miejskich i wiejskich
od 15	Początek terminu płatności podatku wyrównawczego (koniec terminu 15 listopada).	Ustawa z dn. 20 marca 1931 r. (D. U. Nr. 27, poz. 172).	gmin wiejskich
od 15	Termin płatności 2 raty składki ogniowej (od 15.X do 15.XI).	Art. 31 ustawy z dn. 27 maja 1927 r. (D. U. Nr. 3 z 1933 r., poz. 22).	gmin miejskich i wiejskich
od 15	Termin płatności 2 półrocznej raty podatku gruntowego (od 15.X do 15.XI).).	Art. 1 ustawy z dn. 12 lutego 1930 r. (D. U. Nr. 14, poz. 102).	" "

Termin (miesiąc dzień)	Wymienienie prac	Odnośne przepisy	Jakich gmin dotyczy
15	Sprawozdanie dla Głównego Urzędu Statystycznego o ruchu budowlanym.	§ 5 Rozp. Rady Ministrów z dn. 10.IX.1930 r. (D. U. Nr. 65, poz. 514).	gmin miejskich i wiejskich, które oznaczy Główny Urząd Statystyczny.
do 15	Doręczenie nakazów płatniczych na podatek wojskowy.	§ 14 Rozp. Rady Min. z dn. 24 sierpnia 1931 (D. U. Nr. 89, poz. 697).	gmin miejskich i wiejskich,
do 15	Przesłać Urzędowi Wojewódzkiemu dane co do wymierzonych opłat Państw. Fund. Drogowego i o uiszczeniu zaległości.	§ 3 rozp. wykonawczego z dn. 17 marca 1931 r. (D. U. Nr. 25, poz. 150).	gmin miejskich
15	Początek terminu płatności II raty podatku wyrównawczego- (koniec 15 listopada).	Ustawa z dn. 20.III. 1931 r. (D. U. Nr. 27, poz. 172).	gmin wiejskich
15	Drugie posiedzenie komisji, celem ustalenia przeciętnego plonu pszenicy i innych ziemiopłodów.	§ 24 instrukcji z dn. 28 maja 1932 r. w sprawie statystyki produkcji rolnej (Monitor Polski Nr. 120 z 1932, poz. 151).	gmin miejskich i wiejskich,
31	Trzecie posiedzenie komisji gminnej, celem ustalenia przeciętnego plonu ziemiopłodów.	jak wyżej.	" "
Do 15	Otrzymanie od prowadzących akta stanu cywilnego wyciągów z aktów stanu cywilnego, dotyczących wypadków urodzenia, zgonu, lub zawarcia związku małżeńskiego w ubiegłym kwartale.	§ 37 rozporządzenia wykonawczego z dn. 16.X.1930 r. (D. U. Nr. 84, poz. 853).	" "

Termin (miesiąc dzień)	Wymienienie prac	Odnośne przepisy	Jakich gmin dotyczy
	Listopad.		
1	Termin płatności podatku wojskowego.	§ 14 Rozp. Rady Min. z dn. 24 sierpnia 1931 r. (D. U. Nr. 89 poz. 697).	gmin miejskich i wiejskich,
1	Termin płatności państwowego pod. dochodowego.	Art. 87 ust. o państw. pod doch. (D. U. Nr. 58 z 1925 r. poz. 411).	" "
1—15	Koniec poboru II raty podatku gruntowego (od 15.X do 15.XI).	Rozp. Prez. Rzplitej z dn. 22.III.1928 r. (D. U. Nr. 36 poz. 335).	" "
1—15	Zebranie materjału budżetowego przez poszczególne komisje radzieckie, w tym celu komisje przystępują do ułożenia projektu preliminarza budżetowego, każda komisja w swoim dziale, a więc komisja drogowa objeżdża drogi i mosty, sporządzając krótkie kosztorysy, komisja opieki społecznej sporządza zestawienie kredytów potrzebnych na wydatki połączone z wykonaniem obowiązku opieki społecznej i t. p. Następnie komisja budżetowa na podstawie zebranego materjału sporządza plan preliminarza budżetowego, który wnosi się pod obrady zarządu gminy.	§ 53 Rozp. M. S. W. z dnia 6.XII.1932 r. (D. U. Nr. 11 z 1933 r., poz. 71).	gmin wiejskich
15—25	Zebranie przez komisje budżetową materjału dostarczonego przez poszczególne komisje i opracowanie projektu preliminarza budżetowego.	Jak wyżej.	" "

Termin (miesiąc dzień)	Wymienienie prac	Odnośne przepisy	Jakich gmin dotyczy
25.30	Ułożenie preliminarza budż. przez Zarząd gminy.	Jak wyżej.	gmin wiejskich
„	Wpłata IV raty podatku od lokali.	§ 12 Rozp. z dn. 29. XII.1926 r. (D. U. Nr. 12 1927 r. poz. 95).	gmin miejskich
1-go	Nadesłanie władzom gminnym przez Radę Szkolną Powiatową budżetu wydatkowania na potrzeby szkolnictwa powszechnego.	Rozp. z dn. 6 czerwca (D. U. Nr. 70, poz. 570).	gmin miejskich i wiejskich
15	Koniec terminu płatności podatku wyrównawczego (początek od 15.X.).	Ustawa z dn. 20.III. 1931 r. (D. U. Nr. 27 poz. 172).	gmin wiejskich
15	Koniec płatności 2 raty składki ogniowej (początek 15.X.).	Art. 31 Ustawy z dnia 27.X.1927 r., (D. U. Nr. 13 z 1933 r. poz. 22).	gmin miejskich i wiejskich
15	Koniec płatności 2 półrocznej raty podatku gruntowego (opczątek 15.X.).	Art. 1 ustawy z dn. 12 lutego 1930 r. (D. U. Nr. 14 poz. 102).	„ „
do 15	Przeprowadzenie dochodzeń co do obecnego miejsca stałego zamieszkania osób zamieszczonych w wyciągu metryk urodzenia otrzymanego od urzędnika stanu cywilnego i przesłanie wyciągów do właściwych urzędów.	§ 76 Rozp. z dn. 15. III.1930 (D. U. Nr. 31 z 1930 poz. 270).	„ „

Grudzień.

1	Ułożenie przez Zarząd gminnej Kasy oszczędności preliminarza budżetowego kasy na rok następny i uzyskanie zatwierdzenia przez Radę Gminną.	p. 6 § 49 statutu normalnego dla gm. kas poż. - oszczędn. (D. U. 35 z 1925 pcz. 239).	gmin wiejskich

Termin (miesiąc dzień)	Wymienienie prac	Odnośne przepisy	Jakich gmin dotyczy
1—15	Preliminarz gminy ułożony przez Zarząd gminy wykłada się na 14 dni przed wniesieniem preliminarza pod obrady rady gminnej na przeciąg dni 7 do publicznej wiadomości, ogłaszając o wyłożeniu w sposób w danej miejscowości przyjęty (przez rozplakatowanie, ogłoszenie przed kościołem) w celu umożliwienia płatnikom danin komunalnych przeglądania formularza i wnoszenia zarzutów i zastrzeżeń.	§ 51 rozp. z dnia 6. XII.1932 r. (D. U. Nr. 11 z 1933 poz. 71).	gmin wiejskich
15—25	Uchwalenie preliminarza budżet. przez radę gminną.	§ 1 jak wyżej.	„ „
1—15	Rozpatrzenie i przyjęcie projektu preliminarza budżetowego przez magistrat.	§ 51 (1) Rozp. M. S. W. z dnia 6.XII.1932 r. (D. U. Nr. 11 1933, poz. 71).	gmin miejskich
1—15	Wymiar podatku od wykonywania prawa polowania oraz doręczenie podatnikom nakazów płatniczych.	art. 19 ustawy z dn. 11 sierpnia 1923 r. (D. U. Nr. 94 poz. 747).	gmin miejskich i wiejskich
30	Wyłożenie uchwalonego przez Magistrat projektu preliminarza budżetowego na 14 dni przed wniesieniem preliminarza pod obrady Rady Miejskiej na przeciąg dni 7 do publicznej wiadomości ogłaszając o wyłożeniu w sposób w danej miejscowości przyjęty.	§ 51 (2) rozp. M. S. W. z dn. 6.XII.1932 r. (D. U. Nr. 11 z 1933 poz. 71).	„ „

Termin (miesiąc dzień)	Wymienienie prac	Odnośne przepisy	Jakich gmin dotyczy
30	Sporządzić liczbowy wykaz koni zapisanych do ksiąg ewidencyjnych i wykaz koni padłych. Termin przesłania do 1 stycznia.	Rozp. Prezydenta Rzplitej z dnia 5.XI. 1927 r. (D. U. Nr. 98 poz. 859).	gmin miejskich i wiejskich
30	Sporządzenie spisów poborowych.	§ 100 rozporządzenia z dn. 16.III.1930 r. (D. U. Nr. 31 poz. 270).	" "
grudzień	Rozplakatowanie obwieszczenia o opłatach od ogierów nieposiadających świadectw uznania.	§ 1 instrukcji Ministerstwa Rolnictwa z dn. 12.VI.1931 r. (D. Woj. Warsz. Nr. 9 31).	" "
	Terminy ogólne		
do dn. 15 każdego mca	Wpłata do Kasy Skarbowej zaliczki na poczet podatku przemysł. od obrotu w wysokości podatku przypadającego od obrotu osiągniętego w ubiegłym m-cu a) przez zakłady wzgl. przedsiębiorstwa przemysłowe zaliczone do 5-ciu pierwszych kategorji, b) przez zakłady wzgl. przedsiębiorstwa handlowe zaliczone w taryfie do I i II kat.	art. 56 ust. z dn. 15 lipca 1925 r. o państw. podatku przemysł. (D. U. Nr. 17 z 1932, poz. 110).	gmin miejskich i wiejskich
od 15 dnia po upływie każdego kwartału kalendarzowego	Wpłata do Kasy Skarb. conajmniej 1/5 kwoty podatku przemysłowego wymierzonego za ubiegły rok kalendarzowy przez innych niewymienionych wyżej płatników podatku przemysłowego. **Uwaga:** można także wpłacać co miesiąc 1/15 kwoty podatku przemysł. wymierzonego za rok ubiegły.	" "	" "

Termin (miesiąc dzień)	Wymienienie prac	Odnośne przepisy	Jakich gmin dotyczy
W m-cach listopadzie i grudniu	Należy nabywać świadectwa przemysłowe i karty rejestracyjne.	Art. 30 ust. z dn. 15 lipca 1925 r. o państw. podatku przemysł. (D. U. Nr. 17 z 1932 poz. 110).	gmin miejskich i wiejskich,
do 14 dni	Po otrzymaniu wpływów z podatku dochodowego Kasy Skarbowe są obowiązane wypłacić udział należny związkom komunalnym.	art. 58 ust. 2 ustawy o tym. ureg. fin. kom. (D. U. Nr. 106 z 1932 r. poz. 884).	,, ,,
1 i 6 każdego m-ca	Termin wpłaty do kas gminnych podatku od plakatów i szyldów oraz od anonsów zainkasowanego przez właścicieli przedsiębiorstw oraz administracje czasopism.	Statut wzorowy dołączony do § 73 rozp. z dn. 23. XI. 1932 r. (D. U. Nr. 113 poz. 937).	,, ,,
	Wpłata do Kas Gminnych podatku hotelowego przez osoby odpowiedzialne za pobór tegoż podatku:		
do dn. 20 każdego m-ca	a) Za I połowę miesiąca,	Wzorowy statut podatku hotelowego (patrz Skarbowość samorządu terytorjalnego w opr. Porowskiego i innych str. 426).	,, ,,
do dn. 5 każdego m-ca	b) Za II połowę miesiąca.		
1 i 15 każdego m-ca	Wpłata do kasy miejskiej, podatku od oświetlenia elektrycznego i gazowego.	jak wyżej str. 430.	,, ,,
Na trzeci dzień po zainkasowaniu	Tak samo podatku od biletów wstępu na publiczne zabawy, rozrywki i widowiska, zainkasowanego przez przedsiębiorstwa.	§ 76 rozp. z dn. 13. XI. 1932 r. (D. U. Nr. 113 poz. 937).	,, ,,
Po upływie każdego m-ca	Wpłacić składki należne Kasie Chorych.	Art. 218 ustawy z dn. 28 marca 1933 r. (D. U. Nr. 51 poz 396).	,, ,,

Termin (miesiąc dzień)	Wymienienie prac	Odnośne przepisy	Jakich gmin dotyczy
W ciągu dni 15 po powzięciu uchwały podatkowej	Uchwała podlegająca zatwierdzeniu powinna być wraz z odpowiedniemi danemi skierowana bezpośrednio władzy nadzorczej.	Ust. 1 art. 39 ust. o tymcz. ureg. fin. kom. (D. U. Nr. 106 z 1932 r. poz. 884).	gmin wiejskich i wiejskich
W ciągu dni 7 od dnia otrzymania	Władza której niewłaściwie przedłożono uchwałę powinna ją skierować do władz właściwych.	jak wyżej.	„ „
W ciągu 60 dni od dnia otrzymania	Termin wyznaczony władzy nadzorczej dla zatwierdzenia uchwały.	Ust. 2 art. 39 ust. o tymcz. ureg. fin. kom. (D. U. Nr. 106 z 1932 r. poz. 884).	„ „
W ciągu dni 15 od dnia powzięcia uchwały	Uchwała nie podlegająca zatwierdzeniu powinna być przedłożona w 1 egz. do wiadomości bezpośrednio władzom nadzorczym.	Ust. 1 § 2 rozp. II Min. Spraw Wewn. z dn. 23. XI. 1932 (D. U. Nr. 113 poz. 937).	„ „
Przynajmniej na 1 m-c przed rozpoczęciem okresu budżetowego	Uchwały określające wysokość dodatków komunalnych do państw. podatku (opłat) zarządy związków komunalnych powinny udzielać do wiadomości organom powołanym do miaru właściwych podatków państw.	Ust. 4 § 1 jak wyżej.	„ „
codziennie	Uzgodnienie kasy gminnej.	§ 15 Rozp. z dn. 6. XII. 1932 r. (D. U. Nr. 11 1933 poz. 72).	„ „

Termin (miesiąc dzień)	Wymienienie prac	Odnośne przepisy	Jakich gmin dotyczy
W dni ustalone przez Magistraty wzgl. Rady gminne	Wpłata do kas gminnych wpływów zainkasowanych przez poborców.	§ 19 jak wyżej.	gmin miejskich i wiejskich
Przynajmniej raz na kwartał	Kontrola kasy gminnej i rachunkowości przez Komisję Rewizyjną.	§ 52 rozp. z dn. 6. XII. 1932 r. (D. U. Nr. 11 z 1933 poz. 72).	" "
Przynajmniej raz na m-c	Posiedzenia Rad Miejskich oraz posiedzenia Rad Gminnych.	Art. 24 Dekretu o samorządzie Miejskim (D. Pr. Nr. 13 z 1919 r. poz. 140). Art. 8 Dekretu o Radach Gminnych z dnia 28. XI. 1918 r.	" "
Przynajmniej co 2 tygodnie	Zebranie sołtysów w urzędach gminnych.	Potrzeba załatwienia spraw oraz celem instruowania i pouczenia sołtysów.	gmin wiejskich
W 7 dni po uchwale Rady Miejsk i Rady Gminnej	Wysłanie odpisu uchwały do Wydziału Powiatowego.	Art. 37 Dekretu o samorządzie Miejskim oraz § 27 instrukcji dla Rad Gm. z dn. 24 marca 1919 r.	gmin miejskich i wiejskich
Do dni 7 po dokonaniu potrącenia	Wpłata do Kasy Skarb. podatku dochodowego od uposażeń służbowych, potrąconego przy wypłacie uposażenia.	Art. 112 ustawy o państw. podatku dochodowym (D. U. Nr. 58 z 1925 r. poz. 411).	" "
Po każdorazowej wypłacie pobor. miesięcznych	Wpłata do Fund. Emerytalnego opłat i dopłat emerytalnych.	Statut wzorowy dołączony do okólnika Min. Spr. Wewn. z 18. VII. 1929 r. Nr. SS. 2823/9.	" "

Termin (miesiąc dzień)	Wymienienie prac	Odnośne przepisy	Jakich gmin dotyczy
W terminie miesięcznym po zawarciu umów	Należy przesłać Urzędom Skarbowym wiadomości o zawarciu umów o dokonaniu robót i dostaw tudzież umów o wydzierżawienie prawa poboru specjalnych opłat.	Art. 46 ustawy z dnia 15 lipca 1925 o państ. podatku przemysłowym (D. U. Nr. 17 z 1932 r. poz. 110).	gmin wiejskich i miejskich
W miarę potrzeby	Przesłanie do Prezesa Sądu Okręgowego rachunków należności za doręczenie wezwań sądowych w sprawach cywilnych.	§ 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31. III. 1932 r. (D. U. Nr. 27 poz. 270).	" "
W 5 dni po publicznej zabawie, rozrywce lub widowisku	Wpłata do kasy gminnej przez właściciela przedsiębiorstwa urządzającego publiczną zabawę rozrywkę lub widowisko opłaty na rzecz Polskiego Czerwonego Krzyża.	§ 3 rozp. Min. Spr. Wewn. z dn. 4. V. 1932 r. (D. U. Nr. 43/32 poz. 422).	" "
Do 5 i 20 każdego miesiąca	Opłaty wyżej wymienione zarządy gmin wpłacają do P. K. O. względnie do Urzędu Pocztowego na konto Polskiego Czerwonego Krzyża Nr. 5600.	§ 7 jak wyżej.	" "
Niezwłocznie	W razie zgłoszenia w kasie samorządowej znaku pieniężnego sfałszowanego, podrobionego lub budzącego wątpliwość, — sporządzić kwestjonarjusz w 5 egzemplarzach do Banku Polskiego.	§ 7 rozp. Ministra Skarbu z dn. 23 marca 1932 r. (D. U. Nr. 46 poz. 440).	" "

Termin (miesiąc dzień)	Wymienienie prac	Odnośne przepisy	Jakich gmin dotyczy
Niezwłocznie	Urząd gminy zawiadamia Starostwo oraz zakład ochrony roślin wymienionych w § 19 Rozporządzenia z dn. 3 sierpnia 1932 r. o zwalczaniu raka ziemniaczanego (D. U. Nr. 71/32 poz. 644) o każdym wypadku zgłoszenia o wystąpieniu objawów pojawienia się raka ziemniaczanego, dołączając jednocześnie próbkę ziemniaków w szczelnem opakowaniu do zbadania.	§ 15 rozp. Min. Roln. i Reform Rolnych z dnia 3 sierpnia 1932 r. (D. U. Nr. 71/32 poz. 644).	gmin miejskich i wiejskich.
15 dni po otrzymaniu pieniędzy	Urzędy gminne wpłacając do P. K. O. opłaty od kwitów komornianych na rzecz Funduszu Pracy.	§ 2 rozp. Prezydenta Rady Ministrów z dnia 26 sierpnia 1932 r. (D. U. Nr. 74 poz. 670).	" "
Do 5 i 20 każdego miesiąca	Wpłata przez zarządy gmin do P. K. O. na rachunek czekowy Funduszu Pracy wpływu z opłat na rzecz Funduszu Pracy od: a) biletów wstępu na publiczne zabawy, rozrywki i widowiska, b) stawek we wzajemnych zakładach (totalizatorze), c) domowego spożycia agzu, d) przebywania w godzinach nocnych w zakładach gastronomicznych i w salach bilardowych, e) opłaty od czynszu dzierżawnego.	§ 20 rozp. wykonawczego z dn. 31. III. 1933 r. (D. U. Nr. 22 poz. 176)	" "

Termin (miesiąc dzień)	Wymienienie prac	Odnośne przepisy	Jakich gmin dotyczy
Niezwłocznie	Urząd Gminy zawiadamia inspektora powiatowego P. Z. U. W. o zgłoszeniu przez właściciela budowli do ubezpieczenia.	Art. 22 punkt 1 rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 27. V. 1927 r. (D. U. Nr. 3 z 1933 r. poz. 22).	gmin wiejskich i miejskich
Do dwóch tygodni od pobrania	Wpłacenie pobranej składki ogniowej do kas skarbowych bezpośrednio lub za pośrednictwem Pocztowej Kasy Oszczędn.	Art. 32 punkt 3 tamże.	" "
Niezwłocznie	Zawiadomienie inspektora powiatowego o zmianach w budowlach.	Art. 33 ustęp 1 i 3 tamże.	" "
W 24 godziny po 3 dniach pobytu	Podlega zameldowaniu w gminie każdy, kto przebywa w jakiejkolwiek miejscowości dłużej niż 3 dni.	Art. 7 ustawy z dn. 15. III. 1932 r. poz. 390.	" "
Przed upływem 48 godzin od chwili przybycia	Winno nastąpić zameldowanie w miejscowościach uzdrowiskowych.	jak wyżej.	" "
Przed upływem 48 godzin od chwili opuszczenia mieszkania	Winno nastąpić wymeldowanie każdego kto opuszcza swoje miejsce zamieszkania i przenosi się do innej miejscowości lub przeprowadza się do innego domu w obrębie tej samej miejscowości.	Art. 7 ustawy z dn. 15. III. 1932 r. poz. 390.	" "
Przez dni 14	Winny być wyłożone w urzędach zainteresowanych gmin plany budowy, znaczenia miejscowego użytku publicznego.	Art. 5 ustawy z dn. 17. III. 1932 r. (D. U. Nr. 38 poz. 391).	" "

Termin (miesiąc dzień)	Wymienienie prac	Odnośne przepisy	Jakich gmin dotyczy
Niezwłocznie po zawakowaniu stanowiska	Związki samorządowe właściwe do obsadzenia stanowiska (mianowicie) zastrzeżonych dla wysłużonych podoficerów zawodowych wojska lub marynarki wojennej — niezwłocznie po zawakowaniu stanowiska obowiązane są zawiadomić o tem Ministra Spraw Wojskowych.	§ 3 Rozp. Rady Ministrów z dn. 17 czerwca 1933 r. (D. U. Nr. 58 poz. 434).	gmin wiejskich i miejskich
W każdą sobotę	Zarządy gmin utrzymujące rzeźnię wpłacają do kasy urzędu Skarbowego pobrany państwowy podatek od uboju po potrąceniu 3% prowizji, oraz składają deklarację o znaczkach wartościowych. **Uwaga:** w gminach nie utrzymujących rzeźni czynności te wykonywują lekarze weterynaryjni lub oglądacze.	§ 11 rozp. Ministra Skarbu z dn. 30 października 1933 r. (D. U. Nr. 88 poz. 684).	" "
Bezzwłocznie po wykryciu wykroczenia przepisów o państwowym podatku od ubo-	Organa pobierające państw. podatek od uboju (zarządy gmin, lekarze weterynaryjni lub oglądacze) obowiązani są zawiadamiać Urzędy Skarbowe o wykroczeniach przeciwko rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27.X. 1933 r. (D. U. Nr. 84, poz. 614) dotyczącem państw. podatku od uboju.	§ 15 rozp. Ministra Skarbu z dn. 30. X. 1933 r. (D. U. Nr. 88 poz. 684).	" "

Termin (miesiąc dzień)	Wymienienie prac	Odnośne przepisy	Jakich gmin dotyczy
Niezwłocznie po ustaleniu uchylenia się podatnika od uiszczenia podatku od uboju	Dokonywa się wymiaru państw. podatku od uboju i doręcza się podatnikowi nakaz płatniczy oraz zajmuje się i sprzedaje mięso ubitego zwierzęcia.	§ 8 i 10 jak wyżej.	gmin miejskich i wiejskich,
Przy każdorazowej wypłacie uposażenia służbowego, stałego wynagrodzenia za najemną pracę	Potrącenie 1% uposażenia lub wynagrodzenia na Fundusz Pracy.	§ 3 rozporządzenia wykonawczego z dnia 31. III. 1933 r. (D. U. Nr. 22 poz. 176).	„ „
Do końca miesiąca następującego po wypłacie	Należy wpłacić potrącone sumy do Kasy Chorych wzgl. do P. K. O. na konto Kasy Chorych.	§ 3 rozporządzenia wykonawczego z dn. 31. III. 1933 r. (D. U. Nr. 22 poz. 176).	„ „
Po upł. jednego roku następ. po tym roku, w którym miał być dokon. wymiar	Przedawnia się prawo do wymiaru samoistnej daniny komunalnej w przypadku pominięcia płatnika bez jego winy.	Art. 59 ust. 4 ustawy o finansach komunalnych (D. U. Nr. 106 z 1932 r. poz. 884).	„ „

Termin (miesiąc dzień)	Wymienienie prac	Odnośne przepisy	Jakich gmin dotyczy
Po upływie trzech lat od terminu płatności	Przedawnia się obowiązek zapłaty zaległych samoistnych danin komunalnych. Przedawnienie przerywa się przez doręczenie wezwania, do zapłaty, odroczenie zapłaty, lub przez zarządzenie przymusowego ściągnięcia.	Art. 59 ust. 5 jak wyżej.	gmin miejskich i wiejskich
W ciągu 5 lat poczynając od roku, następującego po tym roku, w którym nastąpiło karalne uchylenie się od daniny	Przysługuje prawo do wymiaru samoistnej daniny komunalnej w przypadku karalnego uchylenia się płatnika od daniny.	Art. 59 ust. 3 jak wyżej.	" "
W terminie miesięcznym po dokonaniu rewizji	Należy przesyłać Wydziałom Powiatowym odpisy protokułów komisji rewizyjnej z dokonanej kontroli gospodarki gminnej.	§ 52 rozp. z dn. 6.XII. 1932 r. (D. U. Nr. 11 z 1933 r. poz. 72).	" "
Po upływie roku obrachunkowego	Kontrola wydatków szkolnych.	§ 50 jak wyżej.	" "

Opracowali:
R. Grochowski i S. Grzeszczak.

Wykaz przepisów prawnych dotyczących ustroju, finansów i działalności samorządu terytorjalnego.

UWAGI OGÓLNE.

W wykazie zamieszczone zostały tytuły najważniejszych ustaw i rozporządzeń, dotyczących ustroju, finansów i działalności samorządu terytorjalnego oraz ustawodawstwo pośrednio związane z pracą samorządu.

Całość materjału została podzielona na następujące działy: Organizacja samorządu, Skarbowość komunalna, Drogi i komunikacje, Oświata, Zdrowotność, Opieka społeczna, Rolnictwo, Meljoracje i sprawy wodne, Sprawy budowlane i odbudowa, Przemysł i handel, Praca i ubezpieczenia społeczne, Ubezpieczenia rzeczowe, Bezpieczeństwo publiczne, Pracownicy samorządowi, Obrona Państwa, Sądownictwo, Statystyka państwowa, Różne.

Wykaz obejmuje ustawodawstwo powstałe po wskrzeszeniu Państwa Polskiego. Z obowiązujących dotychczas ustaw państw zaborczych uwzględnione zostały tylko zasadnicze ustawy o ustroju samorządu. W układzie trzymano się podziału rzeczowego i o ile możności chronologicznego w obrębie poddziałów.

Zestawienie obejmuje okres od chwili powstania Państwa Polskiego do dnia 1 grudnia 1933 r. i zawiera tylko te ustawy, które do tej daty zachowały swą moc obowiązującą. Do niektórych pozycyj dodane zostały krótkie wzmianki informacyjne, co do treści ustawy interesującej samorząd.

Numeracja bieżąca służy tylko dla orjentacji.

ORGANIZACJA SAMORZĄDU.

PRZEPISY OGÓLNE.

1. Ustawa Konstytucyjna z 17 marca 1921 r. Dz. Ust. nr. 14, poz. 267.

Zawiera ogólne ramy dla przyszłego ustawodawstwa samorządowego.

2. Rozporządzenie Rady Ministrów z 7 marca 1927 r. w sprawie utworzenia Państwowej Rady Samorządowej. Monitor Polski nr. 66, poz. 149.

Powołuje przy Ministrze Spraw Wewnętrznych Państwową Radę Samorządową, jako organ doradczy i opinjodawczy w sprawach samorządu terytorjalnego.

3. Ustawa z 31 lipca 1924 r. o języku państwowym i języku urzędowania rządowych i samorządowych władz administracyjnych. Dz. Ust. nr. 73, poz. 724.

Język urzędowy i państwowy — polski. W okręgach oznaczonych w ustawie z ludnością mieszaną, ustawa dopuszcza obok języka urzędowego także i miejscowy.

4. Rozporządzenie wykonawcze Rady Ministrów z 24 września 1924 r. do ustawy z 31 lipca 1924 r. o języku państwowym i języku urzędowania. Dz. Ust. nr. 85, poz. 820.

5. Rozporządzenie Rady Ministrów z 21 stycznia 1925 r. o zmianie rozp. wykonawczego Rady Min. z 24 września 1924 r. do ustawy o języku państw. i języku urzędowania. Dz. Ust. nr. 8, poz. 59.

6. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 13 grudnia 1927 r. o godłach i barwach państwowych, oraz o oznakach, chorągwiach i pieczęciach. Dz. Ust. nr. 115, poz. 980, z 1927 r.

7. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 24 listopada 1930 r. w sprawie zmiany rozporządzenia o godłach i barwach. Dz. Ust. nr. 80, poz. 629.

8. Ustawa z 14 marca 1933 r. w sprawie zmiany rozp. Prezydenta Rzplitej z 13 grudnia 1927 r. o godłach i barwach państwowych oraz o oznakach, chorągwiach i pieczęciach. Dz. Ust. nr. 29, poz. 246.

Zezwoleń na używanie herbów powiatowych i gminnych związków samorządowych, udziela właściwy związek — za zgodą wojewody.

9. Rozporządzenie Prezydenta z 20 czerwca 1928 r., o pieczęciach urzędowych. Dz. Ust. nr. 65, poz. 593.

Zawiera przepisy normujące sprawę godeł i pieczęci związków samorządowych.

10. Rozporządzenie Prezydenta z 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej. Dz. Ust. nr. 11, poz. 86.

11. Ustawa z 21 lutego 1930 r. w sprawie zmiany niektórych postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z 19 stycznia

1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (Dz. Ust. R. P. nr. 11, poz. 86). Dz. Ust. nr. 17, poz. 124.

12. Rozporządzenie Rady Ministrów z 6 lipca 1928 r. w sprawie dzienników wojewódzkich. Dz. Ust. nr. 72, poz. 648.

Władze samorządowe mają obowiązek zamieszczać w dziennikach woj. obwieszczenia w zakresie sprawowanych przez siebie agend adm. ogólnej — wymagające publikacji.

13. Rozporządzenie Rady Ministrów z 29 sierpnia 1928 r. w sprawie komisyj do walki z alkoholizmem oraz komisyj sanitarno-obyczajowych. Dz. Ust. nr. 81, poz. 708.

Pozostawione zostały nadal komisje sanitarno-obyczajowe. Skasowane zostały powiatowe i wojewódzkie komisje do walki z alkoholizmem (z wyjątkiem Małopolski). Uprawnienia tych komisyj przeszły na wydziały powiatowe i wojewódzkie.

14. Rozporządzenie Rady Ministrów z 29 sierpnia 1928 r. o utrzymaniu nadal kolegjów współdziałających na obszarze województw i powiatów w wykonywaniu zadań administracji ogólnej w zakresie administracji rolnictwa. Dz. Ust. nr. 81, poz. 709.

Pozostawione zostały nadal komisje kwalifikacyjne:

1) do uznawania ogierów za odpowiednich do celów hodowlanych.

2) do uznawania buhajów za odpowiednich do celów hodowlanych.

15. Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 5 września 1928 r. w sprawie utrzymania nadal niektórych kolegjów współdziałających w wykonaniu zadań administracji ogólnej. Dz. Ust. nr. 81, poz. 710.

Pozostawione zostały komisje:

1) do ustanawiania cen na drzewo, zajęte w lasach prywatnych na cele odbudowy;

2) komisje do spraw dostarczania drzewa opałowego;

3) powiatowe i wojewódzkie pożyczkowe komisje na odbudowę.

16. Rozporządzenie Rady Ministrów z 6 września 1928 r. w sprawie kolegjów, współdziałających w wykonaniu zadań administracji ogólnej w zakresie administracji pracy i opieki społecznej. Dz. Ust. nr. 81, poz. 711.

Pozostawione zostały nadal:

1) komisje porady zawodowej i szkolnej dla inwalidów wojennych;

2) parytetowe komisje doradcze przy państwowych związkach pośrednictwa pracy.

17. Rozporządzenie Prezydenta z 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnem. Dz. Ust. nr. 36, poz. 341.

18. Rozporządzenie Prezydenta z 22 marca 1928 r. o postępowaniu przymusowem w administracji. Dz. Ust. nr. 36, poz. 342.

19. Rozporządzenie Rady Ministrów z 22 lutego 1933 r. o obniżeniu kar za zwłokę przy egzekucjach należności pieniężnych w postępowaniu przymusowem w administracji. Dz. Ust. nr. 14, poz. 94.

Obniża karę do wysokości 1% miesięcznie.

20. Rozporządzenie Min. Spraw. z 21 lutego 1928 r. w sprawie wynagrodzenia za wykonanie egzekucji przez organa gminne na polecenie władz sądowych i prokuratorskich. Dz. Ust. nr. 14 poz. 121 z 1929 r.

21. Rozporządzenie Prezydenta z 22 marca 1928 r. o postępowaniu karno-administracyjnem. Dz. Ust. nr. 38, poz. 365.

22. Rozporządzenie Prezydenta z 22 marca 1928 r. o związkach międzykomunalnych. Dz. Ust. nr. 39, poz. 386.

23. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 22 lipca 1929 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 22 marca 1928 r. o związkach międzykomunalnych. Dz. Ust. nr. 60, poz. 469 z 1929 r.

Do rozporządzenia dołączony został wzorowy statut związku międzykomunalnego.

24. Rozporządzenie Rady Ministrów z 19 marca 1928 r. w sprawie powiatów miejskich. Dz. Ust. nr. 45, poz. 426.

25. Rozporządzenie Rady Ministrów z 23 września 1929 r. o zmianie rozporządzenia Rady Ministrów z 19 marca 1928 r. w sprawie powiatów miejskich. Dz. Ust. nr. 72, poz. 543.

26. Rozporządzenie Rady Ministrów z 27 kwietnia 1932 r. w sprawie powiatów miejskich. Dz. Ust. nr. 41, poz. 408.

Tworzy z miast odrębne powiaty miejskie (starostwa grodzkie) dla celów administracji państwowej.

27. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 28 marca 1928 r. w sprawie wojewódzkich i powiatowych organów kolegjalnych administracji ogólnej. Dz. Ust. nr. 46, poz. 453.

28. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 23 sierpnia 1932 r. o utworzeniu urzędów rozjemczych dla spraw kredytowych małej własności rolnej. Dz. Ust. nr. 72, poz. 653.

Urzędy tworzy się przy powiatowych związkach komunalnych, które ponoszą koszty ich zakładania i utrzymywania.

29. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 21 października

1932 r. w sprawie obniżenia kosztów administracji komunalnej. Dz. Ust. nr. 91, poz. 777.

Tworzy wojewódzkie i powiatowe komisje oszczędnościowe.

30. Ustawa z 28 marca 1933 r. o utworzeniu urzędów rozjemczych do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich. Dz. Ust. nr. 29, poz. 253.

Urzędy te tworzą w I-szej instancji przy powiatowych związkach samorządowych.

31. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z 10 czerwca 1933 r. w sprawie opłat w postępowaniu przed urzędami rozjemczemi do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich. Dz. Ust. nr. 44, poz. 343.

Pobierane należności wpływają w 80% na rzecz powiatowego związku samorządowego, a w 20% na rzecz delegatury komitetu do spraw finansowo-rolnych.

PRZEDŁUŻENIE OKRESU URZĘDOWANIA.

32. Ustawa z 30 marca 1922 r. w przedmiocie przedłużenia urzędowania organów samorządowych na obszarze b. zaboru rosyjskiego. Dz. Ust. nr. 28. poz. 225.

Przedłużyła okres urzędowania organów samorządowych, które ustawa zastała, do chwili wprowadzenia w życie nowych ustaw samorządowych.

33. Ustawa z 10 marca 1932 r. o przedłużeniu okresu urzędowania organów samorządowych na obszarze województw pomorskiego i poznańskiego. Dz. Ust. nr. 32, poz. 331.

Przedłuża urzędowanie rad gminnych i miejskich do czasu ukonstytuowania się nowych organów samorządowych powołanych po wydaniu nowych przepisów wyborczych.

34. Ustawa z 14 marca 1933 r. o przedłużeniu okresu urzędowania organów samorządowych na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego. Dz. Ust. nr. 21, poz. 142.

Przedłuża okres urzędowania rad gminnych i miejskich oraz zwierzchności gminnych i magistratów do czasu ukonstytuowania się organów samorządowych, po wydaniu nowych przepisów wyborczych.

35. Ustawa z 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego. Dz. Ust. nr. 35, poz. 294.

Zawiera przepisy ustawowe dla samorządu wszystkich stopni na terenie całego Państwa. Przy poszczególnych stopniach związków samorządowych nie jest już dalej wymienianą.

36. Rozporządzenie I Ministra Spraw Wewnętrznych z 9 października 1933 r. w sprawie wykonania ustawy o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego. Dz. Ust. nr. 80, poz. 577.

Zawiera przepisy wykonawcze do artykułów 3, 4, 5, 6, 19, 20, 21, 32, 41, 61 ustawy.

SAMORZĄD GMIN WIEJSKICH.

B. Zabór rosyjski.

37. Ustawa o samorządzie gminnym z 19 lutego (2 marca) 1826 r. Zbiór Praw Cesarstwa Rosyjskiego, tom II, rozdzia. V.

Zawiera dotąd obowiązujące przepisy o organizacji samorządu gmin wiejskich.

38. Dekret z 27 listopada 1918 r. o utworzeniu rad gminnych. Dz. Praw nr. 18, poz. 48.

Powołał organ wykonawczy w gminie w postaci rady gminnej.

39. Rozporządzenie Komisarza Generalnego Ziem Wschodnich z 26 września 1919 r. o samorządzie gminnym. Dz. Urzędowy Zarządu Ziem Wschodnich nr. 21, poz. 215.

Obowiązuje na obszarze woj. wschodnich oraz powiatów grodzieńskiego, wołkowyskiego i sokólskiego woj. białostockiego.

40. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 17 października 1933 r. w sprawie częściowego zawieszenia mocy obowiązującej warunku władania językiem polskim, jako warunku wybieralności do organów ustrojowych związków samorządowych na obszarze wojew. białostockiego, nowogrodzkiego, poleskiego, wileńskiego i wołyńskiego. Dz. Ust. nr. 83, poz. 605.

Wymieniony warunek zawiesza na lat 5.

41. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 17 października 1933 r. w sprawie regulaminu wyborczego do rad gromadzkich na obszarze wojew. białostockiego, kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego, nowogródzkiego, poleskiego, warszawskiego, wileńskiego i wołyńskiego Dz. Ust. nr. 83, poz. 606.

42. Rozporządzenię Ministra Spraw Wewnętrznych z 17 paź-

dziernika 1933 r. w sprawie wyboru sołtysa i podsołtysa na obszarze wojew. białostockiego, kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego, nowogródzkiego, poleskiego, warszawskiego, wileńskiego i wołyńskiego. Dz. Ust. nr. 83, poz. 608.

B. Zabór austrjacki.

43. Ustawa z 12 sierpnia 1866 r., obowiązująca w Królestwie Galicji i Lodomerji oraz w Wielkim Księstwie Krakowskiem o urządzeniu gmin i ordynacji wyborczej do gmin. Dz. Ustaw Krajowych nr. 9. Część B ustawy, zawierająca ordynację wyborczą dla gmin została pozbawiona mocy obowiązującej postanowieniem art. 130 ustawy samorządowej z 1933 r.

44. Ustawa z 26 lipca 1919 r. zmieniająca postanowienia galicyjskiej ustawy gminnej, obowiązującej na terytorjum b. Galicji. Dz. Ust. nr. 67, poz. 403.

45. Ustawa z 26 lipca 1919 r. o połączeniu obszarów dworskich z gminami, obowiązująca na terytorjum b. Galicji. Dz. Ust. nr. 67, poz. 404.

46. Rozporządzenie wykonawcze Ministra Spraw Wewnętrznych z 27 lipca 1932 r. do powyższej ustawy. Dz. Ust. nr. 5, poz. 94.

47. Rozporządzenie Rady Ministrów z 23 września 1929 r. o rozciągnięciu na obszar Spisza i Orawy mocy obowiązującej galicyjskich ustaw o samorządzie gminnym i powiatowym. Dz. Ust. nr. 72, poz. 546.

B. Zabór pruski.

48. Pruska ordynacja wiejska dla siedmiu wschodnich prowincyj Monarchji z 3 lipca 1891 r. Zbiór ustaw pruskich — str. 233.

48. Rozporządzenie tymczasowe z 25 marca 1920 r. o zmianie pruskiej ordynacji wiejskiej dla siedmiu wschodnich prowincyj Monarchji. Dz. Urzędowy Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej nr. 19, poz. 190.

Do rozporządzenia została dołączona instrukcja o sposobie przeprowadzania wyborów w gminach wiejskich.

SAMORZĄD GMIN MIEJSKICH.

B. Zabór rosyjski.

50. Dekret z 4 lutego 1919 r. o samorządzie miejskim. Dz. Praw nr. 13, poz. 140.

Dekret przepisuje organizację samorządu miejskiego w miastach wymienionych w załączniku do dekretu.

51. Przepisy wykonawcze z 18 lutego 1919 r. do art. 72 dekretu o samorządzie miejskim. Dz. Urzędowy Min. Spr. Wewn. nr. 14, poz. 163.

Określa sposób wyboru ławników magistratu.

52. Ustawa z 20 lutego 1920 r. w przedmiocie rozciągnięcia na miasta b. zaboru rosyjskiego dekretu z 4 lutego 1919 r. o samorządzie miejskim. Dz. Ustaw nr. 19, z 1920 r.

Nadała Min. Spr. Wewn. prawo rozciągnięcia dekretu o samorządzie miejskim i na inne miasta, niewymienione w załączniku do dekretu.

53. Ustawa z 20 lutego 1920 r. w przedmiocie zaliczania osad miejskich w poczet miast, oraz zmiany granic miast na obszarze b. zaboru rosyjskiego. Dz. Ust. nr. 19, poz. 92.

Prawo do wydawania rozporządzeń w zakresie przewidzianym przez ustawę otrzymała Rada Ministrów.

54. Rozporządzenie Generalnego Komisarza Ziem Wschodnich z 14 sierpnia 1919 r. o ustawie miejskiej. Dz. Urzędowy Zarządu Ziem Wschodnich nr. 12, poz. 99.

Normuje ustrój samorządowy miast w wojew. wschodnich.

B. Zabór austrjacki.

55. Ustawa z 13 marca 1889 r. zaprowadzająca ustawę gminną dla miast. Dz. Ustaw Krajowych nr. 24.

Wymieniono 30 większych miast Małopolski. Miasta Lwów i Kraków otrzymały oddzielne statuty.

56. Ustawa z 3 lipca 1896 r. zaprowadzająca ustawę gminną dla miast nieobjętych ustawą z 13 marca 1889 r. i znaczniejszych gmin w Królestwie Galicji i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem. Dz. Ustaw Krajowych nr. 24.

57. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 17 października 1933 r. w sprawie regulaminu wyborczego do rad miejskich na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego. Dz. Ust. nr. 83, poz. 607.

B. zabór pruski.

58. Pruska ordynacja miejska dla sześciu wschodnich prowincyj Monarchji z 30 maja 1853 r. Zbiór ustaw pruskich — str. 261.

59. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 9 października 1933 r. w sprawie regulaminu wyborczego do rad miejskich na obszarze województw pomorskiego i poznańskiego. Dz. U. R. P. nr. 80, poz. 578.

60. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 31 marca 1930 r. o zakresie działania starostów grodzkich w miastach Bydgoszczy, Gnieźnie, Grudziądzu, Inowrocławiu i Toruniu. Monitor Polski, nr. 82, z 8 kwietnia 1930 r.

SAMORZĄD POWIATOWY.

B. zabór rosyjski.

61. Dekret z 4 lutego 1919 r. o tymczasowej ordynacji powiatowej dla obszarów b. zaboru rosyjskiego. Dz. Praw nr. 13, poz. 141.

62. Przepisy wykonawcze Ministra Spraw Wewnętrznych z 18 lutego 1919 r. do powyższego dekretu. Dz. Urzędowy Min. Spraw Wewn. nr. 14, poz. 164.

Wojew. Wschodnie. Powyżej wymienione dekrety i rozporządzenia w zakresie samorządu powiatowego rozciągnięte zostały na woj. wschodnie rozporządzeniami Rady Ministrów: 1) na woj. Wileńskie — z 10 sierpnia 1922 r. (Dz. Ust. nr. 72, poz. 652), 2) na inne woj. wschodnie, oraz na powiaty: grodzieński i wołkowyski — z 10 sierpnia 1922 r. (Dz. Ust. nr. 72, poz. 651).

B. zabór austrjacki.

63. Ustawa z 12 sierpnia 1866 r. obowiązująca w Królestwie Galicji i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o reprezentacji powiatowej i o ordynacji wyborczej powiatowej. Dz. Ust. Krajowych nr. 21.

64. Rozporządzenie Rady Ministrów z 23 września 1929 r. o rozciągnięciu na obszar Spisza i Orawy mocy obowiązującej galicyjskich ustaw o samorządzie gminnym i powiatowym. Dz. Ust. nr. 72, poz. 646.

B. zabór pruski.

65. Pruska ordynacja powiatowa dla prowincyj wschodnich z wyjątkiem prowincji Poznańskiej z 13 grudnia 1872 r. Zbiór ustaw pruskich — str. 179.

66. Rozporządzenie Prezydenta z 16 stycznia 1928 r. o rozciągnięciu mocy obowiązującej przepisu par. 179 ordynacji powiatowej dla prowincji wschodnio i zachodnio pruskiej. Brandenburgji i Pomorza. Śląska i Saksonji z 19 marca 1881 r. (Zb. ust. pr. str. 179 na obszar województwa poznańskiego). Dz. Ust. nr. 9, poz. 63.

SAMORZĄD WOJEWÓDZKI.

67. Ustawa z 26 września 1922 r. o zasadach powszechnego samorządu wojewódzkiego, a w szczególności woj. lwowskiego, tarnopolskiego i stanisławowskiego. Dz. Ust. nr. 90, poz. 829.

Ustala w ogólnych zarysach przyszły ustrój samorządu wojewódzkiego. W wymienionych trzech województwach przewiduje oddzielne kurje narodowościowe. Nie została dotychczas wykonaną.

B. zabór austryjacki.

68. Ustawa z 30 stycznia 1920 r. o zniesieniu sejmu i wydziału krajowego b. Królestwa Galicji i Lodomerji, wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem. Dz. Ust. nr. 11, poz. 61.

Powołała Tymczasowy Wydział Samorządowy do prowadzenia agend zniesionych instytucyj. T. W. S. przejął od b. Wydziału Krajowego uprawnienia nadzorcze nad samorządem, sprawy szpitali powszechnych, dróg, meljoracyj i t. p.

69. Rozporządzenie Prezydenta z 16 stycznia 1928 r. o zniesieniu Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie. Dz. Ust. nr. 7, poz. 40.

Tymczasowy Wydział Samorządowy postawiony został w stan likwidacji. Poniższe rozporządzenia dotyczą likwidacji.

70. Rozporządzenie Rady Ministrów z 5 lipca 1928 r. w sprawie przekazania czynności b. Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie w zakresie administracji drogowej innym organom, oraz poruczenia administracji dróg państwowych samorządom na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego Dz. Ust. nr. 72, poz. 649.

71. Rozporządzenie Rady Ministrów z 5 lipca 1928 r. w sprawie przekazania czynności b. Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie z zakresu meljoracyj publicznych i rolnych organom państwowym. Dz. Ust. nr. 74, poz. 669.

72. Rozporządzenie Rady Ministrów z 8 listopada 1929 r. o zmianie rozporządzenia Rady Ministrów z 5 lipca 1928 r. w sprawie przekazania czynności b. Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie z zakresu meljoracyj publicznych i rolnych organom państwowym. Dz. Ust. nr. 81 poz. 603.

73. Rozporządzenie Rady Ministrów z 22 listopada 1928 r. w sprawie przekazania czynności b. Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie z zakresu rybołóstwa — organom państwowym. Dz. Ust. nr. 100, poz. 896.

74. Rozporządzenie Rady Ministrów z 22 kwietnia 1929 r. w sprawie przekazania czynności b. Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie w zakresie szkolnictwa rolniczego organom państwowym. Dz. Ust. nr. 33, poz. 313.

75. Rozporządzenie Rady Ministrów z 19 czerwca 1931 r. o likwidacji Krajowego Patronatu Rękodzieł i Drobnego Przemysłu w b. Tymczasowym Wydziale Samorządowym we Lwowie. Dz. Ust. nr. 56, poz. 450.

B. zabór pruski.

76. Pruska ordynacja krajowa dla 6 prowincyj wschodnich (z wyjątkiem prowincji Poznańskiej) z 29 czerwca 1875 r. Zbiór praw pruskich — str. 176, 233.

77. Rozporządzenie Ministra b. dzielnicy Pruskiej z 12 sierpnia 1921 r. o wyborach do Sejmików wojewódzkich. Jednolity tekst ze zmianami. Dz. Ust. nr. 46, poz. 421 z 1927 r.

ZMIANA GRANIC GMIN I POWIATÓW.

78. Ustawa z 22 września 1922 r. w przedmiocie zmiany granic oraz rozwiązywania i tworzenia gmin wiejskich na obszarze b. zaboru rosyjskiego i austrjackiego. Dz. Ust. nr. 86, poz. 770.

Prawo w powyższym zakresie przysługuje Min. Spraw Wewnętrznych. Zawiera zastrzeżenie tworzenia gmin zbiorowych w Małopolsce.

79. Ustawa z 22 kwietnia 1926 r. w sprawie przyłączania gmin wiejskich, wchodzących w skład jednego województwa do przyległego powiatu województwa drugiego. Dz. Ust. nr. 44, poz. 269.

Prawo decyzji przysługuje Radzie Ministrów.

80. Ustawa z 7 lipca 1921 r. w przedmiocie dokonywania zmian granic powiatów na obszarze b. dzielnic rosyjskiej i austro-

węgierskiej, jak również dokonywania na obszarze b. dzielnicy austrjackiej zmian obszaru działania samorządowych reprezentacyj powiatowych. Dz. Ust. nr. 64, poz. 400.

Prawo decyzji przysługuje Radzie Ministrów.

81. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 22 marca 1928 r. o zmianie ustawy z 7 lipca 1921 r. w przedmiocie dokonywania zmian granic powiatów na obszarze b. dzielnic rosyjskiej i austryjacko-węgierskiej, jak również dokonywania na obszarze b. dzielnicy austryjacko-węgierskiej zmian obszaru działania samorządowych reprezentacyj powiatowych. Dz. Ust. nr. 38, poz. 376.

Rozszerzyło uprawnienia Rady Ministrów w tym zakresie.

82. Ustawa z 1 sierpnia 1923 r. w przedmiocie zmian granic gmin miejskich na obszarze b. Galicji. Dz. Ust. nr. 92, poz. 719.

Prawo decyzji przysługuje Radzie Ministrów.

83. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 3 grudnia 1932 r. w sprawie zmiany właściwości niektórych władz w zakresie podziału administracyjnego Państwa. Dz. Ust. nr. 109, poz. 895.

Zmienia niektóre postanowienia ustaw o zaliczaniu osad w poczet miast.

SKARBOWOŚĆ KOMUNALNA.

GOSPODARKA FINANSOWA I BUDŻET.

84. Ustawa z 3 czerwca 1921 r. o kontroli państwowej. Dz. Ust. nr. 51, poz. 314.

W miarę uznania rządu kontrola państwowa może być powołaną do rewizji finansowej związków komunalnych.

85. Rozporządzenie Prezydenta z 27 czerwca 1924 r. o Pocztowej Kasie Oszczędności. Dz. Ust. nr. 55, poz. 545.

Minister Skarbu uprawniony został do oznaczania związków komunalnych, które mają być obowiązkowo uczestnikami obrotu czekowego P. K. O.

86. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 17 czerwca 1924 r. o obowiązku i sposobie pokrywania wydatków przez związki komunalne Dz. Ust. nr. 51, poz. 522.

87. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 1 czerwca 1927 r. o częściowej zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z 17 czer-

wca 1924 o obowiązku i sposobie pokrywania wydatków przez związki komunalne. Dz. Ust. nr. 50, poz. 448.

Zmiana polega na zwiększeniu okresu czasu dla władzy nadzorczej przy zatwierdzaniu budżetu z 30 dni na 60.

88. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 6 grudnia 1932 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu o sporządzaniu i ustalaniu budbetów związków komunalnych. Dz. Ust. nr. 11 z 1933, poz. 71.

Zawiera ogół przepisów budżetowych związków samorządowych.

89. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 6 grudnia 1932 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu o kasowości i rachunkowości związków komunalnych. Dz. Ust. nr. 11 z 1933, poz. 72.

Związki samorządowe w terminie do dnia 31 grudnia 1933 r. winny przedłożyć swym władzom nadzorczym własne instrukcje kasowo rachunkowe, oparte na przepisach powyższego rozporządzenia.

90. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 22 grudnia 1924 r. o ustanawianiu delegatów rządowych przy poszczególnych samorządach i innych związkach publiczno-prawnych. Dz. Ust. nr. 113, poz. 1002.

91. Rozporządzenie Prezydenta z 1 czerwca 1927 r. o utworzeniu komunalnego funduszu pożyczkowo-zapomogowego.

(oraz o zmianach w ustawie o tymcz. ureg. finansów kom. i rozporządzeniu o obowiązku i sposobie pokrywania wydatków).

Dz. Ust. nr. 50, poz. 448.

92. Rozporządzenie wykonawcze Ministra Spraw Wewnętrznych z 17 września 1927 r. do powyższego rozporządzenia. Dz. Ust. nr. 97, poz. 783.

93. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 8 kwietnia 1930 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu w sprawie komunalnego funduszu pożyczkowo-zapomogowego. Dz. Ust. nr. 32, poz. 275.

94. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 25 sierpnia 1930 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu w sprawie udzielania związkom komunalnym zapomóg z komunalnego Funduszu pożyczkowo-zapomogowego Dz. Ust. nr. 65, poz. 517.

95. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 30 czerwca 1931 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu

w sprawie udzielania pożyczek długoterminowych z komunalnego funduszu pożyczkowo-zapomogowego. Dz. Ust. nr. 69, poz. 564.

96. Ustawa z 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych. Jednolity tekst ze zmianami. Dz. Ust. nr. 106, poz. 884 z 1932 r.

Normuje przeznaczenie niektórych wpływów związków komunalnych na rzecz komunalnego funduszu pożyczkowo-zapomogowego.

97. Ustawa z 10 marca 1932 r. o zmianie przepisów w sprawie komunalnego funduszu pożyczkowo-zapomogowego. Dz. Ust. nr. 32, poz. 329.

Rozszerza grono uczestników funduszu na związki międzykomunalne utworzone dla celów opieki społecznej i szpitalnictwa oraz centralne zrzeszenia samorządowe.

98. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 8 marca 1933 r. wydane w poroz. z Ministrem Skarbu w sprawie komunalnego funduszu pożyczkowo-zapomogowego. Dz. Ust. nr. 27, poz. 231.

Obniża oprocentowanie pożyczek oraz umożliwia dłuższe terminy pożyczek (powyżej 10 lat, do 30) oraz zezwala na rozkładanie spłaty pożyczek długoterminowych na raty półroczne.

99. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 15 lutego 1928 r. o sposobie lokowania funduszów przez osoby prawa publicznego, fundacje i osoby niewłasnowolne, oraz o sposobie lokowania kaucyj, składanych z tytułu obowiązku publicznego. Dz. Ust. nr. 17, poz. 141.

100. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Skarbu z 30 grudnia 1927 r. w sprawie uchylenia zarządzenia pruskiego Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Skarbu z 31.I.1900, ustalającego wzór listów dłużnych (obligacyj) na okaziciela, wydawanych przez powiatowe związki komunalne i gminy miejskie oraz wiejskie. Dz. Ust. nr. 5, poz. 34 z 1928 r.

101. Rozporządzenie Prezydenta z 27 grudnia 1924 r. o przerachowaniu zobowiązań związków samorządowych, oraz obligacyj opartych na tych zobowiązaniach. Dz. Ust. nr. 115, poz. 1026.

102. Rozporządzenie Prezydenta z 6 marca 1928 r. w sprawie zmiany niektórych postanowień rozp. Prezydenta Rzplitej z 27 października 1927 r. o przerachowaniu zobowiązań związków samorządowych. Dz. Ust. nr. 29, poz. 270.

103. Rozporządzenie Prezydenta z 12 marca 1928 r. w sprawie samorządowych kredytów zagranicznych i w sprawie sprzedawania zagranicą pakietów obligacyj i listów zastawnych towarzystw

i instytucyj kredytu długoterminowego. Dz. Ust. nr. 31, poz. 290.

104. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 21 października 1932 r. w sprawie obniżenia kosztów administracji komunalnej. Dz. Ust. nr. 91, poz. 777.

Tworzy wojewódzkie i powiatowe komisje oszczędnościowe. Do 1.IV.1935 r. zabrania związkom komunalnym 1) tworzenia nowych etatów służbowych w dziale administracji ogólnej, 2) wznoszenia nowych budynków administracyjnych, 3) pomnażania środków komunikacji.

105. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 27 października 1932 r. o dochodzeniu roszczeń pieniężnych i egzekucji należności pieniężnych opartych na tytułach pryw.-prawnych od związków komunalnych. Dz. Ust. nr. 94, poz. 809.

106. Rozporządzenie Rady Ministrów z 15 lipca 1933 r. w sprawie podziału miejscowości na klasy czynszowe dla obliczania wynagrodzenia za kwatery stałe, dostarczane przez zarządy gminne na podstawie art. 12 ż ustawy z 15 lipca 1925 r. o zakwaterowaniu wojska w czasie pokoju, Dz. Ust. nr. 59, poz. 441.

107. Ustawa z 16 marca 1933 r. o Funduszu Pracy. Dz. Ust. nr. 22, poz. 163.

Na rzecz Funduszu Pracy obowiązane są przekazywać: powiatowe związki samorządowe 5%, gminy miejskie 1% — swych budżetów dochodów zwyczajnych.

DOCHODY ZWIĄZKÓW KOMUNALNYCH.

108. Ustawa z 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych. Jednolity tekst ze zmianami. Dz. Ust. nr. 106, poz. 884 z 1932.

Zasadnicza ustawa normująca dochody związków komunalnych.

109. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 23 listopada 1932 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu celem wykonania ustawy z 11 sierpnia 1928 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych. Dz. Ust. nr. 113, poz. 937. Sprost. błędów. Dz. Ust.nr. 24 z 1933 r., poz. 203.

Podaje przepisy wykonawcze do jednolitego tekstu ustawy o ureg. fin. kom., unieważniając wszystkie poprzednie rozporządzenia wykonawcze w tym zakresie.

110. Ustawa z 10 grudnia 1920 r. o budowie i utrzymaniu dróg publicznych. Dz. Ust. nr. 6, poz. 32 z 1921 r.

Normuje pobieranie przez związki komunalne specjalnych opłat na cele drogowe.

111. Ustawa z 15 czerwca 1923 r. w przedmiocie wyrównania podatków gruntowych i niektórych budynkowych. Dz. Ust. nr. 65, poz. 505.

Określa maksymalne stawki dodatków na rzecz samorządu. Znosi podatek t. zw. podymny.

112. Rozporządzenie Ministra Skarbu z 7 lipca 1923 r. celem wykonania ustawy z 15 czerwca 1923 r. w przedmiocie wyrównania podatków gruntowych i niektórych budynkowych. Dz. Ust. nr. 73, poz. 569.

113. Rozporządzenie Ministra Skarbu z 30 kwietnia 1925 r. w sprawie tekstu ustawy o państwowym podatku dochodowym. Dz. Ust. nr. 58, poz. 411.

114. Ustawa z 22 października 1931 r. o kryzysowym dodatku do państwowego podatku dochodowego. Dz. Ust. nr. 99, poz. 760.

115. Ustawa z 15 lipca 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym. Jednolity tekst ze zmianami. Dz. Ust. nr. 17, poz. 110 z 1932 r.

116. Ustawa z 2 sierpnia 1926 r. o podatku od lokali. Dz. Ust. nr. 94, poz. 550.

117. Rozporządzenie Ministra Skarbu z 29 grudnia 1926 r. w celu wykonania ustawy z 2 sierpnia 1926 r. o podatku od lokali.

Ustawa zjednoczyła pobór: podatku kwaterunkowego, podatku na rozbudowę miast i podatku samorządowego w gminach od lokali w jeden podatek od lokali.

Jednocześnie na podstawie tej ustawy wzbroniony został gminom wiejskim pobór podatku od lokali, przewidzianego w art. 7 ustawy o tym. ureg. fin. kom.

118. Ustawa z 17 grudnia 1931 r. w sprawie zmiany ustawy z 2 sierpnia 1926 r. o podatku od lokali. Dz. Ust. 112, poz. 879.

Podwyższa stopę podatkową.

119. Ustawa z 18 marca 1933 r. o przejęciu przez władze skarbowe wymiaru i poboru niektórych podatków. Dz. Ust. nr. 22, poz. 168.

Wymiar i pobór podatku od lokali i od placów budowlanych przeniosła z dniem 1 lipca 1933 r. — do urzędów skarbowych.

120. Rozporządzenie Ministra Skarbu z 7 czerwca 1933 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o przejęciu przez władze skarbowe wymiaru i poboru niektórych podatków. Dz. Ust. nr. 43, poz. 338.

121. Ustawa z 20 marca 1931 r. o samoistnym podatku wyrównawczym dla gmin wiejskich. Dz. Ust. nr. 27, poz. 172.

122. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 20 sierpnia 1931 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu oraz z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, celem wykonania ustawy z 20 marca 1931 r. o samoistnym podatku wyrównawczym dla gmin wiejskich. Dz. Ust. nr. 86, poz. 673.

123. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 27 października 1933 r. w sprawie zmiany ustawy z 20 marca 1931 r. o samoistnym podatku wyrównawczym dla gmin wiejskich. Dz. Ust. nr. 84, poz. 613.

124. Rozporządzenie Prezydenta z 12 marca 1928 r. o przedłużeniu mocy obowiązującej i uzupełnieniu ustawy z 1 kwietnia 1925 r. w sprawie wymiaru i poboru państwowego podatku od nieruchomości w gminach miejskich, oraz od niektórych budynków w gminach wiejskich. Dz. Ust. nr. 31, poz. 292.

125. Ustawa z 30 grudnia 1929 r. zmieniająca niektóre postanowienia rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z 12 marca 1928 r. o przedłużeniu mocy obowiązującej i uzupełnieniu ustawy z 1 kwietnia 1925 r. w sprawie wymiaru i poboru państwowego podatku od nieruchomości w gminach miejskich, oraz od niektórych budynków w gminach wiejskich. Dz. Ust. nr. 2, poz. 6 z 1930 r.

126. Ustawa z 17 grudnia 1931 r. w sprawie zmiany niektórych postanowień przepisów o państwowym podatku od nieruchomości w gminach miejskich oraz niektórych budynków w gminach wiejskich. Dz. Ust. nr. 112. poz. 887.

Za czynności związane z wymiarem, przyznaje władzom wymiarowym odszkodowanie w wysokości 4% pobranego podatku.

127. Ustawa z 17 grudnia 1931 r. o kryzysowym dodatku do państwowego podatku od nieruchomości w gminach miejskich oraz niektórych budynków w gminach wiejskich. Dz. Ust. nr. 192, poz. 878.

Dodatek wynosi 3% podstawy wymiaru podatku.

128. Ustawa z 3 lutego 1931 r. o Państwowym Funduszu Drogowym. Jednolity tekst. Dz. Ust. z 1933 r. nr. 45, poz. 352.

129. Ustawa z 29 marca 1933 r. zmieniająca ustawę z 3 lutego 1931 r. o Państwowym Funduszu Drogowym. Dz. Ust. nr. 29, poz. 254.

130. Rozporządzenie Ministra Robót Publicznych i Skarbu z 3 października 1931 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych, Przemysłu i Handlu, Sprawiedliwości oraz

Poczt i Telegrafów w sprawie wykonania ustawy o Państwowym Funduszu Drogowym. Dz. Ust. nr. 92, poz. 716.

131. Rozporządzenie Rady Ministrów z 26.VI.1933 r. w sprawie dodatku drogowego i opłat od materjałów pędnych na rzecz Państwowego Funduszu Drogowego. Dz. Ust .nr. 48, poz. 380.

132. Rozporządzenie Rady Ministrów z 24 sierpnia 1931 r. o podatku wojskowym. Dz. Ust. nr. 89, poz. 697.

Na zasadzie tego rozporządzenia przekazano gminom miejskim i wiejskim podatek wojskowy w postaci zasadniczego podatku (rocznie zł. 10, 15 lub 20 w zależności od kategorji).

133. Rozporządzenie Ministra Skarbu z 6 marca 1931 r. w sprawie poboru 10% dodatku od niektórych podatków i opłat stemplowych. Dz. Ust. nr. 23, poz. 138.

Dodatek 10% pobierany będzie z 1 kwietnia 1931 r. od podatków bezpośrednich, pośrednich, opłat stemplowych, podatku spadkowego i od darowizn, z wyjątkiem podatku od lokali i placów niezabudowanych, podatku majątkowego, daniny lasowej, opłat stemplowych, przewidzianych w art. 102 ustawy z 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych, opłat celnych, jak również dodatków samorządowych.

134. Ustawa z 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych. Jednolity tekst ze zmianami. Dz. Ust. nr. 41, poz. 413 z 1932 r.

135. Ustawa z 17 grudnia 1931 r. o państwowym podatku od energji elektrycznej. Dz. Ust. nr. 112, poz. 880.

W gminach miejskich liczących ponad 25.000 mieszkańców może być pobierany dodatek komunalny nie wyżej jak 25% podatku państwowego.

136. Rozporządzenie Ministra Skarbu z 16 stycznia 1932 r. o obliczaniu i poborze podatku od energji elektrycznej. Dz. Ust. nr. 9, poz. 58.

Oblicza i pobiera podatek sprzedawca energji elektrycznej.

137. Rozporządzenie Ministra Skarbu z 3 lutego 1932 r. wydane w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych, Robót Publicznych oraz Przemysłu i Handlu w sprawie wykonania ustawy o państwowym podatku od energji elektrycznej. Dz. Ust. nr. 15 poz. 88.

Uchwały gmin miejskich o wprowadzeniu dodatku komunalnego powinny być podawane do wiadomości właściwym władzom skarbowym oraz sprzedawcom energji elektrycznej przed początkiem każdego roku.

138. Rozporządzenie Ministra Skarbu z 22 czerwca 1932 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu w sprawie poboru scalonego podatku przemysłowego od cementu. Dz. Ust. nr. 54, poz. 531

Do scalonego podatku dolicza się dodatek na rzecz związków komunalnych w wysokości 1/4 części scalonego podatku.

139. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 11 lipca 1932 r. o monopolu spirytusowym, opodatkowaniu kwasu octowego i drożdzy oraz sprzedaży napojów alkoholowych. Dz. Ust. nr. 63, poz. 586.

W opłacie monopolowej od 1 litra spirytusu mieścić się będzie udział 80 gr. na rzecz związków komunalnych i 20 gr. na rzecz samorządu wojewódzkiego.

140. Rozporządzenie Ministra Skarbu z 21 marca 1932 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu w sprawie poboru scalonego podatku przemysłowego od cukru. Dz. Ust. nr. 79, poz. 703.

Do scalonego podatku dolicza się dodatek na rzecz związków komunalnych w wysokości 1/4 części scalonego podatku od cukru.

141. Rozporządzenie Rady Ministrów z 15 lipca 1933 r. w sprawie podziału miejscowości na klasy czynszowe dla obliczania wynagrodzenia za kwatery stałe, dostarczane przez zarządy gminne na podstawie art. 12 ustawy z 15 lipca 1925 r. o zakwaterowaniu wojska w czasie pokoju. Dz. Ust. nr. 59, poz. 441.

142. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 27 października 1933 r. o poborze 10% dodatku do państwowego podatku gruntowego i przemysłowego. Dz. Ust. nr. 84, poz. 612.

ZWOLNIENIA PODATKOWE.

143. Ustawa z 18 lipca 1924 r. w przedmiocie zmiany niektórych przepisów o opodatkowaniu spadków i darowizn. Dz. Ust. nr. 72, poz. 699.

Związki komunalne są zwolnione od podatku spadkowego oraz od podatków od darowizn z majątku otrzymanego na cele dobroczynne, nauki lub mające znaczenie dla dobra ogólnego

144. Rozporządzenie Ministra Skarbu z 30 kwietnia 1925 r. w sprawie tekstu ustawy o państwowym podatku dochodowym. Dz. Ust. nr. 58, poz. 411.

145. Ustawa z 15 lipca 1925 r. o państwowym podatku

przemysłowym. Jednolity tekst ze zmianami. Dz. Ust. nr. 17, poz. 110.

Art. 3 tej ustawy wyszczególnia wypadki zwolnień od podatku przemysłowego urządzeń i zakładów komunalnych.

146. Ustawa o opłatach stemplowych z 1 lipca 1926 r. Jednolity tekst ze zmianami. Dz. Ust. nr. 41, poz. 413 z 1932 r.

Związki komunalne zwolnione są od opłat stemplowych od niektórych podań wnoszonych do urzędów państwowych.

147, Rozporządzenie Prezydenta z 22 kwietnia 1927 r. o rozbudowie miast. Dz. Ust. nr. 42, poz. 327.

Od podatku od placów niezabudowanych wolne są place związków komunalnych.

148. Ustawa z 22 września 1922 r. o ulgach dla nowowznoszonych budowli. Dz. Ust. nr. 88, poz. 786.

149. Ustawa z 3 grudnia 1924 r. o zwolnieniu od podatków i opłat publicznych, państwowych i samorządowych, osób, korzy--stających z prawa eksterytorjalności, oraz szefów zawodowych przedstawicielstw konsularnych państw obcych w Polsce. Dz. Ust. nr. 112, poz. 993.

150. Ustawa z 3 marca 1926 r. w sprawie zmiany ustawy z 3 grudnia 1924 r. o zwolnieniu od podatków i opłat państw. i samorządowych osób eksterytorjalnych, oraz szefów przedstawicielstw konsularnych państw obcych. Dz. Ust. nr. 30, poz. 183.

151. Ustawa z 24 marca 1933 r. o nadzwyczajnej daninie majątkowej. Dz. Ust. nr. 29, poz.. 248.

Od daniny zwolnione są związki samorządowe (art. 4).

POBÓR DANIN PUBLICZNYCH PRZEZ ORGANA SAMORZĄDOWE.

152. Ustawa z 14 grudnia 1923 r. o uprawnieniach organów wykonawczych władz skarbowych. Dz. Ust. nr. 5, poz. 37 z 1924.

Przepisy o uprawnieniach organów wykonawczych władz skarbowych mają zastosowanie do tych organów wykonawczych związków samorządowych, którym zostały zlecone przez Ministerstwo Spraw Wewn. i Ministerstwo Skarbu czynności w zakresie danin państwowych.

153. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 27 maja 1927 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych. Jednolity tekst.

Gminy mają obowiązek ściągania składek ogniowych.

154. Ustawa z 17 marca 1932 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z 27 maja 1927 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Powszechn. Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych. Dz. Ust. nr. 30, poz. 303.

W wypadkach opieszałego ściągania składek P. Z. U. W. może gminom czynności te odebrać. Ustala terminy zgłoszenia nieruchomości do ubezpieczenia. Egzekucja należy do władz skarbowych.

155. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 28 czerwca 1924 r. o przekazaniu gminom czynności poboru podatków gminnych. Dz. Ust. nr. 56, poz. 567.

156. Rozporządzenie wykonawcze Min. Skarbu do powyższego rozporządzenia. Dz. Ust. nr. 9, poz. 65 z 1925 r.

Powierzyło ściąganie państwowego podatku gruntowego na terenie woj. małopolskich — gminom.

157. Ustawa z 10 marca 1932 r. o przejęciu egzekucji administracyjnej przez władze skarbowe oraz o postępowaniu egzekucyjnem władz skarbowych. Dz. Ust. nr. 32, poz. 328.

Do przymusowego ściągania wszelkiego rodzaju świadczeń pieniężnych, ściąganych w trybie administracyjnym właściwe są wyłącznie władze skarbowe.

158. Rozporządzenie Rady Ministrów z 25 czerwca 1932 r. o postępowaniu egzekucyjnem władz skarbowych. Dz. Ust. nr. 62, poz. 580.

159. Rozporządzenie Rady Ministrów z 25 czerwca 1932 r. o wyłączeniu niektórych rodzajów świadczeń pieniężnych z pod egzekucji urzędów skarbowych. Dz. Ust. nr. 62, poz. 581.

Wyłącza z pod egzekucji urzędów skarbowych kary i grzywny nakładane na mocy przepisów o postępowaniu administracyjnem.

160. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 4 maja 1926 roku wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wojskowych, Pracy i Opieki Społecznej oraz Skarbu w sprawie opłat od publicznych zabaw, rozrywek i widowisk na rzecz Polskiego Czerwonego Krzyża. Dz. Ust. nr. 43, poz. 422.

Za czynności przy poborze, opłaty gminy otrzymują odszkodowanie w wysokości 3% wpływu.

161. Ustawa z dn. 18 marca 1933 r. o przejęciu przez władze skarbowe wymiaru i poboru niektórych podatków. Dz. Ust. nr. 22, poz. 168.

Wymiar i pobór podatku od lokali i od placów budowla-

nych przeniosła z dniem 1 lipca 1933 — do urzędów skarbowych.

162. Rozporz. Ministra Skarbu z 7.VI.1933 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewn. o przejęciu przez władze skarbowe wymiaru i poboru niektórych podatków. Dz. Ust. nr. 43, poz. 338.

KASY OSZCZĘDNOŚCI.

163. Rozporządzenie Prezydenta z 30 grudnia 1924 r. o organizacji i ustalaniu statutów gminnych kas pożyczkowo - oszczędnościowych. Dz. Ust. nr. 118, poz. 1069.

Zawiera przepisy o organizowaniu i prowadzeniu gminnych kas pożyczkowo - oszczędnościowych.

164. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 13 marca 1925 roku o statucie normalnym gminnych kas pożyczkowo - oszczędnościowych. Dz. Ust. nr. 35, poz. 239.

165. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 24 czerwca 1926 roku w sprawie wykonania par. 23 rozporządzenia Prezydenta z 30 grudnia 1924 r. Dz. Ust. nr. 74, poz. 425.

Normuje sposób likwidacji przedwojennych gminnych kas poż.-oszczędn. na terenie b. Kongresówki.

166. Rozporządzenie Prezydenta z 13 kwietnia 1927 r. o komunalnych kasach oszczędności. Dz. Ust. nr. 38, poz. 339.

Podaje zasady organizacji i działalności komunalnych kas oszczędności.

167. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Min. Skarbu z 26 marca 1928 r. w sprawie wykonania rozp. Prezydenta Rzplitej z 13.IV.1927 r. o komunalnych kasach oszczędności. Dz. Ust. nr. 44, poz. 424. (Sprostowanie Dz. Ust. nr. 66, poz. 621).

Do rozporządzenia dołączony został wzorowy statut k. k. o.

168. Ustawa z 24 marca 1933 r. o ułatwieniach dla instytucyj kredytowych, przyznających dłużnikom ulgi w zakresie wierzytelności rolniczych. Dz. Ust. nr. 25, poz. 211.

przeznaczyła na pomoc dla tych instytucyj ze Skarbu Państwa 75 miljonów zł. oraz upoważnia Ministra Skarbu do utworzenia Banku Akceptacyjnego.

169. Ustawa z 29 marca 1933 r. w sprawie wysokości odsetek od wkładów i innych lokat pieniężnych w komunalnych kasach oszczędności i spółdzielniach. Dz. Ust. nr. 29.

do regulowania wysokości stopy procentowej od wkładów — upoważnia Ministra Skarbu.

PRZEKAZANIE WOJEWODOM I WYDZIAŁOM POWIATOWYM UPRAWNIEŃ MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH DO ZATWIERDZANIA UCHWAŁ FINANSOWYCH ZWIĄZKÓW KOMUNALNYCH.

170. Rozporządzenie I Ministra Spraw Wewnętrznych z 22 stycznia 1925 r. wykonawcze do rozporządzenia Prezydenta z 17 czerwca 1924 r. (Dz. Ust. nr. 51, poz. 522) o obowiązku i sposobie pokrywania wydatków przez związki komunalne. Dz. Ust. nr. 15, poz. 99.

Prawo do zatwierdzania budżetów powiatowych związków kom. przekazane zostało wojewodom działającym w porozumieniu z prezesami izb skarbowych.

171. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 10 lutego 1927 r. o uprawnieniach wojewodów do rozstrzygania odwołań od wymiaru danin komunalnych. Dz. Ust. nr. 40, poz. 357.

172. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 25 lutego 1930 r., wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu w sprawie zatwierdzania uchwał niektórych związków komunalnych o poborze opłat za badanie zwierząt rzeźnych i mięsa. Dz. Ust. nr. 13, poz. 97.

173. Rozporządzenie Ministra Robót Publicznych z 5 listopada 1931 r. o przekazaniu wojewodom decyzyj w sprawach pociągania do udziału w kosztach budowy ' utrzymania dróg państwowych. Dz. Ust. nr. 103, poz. 793.

174. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 21 stycznia 1932 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu o przekazaniu wojewodom oraz wydziałom powiatowym niektórych uprawnień ustawy z 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych. Dz. Ust. nr. 21, poz. 157.

W załączeniu statut wzorowy o samoistnym podatku komunalnym od psów i statut o samoistnym podatku komunalnym od posiadania przedmiotów zbytku.

DROGI I KOMUNIKACJE.

BUDOWA, UTRZYMANIE I ZARZĄD DRÓG PUBLICZNYCH.

175. Ustawa z 10 grudnia 1920 r. o budowie i utrzymaniu dróg publicznych. Dz. Ust. nr. 6, poz. 32 z 1921 r.

Obejmuje całokształt spraw związanych z budową i utrzymaniem dróg. Zawiera podział na drogi państwoew, wojewódzkie, powiatowe i gminne. Sieć dróg państwowych została późniejszemi ustawami rozszerzoną.

176. Ustawa z 25 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustawy z 10 grudnia 1920 r. o budowie i utrzymaniu dróg publicznych. Dz. Ust. nr. 32, poz. 276.

rozciąga możność pociągania do świadczeń drogowych w naturze na wszystkich płatników podatków bezpośrednich w gminie.

177. Rozporządzenie Ministra Robót Publicznych z 20 lipca 1922 roku w przedmiocie wywłaszczania lub zajmowania gruntów i materjałów do budowy i utrzymania dróg publicznych. Dz. Ust. nr. 60, poz. 543.

178. Rozporządzenie Ministra Robót Publicznych z 12 lipca 1922 r., określające kwalifikacje wymagane od samorządowej służby drogowej. Dz. Ust. nr. 64, poz. 579.

179. Rozporządzenie Ministra Robót Publicznych z 30 grudnia 1922 r. w przedmiocie sadzenia i utrzymywania drzew przydrożnych na drogach publicznych. Dz. Ust. nr. 8, poz. 51 z 1923 r.

180. Rozporządzenie Ministra Robót Publicznych z 17 października 1925 r. o odległości budowli od dróg publicznych i co do ścieków przydrożnych. Dz. Ust. nr. 109, poz. 778.

181. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 1 czerwca 1927 r. o ustalaniu szerokości dróg publicznych na obszarze Rzeczypospolitej, na którym obowiązują przepisy praw cywilnego, zawarte w tomie X cz. 1 zb. pr. ces. ros. Dz. Ust. nr. 51, poz. 453.

182. Rozporządzenie Ministra Robót Publicznych z 24 sierpnia 1927 r. w sprawie wykonania rozp. Prezydenta Rzplitej z 1 czerwca 1927 r. o ustalaniu szerokości dróg. Dz. Ust. nr. 83, poz. 743.

183. Rozporządzenie Prezydenta z 20 października 1927 roku o dostarczaniu środków przewozowych dla wykonywania budowy i utrzymania dróg publicznych i mostów. Dz. Ust. nr. 95, poz. 840.

184. Ustawa z 7 marca 1932 r. o przekazywaniu na własność związkom komunalnym gruntów państwowych, zajętych pod drogi wojskowe (forteczne). Dz. Ust. nr. 25, poz. 219.

185. Ustawa z 25 lutego 1932 r. o drogach lądowych i drogach wodnych śródlądowych w czasie wojny lub grożącego Państwu niebezpieczeństwa. Dz. Ust. nr. 26, poz. 230.

186. Dekret z 7 lutego 1919 r. w przedmiocie tymczasowych przepisów o zarządzie drogami kołowemi. Dz. Praw, nr. 14, poz. 149.

187. Rozporządzenie Rady Ministrów z 23 września 1929 r. w sprawie administracji drogowej na obszarze województw: warszawskiego, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wileńskiego, poleskiego, nowogródzkiego i wołyńskiego. Dz. Ust. nr. 72, poz. 544.

188. Rozporządzenie Ministra Robót Publicznych i Ministra Spraw Wewnętrznych z 5 stycznia 1932 r. w sprawie częściowego przekazania wojewodom uprawnień z art. 2 ustawy z 10 grudnia 1920 r. o budowie i utrzymaniu dróg publicznych. Dz. Ust. nr. 6, poz. 40.

Dotyczy przekazania dróg niezaliczonych do kategorji wojewódzkich, powiatowych lub gminnych.

189. Ustawa z dn. 3 lutego 1931 r. o Państw. Funduszu Drogowym. Jednolity tekst. Dz. Ust. z 1933 r. nr. 43, poz. 352.

190. Ustawa z 22 marca 193 r. o warunkowym przewozie osób pojazdami mechanicznemi w obrębie gminy miejskiej. Dz. Ust. nr. 32, poz. 273.

W gminach miejskich niewydzielonych — koncesji udziela powiatowa władza administracji ogólnej, w wydzielonych — zarząd gminy, a jeśli przewóz dotyczy pojazdów autobusowych — powiatowa władza adm. og.

PRZEPISY PORZĄDKOWE NA DROGACH PUBLICZNYCH.

191. Ustawa z 7 października 1921 r. o przepisach porządkowych na drogach publicznych. Dz. Ust. nr. 89, poz. 656.

Art. 15 ust. 2 stracił moc w odniesieniu do gmin miejskich i uzdrowisk na zasadzie rozp. Prezydenta Rzplitej z 16 lutego 1928 r. o praw budowl. i zabudowaniu osiedli.

192. Rozporządzenie Prezydenta z 14 lutego 1928 r. o zmianie ustawy z 7 października 1921 r. o przepisach porządkowych na drogach publicznych. Dz. Ust. nr. 18, poz. 151.

193. Rozporządzenie Ministra Robót Publicznych z 3 czerwca 1922 r. o wymijaniu na drogach publicznych. Dz. Ust. nr. 46, poz. 407.

194. Rozporządzenie Rady Min. z 11 maja 1923 r. w sprawie grzywien za przekroczenie przepisów porządkowych na drogach publicznych. Dz. Ust. nr. 54, poz. 378.

195. Rozporządzenie Ministra Robót Publicznych z 26 czerwca 1924 r. regulujące używanie i ochronę dróg. Dz. Ust. nr. 61, poz. 611.

196. Rozporządzenie Ministra Robót Publicznych z 2 lipca 1924 r. o skrzyżowaniu dróg publicznych z kolejami. Dz. Ust. nr. 65, poz. 641.

197. Rozporządzenie Ministra Robót Publicznych i Ministra Spraw Wewnętrznych z 21 września 1931 r. o zakazie używania na drogach publicznych z twardą nawierzchnią podków u koni z wystającemi ostremi częściami. Dz. Ust. nr. 12, poz. 70 z 1932 r.

198. Rozporządzenie Ministrów Komunikacji i Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych z 5 sierpnia 1932 r. o ruchu autobusów na drogach publicznych. Dz. Ust. nr. 100, poz. 844.

199. Rozporządzenie Ministra Komunikacji i Ministra Spraw Wewnętrznych z 15 stycznia 1933 r. o ruchu pojazdów mechanicznych na drogach publicznych. Dz. Ust. nr. 9, poz. 55.

Zawiera całokształt przepisów dotyczących ruchu mechanicznych pojazdów na drogach.

KOMUNIKACJE.

200. Ustawa z 3 czerwca 1924 r. poczcie, telegrafie i telefonie. Dz. Ust. nr. 12 z 1931 r. poz. 57.

Władze i urzędy samorządowe obowiązane są do udzielania pomocy w związku z utrzymaniem ruchu pocztowego, telegraficznego i telefonicznego.

201. Rozporządzenie Ministra Poczt i Telegrafów z 3 czerwca 1926 r. w sprawie organizacji pośrednictw pocztowych, telegraficznych i pocztowo - telegraficznych. Dz. Ust. nr. 60, poz. 530.

Jednowioskowe gminy wiejskie wzgl. gromady organizują doręczanie przesyłek pocztowych adresatom, zamieszkałym w zamiejscowym okręgu doręczeń.

202. Dekret Naczelnika Państwa z 7 lutego 1919 r. w przedmiocie przepisów tymczasowych o wywłaszczeniu przymusowem na użytek dróg żelaznych i innych dróg komunikacyjnych lądowych i wodnych, oraz wszelkiego rodzaju użyteczności publicznej. Dz. Ust. nr. 14, poz. 162.

Przedstawiciele gmin biorą udział w komisjach szacunkowych do spraw odszkodowań wywłaszczanych gruntów. Gminy wydają zarządzenia w sprawie usuwania przeszkód przy prowadzeniu robót pomiarowych i wytykaniu dróg kolejowych.

203. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 14 marca 1928 r. o prawie lotniczem. Dz. Ust. nr. 31, poz. 294.

W wypadkach przymusowego lądowania, władze gminne legitymują załogę, udzielają pomocy oraz stwierdzają na żądanie właścicieli gruntów wysokość szkody.

204. Ustawa wodna z 19 września 1922 r. Dz. Ust. nr. 62 z 1928 r. poz. 574.

Współdziałenie miejscowych władz policyjnych w sprawach wodnych.

205. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 9 listopada 1927 r. o regulacji i utrzymaniu wód spławnych. Dz. Ust. nr. 102, poz. 882.

Związki komunalne wydają opinje o projektach rozporządzeń z zakresu regulacji i utrzymania wód spławnych.

206. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 21 października 1932 r. o przejmowaniu pojazdów mechaniuznych. Dz. Ust. nr. 91, poz. 784.

Nabywcom pojazdów mechanicznych produkcji krajowej, przystosowanych do wymagań obrony Państwa będą wypłacane premje z Państwowego Funduszu Drogowego.

207. Rozporządzenie Ministrów: Komunikacji i Spraw Wojskowych z 14 marca 1933 r. w sprawie wykonania rozp. Prezydenta Rzplitej z 21 października 1932 r. o premjowaniu pojazdów mechanicznych. Dz. Ust. nr. 62, poz. 464.

Ustala premje w wysokości 60% opłaty, przypadającej na rzecz Państwowego Funduszu Drogowego.

208. Ustawa z dnia 15 kwietnia 1921 r. w sprawie powołania Państwowej Rady Kolejowej. Jednolity tekst. Dz. Ust. nr. 46, poz. 443 z 1932 r.

Do Rady wchodzi przedstawiciel Związku Powiatów, delegaci 6 miast i przedstawiciele pow. zw. kom. po 1 z każdego województwa.

209. Rozporządzenie wykonawcze z 17 października 1921 r. do ustawy w sprawie powołania Rady Kolejowej. Dz. Ust. nr. 91, poz. 675.

210. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 27 października 1933 r. w sprawie przekształcenia Państwowej Rady Kolejowej na Państwową Radę Komunikacyjną. Dz. Ust. nr. 85, poz. 637.

211. Rozporządzenie Ministra Komunikacji i Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych z 13 sierpnia 1932 r. w sprawie regulaminów: przewozu osób i ich bagażu oraz towarów pojazdami mechanicznemi. Dz. Ust. nr. 104, poz. 868.

OŚWIATA.

ORGANIZACJA SZKOLNICTWA.

212. Przepisy tymczasowe z 10 sierpnia 1917 r. o szkołach elementarnych w Królestwie Polskiem. Dz. Urzędowy Departamentu W. R. i O. P. Tymczasowej Rady Stanu nr. 1.

Zawierają organizację samorządu szkolnego.

213. Ustawa z 19 grudnia 1924 r. w przedmiocie zmiany przepisów o szkołach elementarnych w Król. Polskiem z 10 sierpnia 1917 r. Dz. Ust. nr. 8, poz. 56 ex 1925 r.

Zmiana dotyczy reprezentantów wyznań religijnych w organach samorządu szkolnego.

214. Ustawa z 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych. Dz. Ust. nr. 50, poz. 304.

215. Rozporządzenie Ministerstwa W. R. i Oświecenia Publicznego z 20 stycznia 1921 r. w przedmiocie tymczasowego ustroju władz szkolnych na obszarze b. dzielnicy pruskiej. Dz. Ust. nr. 46, poz. 283.

216. Rozporządzenie Ministra W. R. i Oświecenia Publicznego z 8 lutego 1921 r. o tymczasowej organizacji władz szkolnych na terenie b. zaboru austrjackiego. Dz. Ust. nr. 16, poz. 97.

217. Ustawa z 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa. Dz. Ust. nr. 38, poz. 389.

Normuje organizacje wszystkich stopni szkolnictwa. Ze względów, iż przekształcenie szkół w myśl niniejszej ustawy ma zostać dokonanem w ciągu 6 lat, podajemy poniżej dotychczasowe ustawy w tym zakresie.

218. Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z 30 maja 1932 r. o częściowem wykonaniu ustawy z 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa. Dz. Ust. nr. 51, poz. 485.

Dotyczy obowiązku szkolnego.

219. Ustawa z 31 lipca 1924 r. zawierająca niektóre postanowienia o organizacji szkolnictwa. Dz. Ust. nr. 79, poz. 766.

220. Rozporządzenie Min. Ośw. z 7 stycznia 1925 r. w sprawie wykonania ustawy z 31 lipca 1924 r., zawierającej niektóre postanowienia o organizacji szkolnictwa. Dz. Ust. nr. 3, poz. 33.

221. Obwieszczenie Min. Oświaty z 16 stycznia 1925 roku w sprawie przesunięcia terminów przewidzianych w § 17 rozp. Min. Ośw. z 7 stycznia 1925 r. w sprawie wykonania ustawy z 31 lipca 1924 r. zawierającej niektóre postanowienia o organizacji szkolnictwa. Dz. Ust. nr. 36, poz. 247.

222. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 29 listopada 1930 r. w sprawie zmiany ustawy z 31 lipca 1924 r., zawierającej niektóre postanowienia o organizacji szkolnictwa. Dz. Ust. nr. 82, poz. 644.

223. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 4 lipca 1933 r. o organizacji obwodowych władz szkolnych. Dz. Ust. nr. 50, poz. 389.

Dzieli okręgi szkolne na obwody z inspektorem szkolnym na czele, które mogą obejmować jeden lub więcej powiatów administracji ogólnej.

224. Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z 14 lipca 1933 r. o podziale okręgów szkolnych na obwody szkolne. Dz. Ust. 61, poz. 469. (Sprost. bl. Dz. Ust. nr. 87, poz. 609).

Ustala podział na obwody.

ZAKŁADANIE I UTRZYMYWANIE SZKÓŁ POWSZECHNYCH.

225. Ustawa z 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych. Dz. Ust. nr. 18, poz. 143.

226. Rozporządzenie wykonawcze Ministra W. R. i Oświecenia Publicznego z 30 maja 1923 r. do ustawy z 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych. Dz. Ust. nr. 73, poz. 574.

227. Ustawa z 25 listopada 1925 r. dotycząca zmiany ustawy z 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych. Dz. Ust. nr. 126, poz. 898.

Rozciąga obowiązek zakładania i utrzymywania szkół w woj. zachodnich na obszary dworskie. Znosi gminy szkolne oraz patronaty szkolne, istniejące na obszarze woj. poznańskiego i pomorskiego.

228. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 3 grudnia 1930 r. w sprawie zmiany ustawy z 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych. Dz. Ust. nr. 86, poz. 662.

Gmina i obszar dworski mają dostarczyć nauczycielowi bezpłatnie mieszkania.

229. Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Skarbu z 6 czerwca 1931 r. w sprawie zmiany rozporządzenia z 5 lipca 1932 r. w przedmiocie wykonania ustawy z 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych. Dz. Ust. nr. 70, poz. 570.

Projekt budżetu szkolnego układa organ samorządu szkolnego i przesyła radzie szkolnej powiatowej, która przesyła go zarządowi gminy do uchwalenia.

230. Ustawa z 8 sierpnia 1932 r. w przedmiocie upoważnienia zarządów gmin do czasowego zajmowania lokali szkolnych na cele powszechnego nauczania. Dz. Ust. nr. 87, poz. 677.

231. Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z 23 października 1923 r. w sprawie wykonania ustawy z 8 sierpnia 1923 r. w przedmiocie upoważnienia zarządów gmin do czasowego zajmowania lokali szkolnych w gminie na cele powszechnego nauczania. Dz. Ust. nr. 115, poz. 919.

BUDOWA SZKÓŁ POWSZECHNYCH.

232. Ustawa z 17 lutego 1922 r. o budowie szkół powszechnych. Dz. Ust. nr. 18, poz. 144.

Obowiązek budowy szkół ciąży na gminie. Na koszta budowy Skarb Państwa udziela zasiłków w wysokości 50%.

233. Ustawa z 22 grudnia 1925 r. o środkach zapewnienia równowagi budżetowej. Dz. Ust. nr. 129, poz. 918.

Nadała zasiłkom ze Skarbu Państwa na budowę szkół — charakter fakultatywny.

234. Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z 5 kwietnia 1922 r. w przedmiocie wymiarów i liczby pomieszczeń w budynkach publicznych szkół powszechnych i domach mieszkalnych dla nauczycieli. Dz. Ust. nr. 45, poz. 383.

235. Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z 28 lutego 1925 r. o częściowej zmianie i uzupełnieniu rozporządzenia z 5 kwietnia 1922 r. w przedmiocie wymiarów i liczby pomieszczeń w budynkach publicznych szkół powszechnych i domach mieszkalnych dla nauczycieli. Dz. Ust. nr. 36, poz. 245.

236. Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Robót Publicznych z 15 maja 1931 r. w sprawie zmiany rozporządzenia z 5 kwietnia 1922 r. w przedmiocie wymiarów i liczby pomieszczeń w budynkach publicznych szkół powszechnych i domach mieszkalnych dla nauczycieli. Dz. Ust. nr. 64, poz. 524.

Zezwala na wznoszenie drewnianych budynków szkolnych.

237. Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z 11 marca 1931 r. wydane w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych i Skarbu w sprawie mieszkań nauczycieli publicznych szkół powszechnych. Dz. Ust. nr. 29, poz. 197.

238. Zasadnicza ustawa sanitarna z 19 lipca 1919 r. Dz. Ust. nr. 63, poz. 371.

Zarządy komunalne winny utrzymywać we własnej administracji urządzenia sanitarno - techniczne, szpitale, lekarzy i t. p.

239. Ustawa z 19 lipca 1919 r. o przymusowem szczepieniu ochronnem przeciwko ospie. Dz. Ust. nr. 63, poz. 372.

240. Rozporządzenie wykonawcze z 15 marca 1922 r. do ustawy z 19 lipca 1919 r. o przymusowem szczepieniu ochronnem przeciwko ospie. Dz. Ust. nr. 32, poz. 261.

Koszty szczepienia obciążają Państwo.

241. Ustawa z 25 lutego 1926 r. o zmianie art. 7 zasadniczej ustawy sanitarnej z 19 lipca 1919 r. i zmianie art. 4 ustawy o przymusowem szczepieniu ochronnem przeciwko ospie.

Koszty szczepienia ospy przerzucone zostały na samorząd powiatowy z prawem żądania od gmin i miasta niewydzielone.

242. Ustawa z 25 lipca 1919 r. w przedmiocie zwalczania chorób zakaźnych, oraz innych chorób, występujących nagminnie. Dz. Ust. nr. 67, poz. 402.

243. Ustawa z 19 maja 1920 r. o obowiązkowem ubezpieczeniu na wypadek choroby. Dz. Ust. nr. 44, poz. 272.

Szpitale samorządowe mają obowiązek leczyć członków kas chorych za połowę kosztów własnych.

244. Ustawa z 14 lipca 1920 r. o utworzeniu nadzwyczajnego naczelnego komisarjatu do walki z epidemjami. Dz. Ust. nr. 61, poz. 388.

N. N. K. wydał szereg rozporządzeń policyjno - sanitarnych, do których przestrzegania zobowiązał władze samorządowe. Są to rozporządzenia: 1) o budowie i utrzymaniu studzien. (Dz. Ust. nr. 102, poz. 677). 2) o utrzymywaniu porządku w domach, na dziedzińcach, chodnikach i jezdniach w gminach miejskich. (Dz. Ust. nr. 55, poz. 346 z r. 1921, oraz nr. 70, poz. 679 z 1924 r. sprostowanie — nr. 73, poz. 1100 z 1924 r. oraz rozciągnięcie tego rozporządzenia na niektóre osady. Dz. Ust. nr. 66, poz. 550 ex 1931 r.).

245. Ustawa z 21 marca 1931 r. o ograniczeniach w sprzedaży, podawaniu i spożyciu napojów alkoholowych (przeciwalkoholowa). Dz. Ust. nr. 51, poz. 423.

Uprawnia gminy do wprowadzenia na swych obszarach prohibicji w drodze powszechnego głosowania.

246. Rozporządzenie Ministrów: Spraw Wewnętrznych i Skarbu z 30 lipca 1931 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości i Komunikacji w przedmiocie wykonania ustawy z 21 marca 1931 r. o ograniczeniach w sprzedaży, podawaniu i spożyciu napojów alkoholowych (przeciwalkoholowych). Dz. Ust. nr. 73, poz. 595.

247. Ustawa z 23 marca 1922 r. o uzdrowiskach. Dz. Ust. nr. 31, poz. 254.

Obok zarządów gmin, powołano w miejscowościach uznanych za uzdrowiska t. zw. komisje uzdrowiskowe.

248. Rozp. Prezydenta z 22 marca 1928 r. zmieniające ustawę o uzdrowiskach. Dz. Ust. nr. 38, poz. 331.

249. Rozporządzenie Prezydenta z 15 lutego 1928 r. o przymusie połączeń nieruchomości zabudowanych z kanalizacją i wodociągiem miejskim w miastach: Lublinie, Radomiu, Piotrkowie, Częstochowie, Kielcach, Dąbrowie Górniczej i Sosnowcu. Dz. Ust. nr. 17, poz. 142. Patrz pod 145.

250. Rozporządzenie Prezydenta z 16 marca 1928 r. o zaopatrywaniu ludności w wodę. Dz. Ust. nr. 32, poz. 310.

Budowa i utrzymywanie wodociągów dla użytku publicznego stanowi wyłączne prawo gmin.

251. Rozporządzenie Prezydenta z 16 marca 1928 r. o usuwaniu nieczystości i wód opadowych. Dz. Ust. nr. 32, poz. 311.

Budowa i utrzymywanie sieci kanalizacyjnej należy do gmin.

252. Rozporządzenie Prezydenta z 22 marca 1928 r. o zwalczaniu jaglicy. Dz. Ust. nr. 36, poz. 333.

253. Rozporządzenie Prezydenta z 22 marca 1928 r. o dozorze nad artykułami żywności i przedmiotami użytku. Dz. Ust. nr. 64, poz. 495.

254. Rozporządzenie Prezydenta z 22 marca 1928 r. o badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa. Dz. Ust. nr. 64, poz. 495.

Koszty przeprowadzania urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa ponoszą związki komunalne, wyznaczające lekarzy weter. lub oglądaczy; związkom kom. przysługuje prawo pobierania opłat.

255. Ustawa z 18 marca 1933 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z 22 marca 1928 r. o badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa. Dz. Ust. nr. 27, poz. 226.

Mięso wprowadzone do miejscowości, posiadających

rzeźnie publiczne może być w nich poddane tylko sprawdzeniu badania a opłaty za to, nie mogą przewyższać 25% opłat za badanie.

256. Rozporządzenie Prezydenta z 22 marca 1928 r. o zakładach leczniczych. Dz. Ust. nr. 38, poz. 382.

Zawiera przepisy, dotyczące również całokształtu szpitalnictwa samorządowego.

257. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 14 lutego 1931 r. o zakładach leczniczych. Dz. Ust. nr. 29, poz. 195.

258. Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z 28 września 1931 r. w sprawie reorganizacji kas chorych. Dz. Ust. nr. 94, poz. 724.

259. Ustawa z 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznem. Dz. Ust. nr. 51, poz. 386.

260. Ustawa z 17 marca 1932 r. o chowaniu zmarłych i stwierdzaniu przyczyny zgonu. Dz. Ust. nr. 35, poz. 359.

Zakładanie, utrzymywanie i zarząd cmentarzy jest prawem i obowiązkiem gminy.

261. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 12 maja 1932 r. o wprowadzeniu jednolitego mianownictwa chorób i przyczyn zgonów. Dz. Ust. nr. 48, poz. 452.

262. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 30 czerwca 1932 r. o dozorze nad mięsem i przetworami mięsnemi, wydane w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Ministrem Przemysłu i Handlu. Dz. Ust. nr. 64, poz. 603.

263. Rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z 9 grudnia 1932 r. o dozorze nad mlekiem i jego przetworami. Dz. Ust. nr. 19, poz. 128. (Sprost. błędów Dz. Ust. nr. 47 z 1933, poz. 370).

264. Ustawa z 29 marca 1933 r. o rzeźniach z prawem wyłączności. Dz. Ust. nr. 32 poz. 280.

OPIEKA SPOŁECZNA.

265. Ustawa z 16 sierpnia 1923 r. o opiece społecznej. Dz. Ust. nr. 92, poz. 726.

Obowiązek sprawowania opieki społecznej ciąży na związkach komunalnych. Prawo do opieki ze strony gminy nabywa się po rocznym pobycie w gminie.

266. Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z 27 marca 1924 r. w przedmiocie odsyłania osób potrzebujących opieki

do gmin, w których mają prawo do opieki trwałej. Dz. Ust. nr. 31, poz. 318.

267. Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z 24 kwietnia 1924 r. w przedmiocie zwrotu kosztów z tytułu świadczeń na opiekę społeczną przewidzianych ustawą z 16 sierpnia 1923 r. o opiece społecznej. Dz. Ust. nr. 38, poz. 404.

268. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 29 czerwca 1924 r. w sprawie wykonywania opieki społecznej nad obywatelami polskimi, którzy w żadnej gminie nie mają prawa do opieki trwałej. Dz. Ust. nr. 56, poz. 576.

Koszta opieki nad tymi obywatelami ponoszą powiatowe związki kom. i miasta wydzielone.

269. Ustawa z 25 lipca 1924 r. o zawieszeniu mocy obowiązującej ustawy z 16 sierpnia 1923 r. o opiece społecznej w wojew. poznańskiem i pomorskiem. Dz. Ust. nr. 73, poz. 716.

270. Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z 31 lipca 1924 r. w sprawie rozstrzygania skarg przeciw zarządzeniom, względnie orzeczeniom organów komunalnych na obszarze b zaborów: rosyjskiego i austrjackiego w sprawach, wynikających z wykonania ustawy z 16 sierpnia 1923 r. o opiece społecznej. Dz. Ust. nr. 70, poz. 683.

271. Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z 11 listopada 1924 r. w sprawie rozciągnięcia mocy obowiązującej art. 22 ustawy z 16 sierpnia 1923 r. o opiece społecznej na województwa: poznańskie i pomorskie. Dz. Ust. nr. 99, poz. 919.

272. Ustawa z 18 lutego 1925 r. o Radzie Opieki Społecznej. Dz. Ust. nr. 26, poz. 171.

273. Ustawa z 19 marca 1925 r. o pokrywaniu kosztów leczenia ubogich żydów, będących stałymi mieszkańcami gmin na obszarze b. Królestwa Kongresowego. Dz. Ust. nr. 38, poz. 355.

274. Rozporządzenie wykonawcze Ministra Spraw Wewnętrznych z 7 października 1927 r. do ustawy z 19 marca 1925 r. o pokrywaniu kosztów leczenia ubogich żydów, będących stałymi mieszkańcami na obszarze b. Królestwa Kongresowego. Dz. Ust. nr. 93, poz. 837.

275. Ustawa z 29 marca 1926 r. o pokrywaniu kosztów leczenia ubogich w szpitalach publicznych na obszarze b. zaboru rosyjskiego. Dz. Ust. nr. 36, poz. 214.

Koszty leczenia ubogich ponosi gmina miejsca zamieszkania ubogiego, w której przebywał w ciągu roku.

276. Rozporządzenie wykonawcze Ministra Spraw Wewnętrznych z 9 września 1927 r. — do ustawy z 29 marca 1926 r. o pokry-

waniu kosztów leczenia ubogich w szpitalach publicznych na obszarze b. zaboru rosyjskiego. Dz. Ust. nr. 99, poz. 861 z 1927 roku.

277. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 27 października 1933 r. o sposobie uregulowania zaległych kosztów leczenia ubogich chorych i kosztów ubogich chorych. Dz. Ust. nr. 85, poz. 644.

278. Rozporządzenie Prezydenta z 22 kwietnia 1927 r. o nadzorze i kontroli nad działalnością instytucyj opiekuńczych. Dz. Ust. nr. 40, poz. 354.

279. Rozporządzenie Prezydenta z 22 marca 1928 r. w sprawie zmiany i uzupełnienia rozp. Prezydenta Rzplitej z 22 kwietnia 1927 r. o nadzorze i kontroli nad działalnością instytucyj opiekuńczych. Dz. Ust. nr. 38, poz. 359.

280. Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z 10 października 1927 r. o kwalifikacjach kierowników zakładów opiekuńczych. Dz. Ust. nr. 100, poz. 866.

281. Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z 12 października 1927 r. o regulaminach zakładów opiekuńczych. Dz. Ust. nr. 100, poz. 867.

282. Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z 23 listopada 1927 r. o sprawozdaniach z działalności i rachunkowości instytucyj opiekuńczych. Dz. Ust. nr. 2, poz. 13. Sprostowanie vide. Dz. Ust. nr. 87, poz. 775 z 1928 r.

Rozporządzenie przepisuje dla prywatnych instytucyj opiekuńczych obowiązek składania sprawozdań, oraz prowadzenia rachunkowości według ustalonych wzorów. Nie dotyczy ono związków komunalnych.

283. Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z 25 lutego 1930 r. o rachunkowości i sprawozdaniach instytucyj opiekuńczych. Dz. Ust. nr. 23, poz. 210.

284. Rozporządzenie Prezydenta z 14 października 1927 r. o zwalczaniu żebractwa i włóczęgostwa. Dz. Ust. nr. 92, poz. 823.

Do zakładania i utrzymywania domów pracy obowiązane są wojewódzkie związki komunalne a do czasu ich utworzenia powiatowe związki komunalne i miasta wydzielone. Obowiązek utrzymywania przytułków ciąży na powiatowych związkach komunalnych i miastach wydzielonych.

285. Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z 25 maja 1929 r. o organizacji przytułków, domów pracy dobrowolnej i przymusowej. Dz. Ust. nr. 41, poz. 350.

286. Rozporządzenie Prezydenta z 16 stycznia 1928 r. o budowie i utrzymaniu wojewódzkich zakładów opiekuńczo - wychowawczych. Dz. Ust. nr. 8, poz. 56.

287. Rozporządzenie Prezydenta z 6 marca 1928 r. o rozgraniczeniu obowiązków opiekuńczych związków komunalnych. Dz. Ust. nr. 26, poz. 232.

Podaje obowiązki związków komunalnych prowadzenia różnych zakładów opieki społecznej.

288. Rozporządzenie Prezydenta z 6 marca 1928 r. o opiekunach społecznych i komisjach opieki społecznej. Dz. Ust. nr. 29, poz. 267.

Tworzy gminne komisje opieki społecznej i ustanawia opiekunów społecznych.

289. Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z 11 kwietnia 1929 r w sprawie ustanowienia opiekunów społecznych i sposobu wykonywania przez nich obowiązków. Dz. Ust. nr. 30, poz. 291.

290. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 2 maja 1929 r. o współdziałaniu organów policji państwowej z opiekunami społecznymi. Dz. Ust. nr. 43, poz. 358.

291. Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z 15 lutego 1929 r. o zmianie rozporządzenia z 30 czerwca 1925 r. w sprawie taryfy, według której związki ubogich na obszarze woj.: poznańskiego i pomorskiego mają zwracać koszty utrzymania ubogich. Dz. Ust. nr. 12, poz. 103.

Koszty utrzymania nie mogą przewyższać: za osoby ponad 14 lat — 1 zł. 20 gr. dzieddnie, czyli 36 zł. miesięcznie, za osoby poniżej 14 lat — 75 gr. dziennie czyli 22 zł. 50 gr. miesięcznie.

292. Zarządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z 15 lutego 1929 r. o zmianie zarządzenia z 31 sierpnia 1925 r. w sprawie ustalania najwyższego kosztu dziennego utrzymania w zakładzie. Monitor Polski nr. 44.

293. Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z 13 stycznia 1930 r., wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych w sprawie wykonywania postanowień, dotyczących przymusowego umieszczenia w przytułkach i domach pracy przymusowej w województwach poznańskiem i pomorskiem. Dz. Ust. nr. 15, poz. 115.

294. Ustawa z 16 marca 1933 r. o Funduszu Pracy. Dz. Ust. nr. 22, poz. 163.

295. Rozporządzenie Rady Ministrów z 31 marca 1933 r. o świadczeniach na rzecz Funduszu Pracy. Dz. Ust. nr. 22, poz. 176.

Celem dostarczania pracy lub środków utrzymania osobom, pozbawionym pracy zapomocą uruchomienia robót publicznych — tworzy się Fundusz Pracy, który przejmuje prawa i obowiązki Funduszu Pomocy Bezrobotnym.

ROLNICTWO I WETERYNARJA.

POPIERANIE ROLNICTWA I HODOWLA.

296. Ustawa z 9 lipca 1920 r. o ludowych szkołach rolniczych. Dz. Ust. nr. 62, poz. 398.

Obowiązek zakładania i utrzymywania publicznych szkół rolniczych (2 w każdym powiecie) ciąży na powiatowych związkach komunalnych.

297. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i D. P. z 16 marca 1921 r. w przedmiocie uposażenia nauczycieli ludowych szkół rolniczych. Dz. Ust nr. 38, poz. 229.

298. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i D. P. z 7 września 1923 r. w przedmiocie powiatowych komisyj szkolnych dla publicznych szkół rolniczych. Dz. Ust. nr. 97, poz. 770.

299. Ustawa z 28 października 1925 r. o nadzorze państwowym nad buhajami. Jednolity tekst D. U. nr. 10 z 1938 r. poz. 69.

Gminy oraz pow. związki kom. obowiązane są zapewnić rolnikom konieczną ilość odpowiednich do celów hodowlanych buhajów.

30. Rozporządzenie wykonawcze Ministra Rolnictwa z 3 sierpnia 1927 r. do ustawy z 28 października 1927 r. o nadzorze państwowym nad buhajami. Dz. Ust. nr. 76, poz. 668.

301. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa z 1 września 1928 r. w sprawie ustalenia cech, jakie pod względem indywidualnym i rasowym winny posiadać buhaje, uznane za odpowiednie dla celów hodowlanych, oraz ustalenia okręgów hodowlanych. Dz. Ust. nr. 83, poz. 736.

302. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa z 16 kwietnia 1930 r. zmieniające rozporządzenie Ministra Rolnictwa z 3 sierpnia 1927 r. do ustawy z 28 października 1925 r. o nadzorze państwowym nad buhajami. Dz. Ust. nr. 34, poz. 283.

303. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa z 19 lutego 1930 r. o wprowadzeniu w życie na niektórych obszarach Państwa ustawy z 28 października 1925 r. o nadzorze państwowym nad buhajami. Dz. Ust. nr. 13, poz. 101.

304. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa z 16 czerwca 1931 r. o wprowadzeniu w życie na niektórych obszarach Państwa ustawy z 28 października 1925 r. o nadzorze państwowym nad buhajami. Dz. Ust. nr. 60, poz. 488.

305. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z 7 lutego 1933 r. o wprowadzeniu w życie na niektórych obszarach Państwa ustawy z 28 października 1925 r. o nadzorze państwowym nad buhajami. Dz. Ust. nr. 13, poz. 86.

306. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa z 16 czerwca 1931 r. w sprawie ustalenia okręgów hodowlanych. Dz. Ust. nr. 60, poz. 489.

307. Ustawa z 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej. Dz. Ust. nr. 1, poz. 1 z 1926 r.

Ustawa rezerwuje przy parcelacji obszary ziemi dla szkół rolniczych, gospodarstw wzorowych, stacyj doświadczalnych, na cele gminne i szkolne.

308. Rozporządzenie Prezydenta z 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych. Dz. Ust. nr. 77, poz. 673.

309. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa z 9 stycznia 1928 r. wydane w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych, Skarbu i Komunikacji w sprawie wykonania rozp. Prezydenta Rzplitej z 22 siernia 1927 r. o zwalczaniu chorób zwierzęcych. Dz. Ust. nr. 19, poz. 167.

Normuje walkę z chorobami zakaźnemi zwierząt, oraz ustala obowiązki samorządu w tej dziedzinie.

310. Rozporządzenie Prezydenta z 1 marca 1928 r. o uzupełnieniu art. 97 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych. Dz. Ust. nr. 26, poz. 229.

Dotyczy opłat za badanie przy przewozie zwierząt przez granicę.

311. Ustawa z 25 lutego 1932 r. o zmianach w rozporządzeniu Prezydenta Rzpiltej z 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych. Dz. Ust. nr. 26, poz. 229.

312. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa z 22 marca 1928 r. o zaopatrzeniu zwierząt w świadectwa miejsca pochodzenia i o badaniu zwierząt na stacjach kolejowych i przystaniach wodnych. Dz. Ust. nr. 42, poz. 408.

Świadectwa miejsca pochodzenia zwierząt wydaje urząd gminny.

313. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z 15 listopada 1932 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Komunikacji w sprawie zmiany rozporządzenia Ministra Rolnictwa z 22

marca 1928 r. o zaopatrywaniu zwierząt w świadectwa miejsca pochodzenia i badania zwierząt na stacjach kolejowych i przystaniach wodnych. Dz. Ust. nr. 116, poz. 961.

314. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa z 12 czerwca 1928 r. o nadzorze weterynaryjnym nad targami, jarmarkami, pokazami i przetargami zwierząt, rzeźniami, mleczarniami, zakładami tuczenia dla celów przemysłowych, krowiarniami, wspólnemi pastwiskami, stajniami zajezdnemi i przedsiębiorstwami handlu zwierzętami, lecznicami i uzdrowiskami dla zwierząt. Dz. Ust. nr. 65, poz. 597.

315. Rozporządzenie Prezydenta z 10 listopada 1927 r. o zwalczaniu chorób roślin, oraz o tępieniu chwastów i szkodników roślin. Dz. Ust. nr. 108, poz. 922.

Wkłada obowiązek na gminy i powiatowe związki samorządowe współdziałania w tej akcji.

316. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa z 8 sierpnia 1928 r. o tępieniu krówki wełnistej. Dz. Ust. nr. 77, poz. 689.

317. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa z 31 lipca 1928 r. o niszczeniu berberysu. Dz. Ust. nr. 79, poz. 697.

318. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa z 3 sierpnia 1932 r. o zwalczaniu raka ziemniaczanego. Dz. Ust. nr. 71, poz. 644.

Zarządy gmin winny przyjmować zgłoszenia o pojawieniu się raka.

319. Rozporządzenie Prezydenta z 22 marca 1928 r. o izbach rolniczych. Jednolity tekst Dz. Ust. nr. 2 z 1933 r. poz. 16.

320. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 27 października 1932 r. o zmianach w rozp. Prezydenta Rzplitej z 22 marca 1928 r. o izbach rolniczych. Dz. Ust. nr. 94, poz. 817.

Na dochody Izby przeznacza 50% dodatku komunalnego do podatku gruntowego.

321. Rozporządzenie Rady Ministrów z 23 marca 1929 r. o nadaniu nowego statutu Wielkopolskiej i Pomorskiej izbom rolniczym. Dz. Ust. nr. 17, poz. 140 i 141.

322. Rozporządzenie Rady Ministrów z 27 marca 1929 r. o utworzeniu Warszawskiej Izby Rolniczej. Dz. Ust. nr. 22, poz. 219.

323. Rozporządzenie Rady Ministrów z 17 czerwca 1933 r. o utworzeniu Izby Rolniczej z siedzibą w Krakowie i ustaleniu okręgu działalności tej Izby. Dz. Ust. nr. 46, poz. 358.

324. Rozporządzenie Rady Ministrów z 30 stycznia 1933 r. o utworzeniu Izb Rolniczych z siedzibami w Białymstoku, Kielcach, Lublinie, Lwowie, Łodzi, Łucku i Wilnie oraz o ustaleniu okręgów działalności tych izb. Dz. Ust. nr. 7, poz. 44.

325. Rozporządzenie Rady Ministrów z 28 marca 1933 r.

o utworzeniu Izby Rolniczej z siedzibą w Brześciu n/B. oraz o ustaleniu okręgu działalności tej Izby. Dz. Ust. nr. 26, poz. 214.

326. Rozporządzenie Prezydenta z 22 marca 1928 r. o badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa. Dz. Ust. nr. 38, poz. 361.

327. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa z 26 maja 1928 r. o sposobie uczenia i egzaminowania oglądaczy, oraz o ich zakresie działania. Dz. Ust. nr. 62, poz. 575.

328. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa z 31 grudnia 1928 r., wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o obwodach urzędowego badania i postępowania w związku z badaniem zwierząt rzeźnych i mięsa. Dz. Ust. nr. 3, poz. 31 z 1929 r.

329. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa z 27 marca 1931 r. o tępieniu ostu. Dz. Ust. nr. 41, poz. 363.

330. Ustawa z dn. 28 marca 1933 r. o utworzeniu urzędów rozjemczych do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich. Dz. Ust. nr. 29, poz. 253.

Urzędy te tworzą w I instancji przy powiat. związkach samorządowych.

331. Ustawa z 24 marca 1933 r. o ułatwieniach dla instytucyj kredytowych, przyznających dłużnikom ulgi w zakresie wierzytelności rolniczych. Dz. Ust. nr. 25, poz. 211.

Przeznaczyła na pomoc ze Skarbu Państwa 75 miljonów zł. oraz upoważnia Ministra Skarbu do utworzenia Banku Akceptacyjnego.

332. Ustawa z 29 marca 1933 r. o ulgach w zakresie oprocentowania i terminów spłaty wierzytelności hipotecznych. Dz. Ust. nr. 25, poz. 213.

Obniża od 1.IV.1933 r. odsetki od wierzytelności hipotecznych do 6% rocznie; spłata kapitału wierzytelności nie może być wymaganą przed 1.X.1934 r.

333. Rozporządzenie Ministra Skarbu z 26 czerwca 1933 r. o zasadach udzielania pomocy instytucjom, zawierającym układy z dłużnikami w zakresie wierzytelności rolniczych. Dz. Ust. nr. 50, poz. 395.

Normuje zasady zawierania układów konwersyjnych.

OCHRONA LASÓW I ŁOWIECTWO.

334. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 24 czerwca 1927 r. o zagospodarowaniu lasów nie stanowiących własności Państwa. Jednolity tekst Dz. Ust. nr. 111, poz. 932 z 1932 r.

Gminy wydają opinję władzom administracji ogólnej o stosowaniu środków ochronnych przeciw szkodnikom leśnym.

335. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 3 grudnia 1927 r. o prawie łowieckiem. Dz. Ust. nr. 110, poz. 934.

336. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i in. z 19 stycznia 1928 r. o statucie wzorowym spółek łowieckich. Dz. Ust. nr. 18, poz. 161.

337. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa z 17 marca 1928 r. o przekazaniu wojewodom niektórych uprawnień Ministra Rolnictwa, wynikających z art. 51 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 3 grudnia 1927 r. o prawie łowieckiem. Dz. Ust. nr. 49, poz. 417.

SPRAWY WODNE I MELJORACJE.

338. Ustawa z 26 października 1921 r. o popieraniu publicznych przedsiębiorstw meljoracyjnych. Dz. Ust. nr. 91, poz. 671.

339. Ustawa z 23 czerwca 1925 r. zmieniająca ustawę z 26 października 1921 r. o popieraniu publicznych przedsiębiorstw meljoracyjnych. Dz. Ust. nr. 75, poz. 524.

Podejmowanie większych meljoracyj jak np. regulacja rzek i t. p. należy do samorządu wojewódzkiego. Do czasu jego powstania utworzony został fundusz wojewódzki na popieranie publicznych przedsiębiorstw meljoracyjnych z którego mogą korzystać związki komunalne.

340. Rozporządzenie Ministra Robót Publicznych z 21 listopada 1927 r. o statutach i rozporządzeniach dotyczących publicznych przedsiębiorstw meljoracyjnych. Dz. Ust. nr. 112, poz. 950.

Podaje dane jakie ma zawierać statut przedsiębiorstwa meljoracyjnego mającego być wykonanym przy zasiłkach z państwowego funduszu meljoracyjnego.

341. Ustawa z 22 lipca 1925 r. o państwowym funduszu na meljoracje rolne. Dz. Ust. nr. 88, poz. 609.

Związki komunalne mogą korzystać z tego funduszu.

342. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 22 marca 1928 r. o popieraniu meljoracyj rolnych. Dz. Ust. nr. 36, poz. 344.

343. Ustawa wodna z 19 września 1922 r. Jednolity tekst ze zmianami. Dz. Ust. nr. 62, poz. 574 z 1928 r.

Zawiera całokształt przepisów wodnych; w tem i o spółkach wodnych.

344. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 9 listopada 1927 r. o regulacji i utrzymaniu wód spławnych. Dz. Ust. nr. 102, poz. 882.

W załączniku wykaz wód uznanych za spławne.

345. Rozporządzenie Ministra Robót Publicznych z 2 września 1929 r. o wojewódzkich radach wodnych. Dz. Ust. nr. 75, poz. 567.

346. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 15 lutego 1928 r. o utworzeniu Biura Projektu Meljoracji Polesia. Dz. Ust. nr. 17, poz. 143.

347. Ustawa z 7 marca 1932 r. o rybołóstwie. Dz. Ust. nr. 35, poz. 357.

348. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 25 września 1932 r. w sprawie pierwszeństwa zaległych ciężarów na rzecz spółek wodnych. Dz. Ust. nr. 81, poz. 715.

Ciężary na rzecz spółek wodnych do r. 1946 mają pierwszeństwo przed innemi prawami rzeczowemi, bezpośrednio po podatkach i daninach publicznych.

349. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 27 października 1933 r. o zespoleniu urzędów ziemskich z władzami administracji ogólnej i organizacji komisyj ziemskich.

Sprawy administracji reform rolnych włącza do zakresu działania województw i starostów.

SPRAWY BUDOWLANE I ODBUDOWA.

350. Ustawa z 6 maja 1924 r. o pomocy państwowej na odbudowę budynków zniszczonych lub uszkodzonych wskutek działań wojennych. Dz. Ust. nr. 49, poz. 492.

W komisjach do spraw pożyczek biorą udział przedstawiciele samorządu powiatowego i gmin.

351. Ustawa z 18 marca 1933 r. uzupełniająca i zmieniająca niektóre postanowienia ustawy z 6 maja 1924 r. o pomocy państwowej na odbudowę budynków, zniszczonych lub uszkodzonych wskutek działań wojennych. Dz. Ust. nr. 25, poz. 206.

Umarza pożyczki udzielone na mocy ustawy z 1924 r. do wysokości 1000 zł. Wpłaty dokonane na poczet pożyczki zwrotowi nie podlegają, od umorzenia wyłączone są pożyczki użyte niezgodnie z przeznaczeniem. Pozatem zmienia niektóre przepisy o właściwości.

352. Rozporządzenie wykonawcze Ministra Robót Publicznych z 28 lipca 1924 r. do ustawy z 6 maja 1924 r. o pomocy państwowej na odbudowę budynków zniszczonych lub uszkodzonych wskutek działań wojennych. Dz. Ust. nr. 70, poz. 680.

353. Ustawa z 18 lutego 1932 r. zmieniająca niektóre postanowienia ustawy z 6 maja 1924 r. o pomocy państwowej na odbudowę budynków, zniszczonych lub uszkodzonych wskutek działań wojennych. Dz. Ust. nr. 19, poz. 131.

Do komisji wojewódzkiej samorząd powiatowy wybiera 3 delegatów.

354. Rozporządzenie Prezydenta z 22 kwietnia 1927 r. o rozbudowie miast. Dz. Ust. nr. 42, poz. 372.

Gminy miejskie obowiązane są podjąć akcje rozbudowy. Tworzy Państwowy Fundusz Budowlany i Państwowy Fundusz rozbudowy miast.

355. Rozporządzenie wykonawcze Ministra Robót Publicznych z 3 listopada 1927 r. do rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z 22 kwietnia 1927 r. o rozbudowie miast. Dz. Ust. nr. 106, poz. 913.

356. Rozporządzenie Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrami Robót Publicznych, Spraw Wewnętrznych i Reform Rolnych z 6 kwietnia 1928 r. o zmianie niektórych postanowień rozporządzenia z 3 listopada 1927 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z 22 kwietnia 1927 r. o rozbudowie miast. Dz. Ust. nr. 49, poz. 476.

Prawo własności gruntów państwowych może być przelane na zasadzie umów zawartych przez Ministra Skarbu z zainteresowanemi związkami komunalnemi.

357. Rozporządzenie Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrami: Robót Publicznych, Spraw Wewnętrznych i Reform Rolnych z 15 października 1931 r. o zmianach w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z 22 kwietnia 1927 r. o rozbudowie miast. Dz. Ust. nr. 96, poz. 735.

Dotyczy okresów i terminów pożyczek.

358. Rozporządzenie Ministra Skarbu z 31 marca 1933 r. o zmianie niektórych postanowień rozporządzenia Min. Skarbu z 3 listopada 1927 r., w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z 22 kwietnia 1927 r. o rozbudowie miast, zmienionego rozporządzeniami z 6.IV.1928 r. oraz rozp. z 15.X.1931 r. Dz. Ust. nr. 26.

Dotyczy kredytów budowlanych.

359. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 15 czerwca 1932 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z 22 kwietnia 1927 r. o rozbudowie miast. Dz. Ust. nr. 51, poz. 481.

Dotyczy pożyczek oraz przeznaczenia Państwowego Funduszu Rozbudowy Miast.

360. Rozporządzenie Prezydenta z 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli. Dz. Ust. nr. 23, poz. 202.

Normuje całokształt prawa budowlanego.

361. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 3 grudnia 1930 r., zmieniające rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli. Dz. Ust. nr. 86, poz. 663.

362. Rozporządzenie Ministra Reform Rolnych z 7 czerwca 1930 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Robót Publicznych i Spraw Wewnętrznych w sprawie przeznaczenia i parcelacji gruntów, położonych w sferze interesów mieszkaniowych miast i ośrodków przemysłowo-fabrycznych Dz. Ust. nr. 51, poz. 430.

363. Rozporządzenie Rady Ministrów z 10 września 1930 r. o statystyce budowlanej. Dz. Ust. nr. 65, poz. 514.

Do obowiązanych do przeprowadzania statystyki należą również związki komunalne.

364. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 29 listopada 1930 r. uchylające rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 15 lutego 1928 r. o przymusie połączeń nieruchomości zabudowanych z kanalizacją i wodociągiem miejskim w niektórych miastach. Dz. Ust. nr. 82, poz. 648.

Na mocy powyższego rozporządzenia, z chwilą wydania przepisów miejscowych, ustalających obowiązek przyłączenia poszczególnych działek do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej gminnej, w poszczególnych miastach, traci moc obowiązującą rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 15 lutego 1928 r

---

PRZEMYSŁ I HANDEL.

365. Ustawa elektryczna z 21 marca 1922 r. Dz. Ust. nr. 34, poz. 277.

Normuje zakładanie i utrzymywanie prywatnych i publicznych zakładów elektrycznych.

366. Ustawa z 31 lipca 1924 r. o popieraniu przemysłu ludowego. Dz. Ust. nr. 80, poz. 778.

367. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z 31 lipca 1924 r. w przedmiocie spółek akcyjnych mających znaczenie państwowe lub użyteczności publicznej. Dz. Ust. nr. 72, poz. 710. (Sprostowanie p. Dz. Ust. 91, poz. 861).

368. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem. Dz. Ust. nr. 53, poz. 468.

369. Rozporządzenie Min. Przemysłu i Handlu i in. z 7 grudnia 1927 r. zawierające przepisy wykonawcze do rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem. Dz. Ust. nr. 111, poz. 942.

370. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 5 lipca 1927 r. o izbach przemysłowo-handlowych. Dz. Ust. nr. 67, poz. 591.

371. Ustawa z 10 marca 1932 r. w sprawie zmiany niektórych postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z 15 lipca 1927 r. o izbach przemysłowo-handlowych. Dz. Ust. nr. 29, poz. 292.

372. Rozporządzenie Ministra Pracy i Op. Sp. z 18 grudnia 1923 r. w przedmiocie ustroju i zakresu działań państwowych komisyj doradczych przy Państw. Urzędach Pośrednictwa Pracy i Opieki nad wychodźcami. Dz. Ust. nr. 136, poz. 1132.

373. Ustawa z 18 lipca 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia. Jednolity tekst ze zmianami. Dz. Ust. nr. 58, poz. 555 z 1932 r.

374. Rozporządzenie Min. Pracy z 2 września 1924 r. w sprawie trybu postępowania zarządów obwodowych funduszu bezrobocia przy powierzaniu swych czynności gminom lub innym instytucjom, w sprawie nadzoru ze strony zarządów obwodowych nad gminami i temi instytucjami, oraz w sprawie zwrotu kosztów i wynagrodzenia Państw. Urzędów Pośr. Pracy, gmin i tych instytucyj społecznych. Dz. Ust. nr. 79, poz. 771.

375. Rozporządzenie Rady Ministrów z 11 marca 1925 r. w sprawie rodzajów przedsiębiorstw i zakładów pracy państw. i samorządowych, oraz kategoryj zatrudnionych w nich robotników, podlegających obowiązkowi zabezpieczenia na wypadek bezrobocia. Dz. Ust. nr. 27, poz. 192.

376. Rozporządzenie Min. Spraw Wojskowych z 22 listopada 1921 r. o obsadzaniu wolnych miejsc pracy w zakładach samorządowych oraz prywatnych inwalidami. Dz. Ust. nr. 96, poz. 707.

377. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 16 marca 1928 r. o umowie o pracę robotników. Dz. Ust. nr. 35, poz. 324.

378. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych. Dz. Ust. nr. 35, poz. 323.

379. Ustawa z 19 maja 1920 r. o obowiązkowem ubezpieczeniu na wypadek choroby. Dz. Ust. nr. 44, poz. 272.

380. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 24 listopada 1927

r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych. Dz. Ust. nr. 106, poz. 911.

381. Ustawa z 15 lutego 1933 r. o dostawach i robotach na rzecz Skarbu Państwa, samorządu oraz instytucyj prawa publicznego. Dz. Ust. nr. 19, poz. 127.

Uprawnia Radę Ministrów do ustalania sposobów i warunków udzielania zamówień, — przepisy szczegółowe w tym zakresie dla władz administracji ogólnej i samorządu wyda Minister Spraw Wewnętrznych.

382. Ustawa z 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznem. Dz. Ust. nr. 51, poz. 396.

383. Ustawa z 22 marca 1933 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z 24.XI.1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych. Dz. Ust. nr. 27, poz. 229.

384. Rozporządzenie Rady Ministrów z 17 czerwca 1933 r. o podwyższeniu składki w ubezpieczeniu na wypadek braku pracy pracowników umysłowych. Dz. Ust. nr. 45, poz. 349.

385. Rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z 13 czerwca 1933 r. o świadczeniach z powodu braku pracy dla pracowników umysłowych. Dz. Ust. nr. 50, poz. 394.

386. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 27 października 1933 r. o izbach rzemieślniczych i ich związku. Dz. Ust. nr. 85, poz. 678.

UBEZPIECZENIA RZECZOWE.

387. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 27 maja 1927 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych. Jednolity tekst. Dz. Ust. nr. 3 z 1933 r., poz. 23.

Gminy współdziałają przy wymiarze składki ogniowej, przeprowadzają jej pobór i przekazywanie do kas skarbowych.

388. Rozporządzenie Ministra Skarbu z 31 stycznia 1929 r. w sprawie przymusu ubezpieczenia od ognia ruchomości w gospodarstwach rolnych, przymusu ubezpieczenia żywego inwentarza od wypadków śmierci oraz przymusu ubezpieczenia plonu od gradobicia. Dz. Ust. nr. 13, poz. 112.

Przymus ubezpieczenia ruchomości w gospodarstwach rolnych oraz żywego inwentarza od wypadków śmierci — uchwalają sejmiki powiatowe, ubezpieczenie plonów od gradobicia — sejmiki wojewódzkie.

389. Rozporządzenie Rady Ministrów z 27 kwietnia 1932 r.

w sprawie obniżenia kar za zwłokę przy egzekucjach należności Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych. Dz. Ust. nr. 37, poz. 377.

Kary za zwłokę obniża do 10% miesięcznie.

390. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 27 października 1932 r. o zmianie niektórych postanowień rozp. Prezydenta Rzplitej z 27 maja 1927 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Powsz. Zakładzie Ubezp. Wzajemnych. Dz. Ust. nr. 94, poz. 813.

Ustala początek przymusu ubezpieczenia nieruchomości. W wypadkach opieszałego ściągania składek Zakład uprawniony jest odebrać te czynności od gmin.

391. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 27 października 1933 r. o zmianie niektórych postanowień rozp. Prezydenta Rzpl. z 27 maja 1927 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych. Dz. Ust. Nr. 85, poz. 688.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.

392. Rozporządzenie Prezydenta z 6 marca 1928 r. o Policji Państwowej. Dz. Ust. nr. 28, poz. 257.

Gminy obowiązane są dostarczać za opłatą lokali potrzebnych dla pomieszczenia posterunków, koszar i biur policyjnych.

393. Rozporządzenie Prezydenta z 29 listopada 1930 r. w sprawie zmiany niektórych postanowień Rozporządzenia Prezydenta Rzplitej, z 6 marca 1928 r. o Policji Państwowej. Dz. Ust. nr. 82, poz. 643.

Jednostki samorządu terytorjalnego obowiązane są za opłatą dostarczać lokali na pomieszczenie posterunków, koszar, biur i nieskoszarowanych szeregowych P. P.

394. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 23 marca 1933 r. o pozwoleniach na broń do użytku osobistego oraz o nabywaniu i pozbywaniu się tej broni. Dz. Ust. nr. 22, poz. 179.

PRACOWNICY SAMORZĄDOWI.

395. Ustawa z dnia 19 maja 1920 r. o obowiązkowem ubezpieczeniu na wypadek choroby. Dz. Ust. 44, poz. 272.

396. Ustawa z 18 lipca 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia. Jedn. tekst. Dz. Ust. nr. 58, poz. 555 z 1932 r.

397. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 27 października 1933 r. w sprawie zmiany ustawy z 18 lipca 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia. Dz. Ust. nr. 85, poz. 649.

Uprawnia Ministra Opieki Społecznej do zwalniania robotników w krótkim okresie pracy od obowiązku ubezpieczenia.

398. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 30 grudnia 1924 r. o dostosowaniu uposażeń członków zarządu i pracowników związków komunalnych do uposażeń funkcjonarjuszów państwowych. Dz. Ust. nr. 118, poz. 1073 (sprostowanie vide Dz. Ust. nr. 15, str. 130 z 1925 r.).

399. Rozp. wykonawcze M. S. Wewn. z 28 marca 1925 r. do rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z 30 grudnia 1924 r. o dostosowaniu uposażeń członków zarządu i pracowników związków komunalnych do uposażeń funkcjonarjuszów państwowych. Dz. Ust. nr. 32, poz. 231.

400. Rozporządzenie Ministra Skarbu z 9 marca 1926 r. w sprawie asygnowania dodatków pieniężnych dla starostów powiatowych, względnie ich zastępców za czynności spełniane przez nich jako przewodniczących wydziałów powiatowych. Dz. Ust. nr. 36, poz. 227.

401. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 24 listopada 1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych. Dz. Ust. nr. 106, poz. 911.

Odnosi się do pracowników tych związków kom., które w swych statutach nie dają uprawnień mniejszych od objętych rozporządzeniem.

402. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 24 lutego 1928 r. o odpowiedzialności dysiyplinarnej funkcjonarjuszów publicznych na obszarze województw poznańskiego i pomorskiego, nie podlegających przepisom dyscyplinarnym, wydanym dla całego obszaru Rzeczypospolitej Polskiej. Dz. Ust. nr. 24, poz. 206.

403. Ustawa z 22 marca 1933 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z 24.XI.1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych. Dz. Ust. nr. 27, poz. 229.

M. in. obniża wysokość zasiłków dla pozostających bez pracy.

404. Rozporządzenie Rady Ministrów z 17 czerwca 1933 r. o podwyższeniu składki w ubezpieczeniu na wypadek braku pracy pracowników umysłowych. Dz. Ust. nr. 45, poz. 349.

405. Rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z 18 czerwca 1933 r. o świadczeniach z powodu braku pracy dla pracowników umysłowych. Dz. Ust. nr. 50, poz. 394.

405. Ustawa z 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznem. Dz. Ust. nr. 51, poz. 396.

Obejmuje a) ubezpieczenie na wypadek braku pracy i macierzystwa,, b) na wypadek niezdolności do zarobkowania i śmierci wskutek wypadku przy pracy.

406. Rozporządzenie Prezydenta z 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych. Dz. Ust. nr. 35, poz. 232.

Odnosi się i do pracowników samorządowych, z wyjątkiem pracowników samorządowych w b. dzielnicy pruskiej, podlegających ustawie pruskiej o zaopatrzeniu pracowników komunalnych.

407. Rozporządzenie Prezydenta z 16 marca 1928 r. o umowie o pracę robotników. Dz. Ust. nr. 35, poz. 324.

408. Rozporządzenie Rady Ministrów z 25 czerwca 1932 r. w sprawie rodzajów przedsiębiorstw i zakładów pracy państwowych i samorządowych oraz kategoryj zatrudnionych w nich robotników, podlegających obowiązkowo zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia. Dz. Ust. nr. 57, poz. 546.

409. Ustawa z 14 października 1931 r. o zmianie niektórych postanowień ustawy o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska oraz ustawy o uposażeniu sędziów i prokuratorów. Dz. Ust. nr. 98, poz. 749.

Zatrzymuje od 1 stycznia 1932 r. przechodzenie do wyższego szczebla automatycznie co 3 lata w stałych terminach półrocznych.

410. Ustawa z 15 marca 1932 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z 30 grudnia 1924 r. o dostosowaniu uposażenia członków zarządu i pracowników związków komunalnych do uposażenia funkcjonarjuszów państwowych. Dz. Ust. nr. 33, poz. 345.

Dodatek komunalny może być przyznawany tylko na jeden okres budżetowy i wymaga zatwierdzenia władzy nadzorczej.

411. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 28 października 1933 r. o uposażeniu członków zarządu i pracowników związków samorządowych. Dz. Ust. nr. 86, poz. 667.

Zatrzymuje dla pracowników samorządowych moc dawnej ustawy uposażeniowej.

412. Rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z 4 paź-

dziernika 1933 r. o czasie pracy dróżników na drogach publicznych. Dz. Ust. nr. 87, poz. 672.

Czas pracy dróżników na drogach publ. może wynosić w okresie letnim 11 godzin z warunkiem zmniejszenia go w zimie do 6 godzin.

413. Rozporządzenie Rady Ministrów z 17 czerwca 1933 r. w sprawie trybu nadawania stanowisk w cywilnej służbie państwowej, samorządowej lub przedsiębiorstwach państwowych wysłużonym podoficerom zawodowym wojska lub marynarki wojennej. Dz. Ust. nr. 58, poz. 438.

OBRONA PAŃSTWA.

414. Ustawa z 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym, ogłoszona w jednolitym tekście obwieszczeniem Ministra Spraw Wojskowych z 8 marca 1928 r. Dz. Ust. nr. 46, poz. 458.

415. Rozporządzenie wykonawcze Ministra Spraw Wojskowych z 16 marca 1930 r. do ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym. Dz. Ust. nr. 31, poz. 270.

416. Rozporządzenie Ministrów Spraw Wojskowych i Spraw Wewnętrznych z 26 lipca 1933 r. w sprawie częściowej zmiany rozporz. z 23 marca 1928 r. o obowiązku odstępowania zwierząt pociągowych, wozów, pojazdów mechanicznych i rowerów dla celów obrony Państwa. Dz. Ust. nr. 68, poz. 510.

Zmienia niektóre przepisy o ewidencji wyszczególnionych pojazdów.

417. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 8 listopada 1927 r. o obowiązku odstępowania zwierząt pociągowych, wozów, pojazdów mechanicznych i rowerów dla celów obrony państwa.

Gminy prowadzą spisy środków przewozowych i ewidencję koni.

419. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 12 listopada 1927 r. o obowiązku dostarczania środków przewozowych na rzecz wojska w czasie pokoju. Dz. Ust. str. 102. poz. 883.

420. Rozporządzenie wykonawcze Ministra Spraw Wojskowych z 19 października 1929 r. do rozp. Prezydenta Rzplitej z 12 czerwca 1927 r. o dostarczaniu środków przewozowych na rzecz wojska w czasie pokoju. Dz. Ust. nr. 82, poz. 613).

421. Rozporządzenie wykonawcze Ministra Spraw Wojskowych z 29 lipca 1930 r. o obowiązku dostarczania jako środków

przewozowych na rzecz wojska w czasie pokoju samochodów, motocykli i rowerów. Dz. Ust. nr. 58, poz. 470.

422. Rozporządzenie Ministrów: Spraw Wewnętrznych, Spraw Wojskowych, Robót Publicznych oraz Przemysłu i Handlu z 24 lipca 1930 r. o obowiązku dostarczania środków przewozowych wodnych żeglugi śródlądowej na rzecz wojska w czasie pokoju. Dz. Ust. nr. 77, poz. 603.

423. Ustawa z 2 kwietnia 1925 r. o gołębiach pocztowych. Dz. Ust. nr. 45, poz. 311.

424. Rozporządzenie wykonawcze Ministra Spraw Wojskowych do ustawy z 2 kwietnia 1925 r. o gołębiach pocztowych. Dz. Ust. nr. 103, poz. 899.

Urzędy gminne mają obowiązek przyjmowania przyłapanych przez osoby prywatne gołębi pocztowych i przekazywania ich do posterunków Pol. Państwowej.

425. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 16 stycznia 1928 r. o stanie wojennym. Dz. Ust. nr. S. poz. 54.

426. Rozporządzenie wykonawcze Ministra Spraw Wojskowych z 14 lutego 1930 r. w sprawie wydania Dziennika Rozporządzeń Naczelnego Wodza i sposobu obwieszczania rozporządzeń i zarządzeń na obszarze objętym stanem wojennym. Dz. Ust. nr. 19, poz. 154.

Gminy sprawują nadzór nad ludnością pełniącą służbę bezpieczeństwa; wykonywują zarządzenia władz wojskowych, skierowanych do gmin za pośrednictwem wojewody.

417. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 6 marca 1928 r. o wojskowych zasiłkach wojennych. Dz. Ust. nr. 29, poz. 268.

Urzędy gmin wiejskich i miejskich współdziałają przy udzielaniu zasiłków, wypłacanych ze Skarbu Państwa.

428. Ustawa z 25 lipca 1919 r. o osobistych świadczeniach wojennych. Dz. Ust. nr. 16 z 1929 r., poz. 138.

429. Rozporządzenie wykonawcze Ministra Spraw Wojskowych z 2 lipca 1930 r. do ustawy z 25 lipca 1919 r. o osobistych świadczeniach wojennych. Dz. Ust. nr. 53, poz. 444.

Władze samorządowe prowadzą rejestrację osób podlegających podczas wojny osobistym świadczeniom.

430. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 26 stycznia 1927 r. o rzeczowych świadczeniach wojennych. Dz. Ust. nr. 79, poz. 687.

431. Ustawa z 9 marca 1932 r. w sprawie częściowej zmiany rozp. Prezydenta Rzplitej z 26 sierpnia 1927 r. o rzeczowych świadczeniach wojennych. Dz. Ust. nr. 29, poz. 288.

432. Rozporządzenie wykonawcze Ministra Spraw Wojskowych z 18 listopada 1930 r. o rzeczowych świadczeniach wojennych. Dz. Ust. nr. 90, poz. 707.

Repartycja przez naczelnika gminy (burmistrza, prez., wójta) nałożonych świadczeń i ich egzekucja.

SĄDOWNICTWO.

433. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 6 lutego 1928 r. prawo o ustroju sądów powszechnych. Jednolity tekst ze zmianami. Dz. Ust. nr. 102, poz. 863 z 1932 r.

434. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 19 marca 1928 r. zawierające kodeks postępowania karnego. Dz. Ust. nr. 33, poz. 313.

435. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 19 marca 1928 r. zawierające przepisy wprowadzające kodeks postępowania karnego. Dz. Ust. nr. 33, poz. 314.

436. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 1 grudnia 1932 r. Regulamin ogólny wewnętrznego urzędowania sądów apelacyjnych, okręgowych i grodzkich. Dz. Ust. nr. 110, poz. 905.

437. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 8 sierpnia 1931 r. w sprawie rejestracji skazanych. Dz. Ust. nr. 69, poz. 566.

438. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 25 kwietnia 1925 r. zawierające prawo o ustaleniu własności dóbr nieruchomych, o przywilejach i hipotekach. Dz. Ust. nr. 53, poz. 510.

Obowiązuje na obszarze objętym rozp. Kom. Gen. Ziem Wschodnich z 31 sierpnia 1918 r. Władze komunalne obowiązane są dostarczyć dokumentów i informacji pisarzowi hipotecznemu.

439. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 23 grudnia 1927 r. o zapobieganiu upadłości. Dz. Ust. nr. 3 z 1928 r., poz. 20.

Udzielanie opinji o użyteczności gospodarczej czy społecznej przedsiębiorstwa ubiegającego się o odroczenie wypłat.

440. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 7 maja 1932 r. w sprawie określenia instytucyj, powołanych do pełnienia nadzoru nad przymusowym zarządem gospodarstw rolnych, poruczanym dłużnikom oraz do wydawania opinij o ich stanie gospodarczym. Dz. Ust. nr. 50, poz. 464.

Funkcje te pełnią zarządy gmin wiejskich i miejskich.

441. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 27 października 1932 r. Przepisy o kosztach sądowych. Dz. Ust. nr. 93, poz. 805.

442. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 27 października 1932 r. o Najwyższym Trybunale Administracyjnym. Dz. Ust. nr 94, poz. 806.

443. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 1 kwietnia 1933 r. w sprawie wynagrodzenia adwokatów za wykonywanie czynności zawodowych. Dz. Ust. nr. 24, poz. 201.

Zawiera taksę adwokacką w sprawach karnych i cywilnych.

444. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 30 września 1933 r. w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o doręczaniu pism sądowych przez organa gminne w postępowaniu cywilnem i karnem. Dz. Ust. nr. 76, poz. 549.

445. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 27 października 1933 r. Kodeks zobowiązań. Dz. Ust. nr. 82, poz. 598.

446. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 27 października 1933 r. Przepisy wprowadzające kodeks zobowiązań. Dz. Ust. nr. 82, poz. 599.

447. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 27 października 1933 r. Kodeks handlowy. Dz. Ust. nr. 82, poz. 600. Przepisy wprowadzające, poz. 601.

STATYSTYKA PAŃSTWOWA.

448. Ustawa z 21 października 1919 r. o organizacji statystyki administracyjnej. Dz. Ust. nr. 85, poz. 464.

Współdziałanie związków komunalnych z Głównym Urzędem Statystycznym przy dochodzeniach statystycznych.

449. Rozporządzenie Rady Ministrów z 10 września 1930 r. o statystyce budowlanej. Dz. Ust. nr. 65, poz. 514.

450. Rozporządzenie Rady Ministrów z 17 stycznia 1921 r. w przedmiocie statystyki cen artykułów pierwszej potrzeby. Dz. Ust. nr. 14, poz. 82.

Dotyczy współdziałania magistratów miast większych z G. U. S.

451. Rozporządzenie Rady Ministrów z 23 marca 1932 r. o statystyce produkcji rolnej. Dz. Ust. nr. 27, poz. 255.

Statystykę przeprowadzają co roku, zarządy gmin wiejskich i miejskich.

452. Rozporządzenie Rady Ministrów z 20 maja 1927 r. o statystyce uboju zwierząt. Dz. Ust. nr. 49, poz. 441.

453. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 1 lutego 1927 r. o statystyce ruchu naturalnego ludności. Dz. Ust. nr. 10, poz. 76.

454. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 12 maja 1927 r. w sprawie wykonania rozporz. Prezydenta Rzplitej z 1 lutego 1927 r. o statystyce ruchu naturalnego ludności. Dz. Ust. nr. 50, poz. 450.

455. Rozporządzenie Rady Ministrów z 29 września 1931 r. w sprawie przeprowadzenia drugiego powszechnego spisu ludności. Dz. Ust. nr. 80, poz. 629.

Dotyczyło spisu przeprowadzonego w 1931 r., prawdopodobnie na niem wzorować się będą rozporządzenia dotyczące następnych spisów.

456. Ustawa z 14 października 1931 r. w sprawie zmiany ustawy z 21 października 1919 r. o organizacji statystyki administracyjnej. Dz. Ust. nr. 27, poz. 741.

Ustaliła datę II-go powszechnego spisu ludności na 9 grudnia 1931 r.

RÓŻNE.

457. Ustawa z 20 stycznia 1920 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego. Dz. Ust. nr. 7, poz. 44.

458. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 16 marca 1928 r. o ewidencji i kontroli ruchu ludności. Dz. Ust. nr. 32, poz. 309.

459. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 19 listopada 1928 r. o dowodach osobistych. Dz. Ust. nr. 100, poz. 898.

460. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 16 października 1930 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych co do art. 14 ust. 2, 20 ust. 1, 23 ust. 2 i 3 oraz z Ministrem Spraw Zagranicznych co do art. 20 ust. 2 o meldunkach i księgach ludności. Dz. Ust. nr. 84, poz. 653.

461. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 12 maja 1931 r. o ewidencji ruchu ludności. Dz. Ust. nr. 47, poz. 409.

462. Ustawa z 15 marca 1932 r. w sprawie zmiany Rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z 16 marca 1928 r. o ewidencji i kontroli ruchu ludności. Dz. Ust. nr. 38, poz. 390.

Za czynności i poświadczenia urzędowe w zakresie ewidencji i kontroli ruchu ludności gminy mogą pobierać opłaty.

463. Ustawa z 28 marca 1933 r. o grobowcach i cmentarzach wojennych. Dz. Ust. nr. 39, poz. 311.

Utrzymanie tych cmentarzy — należy do Skarbu Państwa, bezpośredni nadzór — do gminy; władze wojewódzkie mogą poruczyć obowiązek utrzymania tych cmentarzy gminom z jednoczesnem przekazaniem odpowiednich funduszów.

464. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 5 września 1933 r. o wypuszczeniu pożyczki wewnętrznej. Dz. Ust. nr. 67, poz. 503.

465. Rozporządzenie Ministra Skarbu z 7 września 1933 r. o wypuszczeniu pożyczkil wewnętrznej. Dz. Ust. nr. 67, poz. 507.

466. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 27 października 1933 r. o podwyższeniu emisji pożyczki wewnętrznej. Dz. Ust. nr. 84, poz. 611.

467. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 27 października 1933 r. o Funduszu Inwestycyjnym. Dz. Ust. nr. 85, poz. 636.

468. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 28 października 1933 r. w sprawie zmiany ustawy z 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej. Dz. Ust. nr. 8C, poz. 661.

469. Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych. Dz. Ust. nr. 86, poz. 663.

Władze centralne.

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.

Stałem miejscem zamieszkania Prezydenta jest Zamek w Warszawie. Mieszczą się tam istniejące przy Prezydencie Kancelarja Cywilna i Wojskowa Adjutantura Generalna. Tel. 608-94, 620-16.

SEJM I SENAT RZECZYPOSPOLITEJ.

Reprezentują: Sejm — Marszałek Sejmu, Senat — Marszałek Senatu.

Biura Sejmu i Senatu mieszczą się przy ul. Wiejskiej n-ry 4, 6, 8. Telefon — centrala telefoniczna Sejmu i Senatu 551-20.

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI PAŃSTWA.

Kontrolę administracji państwowej pod względem finansowym wykonywuje Najwyższa Izba Kontroli Państwa. Na jej czele stoi prezes, wraz z dwoma wiceprezesami. Izba dzieli się na 4 departamenty. Organami prowincjonalnemi Izby są Okręgowe Izby Kontroli Państwa.

Adres: Żórawia 44, tel. centrala 5-55-73. Nadto: Departament I — Nowogrodzka 21, Departament III — Złota 22, Departament IV — Długa 50.

RADA MINISTRÓW.

Rada Ministrów jest właściwym organem, rozstrzygającym o kierunku polityki rządu. Jest to organ kolegjalny złożony z ministrów, pozostających pod przewodnictwem Prezesa Rady Ministrów.

Tel.: Centrala 5-55-00.

PREZES RADY MINISTRÓW.

Prezes Rady Ministrów przewodniczy Radzie Ministrów i kieruje ogólnie działalnością Rządu.

Prezesowi Rady Ministrów bezpośrednio podlega Prezydjum Rady Ministrów, złożone z Biura Prezydjum, oraz Gabinetu Prezesa Rady Ministrów.

Biuro Ekonomiczne — tel. przez Radę Ministrów.

Adres: Krakowskie Przedmieście n-r 46-48.

Tel.: Centrala 5-55-00.

Prezesowi Rady Ministrów podlegają nadto następujące instytucje:

NAJWYŻSZY TRYBUNAŁ ADMINISTRACYJNY.

Podlega pod względem administracyjnym.

Adres: Miodowa 22.

Tel. biuro prezydjalne 11-72-35.

POLSKA AGENCJA TELEGRAFICZNA (P. A. T.).

Adres: Dyrekcja — Królewska 5.
Tel.: 5-52-80.
Redaktor: tel. 5-82-33.

MONITOR POLSKI.

Dziennik — wydawnictwo urzędowe.
Adres: Miodowa 22.
Tel.: Dyrektora 11-44-05.
,, Ekspedycja 11-75-28.

FUNDUSZ PRACY.

Fundusz Pracy, został powołany do życia rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dn. 31.III.1933 r.

Na podstawie art. 13 ustawy z dnia 16 marca 1933 r. o Funduszu Pracy (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 163) nadany mu został statut.

Celem Funduszu Pracy jest dostarczenie pracy lub środków utrzymania osobom pozbawionym pracy drogą uruchomienia gospodarczo uzasadnionych robót publicznych lub robót o publicznem znaczeniu.

Na czele Funduszu stoi prezes, powoływany i zwalniany przez Prezesa Rady Ministrów.

Organami Funduszu są:

a) prezes,
b) Komitet Naczelny,
c) Dyrekcja,
d) Komitety lokalne.

Siedzibą Funduszu jest m. st. Warszawa.

Adres. Warszawa, Nowy Świat 11 — 13; Al. Jerozolimskie 1 — 3.

Tel.: Sekretarjatu 9-97-02.
,, ogólny 9-97-01.

TRYBUNAŁ KOMPETENCYJNY.

Powołany do życia ustawą z dn. 25 listopada 1925 r. (Dz. Ustaw R. P. Nr. 126 z 23.XII.1933 r., poz. 897) dla rozstrzygania sporów o właściwość między władzami administracyjnemi a sądami.

MINISTERSTWA.

Na czele poszczególnych ministerstw stoją ministrowie odpowiedzialni indywidualnie za działalność w zakresie swego urzędu.

Podajemy poniżej podział poszczególnych ministerstw na departamenty i wydziały, wraz z obszerniejszemi informacjami, dotyczącemi tych ministerstw i departamentów, w których zakresie działania leży załatwianie spraw, obchodzących bezpośrednio samorząd.

MINISTERSTWO SPRAW WEWNĘTRZNYCH.

Statut organizacyjny Min. Spraw Wewnętrznych — Monitor Polski 148 z 1932 r.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych dzieli się na 4 Departamenty: I Polityczny, II. Samorządu, III. Administracyjny, IV. Techniczno - Budowlany, oraz Gabinet Ministra, Biuro Personalne, Biuro Wojskowe i Biuro Aprowizacyjne.

Adres: Całe Min. Spraw Wewn. mieści się przy ul. Nowy-Świat 67/69, z wyjątkiem Głównego Urzędu Statystycznego.

Tel.: Minister 5-20-84.
,, Podsekretarz Stanu do spraw polityczno-admin. 2-03-25.
,, ,, ,, ,, ,, polityczno-gospod. 652-87.
,, Biuro informacyjno-podawcze 662-50 (czynny od 8—20).
,, Szef sekretarjatu Ministra 649-05.

Departament Polityczny obejmuje sprawy: ogólno-polityczne, narodowościowe i bezpieczeństwa.

Departament Samorządu obejmuje sprawy organizacji związków komunalnych, oraz ich organów, wykonywanie nadzoru nad administracją samorządową związków komunalnych ze szczególnem uwzględnieniem gospodarki finansowej i działalności ekonomicznej tych związków, jako też sprawy administracyjno-budowlane.

Tel. 686-44.

Departament Administracyjny obejmuje sprawy wykonywania ustaw i rozporządzeń z zakresu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, nieprzekazane innym Departamentom, załatwia orzecznictwo w toku instancji i wykonywa nadzór nad przestrzeganiem przepisów przez podległe Ministerstwu urzędy.

Tel. 5-94-22.

Departament Techniczno - Budowlany obejmuje sprawy o przeważającym charakterze technicznym z zakresu nadzoru budowlanego i zabudowania osiedli, techniki budowlanej i sanitarnej, oraz ogólnego zarządu gmachów i placów państwowych.

Tel. kanc. 5-06-35.

Gabinet Ministra obejmuje sprawy, związane z kierownictwem Ministerstwa, władz i urzędów podległych, sprawy nadzoru nad pracami ustawodawczemi w Ministerstwie, sprawy nieobjęte zakresem działania innych komórek organizacyjnych, sprawy Sekretarjatu Osobistego Ministra, oraz sprawy, związane z budżetowo - gospodarczą obsługą Ministerstwa i urzędów podległych, sprawy prasowe, wydawnictw, bibljoteki, Składnicy Akt i Kancelarji Ministerstwa.

Tel. 2-93-56.

Biuro Personalne obejmuje sprawy osobowe funkcjonarjuszów Ministerstwa i podległych mu władz, urzędów i instytucyj.

Biuro Wojskowe obejmuje sprawy, związane z poborem wojskowym, z mobilizacją i demobilizacją, sprawy osobistych i rzeczowych świadczeń wojennych i zasiłków wojskowych i sprawy, związane z przysposobieniem wojskowem.

Tel. 658-73.

Biuro Aprowizacyjne obejmuje sprawy pieczy nad stanem zaopatrzenia ludności w artykuły żywnościowe i inne przedmioty powszedniego użytku, zwalczanie lichwy, nadzór nad gospodarką aprowizacyjną związków komunalnych, sprawy mobilizacji gospodarczej dla celów wojskowych.

Tel. 2-98-19.

CENTRALNE URZĘDY, PODLEGŁE M. S. W.

Główny Urząd Statystyczny. G. U. S. utworzony został na podstawie ustawy z dn. 21.X.1919 r. (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 464) o organizacji statystyki.

Nowy Statut G. U. S. ogłoszony został w Monitorze Polskim Nr. 277 z 1930 r.

Główny Urząd Statystyczny ma za zadanie zbierać, opracowywać i ogłaszać dane statystyczne, dotyczące Rzeczypospolitej Polskiej.

Wydział Statystyki Samorządu Terytorjalnego i Finansów Publicznych opracowuje statystykę prac samorządu terytorjalnego, statystykę finansów państwowych i samorządowych, oraz kieruje organizacją biur statystycznych miejskich, powiatowych i wojewódzkich.

G. U. S. wydaje „Wiadomości Statystyczne" oraz szereg wydawnictw perjodycznych i miesięczniki, kwartalniki i roczniki statystyczne.

Adres: Al. Jerozolimskie 32.

Tel. Biura Informacyjnego — 655-85.

„ Dyrekcja G. U. S. 690-82.

„ Naczelnika Wydziału Statystyki Samorządu Terytorjalnego i Finansów Publicznych 536-92. Referenci 639-83.

Państwowa Rada Samorządowa utworzoną została na podstawie rozp. Rady Ministrów z dn. 7.III.1927 r. jako organ doradczy w sprawach samorządu przy Ministrze Spraw Wewnętrznych. Składa się z członków mianowanych przez Ministra z pośród osób, przedstawionych przez zrzeszenia związków samorządowych oraz z pośród działaczy samorządowych. Statut Rady ogłoszony został w Monitorze Polskim w nr. 66 z 1927 roku.

Państwowa Rada Spożywców. Jako organ doradczy w sprawach zabezpieczenia podaży artykułów pierwszej potrzeby na rynku wewnętrznym (aprowizacji ludności) działa przy Ministrze Spraw Wewnętrznych Rada Spożywców, utworzona rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 28 czerwca 1924 r. (Monitor Polski nr. 148 poz. 451). Zmiany w organizacji Rady wprowadza nowe rozporządzenie z dn. 23-go lutego 1927 r. (Monitor Polski — nr. 55, poz. 119). Do tego rozporządzenia dodany został statut Rady.

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH.

Statut Organizacyjny Ministerstwa Spraw Zagranicznych — Monitor Polski nr. 48 z 1931 r.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych dzieli się na Gabinet Ministra i 3 Departamenty: I — Polityczno - Ekonomiczny, II — Konsularny, III — Administracyjny.

Przydzielono do Ministerstwa Spraw Zagranicznych agendy zagraniczne Urzędu Emigracyjnego.

Adres: Wierzbowa 1.

Tel. Centrala — 5-55-60.

„ Informacja — 5-18-35.

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH.

Ministerstwo dzieli się na 11 departamentów: 1) piechoty, 2) kawalerji, 3) artylerji, 4) aeronautyki, 5) uzupełnień, 6) zaopatrzenia inżynierji, 7) budownictwa. 8) uzbrojenia, 9) intendentury, 10) zdrowia, 11) sprawiedliwości.

Przy gabinecie ministra Biuro personalne oraz Państwowy Urząd Wych. Fizycznego i Przysp. Wojskowego tel. 8-04-20.

Nadto przy Ministerstwie Polowa Kurja Biskupia ul. Miodowa 14 tel. 11-70-91.

Kierownictwo Marynarki Wojennej ul. Chałubińskiego 3, tel. 8-21-80.

Adres: Warszawa, ul. Nowowiejska 1, 3, 5. Tel. centr. 8-02-80.

MINISTERSTWO SKARBU.

Statut organizacyjny Ministerstwa Skarbu — Monitor Polski Nr. 32 z 1932 r.

Ministerstwo Skarbu dzieli się na Biuro Personalne i 6 departamentów: Ogólny, Obrotu Pieniężnego, Budżetowy, Ceł, Podatków i Opłat, Akcyz i Monopoli, oraz Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń i Naczelny Inspektorat Straży Celnej.

Wszystkie departamenty mieszczą się razem: ul. Rymarska 3/5. Tel.: Minister 11-58-55.

Biuro Personalne. Tel. Szefa Biura 12-12-54.

Departament Ogólny załatwia sprawy: wynikające ze stosunku Ministerstwa do Prezydenta, ciał ustawodawczych, Prezesa Rady Ministrów. Specjalny Wydział polityki finansowo-gospodarczej zajmuje się sprawami stosunków finansowo-gosp. z państwami ościennemi i Ligą Narodów, sprawami bilansu handlowego i płatniczego, oraz statystyką finansową. Specjalny wydział emerytalny zajmuje się sprawami emerytur.

Tel.: Dyrektor 12-12-94.

Departament Obrotu Pieniężnego załatwia sprawy, związane ze sprawami walutowemi, bankowością, kredytem publicznym, polityką kredytową Państwa oraz Rady Spółdzielczej i nadzoru nad bankami.

Tel.: Dyrektor — 12-12-22.

Departament Budżetowy zajmuje się sprawami związanemi z budżetem, oraz polityką budżetową Państwa. Wydział Polityki Budżetowej załatwia m. innemi i sprawy pomocy finansowej dla samorządu terytorjalnego.

Tel.: Dyrektor — 12-12-09.

Departament Podatków i Opłat zajmuje się sprawami podatków, oraz polityką podatkową.

Wydział Podatków Realnych i Finansów Samorządowych załatwia wszystkie sprawy, dotyczące podatków realnych, oraz finansów samorządowych, więc i te, które wymagają zgodnego działania Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Skarbu.

Tel.: Dyrektor — 12-12-20.

Departament Ceł. Tel.: Dyrektor — 12-12-31.

Departament Akcyz i Monopoli. Tel.: Dyrektor — 11-36-69.

URZĘDY PODLEGŁE I INSTYTUCJE PRZY MIN. SKARBU.

Prokuratorja Generalna. Ul. Kopernika 36-40. Tel.: Centrala — 5-56-89.

Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń. Ul. Kopernika 36-40. Tel.: Dyrektor — 5-10-17.. Ogólny 2-31-02.

Komenda Straży Celnej. Leszno 5. Tel.: Komendant — 11-27-03.

Generalna Dyrekcja Loterji Państwowej. Nalewki Nr. 2. Tel.: Dyrektor — 11-45-00.

Dyrekcja Sol. Polsk. Monopolu. Królewska 35. Tel.: Dyrektor — 2-46-66.

Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego. Nowy Świat 4. Tel.: Dyrektor naczelny — 9-25-41. Kancelarja — 9-57-51.

Dyrekcja Państwowego Monopolu Spirytusowego. Ul. Leszno 1. Tel.: Dyrektor — 11-34-28. Biuro ogólne — 11-94-42.

Mennica Państwowa. Adres: Markowska 18. Tel.: Centrala — 10-15-93.

Państwowa Rada Spółdzielcza, organ powołany na podstawie

ustawy z dn. 29 października 1920 r. r. o spółdzielniach (Dz. Ustaw Nr. 111, poz. 703) ma za zadanie spółdziałać z Ministrem Skarbu w zakresie spraw spółdzielczych. Składa się w 2/3 z osób, przedstawionych Ministrowi do nominacji przez spółdzielcze związki rewizyjne. Organizacyjnie Rada Spółdzielcza łączy się z Min. Skarbu przez Wydział Rady Spółdzielczej w Dep. Obrotu Pieniężnego.

Rada Finansowa, organ doradczy przy Ministrze Skarbu, powołany rozp. Prezydenta z dn. 10 grudnia 1926 r. (Dz. Ustaw Nr. 121, poz. 696) składa się z członków nominowanych przez Prezydenta. Zadaniem Rady jest wydawanie opinji w ważniejszych kwestjach finansowych, oraz w sprawach ustawodawstwa skarbowego. Rozp. Prez. Rzp. z dn. 19.XI.1927 r. (D. U. Nr. 103 p. 896) zwiększyło liczbę członków Rady do 10.

Państwowa Rada Ubezpieczeniowa. Jest to organ doradczy w zakresie ubezpieczeń ekonomicznych. Współdziała z Państwowym Urzędem Kontroli Ubezpieczeń. Utworzony został na podstawie rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 24-go października 1921 r. (Monitor Polski Nr. 256 z 1921 r.). Zmiana częściowa: rozporządzenie z dn. 3-go września 1925 r. (Monitor Polski Nr. 220 z 1925 r.).

Państwowa Rada Rozbudowy Miast. Jest to organ doradczy Ministra Skarbu w zakresie gospodarowania państwowemi funduszami: Budowlanym i Rozbudowy Miast. Składa się z przedstawicieli 7 wielkich miast, przedstawicieli Związku Miast Polskich, Spółdzielni Spożywców, Ministerstw: Spraw Wewnętrznych i Robót Publicznych oraz Banku Gosp. Krajowego. Powołanie tej Rady przewidziane zostało rozporządzeniem Prezydenta z dn. 22-go kwietnia 1927 r. o rozbudowie miast (Dz. U. Nr. 42, poz. 372).

MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI.

Ministerstwo Sprawiedliwości dzieli się na departamenty: I. Ustawodawczy, II. Administracyjny, III Karny.

Adres: ul. Długa 7. Tel.: Sekretarjat ministra — 12-08-13.

Departament Ustawodawczy. Tel.: Kancelarja — 12-09-61.

Departament Administracyjny. Tel.: Dyrektor — 12-14-66.

Departament Karny. Długa 50. Tel.: Dyrektor — 11-19-81. Kancelarja — 11-10-83.

Dziennik Ustaw. Długa 50. Tel.: Redakcja — 11-83-42. Administracja — 11-83-44.

Komisja Kodyfikacyjna. Mokotowska 14. Tel.: 8-91-82.

Sąd Najwyższy. Plac Krasińskich 5. Tel.: nacz. sekretarjatu prezyd. 11-10-75.

MINISTERSTWO WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

Statut organizacyjny Min. W. R. i Ośw. Publiczn. — Monitor Polski Nr. 213 z 1931 r.

Ministerstwo W. R. i O. P. dzieli się na Biuro Personalne i pięć departamentów: 1) Ogólny, 2) Szkolnictwa ogólno - kształcącego, 3) Szkolnictwa zawodowego, 4) Nauki i Sztuki, 5) Wyznań Religijnych oraz nie włączony do żadnego departamentu Wydział Archiwów Państwowych.

Adres: Wszystkie Departamenty Al. Szucha 25. Tel.: Centrala 8-02-20. Minister 8-38-56. Biuro informacyjno-podawcze 8-02-29.

Rozporządzeniem Min. W. R. i O. P. z dnia 31.X.1932 r. powołana została do życia Państwowa Komisja Oświaty Zawodowej.

Departament Ogólny. Wydziały: 1) Organizacyjno - Prawny, 2) Budżetowo - Rachunkowy, 3) Polityki Oświatowej, 4) Programowy, 5) Wychowania Fizycznego i Higjeny Szkolnej; nadto w skład tego departamentu wchodzi Sekretarjat Ministra. W skład **Wydziału Programowego** wchodzi **Oddział Budownictwa** Szkolnego, który opracowuje przepisy i instrukcje w zakresie budownictwa szkolnego z punktu widzenia potrzeb szkolnych i w zakresie wewnętrznego urządzenia szkół różnego typu, opracowuje typowe szkice, projekty, kosztorysy i t. p. budynków szkolnych i ich wewnętrznego urządzenia oraz opinjuje sprawy związane z budownictwem szkolnem.

Departament Szkolnictwa Ogólnokształcącego. Wydziały: 1) Szkolnictwa powszechnego, 2) Szkolnictwa Średniego i 3) Oświaty pozaszkolnej.

Wydział Szkolnictwa Powszechnego obejmuje sprawy wynikające z nadzoru nad szkołami powszechnemi i specjalnemi, dokształcania nauczycieli i sprawy związane z wychowaniem przedszkolnem.

Wydział Szkolnictwa Średniego obejmuje sprawy wynikające z nadzoru nad szkolnictwem średniem ogólnokształcącem.

Wydział Oświaty Pozaszkolnej obejmuje sprawy związane z pracą oświatową pozaszkolną prowadzoną przez instytucje państwowe, samorządowe i społeczne.

Departament Szkolnictwa Zawodowego. Wydziały: 1) szkół

techniczno - przemysłowych, 2) szkół rzemieślniczo - przemysłowych, 3) szkół handlowych i gospodarczych.

Do Departamentu szkolnictwa zawodowego przydzielono szkoły rolnicze.

Departament Nauki i Sztuki. Wydziały: 1) Nauki i szkół wyższych, 2) Sztuki.

Departament Wyznań Religijnych. Załatwia sprawy wynikające ze stosunku Państwa do wyznania katolickiego, innych wyznań chrześcijańskich i wyznań niechrześcijańskich.

Tel.: 8-44-40.

Tel. czynny od 15.30 — 7-30.

Wydział Archiwów Państwowych. Adres: Długa 13, tel.: Dyrektora 12-24-52.

INSTYTUCJE PRZY MINISTERSTWIE W. R. I O. P.

Przy Ministerstwie działają następujące instytucje pomocnicze: Państw. Rada Ośw. Publ. (powołana rozp. Min. W. R. i O. P. z 25.X.1932 r.), Państw. Komisja Oświaty Zawodowej, Państwowa Rada Ochrony Przyrody, Rada Sztuk Pieknych, grono konserwatorów zabytków przedhistorycznych.

MINISTERSTWO ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH.

Statut Organizacyjny Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych — Monitor Polski nr. 148 z 1932 r.

Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych dzieli się na 3 Departamenty: I. Ekonomiczny, II. Produkcji Rolnej i Weterynarji, III. Urządzeń Rolnych, oraz Gabinet Ministra, Biuro Personalne i Biuro Wojskowe. Adres: Senatorska 25.

Nadto w skład Ministerstwa wchodzi Naczelna Dyrekcja Lasów Państwowych, której organizację normują osobne przepisy.

Tel.: 5-38-45.

Departament Ekonomiczny obejmuje sprawy potrzeb rolnictwa w zakresie obrotu, zbytu i przerobu produktów rolnych, w zakresie ceł, taryf, podatków, kredytów, ubezpieczeń i zagadnień socjalnych, oraz potrzeb rolnictwa w zakresie gospodarczych umów międzynarodowych.

Tel. 6-39-66,

Departament Produkcji Rolnej i Weterynarji obejmuje sprawy podniesienia kultury rolniczej wsi i racjonalizacji wytwórczości rolnej, a w szczególności: sprawy wytwórczości gospodarstw wiejskich i ich organizacji oraz stosunku Ministerstwa do zrzeszeń rolników, weterynaryjne i leśnictwa, oraz państwowych zakładów chowu koni.

Tel.: 2-07-20.

Departament Urządzeń Rolnych obejmuje sprawy przebudowy ustroju rolnego i finansowania tej przebudowy, oraz regulowania stosunków wodnych dla potrzeb rolnictwa, a w szczególności: sprawy scalania, znoszenia służebności, regulacyj rolnych, parcelacji i obrotu ziemią, meljoracji, budownictwa, sprawy wodne oraz pomiarowe.

Tel.: 2-72-37.

W skład Departamentu Urządzeń Rolnych wchodzi Biuro Głównej Komisji Ziemskiej, które załatwia sprawy, związane z postępowaniem przed Główną Komisją Ziemską.

Tel. 6-60-95.

Gabinet Ministra obejmuje sprawy nadzoru nad pracami ustawodawczemi w Ministerstwie, sprawy Sekretarjatu Osobistego Ministra, oraz sprawy związane z budżetowo - gospodarczą obsługą Ministerstwa i urzędów podległych, sprawy prasowe, bibljoteki, wydawnictw, Składnicy Akt i Kancelarji Ministerstwa.

W skład Gabinetu Ministra wchodzi Główny Inspektor Weterynarji.

Tel.: 6-39-63.

Biuro Personalne obejmuje sprawy osobowe funkcjonarjuszów Ministerstwa oraz wszystkich podległych władz, urzędów i instytucyj oraz sprawy organizacyjne.

Tel.: 6-17-43.

Biuro Wojskowe obejmuje sprawy przygotowania rolnictwa, leśnictwa i weterynarji do potrzeb obrony Państwa.

Tel.: 6-84-75.

INSTYTUCJE PRZY MINISTERSTWIE ROLNICTWA.

Państwowa Rada Rolnicza utworzona na podstawie ustawy z dnia 17-go marca 1925 r. (Dz. Ustaw Nr. 41, poz. 278) składa się z członków mianowanych przez Ministra Rolnictwa na przedstawienie organizacyj rolniczo - gospodarczych. Zadaniem Rady jest współdziałanie w zakresię wytyczania linji państwowej polityki

rolnej. Regulamin Rady ogłoszony został rozporządz. Min. Roln. i Dóbr Państw. z dn. 18.XI.1925 r. Monitor Polski Nr. 275 poz. 1158.

Główna Rada Naprawy Ustroju Rolnego. Przy Ministrze Reform Rolnych działa, jako organ doradczy, Główna Rada Naprawy ustroju rolnego, powołana na podstawie rozp. Prezydenta z dn. 4.I. 1928 r. (Dz. Ustaw nr. 3, poz. 14).

MINISTERSTWO PRZEMYSŁU I HANDLU.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu dzieli się na pięć departamentów: Górniczo - Hutniczy, Przemysłowy, Handlowy, Morski oraz Gabinet Ministra, Biura: Personalne, Wojskowe i Elektryfikacji.

Adres: wszystkie departamenty mieszczą się razem: ulica Elektoralna 2. Centrala tel.: 5-47-20.

URZĘDY PODLEGŁE I INSTYTUCJE PRZY MINISTERSTWIE.

Eksportowy Państwowy Instytut. Elektoralna 2. Kancelarja tel. 2-17-72.

Państwowy Instytut Geologiczny. Ul. Rakowiecka 4. Tel.: Kancelarja 8-14-46.

Główny Urząd Probierczy. Ul. Złota 22. Tel.: Dyrektora — 688-89.

Główny Urząd Miar. Ul. Elektoralna 2. Tel.: centrala — 5-47-87.

Urząd Patentowy. Ul. Elektoralna 2. Tel.: Prezes — 5-90-21. Kancelarja — 5-80-16.

Państwowa Rada Elektryczna utworzona na podstawie rozporządzenia Ministra Robót Publicznych z dnia 4-go marca 1927 r. Jest organem doradczym w sprawach elektryfikacji. W skład jej wchodzi 3-ch przedstawicieli Związku Miast, Statut Rady ogłoszony został w n-rze 58 Monitora Polskiego z 1927 r.

MINISTERSTWO KOMUNIKACJI.

Statut organizacyjny ogłoszony w N-rze 161 i 180 Monitora Polskiego z 1932 r.

Ministerstwo Komunikacji dzieli się na Gabinet Ministra, na departamenty: Ogólny, Finansowy, Handlowo - Taryfowy, Kolejowy, Utrzymania i Budowy Kolei, Mechaniczny i Zasobów Kolejowych, Dróg Kołowych, Lotnictwa Cywilnego oraz biura: Personalne, Wojskowe, Dróg Wodnych, Sanitarno - Kolejowe, Pomiarowe.

Adres: ul. Chałubińskiego 4.

Tel.: Centrala — 5-52-00.

Departament Ogólny. Wydziały: 1) orcganizayjny, 2) prawny, 3) traktatowy, 4) polityki komunikacyjnej i koncesyj, 5) turystyki ogólnej.

Tel. 9-10-05.

Departament Finansowy. Wydziały: 1) budżetowy, 2) dochodów, 3) rozchodów, 4) księgowości, nadto kasa główna.

Departament Handlowo - Taryfowy. Wydziały: 1) ogólny i taryf osobowych, 2) taryf towarowych wewnętrznych, 3) taryf towarowych zagranicznych, 4) przewozowy.

Departament Ruchu Kolejowego. Wydziały: 1) ogólno-ruchowy, 2) pasażerski, 3) towarowy, 4) kolei wąskotorowych i tramwajów.

Tel. 9-23-62.

Departament Utrzymania i Budowy Kolei. Wydziały: 1) nawierzchni, 2) budynków, 3) mostów, 4) zabezpieczenia ruchu pociągów, 5) inwestycyjny.

Departament Mechaniczny i Zasobów Kolejowych. Wydziały: 1) mechaniczno - trakcyjny, 2) warsztatowy, 3) budowy i zakupu taboru, 4) zasobów i zakupów.

Departament Dróg Kołowych. 1) **Wydział Ruchu Drogowego** załatwia sprawy gospodarki drogowej, administruje Państwowym Funduszem Drogowym, załatwia sprawy ruchu kołowego, sprawy przedsiębiorstw przewozowych oraz sprawy środków lokomocji urzędów państwowych.

2) **Wydział Budowy i Utrzymania Dróg Kołowych** załatwia sprawy budowy i utrzymania dróg i mostów państwowych i samorządowych.

Dyr. tel.: 9-08-04.

Departament Lotnictwa Cywilnego. Tel.: 9-74-58.

INST. PRZY MINISTERSTWIE.

Państwowy Instytut Meteorologiczny, Nowy Świat 72, Tel. Kancelarja 6-33-20,

Państwowa Rada Komunikacyjna przekształcona z Państw. Rady Kolejowej rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej (Dz. Ust. Nr. 85 poz. 637) ma za zadanie, niezależnie od dotychczasowych zadań zajęcie się między innymi zasadami polityki komunikacyjnej w zakresie kolei oraz dróg kołowych, wodnych, śródlądowych i powietrznych, koncesjonowaniem przewozów samochodowych i świadczeń publicznych na rzecz dróg kołowych.

MINISTERSTWO OPIEKI SPOŁECZNEJ.

Statut organizacyjny Ministerstwa Opieki Społecznej — Monitor Polski nr. 148 z 1932 r.

Adres: Długa 38/40. Tel. ogólny 5-61-60.

Ministerstwo Opieki Społecznej dzieli się na 4 Departamenty: I. Pracy, II. Ubezpieczeń Społecznych, III. Opieki Społecznej i IV. Służby Zdrowia oraz Gabinet Ministra i Biuro Personalne.

Tel. inf. 11-54-56.

Główny Inspektorat Pracy wchodzi organizacyjnie jako wydział Inspekcji Pracy do Departamentu Pracy. Na czele Departamentu Pracy stoi Główny Inspektor Pracy.

Tel. 12-19-67.

Departament Pracy obejmuje sprawy, związane z zagadnieniami polityki i ochrony pracy najemnej we wszystkich jej dziedzinach, sprawy inspekcji pracy i urzędów rozjemczych pracy oraz sprawy pośrednictwa pracy, bezrobocia, migracji wewnętrznej i sprawy emigracyjne w kraju i transportu migrantów.

Departament Ubezpieczeń Społecznych obejmuje sprawy ubezpieczeń społecznych: na wypadek choroby, inwalidztwa, starości, śmierci, od wypadków przy pracy oraz ubezpieczenia na wypadek braku pracy pracowników umysłowych.

Tel. 11-67-57.

Departament Opieki Społecznej obejmuje sprawy opieki społecznej nad dorosłymi, dziećmi i młodzieżą, sprawy opieki nad osobami, względem których Państwo ma specjalne obowiązki z tytułu publicznego, zwłaszcza nad inwalidami wojennymi, sprawy profilaktyki w zakresie opieki społecznej oraz sprawy samopomocy społecznej.

Tel. 11-16-72.

Departament Służby Zdrowia obejmuje sprawy z zakresu administracji zdrowia publicznego, lecznictwa, profilaktyki i higjeny, sprawy zarządu państwowych zakładów, uzdrowisk i instytucyj działających w tym zakresie oraz sprawy pomocy lekarskiej dla pracowników państwowych.

Tel. 11-22-85.

Gabinet Ministra obejmuje sprawy, związane z kierownictwem Ministerstwa, władz i urzędów podległych, sprawy nadzoru nad pracami ustawodawczemi w Ministerstwie, sprawy nieobjęte zakresem działania innych komórek organizacyjnych, sprawy Sekretarjatu Osobistego Ministra oraz sprawy, związane z budżetowo - gospodarczą obsługą Ministerstwa i urzędów podległych, sprawy prasowe, bibljoteki, wydawnictw, Składnicy Akt i Kancelarji Ministerstwa.

Tel. 11-19-12.

Biuro Personalne obejmuje sprawy osobowe funkcjonarjuszów Ministerstwa i podległch mu władz, urzędów i instytucyj.

INSTYTUCJE PRZY MIN. OPIEKI SPOŁECZNEJ.

Państwowa Naczelna Rada Zdrowia utworzoną została na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 7-go stycznia 1926 r. o Państwowych: Naczelnej oraz Wejewódzkich i Powiatowych Radach Zdrowia. Rozporządzenie ogłoszone zostało w N-rze 18, poz. 52 Monitora Polskiego z 1926 r., częściową zmianę wprowadziło nowe rozporządzenie z dnia 18 listopada 1927 roku. (Monitor — Nr. 281, poz. 771).

Państwowa Naczelna Rada Zdrowia jest organem doradczym przy Ministrze Spraw Wewnętrznych. W skład jej wchodzi jeden przedstawiciel samorządu miejskiego i — 1 powiatowego, delegowani przez centralne zrzeszenia związków samorządowych.

Fundusz Bezrobocia, instytucja autonomiczna, podległa nadzorowi Ministra Op. Społ., załatwia sprawy związane z przeprowadzeniem ubezpieczenia na wypadek bezrobocia, oraz z państwową akcją doraźną dla bezrobotnych.

Adres: Czerniakowska 231. Tel.: Dyrekcja — 9-18-76.

Państwowy Zakład Higjeny, wraz z Państwową Szkołą Higjeny.

Adres: Chocimska 24. Tel.: Kancelarja — 8-08-42.

Państwowe Zakłady Badania Żywności.

Adres: Chocimska 24. Tel.: Kancelarja — 8-98-22.

Rada Opieki Społecznej — utworzona na podstawie ustawy z dnia 18.II.1925 r. o Radzie Opieki Społecznej (Dz. Ustaw nr. 26, poz. 71), jest organem doradczym Ministra Pracy i Opieki Społecznej w zakresie spraw opieki społecznej.

Rada Ubezpieczeń Społecznych, utworzona na podstawie rozp. Min. Pracy i Op. Społecznej z dn. 1.XI.1925 r. (Dz. Ustaw nr. 118, poz. 850) jest organem doradczym Ministra Pracy i Op. Społ, w zakresie spraw ubezpieczeniowych. Regulamin Rady został ogłoszony rozp. Min. Skarbu w Monitorze Polskim Nr. 37 p. 72 z 1929 r.

Rada Ochrony Pracy, utworzona na podstawie rozp. Prezydenta z dn. 17.IX.1927 r. (Dz. Ustaw nr. 83, poz. 740) jest organem doradczym Min. Pracy i Op. Społecznej we wszystkich sprawach dotyczących pracy.

MINISTERSTWO POCZT I TELEGRAFÓW.

Stan organizacyjny Ministerstwa Poczt i Telegrafów — Monitor Polski nr. 143 z 1931 r.

Ministerstwo Poczt i Telegrafów dzieli się na departamenty: I — Administracyjny, II — Pocztowy, III. — Techniczny, oraz na istniejące na prawach departamentów: Biuro Personalne i Wydział Wojskowy. Ponadto przy Min. Poczt. i Telegrafów istnieje Instytut Techniczny, podległy bezpośrednio Ministrowi.

Adres: Pl. Napoleona 10. Tel.: Centrala — 5-55-20.

Organizacja urzędów administracji ogólnej.

WOJEWÓDZTWO BIAŁOSTOCKIE.

Wojewoda — Zyndram-Kościałkowski Marjan.
Wicewojewoda — Michałowski Stanisław.
Naczelnik Wydziału Samorządowego — Kaczyński Stanisław.
Inspektor samorządowy — Rączaszek Antoni.

Naczelnik Wydziału Pracy, Opieki społ. i Zdrowia Publicznego dr. Brodowicz Zygmunt.
Inspektor Wydziału Zdrowia Publicznego — dr. Wolański Walenty.
Nacz. Wydz. Kom.-Budowlanego — inż (vacat).
Kierownik Oddziału Drogowego — inż. Stankiewicz Mieczysałw.
Naczelnik Wydziału Rolnictwa — Giewudowski Józef.
Naczelnik Wydziału Weterynarji — p. o. Jędrzejewski Antoni.

Członkowie Wydziału Wojcwódzkiego (z wyboru).

Jabłoński Jerzy — pow. Łomża.
Sokołowski Zygmunt — pow. Szczuczyn.
Wańkowicz Karol — pow. Sokółka.

Członkowie Rady Wojewódzkiej.

Klukowski Witold — pow. Augustów.
Jaroszewicz Michał — pow. Białystok.
Erdman Alfons — pow. Bielsk-Podlaski.
de Virion Jerzy — pow. Grodno.
Madrak Aleksander — pow. Kolno.
Jabłoński Jerzy — pow. Łomża.
Borkowski Mieczysław — pow. Ostrołęka.
Lipski Stanisław — pow. Ostrów - Mazow'ecka.
Krzywicki Konstanty — pow. Suwałki.
Wańkowicz Karol — pow. Sokółka.
Sokołowski Zygmunt — pow. Szczuczyn.
Bitner-Glindzicz Adolf — Wołkowysk.
Stępczyński Szczęsny — pow. Wysokie-Mazowieckie.
Kulikowski Wiktor Czesław — miasto Białystok.
Kuryłłowicz Antoni Ks. — miasto Grodno.
Świderski Władysław — miasto Łomża.
Gałaj Wawrzyniec — miasto Suwałki.

Starostowie.

augustowskie,	Siwik Kazimierz,
białostockie,	Michałowski Stanisław,
bielskie,	Januszkiewicz Żelisław,
grodzieńskie,	Drożański Józef,
łomżyńskie,	Syska Mieczysław,
ostrołęckie,	Kulikowski Franciszek,

ostrowskie,	Muszyński Julian,
sokólskie,	Wolski Stefan,
suwalskie,	Malinowski Olgierd,
szczuczyńskie,	Olejniczakowski Eugenjusz,
wołkowyskie,	Kaczmarek Alojzy,
wysoko-mazowieckie,	Dr. Kaczyński Tadeusz.

Starostwo grodzkie białostockie. Kier. Dr. Żak Józef.

WOJEWÓDZTWO KIELECKIE.

Wojewoda — Paciorkowski Jerzy.
Wicewojewoda — Jarecki Stanisław.
Naczelnik Wydziału Samorządowego — dr. Serafin Marcin.
Inspektor Samorządowy — Serednicki Roman.
Naczelnik Wydziału Zdrowia Publicznego — dr. Dziewulski Franciszek.
Inspektor Wydziału Zdrowia Publicznego—Dr. Zamojski Eugenjusz.
Naczelnik Wydziału Pracy i Opieki Społecznej — Zwoliński Franciszek.
Naczelnik Wydziału Kom. Budowlanego — inż. Krug Kazimierz.
Kierownik Oddziału Drogowego — inż. Pacławski Jan.
Naczelnik Wydziału Rolnictwa — p. o. Nowolecki Władysław.
Naczelnik Wydziału Weterynarji — Płachecki Stefan.

Członkowie Wydziału Wojewódzkiego (z wyboru).

Długosz Wacław — pow. Iłża, Massalski Edmund — pow. Kielce, Ostachowski Józef — pow. Olkusz.

Członkowie Rady Wojewódzkiej.

Vacat — pow. Będzin.
Baner Bolesław — pow. Częstochowa.
Długosz Wacław — pow. Iłża.
Sobczyk Piotr — pow. Jędrzejów.
ks. Jankowski Aleksander — pow. Kielce.
Kotarski Stefan — pow. Końskie.
Janeczek Michał — pow. Kozienice.
Kozłowski Tomasz — pow. Miechów.
Ostachowski Józef — pow. Olkusz.
Morawski Stanisław — pow. Opatów.

Kurzyk Antoni — pow. Opoczno.
Karwacki Wacław — pow. Pińczów.
Gawroński Stanisław — pow. Radom.
dz. Stanisław Krawczyński — pow. Sandomierz.
Radziwiłł Krzysztof — pow. Stopnica.
Ledwoch Jan — pow. Włoszczowa.
Steinhagen Aleksander — pow. Zawiercie.
dr. Piwowar Adam — miasto Dąbrowa Górnicza.
Massalski Edmund — miasto Kielce.
Radwan Mieczysław — miasto Ostrowiec.
Vacat — miasto Będzin.
„ — „ Częstochowa.
„ — „ Radom.
„ — „ Sosnowiec.
„ — „ Zawiercie.

Starostowie.

będzińskie,	Boksa Józef,
częstochowskie,	Eustachiewicz Kazimierz,
iłżeckie,	Orłowski Gustaw,
jędrzejowskie,	Zaufall Jan,
kieleckie,	Porembski Stanisław,
koneckie,	Mikrowicz Franciszek,
kozienickie,	Kowalski Czesław,
miechowskie,	Piątkowski Leopold,
olkuskie,	Gliszczyński Stanisław,
opatowskie,	Wodnicki Józef,
opoczyńskie,	Krauze Adolf,
pińczowskie,	Kałuba Włodzimierz,
radomskie,	vacat
sandomierskie,	Dr. Polanowski Leon,
stopnickie,	Tarnogórski Feliks,
włoszczowskie,	Rychłowski Eugenjusz,
zawierciańskie,	Konopacki Stanisław.

WOJEWÓDZTWO LUBELSKIE.

Wojewoda — Dr. Rżniecki Józef.
Wicewojewoda — Długocki Władysław.
Naczelnik Wydziału Samorządowego — Szaynowski Marjan.
Inspektor Samorządowy — Haciewicz Marjan.

Naczelnik Wydziału Pracy, Opieki Społecznej i Zdrowia Publicznego — dr. Danielski Jan.
Inspektor Wydziału Zdrowia Publicznego — dr. Kosiński Andrzej.
Nacz. Wydz. Komunikacyjno - budowlanego — inż. Jankowski Konrad.
Kierownik Oddziału Drogowego — inż. Skopiński Ludwik.
Nacz. Wydz. Komunikacyjno - Budowlanego — inż. Jankowski Stanisław.
Insp. Weterynarji — Popper Leon.

Członkowie Wydziału Wojewódzkiego (z wyboru).

Tatarczak Stefan — pow. Lubartów.
Wnuk Bolesław — pow. Zamość.
Feist Aleksander — miasto Siedlce.

Członkowie Rady Wojewódzkiej.

Bancarzewski Szymon — pow. Biała-Podlaska.
Matraś Wacław — pow. Biłgoraj.
Lechnicki Felicjan — pow. Chełm-Lubelski.
Zalewski Jan — pow. Garwolin.
Gąsior Bronisław — pow. Hrubieszów.
Kupiec Walenty — pow. Janów-Podlaski.
Kamiński Antoni — pow. Konstantynów.
Borys Jan — pow. Krasnystaw.
Tatarczak Stefan — pow. Lubartów.
Koter Andrzej — pow. Lublin.
Kruczek Stanisław — pow. Łuków.
Górski Czesław — pow. Radzyń.
Korpert Władysław — pow. Puławy.
Niedbalski Aleksander — pow. Siedlce.
Grzymała Feliks — pow. Sokołów.
Ligowski Kazimierz — pow. Tomaszów-Lubelski.
Dmowski Bolesław — pow. Węgrów.
Prawdzic-Tell Juljusz — pow. Włodawa.
Wnuk Bolesław — pow. Zamość.
Piechota Józef — miasto Lublin.
Feist Aleksander — miasto Siedlce.
Gordziałowski Olgierd — miasto Chełm-Lubelski.

Starostowie.

bialskie,	Skarzyński Witold,
biłgorajskie,	Szałowski Tadeusz,
chełmskie,	Woronowicz Edward,
garwolińskie,	Kałuba Włodzimierz,
hrubieszowskie,	Marek Stanisław,
janowskie,	Weber Włodzimierz,
krasnostawskie,	Kocuper Eugenjusz,
lubartowskie,	Kossobudzki Konstanty,
lubelskie,	Dr. Dańkowski Józef,
łukowskie,	Dr. Siokało Jan,
puławskie,	Dr. Lutman Mieczysław,
radzyńskie,	Banaszkiewicz Henryk,
siedleckie,	Guliński Stanisław,
sokołowskie,	Chyliński Kazimierz,
węgrowskie,	Wiszniewski Aleksander,
włodawskie,	Suchecki Andrzej,
zamojskie,	Zamecznik Leon.

Starostwo grodzkie lubelskie. Kier. Olearczyk Franciszek.

WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE.

Wojewoda — Hauke Nowak Aleksander.
Wicewojewoda — Potocki Antoni.
Naczelnik Wydziału Samorządowego — dr. Jellinek Józef.
Inspektor Samorządowy — Kozłowski Kazimierz.
Naczelnik Wydziału Zdrowia Publicznego — dr. Skalski Stanisław.
Inspektor Wydziału Zdrowia Publicznego — dr. Ładyński Stefan.
Naczelnik Wydziału Pracy Opieki Społecznej — Jagiełło Kazimierz.
Naczelnik Wydziału Komunikacyjno-budowlanego — inż. Szczygieł Franciszek.
Kierownik Oddziału Drogowego — inż. Kowalewski Jakób.
Naczelnik Wydziału Rolnictwa — p. o. inż. Keller Ludwik.
Naczelnik Wydziału Weterynarji — Taniewski Bolesław.

Członkowie Wydziału Wojewódzkiego (z wyboru).

Świniarski Tadeusz inż. — pow. Konin.
Ziemięcki Bronisław — miasto Łódź.
Papiewski Feliks — miasto Pabjanice.

Członkowie Rady Wojewódzkiej.

Stopczyński Tadeusz — pow. Brzeziny.
Piechota Szczepan — pow. Kalisz.
Rakowski Kazimierz — pow. Koło.
Świniarski Tadeusz inż. — pow. Konin.
Leopold Stanisław inż. — Łask.
Kosiński Tadeusz — pow. Łęczyca.
Andrzejak Marjan — pow. Łódź.
Fijałkowski Władysław — pow. Piotrków.
Pleszczyński Ludwik — pow. Radomsko.
Mąkowski Ignacy — pow. Sieradz.
Chrzanowski Janusz — pow. Słupca.
Nowicki Witold — pow. Wieluń.
Stawicki Franciszek — pow. Turek.
Dołęga-Kowalewski Jerzy — miasto Kalisz.
Ziemięcki Bronisław — miasto Łódź.
Vacat — miasto Piotrków.
Papiewski Feliks — miasto Pabjanice.
Smulski Wacław — miasto Tomaszów-Mazowiecki.

Starostowie.

brzezińskie,	inż. Stachowski Jan,
kaliskie,	Ostaszewski Henryk,
kolskie,	Szer Stanisław,
konińskie,	Wejngarten Józef,
łaskie,	Wallas Jan,
łęczyckie,	Dr. Pajdak Zygmunt,
łódzkie,	Makowski Wincenty,
piotrkowskie,	Strzemiński Ignacy,
radomszczańskie,	Łabudzki Jan,
sieradzkie,	inż. Boryssowicz Stanisław,
tureckie,	Nożyński Stanisław,
wieluńskie,	Niżankowski Tadeusz.

Starostwo grodzkie łódzkie. Podobiński Kazimierz.
Ekspozytury starostw: brzezińskiego. Ślósarski Roman.
grodzkiego łódzkiego. I. Krzyżanowski Władysław.
grodzkiego łódzkiego. II. Czernichowski Józef.

WOJEWÓDZTWO POLESKIE.

Wojewoda — Biernacki Wacław.
Wicewojewoda — Witkowski Lucjan.
Naczelnik Wydziału Samorządowego — Sochacki Włodzimierz.
Inspektor Samorządowy — Chmielowski Jan.
Naczelnik Wydziału Pracy, Opieki Społecznej i Zdrowia Publicznego — Dr Maculewicz Edmund.
Inspektor Wydziału Zdrowia Publicznego — dr. Krabeliński Paweł.
Naczelnik Wydziału Komunikacyjno - budowlanego — inż. Moszyński Jan.
Kierownik Oddziału Drogowego — Walentowski Michał.
Naczelnik Wydziału Rolnictwa i Weterynarji — p. o. inż. Januszewicz Witold.
Inspektor weterynarji — vacat.

Członkowie Wydziału Wojewódzkiego (z wyboru).

Dunin-Markiewicz Edward — poseł.
Świda Tedeusz — pow. Prużana.
Zawadzki Michał — pow. Kobryń.

Członkowie Rady Wojewódzkiej.

Roth Wiktor — pow. Brześć n/B.
Paśniewski Wiktor — pow. Kamień-Koszyrski.
Zawadzki Michał — pow. Kobryń.
Minicz Stefan — pow. Kosów-Poleski.
Niemirowicz-Szczyt Krzysztof — pow. Łuniniec.
Skirmunt Roman — pow. Pińsk.
Świda Tedeusz — pow. Prużana.
Szpiganowicz Antoni — pow. Stolin.
Bogórski Aleksander — Drohiczyn.
Olewiński Piotr — miasto Pińsk.
dr. Kagan Icko — miasto Brześć n/B.

Starostowie.

brzeskie,	Chitry Adam,
drohickie,	Strowski Jerzy,
kobryńskie,	Bienkiewicz Henryk,
kosowskie,	Kuroczycki Henryk,

koszyrskie,	Salmonowicz Antoni,
łuninieckie,	Cedżyńki Eugenjuz,
pińskie,	Boldok Wacław,
prużańskie,	Liszowski Mieczysław,
stolińskie,	Graf Henryk.

WOJEWÓDZTWO NOWOGRÓDZKIE.

Wojewoda — Świderski Stefan.
Wicewojewoda — Godlewski Franciszek.
Naczelnik Wydziału Samorządowego — Galasiewicz Celestyn.
Inspektor Samorządowy — vacat.
Naczelnik Wydziału Opieki Społecznej i Zdrowia Publicznego — dr. Błahurzewski Ludwik.
Inspektor Wydziału Zdrowia Publicznego — dr. Rogiński Władysław.
Naczelnik Wydziału Komunikacyjno - Budowlanego — inż. Bajkiewicz Jerzy.
Kierownik Oddziału Drogowego — vacat.
Naczelnik Wydziału Rolnictwa — Bokun Edward.
Naczelnik Wydziału Weterynarji — p. o. dr. Mockus Zygmunt.

Członkowie Wydziału Wojewódzkiego (z wyboru).

Jeleński Olgierd — pow. Nieśwież.
Malski Władysław — pow. Lida.
Stark Józef — pow. Nowogródek.

Członkowie Rady Wojewódzkiej.

Krupski Czesław — pow. Stołpce.
Godlewski Józef — pow. Słonim.
Jeleński Olgierd — pow. Nieśwież.
Malski Władysław — pow. Lida.
Przedpelski Wiktor — pow. Szczuczyn.
Wołczacki Mieczysław — pow. Wołożyn.
Pietruszewicz Stanisław — pow. Baranowicze.
Małynicz Juljan — pow. Nowogródek.

Starostowie.

baranowickie,	Neugebauer Jerzy,
lidzkie,	Bogatkowski Henryk,

nieświeskie,	Winczewski Antoni,
nowogródzkie,	Siellawo Józef,
słonimskie,	Koślacz Edmund,
stołpeckie,	Kulwicć Antoni Ignacy,
szczuczyńskie,	Dr. Gruszkiewicz Józef,
wołożyńskie,	Wiesiołowski Branisław.

WOJEWÓDZTWO WARSZAWSKIE.

Wojewoda — Twardo Stanisław.
Wicewojewoda — Włoskowicz Władysław.
Naczelnik Wydziału Samorządowego — Przybyszewski Józef.
Inspektor Samorządowy — Eytner Tadeusz.
Naczelnik Wydziału Zdrowia Publicznego — dr. Żmigrod Bolesław.
Inspektor Wydziału Zdrowia Publicznego — dr. Śnitowski Wacław.
Naczelnik Wydziału Opieki Społecznej — Mitarnowski Franciszek.
Naczelnik Wydziału Komunikacyjno - budowlanego — inż. Tryliński Władysław.
Kierownik Oddziału Drogowego — inż. Borowski Leon.
Naczelnik Wydziału Rolnictwa — Tustanowski Jan.
Naczelnik Wydziału Weterynarji — Zaniewski Zbigniew.

Członkowie Wydziału Wojewódzkiego (z wyboru).

Dziewanowski Kazimierz — pow. Płock.
Ciechomski Wojciech — pow. Włocławek.
Siemiątkowski Jerzy — pow. Rypiński.

Członkowie Rady Wojewódzkiej.

Kulisiewicz Jan Szczepan — pow. Błonie.
Bojanowski Michał — pow. Ciechanów.
Wodziński Michał — pow. Gostynin.
Czarkowski Roman — pow. Grójec.
Łubieński Zenon — pow. Kutno.
Różycki Kazimierz — pow. Lipno.
Boski Zdzisław — pow. Łowicz.
Olszewski Zygmunt — pow. Maków.
Ludwiński Stanisław — pow. Mińsk Mazowiecki.
Biernacki Karol — pow. Mława.
Kulpa Feliks — pow. Nieszawa.
Dziewanowski Kazimierz — pow. Płock.

Bafeltowski Jan — pow. Płońsk.
Budny Józef — pow. Przesnysz.
Ks. Trzaskoma Jan — pow. Pułtusk.
Składanowski Marjan — pow. Radzymin.
Pracki Lucjan — pow. Rawa Mazow.
Siemiątkowski Jerzy — pow. Rypin.
Dramiński Leopold — pow. Sierpc.
Kornacki Jan — pow. Skierniewice.
Glezmer Stanisław — pow. Sochaczew.
Bagniewski Piotr — pow. Warszawa.
Ciechomski Wojciech — pow. Włocławek.
Zgliczyński Stanisław — miasto Płock.
Bojańczyk Jerzy — miasto Włocławek.
Zieliński Stefan — miasto Żyrardów.

Starostowie.

błońskie,	Gajzler Czesław,
ciechanowskie,	Dr. Oborski Tadeusz,
gostynińskie,	Libucha Józef,
grójeckie,	Dr. Pawłowski Felicjan,
kutnowskie,	Pełczyński Witold,
lipnowskie,	kier. Kawczyński Feliks,
łowickie,	Maćkowski Zdzisław,
makowskie,	vacat
mińskie,	Gadomski Jan,
mławskie,	Wyszkowski Włodzimierz,
nieszawskie,	Wasiak Stanisław,
płockie.	Rozmarynowski Władysław,
płońskie,	Bederski Adam,
przasnyskie,	Wojciechowski Antoni,
pułtuskie,	Kaczorowski Bohdan,
radzymińskie,	Morawski Stefan,
rawskie,	Dr. Rogowski Eugenjusz,
rypińskie,	Staszewski Władysław,
sierpeckie,	Różałowski Leon,
skierniewickie,	Dr. Łazarz Jan,
sochaczewskie,	Reindl Tadeusz,
warszawskie,	Wardejn Zagórski Tadeusz,
włocławskie,	Murmyłło Michał.

WOJEWÓDZTWO WILEŃSKIE.

Wojewoda — Jaszczołt Władysław.
Wicewojewoda — Jankowski Marjan Władysław.
Naczelnik Wydziału Samorządowego — Rakowski Józef.
Inspektor Samorządowy — Żyłko Aleksander.
Naczelnik Wydziału Pracy, Opieki Społecznej i Zdrowia Publicznego — dr. Rudziński Henryk.
Inspektor Wydziału Zdrowia Publicznego — dr. Przyłagowski Marjan.
Naczelnik Wydziału Komunikacyjno - budowlanego — inż. Zubelewicz Aleksander.
Kierownik Oddziału Drogowego — inż. Sokołowski Tadeusz.
Naczelnik Wydziału Rolnictwa i Weterynarji — Szaniawski Wacław.
Inspektor Weterynarji — Rymkiewicz Mieczysław.

Członkowie Wydziału Wojewódzkiego (z wyboru).

Engiel Mieczysław
Ruszczyc Zygmunt } z poza grona Rady Wojewódzkiej.
Zawadzki Feliks

Członkowie Rady Wojewódzkiej.

Folejewski Józef — miasto Wilno.
Wędziagolski Bronisław — pow. Wilno — Troki.
Żyliński Aleksander — pow. Oszmiana.
Bac-Krzyżanowski Władysław — pow. Mołodeczno.
Borowski Jan — pow. Wilejka.
Gumowski Marjan — pow. Postawy.
Józefowicz Piotr — pow. Dzisna.
Kwinto Witold — pow. Brasław.
Bortkiewicz Zygmunt — pow. Święciany.

Starostowie.

brasławskie,	Trytek Stanisław,
dziśnieńskie,	Stefanus Erazm,
mołodeckie,	Olszewski Mirosław,
oszmiańskie,	Suszyński Wiktor,
postawskie,	Niedźwiedzki Wiktor,
święciańskie,	Mydlarz Stefan,
wilejskie,	Przepałkowski Zygmunt,
wileńsko - trockie,	de Tramecourt Jerzy Albin.

Starostwo grodzkie wileńskie. Kowalski Wacław.

WOJEWÓDZTWO WOŁYŃSKIE.

Wojewoda — Józefski Henryk.
Wicewojewoda — Godlewski Mikołaj.
Naczelnik Wydziału Samorządowego — Grochowski Roman.
Inspektor Samorządowy — Sokołowski Antoni.
Naczelnik Wydziału Pracy, Opieki Społecznej i Zdrowia Publicznego — Titow Konstanty.
Inspektor Wydziału Zdrowia Publicznego — Jakszewicz Franciszek.
Naczelnik Wydziału Komunikacyjno - Budowlanego — inż. Księżopolski Franciszek.
Kierownik Oddziału Drogowego — inż. Gordziałowski Wacław.
Naczelnik Wydziału Rolnictwa i Weteryn. — inż. Tędziagolski Józef.
Inspektor Weterynarji — Porębowicz Józef.

Członkowie Wydziału Wojewódzkiego (z wyboru).

Czerwiński Zygmunt — pow. Łuck.
Knysz Michał — pow. Horochów.
Ba[illegible]h Srul Izrael — miasto Łuck.

Członkowie Rady Wojewódzkiej.

Mroczkiewicz Józef — pow. Dubno.
Knysz Michał — pow. Horochów.
Szewczyk Józef — pow. Kostopol.
Filuk Michał — pow. Kowel.
Puławski Ignacy — pow. Krzemieniec.
Trofimowicz Antoni — pow. Luboml.
Galik Paweł — pow. Łuck.
Bura Nikita — pow. Równe.
Jaroszuk Andrzej — pow. Sarny.
Stempowski Hubert — pow. Włodzimierz.
Sierczyszyn Mikołaj — miasto Zdołbunów.
Jelenkowski Stanisław — miasto Kowel.
Fryszberg Kelman — miasto Łuck.
Kahan Lejbisz — miasto Równe.

Starostowie.

dubieńskie,	**Bonkowicz Sittauer Jerzy,**
horochowskie,	**Buyko Tadeusz,**
kostopolskie,	**Galusiński Mieczysław,**

kowelskie,	Kubicki Zygmunt,
krzemienieckie,	Czarnocki Stefan,
lubomelskie,	Maciejewski Witold,
łuckie,	Szacherski Zygmunt,
rówieńskie,	Kański Adam,
sarneńskie,	Dr. Grzesik Franciszek,
włodzimierskie,	Stempowski Hubert,
zdołbunowskie,	Nieciengiewicz Bolesław,

Ekspozytury starostw: rówieńskiego. Korozo Konstanty.
zdołbunowskiego. — vacat.

KOMISARJAT RZĄDU M. ST. WARSZAWY.

Komisarz Rządu — Jaroszewicz Władysław.
Wice-Komisarz Rządu — Ołpiński Józef.
Naczelnik Wydziału Administracyjnego — Tarnowski Tadeusz.
Inspektor Administracyjny — Radoliński Stefan.
Naczelnik Wydziału Zdrowia Publicznego — dr. Eberhardt Maksymiljan.
Inspektor Wydziału Zdrowia Publicznego — dr. Borkowski Wiktor, dr. Muszyński Stanisław i dr. Stembrowicz Kazimierz.
Naczelnik Wydziału Pracy i Opieki Społecznej — Wilczyński Stefan.
Kierownik Odziału Drogowego — Olechnowicz Eugenjusz.
Inspektor Weterynarji — Brzezicki Władysław.

Starostwo grodzkie.

poł.-warsz.	Bartoszewicz Józef.
północno-warsz.	Wasylkiewicz Jan.
prasko-warsz.	Skórewicz Ludomir,
śródmiejsko-warsz.	Miklaszewski Tadeusz.

WOJEWÓDZTWO POMORSKIE.

Wojewoda — Kirtiklis Stefan.
Wicewojewoda — dr. Seydlitz Mieczysław.
Naczelnik Wydziału Samorządowego — Zakrzewski Mikołaj.
Inspektor Samorządowy — dr. Banaś Aleksander.
Naczelnik Wydziału Pracy, Opieki Społecznej i Zdrowia Publicznego — dr. Pietraszewski Stanisław.

Inspektor Wydziału Zdrowia Publicznego — dr. Lewszecki Zygmunt.
Naczelnik Wydziału Komunikacyjno-budowlanego — inż. Maćkowski Kazimierz.
Kierownik Oddziału Drogowego — p. o. inż. Lewandowski Kazimierz.
Kierownik Wydziału Rolnictwa — Ceceniowski Konstanty.
Inspektor Weterynarji — p. o. Dr. Jakubowski Stefan.
Starosta Krajowy — Łącki Wincenty.

Członkowie Izby Wojewódzkiej (z wydziału wojewódzkiego).

Szychowski Juljan — miasto Grudziądz.
ks. Sadowski Anastazy — pow. Kartuzy.
Chwastek Antoni — miasto Toruń.

Członkowie Wydziału Wojewódzkiego.

Szychowski Juljan (przewodniczący) — miasto Grudziądz.
Prądzyński Łucjan (Vice - przewodniczący) — pow. Sępolno.
Chwastek Antoni — pow. Wąbrzeźno.
Dąbrowski Stefan — pow. Morski.
Kentzner Tadeusz — pow. Toruń.
Malinowski Walenty — pow. Toruń.
Nowakowski Władysław — miasto Grudziądz.
Pawlak Wojciech — miasto Toruń.
ks. Sadowski Anastazy — pow. Kartuzy.
Włodek Józef — miasto Grudziądz.

Członkowie Sejmiku Wojewódzkiego.

Antczak Aantoni — miasto Toruń.
Borzyszkowski Teodor — pow. Tuchola.
Ceyrowski Gracjan — pow. Świecie.
Chmarzyński Konrad — pow. Gniew.
Chojnowski Antoni — pow. Brodnica.
Cienciała Jan — pow. Kościerzyna.
Czarnecki Albin — pow. Toruń.
Chwastek Antoni — pow. Wąbrzeźno.
Chwiłkowski Wojciech — pow. Starogard.
Dr. Dandelski Zdzisław — miasto Toruń.
Dąbrowski Stefan — pow. Morski.
Głodek Jan — pow. Starogard.
Jaśtak Jakób — pow. Tuchola.
Dr. Konrad Sidowski — pow. Brodnica.

Kamiński Aleksander — pow. Działdowo.
Kentzner Tadeusz — pow. Toruń.
Kikulski Feliks — pow. Świecie.
Kikulski Jan — pow. Świecie.
Koziorzemski Franciszek — pow. Lubawa.
Kufel Stanisław — pow. Świecie.
Łącki Andrzej — pow. Kościerzyna.
Maciejewski Władysław — pow. Tczew.
Malinowski Walenty — pow. Toruń.
Marchewicz Franciszek — pow. Kościerzyna.
Nagórski Czesław — pow. Starogard.
Nowak Jan — miasto Grudziądz.
Odrowski Tadeusz — pow. Chełmno.
Ossowski Bolesław — pow. Lubawa.
Parczewski Tadeusz — pow. Świecie.
Pawłowski Jan — pow. Tczew.
Poćwiardowski Florjan — pow. Kartuzy.
Prądzyński Łucjan — pow. Sępolno.
Przybyszewski Tadeusz — pow. Wąbrzeźno.
Reder Ignacy — pow. Grudziądz.
Ks. Sadowski Anastazy — pow. Kartuzy.
Saldat Jan — pow. Morski.
Samson Feliks — pow. Kartuzy.
Sarnowski Roman — pow. Brodnica.
Schmidt Jan — pow. Kartuzy.
Schweitzer Bolesław — pow. Sępolno.
Ks. Wrycza Józef — pow. Chojnice.
Skwierawski Franciszek — pow. Chojnice.
Sielski Franciszek — miasto Grudziądz.
Dr. Sobierajczyk Alojzy — pow. Chojnice.
Staśkiewicz Wincenty — pow. Grudziądz.
Stróżyński Andrzej — pow. Morski.
Szychowski Juljan — miasto Grudziądz.
Tebinka Zygmunt — pow. Morski.
Wiencek Fran. — miasto Toruń.
Wildenheim — Ludwik — pow. Chełmno.
iWśniewski Franciszek — pow. Lubawa.
Wódkowski Franciszek — pow. Gniew.
Wrzesiński Franciszek — pow. Wąbrzeźno.
Zaleski Antoni — pow. Grudziądz.
Dr. Zemke Antoni — pow. Chojnice.

Starostowie.

brodnickie,	Winimer Józef,
chełmińskie,	Biały Bronisław,
chojnickie,	Mieszkowski Jan,
działdowskie,	Dr. Twardowski Adam,
grudziądzkie,	vacat,
kartuskie,	Czarnocki Jerzy,
kościerskie,	Marjan Adam Turowski,
lubawskie,	Dr. Tomczyński Wojciech,
morskie,	Wendorff Stefan,
sępoleńskie,	Ornass Jan,
starogardzkie,	Weiss Seweryn,
świeckie,	Krawczyk Stanisław,
tczewskie,	Muchniewski Zygmunt,
toruńskie,	Rogowski Bazyli,
tucholskie,	Hryniewski Jerzy,
wąbrzeskie,	Kalkstein Zygmunt.

Komisarjat Rządu w Gdyni. Kier Sokół Franciszek Stefan.

WOJEWÓDZTWO POZNAŃSKIE.

Wojewoda — Raczyński Roger.
Wicewojewoda — Kaucki Stanisław.
Naczelnik Wydziału Samorządowego — Trzciński Aleksander.
Inspektor Samorządowy — Skalski Józef.
Naczelnik Wydziału Zdrowia Publicznego — dr. Zaroski Józef.
Inspektor Wydziału Zdrowia Publicznego — dr. Kowalski Włodzimierz.
Naczelnik Wydziału Opieki Społecznej — dr. Maćko Józef.
Naczelnik Wydziału Komunikacyjno-budowlanego — inż Zakrzewski Bernard.
Kierownik Oddziału Drogowego — inż. Trampler Józef.
Naczelnik Wydziału Rolnictwa — p. o. Łoskowski Władysław.
Naczelnik Wydziału Weterynarji — dr. Krygicz Maksymiljan.
Starosta Krajowy — Begale Ludwik.

Członkowie Izby Wojewódzkiej (z Wydziału Wojewódzkiego).

dr. Czarnecki Zygmunt — pow. Krotoszyn.
dr. Matuszewski Seweryn — pow. Śrem.
Antoniewicz Michał — pow. Gostyń.

Członkowie Wydziału Wojewódzkiego.

dr. Trzciński Juljusz (przewodniczący) — pow. Strzelno.
Barciszewski Leon (v.-przewodniczący) — miasto Gniezno.
Buczkowski Feliks — pow. Bydgoszcz.
Jankowski Franciszek — pow. Grodzisk.
Michalski Antoni — pow. Żnin.
Kasprzak Feliks — pow. Kępno.
Faustyniak Jan — miasto Bydgoszcz.
dr. Czarnecki Zygmunt — pow. Krotoszyn.
Mazur Jan — pow. Środa.
Kosowski Michał — miasto Poznań.
Ballenstedt Adam — miasto Poznań.
dr. Matuszewski Seweryn — pow. Śrem.
Antoniewicz Michał — pow. Gostyń.
Piątek Mieczysław — pow. Ostrzeszów.

Członkowie Sejmiku Wojewódzkiego.

Adamczewski Franciszek — pow. Szamotuły.
Antoniewicz Michał — pow. Gostyń.
Bajon Jan — pow. Wolsztyn.
Ballenstedt Adam — miasto Poznań.
Banaszak Antoni — pow. Ostrów.
Biestek Marjan — pow. Krotoszyn.
Boczoń Ludwik — pow. Poznań.
Bogajewski Ignacy — pow. Jarocin.
Brzeziński Ludwik — pow. Szamotuły.
Buczkowski Feliks — pow. Bydgoszcz.
Chłapowski Mieczysław — pow. Wyrzysk.
dr. Chrzanowski Stefan — pow. Gniezno.
Dolata Ludwik — pow. Ostrów.
Domagalski Czesław — pow. Wolsztyn.
Drozdowski Jan — pow. Poznań.
Droździk Wojciech — pow. Śrem.
Faustyniak Jan — miasto Bydgoszcz.
Gościniak Wawrzyn — pow. Poznań.
Grabski Edward — pow. Września.
Grec Franciszek — pow. Oborniki.
Hensel Maksymiljan — miasto Gniezno.
Jakubowicz Józef — miasto Poznań.

Jankowski Franciszek — pow. Koźmin.
Jarusz Franciszek — pow. Koźmin.
dr. Jerzykowski Zbigniew — pow. Chodzież.
Jezierski Antoni — pow. Kościan.
Kaczor Walenty — pow. Kępno.
Kasprzak Feliks — pow. Kępno.
Klera Jan — pow. Czarnków.
Knast Ignacy — pow. Gniezno.
Kochanowski Walenty — pow. Września.
Kosik Jan — pow. Odolanów.
Kowaliński Stanisław — pow. Wągrówiec.
Kowalewski Franciszek — miasto Poznań.
Tylczyński Józef — miasto Poznań.
dr. Krysiewicz Bolesław — miasto Poznań.
Kucharski Stanisław — miasto Poznań.
Krzyżaniak Walenty — pow. Oborniki.
Kwiatkowski Leon — pow. Szubin.
Lewandowski Antoni Bolesław — miasto Bydgoszcz.
Luch Jan — pow. Międzychód.
Łąkowski Józef — pow. Koźmin.
Maćkowiak Jan — pow. Gostyń.
Makowiecki Stanisław — pow. Pleszew.
dr. Matuszewski Seweryn — pow. Śrem.
Matuszewski Tadeusz — miasto Bydgoszcz.
Mazur Jan — pow. Środa.
Michalski Antoni — pow. Żnin.
Mielcarek Józef — miasto Inowrocław.
Mocek Leon — pow. Kościan.
Modrzejewski Stanisław — pow. Rawicz.
Musiał Stanisław — pow. Nowy-Tomyśl.
Nosek Jan — pow. Śmigiel.
Nowacki Stanisław — pow. Pleszew.
Nowak Michał — pow. Środa.
Palędzki Stanisław — pow. Bydgoszcz.
Pernak Józef pow. Rawicz.
Drzazga Stanisław — pow. Ostrzeszów.
dr. Piechocki Stefan — miasto Poznań.
Płóciennik Jan — pow. Śmigiel.
dr. Brodnicki Bolesław — pow. Inowrocław.
Poślednik Jakób — pow. Leszno.
Prell Antoni — pow. Czarnków.
Przybył Szymon — pow. Wągrówiec.

Samulski Seweryn — miasto Poznań.
Siciński Michał — pow. Ostrzeszów.
Słaby Władysław — pow. Mogilno.
Sobecki Michał — pow. Mogilno.
Spychała Władysław — pow. Szamotuły.
Ks. Stachowiak Kazimierz — pow. Chodzież.
Stachowiak Wojciech — pow. Poznań.
Szczerbiński Marjan — pow. Żnin.
Szyszka Piotr — pow. Jarocin.
Szubert Stanisław — pow. Grodzisk.
dr. Trzciński Juljusz — pow. Strzelno.
Tyczyński Stanisław — pow. Krotoszyn.
Wala Piotr — pow. Odolanów.
Walkowiski Hipolit — pow. Szubin.
Weimann Narcyz — miasto Bydgoszcz.
Wojtyniak Mikołaj — pow. Inowrocław.
Wujek Ignacy — pow. Wyrzysk.
Wyborski Andrzej — pow. Strzelno.
Zabór Stanisław — pow. Nowy Tomyśl.
Zenkteler Edmund — pow. Leszno.
Żychliński Józef — pow. Bydgoszcz.

Starostowie.

bydgoskie,	Dr. Nowak Józef,
chodzieskie,	Siekierzyński Kazimierz,
czarnkowskie,	Boguszewski Stefan,
gnieźnieńskie,	Suski Juljan,
gostyńskie,	Wolfarth Juljusz,
inowrocławskie,	Wilczek Romuald,
jarocińskie,	Rożankowski Jan,
kępińskie,	Dąbrowiecki Niecfor,
kościańskie,	Karpiński Tadeusz,
krotoszyńskie,	Kasprzak Feliks,
leszczyńskie,	Zenkteler Edmund,
międzychodzkie,	Zenkteler Stanisław,
mogileńskie,	Stępiński Wacław,
nowotomyskie,	Dr. Cichowski Andrzej,
obornickie,	Kozłowski Jan,
ostrowskie,	Kier. Dr. Łobos Stanisław,
poznańskie,	Dr. Jerzykowski Zbigniew,
rawickie,	Dr. Łobos Stanisław,

szamotulskie,	Narajewski Adam,
szubińskie,	Dąbrowski Józef,
średzkie,	Niedziałkowski Jerzy,
śremskie,	Krykiewicz Jan,
wągrowieckie,	Dr. Rościszewski Kazimierz,
wolsztyńskie,	Kaczorowski Józef,
wrzesińskie,	Gallas Leon,
wyrzyskie,	Del. dr. Pul Stanisław,
żnińskie,	Wujek Ignacy.

Starostwo grodzkie poznańskie. Bożydar Podhorodzeński Marjan.

WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE.

Wojewoda — dr. Grażyński Michał.
Wicewojewoda — dr. Saloni Tadeusz.
Naczelnik Wydziału Samorządowego — dr. Dworzański Marjan.
Inspektor Samorządowy — dr. Schnilzel Aleksander.
Naczelnik Wydziału Zdrowia Publicznego — dr. Łęczyk Karol.
Inspektor Wydziału Zdrowia Publicznego — dr. Różalski Marjan.
Naczelnik Wydziału Opieki Społecznej — dr. Hełmski Ludwik.
Naczelnik Wydziału Komunikacyjno-budowlanego — inż. Kaufman Stefan.
Kierownik Oddziału Drogowego — p. o. inż. Nowakiewicz Edmund.
Inspektor Weterynarji — Wojcicki Bronisław.
Inspektor Rolnictwa — inż. Lipski Roman.

Członkowie Rady Wojewódzkiej (z wyboru).

Janta Józef — miasto Katowice.
ks. Szwajnoch Stefan — miasto Chorzów.
Michatz Leopold — Tarnowskie Góry.
Mildner Jan — miasto Katowice.
Płonka Bartłomiej — Wielka Dąbrówka.

Starostowie.

bielskie,	Palla Bocheński Władysław,
cieszyńskie,	Plackowski Jan,
katowickie,	Dr. Seidler Wilhelm,
lublinieckie,	Biolik Franciszek,
pszczyńskie,	Dr. Jarosz Tadeusz,

rybnickie,	Wyglenda Jan,
tarnogórskie,	Korol Józef,
świętochłowickie,	Szaliński Tadeusz.

Dyrekcja policji bielska. Kleczek Ludwik.

WOJEWÓDZTWO KRAKOWSKIE.

Wojewoda — dr. Kwaśniewski Mikołaj.
Wicewojewoda — Walicki Tadeusz.
Naczelnik Wydziału Samorządowego — Osiecki Ludwik.
Inspektor Samorządowy — Buszek Stefan.
Naczelnik Wydziału Pracy, Opieki Społecznej i Zdrowia Publicznego — dr. Salak Bolesław.
Inspektor Wydziału Zdrowia Publicznego — dr. Purfanowski Konstanty.
Naczelnik Wydziału Komunikacyjno - Budowlanego — inż. Wąsowski Juljan.
Kierownik Oddziału Drogowego — inż. Raczyński Aleksander.
Naczelnik Wydziału Rolnictwa — p. o. Cygański Ignacy.
Naczelnik Wydziału Weterynarji — p. o. dr. Smoliński Stanisław.

Członkowie Wydziału Wojewódzkiego.

(powołani z pośród obywateli na podstawie Rozp. Prez. R. P. z dnia 19 stycznia 1928 r. Dz. U. R. P. Nr. 11).
dr. Mieczysław Kaplicki — prezydent m. Krakowa.
dr. Bobrowski Emil — senator, miasto Kraków.
Jan Jan Skrzypek z Malina.

Starostowie.

bialskie,	Dr. Alberti Stanisław,
bocheńskie,	Fiala Kazimierz,
brzeskie,	Baranowski Włodzimierz,
chrzanowskie,	Dr. Łęcki Mieczysław,
dąbrowskie,	Dr. Dorosz Jan,
garlickie,	Czachowski Konstanty,
jasielskie,	Marossanyi Juljusz,
krakowskie,	Dr. Wnęk Władysław,
limanowskie,	Malkowski Ludwik,
mieleckie,	del. Schlichtung,
myślenieckie,	Hanik Adolf,

nowosądeckie,	Dr. Łach Maciej,
nowotarskie,	vacat,
ropczyckie,	Bazara Antoni,
tarnowskie,	Dr. Döllinger Zygmunt,
wadowickie,	Klotz Aleksander Alfons,
żywieckie,	Skalecki Stanisław.

Starostwo grodzkie krakowskie. Pałosz Władysław.

WOJEWÓDZTWO LWOWSKIE.

Wojewoda — Belina Prażmowski Władysław.
Wicewojewoda — Sochański Marjan.
Naczelnik Wydziału Samorządowego — Tejszerski Romuald.
Inspektor Samorządowy — Aulich Artur.
Naczelnik Wydziału Zdrowia Publicznego — dr. Majewski Wacław.
Inspektor Wydziału Zdrowia Publicznego — dr. Chuderski Franciszek.
Naczelnik Wydziału Pracy i Opieki Społecznej — dr. Szkodziński Franciszek.
Naczelnik Wydziału Komunikacyjno - Budowlanego — inż. Maliszewski Stanisław.
Kierownik Oddziału Drogowęgo — inż. Tołłoczko Wiktor.
Naczelnik Wydziału Rolnictwa — Gnatkowski Stefan.
Naczelnik Wydziału Weterynarji — p. o. Januszkowski Apolinary.

Członkowie Wydziału Wojewódzkiego.

(powołani z pośród obywateli na podstawie Rozp. Prez. A. P. z dn. 19 stycznia 1928 r. Dz. U. R. P. Nr. 11).

Dolański Seweryn — pow. Tarnobrzeg maj. Grębów.
Decykiewicz Włodzimierz — miasto Lwów.
dr. inż. Kozicki Jerzy — miasto Drohobycz.

Starostowie.

bobreckie,	Bernatowicz Stefan,
brzozowskie,	Borysławski Leopold,
dobromilskie,	Kassala Henryk,
drohobyckie,	Chmielewski Tadeusz,
gródeckie,	Frączkowski Franciszek,
jarosławskie,	Wąs Piotr Henryk,
jaworowskie,	Białostocki Jan,
kolbuszowskie,	Sienkiewicz Michał,

krośnieńskie,	Stępień Kazimierz,
leskie,	Dr. Gąsiorowski Roman,
lubaczowskie,	Dr. Kaszubski Stanisław,
lwowskie,	Eckhardt Czesław,
łańcuckie,	Bogusławski Stanisław Robert,
mościskie,	dr. Pomiankowski Jan,
niżańskie,	Henszel Władysław,
przemyskie,	Remiszewski Adam,
przeworskie,	Petzelt Władysław,
rawskie,	Hawrot Stanisław,
rudeckie,	Koczyński Wojciech,
rzeszowskie,	vacat,
samborskie,	Lenczewski Kazimierz,
sanockie,	Dr. Skwarczyński Bolesław,
sokalskie,	Sarnecki Jakób,
tarnobrzeskie,	Panglisz Mieczysław,
turczańskie,	Dr. Doboszyński Eugenjusz,
żółkiewskie,	Eneryk Jan.

Starostwo grodzkie lwowskie. Dr. Klimow Romuald.

WOJEWÓDZTWO STANISŁAWOWSKIE.

Wojewoda — Jagodziński Zygmunt.
Wicewojewoda — Czerwiński Seweryn.
Naczelnik Wydziału Samorządowego — Kazimierz Kühn.
Inspektor Samorządowy — Grodyński Stanisław.
Naczelnik Wydziału Pracy, Opieki Społecznej i Zdrowia Publicznego — dr. Krysiński Andrzej.
Inspektor Wydziału Zdrowia Publicznego — dr. Olszański Tadeusz.
Naczelnik Wydziału Komunikacyjno - budowlanego — p. o. inż. Tyrała Jan.
Kierownik Oddziału Drogowego — inż. Swoboda Jan.
Naczelnik Wydziału Rolnictwa i Weterynarji — inż. Burzyński Stanisław.
Inspektor Weterynarji — dr. Michelini Humbert.

Członkowie Wydziału Wojewódzkiego.

(powołani z pośród obywateli na podstawie Rozp. Prez. R. P. z dn. 19 stycznia 1928 r. Dz. U. R. P. Nr. 11).

Burzyński Tadeusz — Uhrynów-Górny.
Chowaniec Wacław — miasto Stanisławów.
dr. Okuniewski Teofil — pow. Horodenka.

dolińskie,	Brzostyński Czesław,
horodeńskie,	Skrzyński Edward,
kałuskie,	Kostołowski Wojciech,
kołomyjskie,	Skłodowski Władysław,
kosowskie,	Galotzy Zdzisław,
nadwórniańskie,	Robakiewicz Zygmunt,
rohatyńskie,	Dr. Janecki Gustaw,
stanisławowskie,	Pajączkowski Antoni,
stryjskie,	Harmata Stanisław,
śniatyńskie,	Weiser Jan Leopold,
tłumackie,	Świątkowski Rudolf,
żydaczowskie,	Rusiński Antoni.

Ekspozytura starostwa stryjskiego. Kier. Lisowski Mieczysław.

WOJEWÓDZTWO TARNOPOLSKIE.

Wojewoda — Maruszewski Artur Tomasz.
Wicewojewoda — Gintowt-Dziewałtowski Kazimierz.
Naczelnik Wydziału Samorządowego — Żórawski Witold.
Inspektor Samorządowy — Chmarzyński Witold.
Naczelnik Wydziału Pracy, Opieki Społecznej i Zdrowia Publicznego — dr. Kujawski Czesław.
Inspektor Wydziału Zdrowia Publicznego — dr. Feit Henryk.
Naczelnik Wydziału Komunikacyjno-Budowlanego — inż. Burgielski Władysław.
Kierownik Oddziału Drogowego — wacat.
Naczelnik Wydziału Rolnictwa i Weterynarji — inż. Juszczyk Józef.
Inspektor Weterynarji — Kraus Stanisław.

Członkowie Wydziału Wojewódzkiego.

(powołani z pośród obywateli na podstawie Rozp. Prez. R. P. z dn. 19 stycznia 1928 r. Dz. U. R. P. Nr. 11).

Jaworczykowski Kazimierz — miasto Tarnopol.
Brykowicz Hilary — miasto Tarnopol.
Czarkowski Wiktor —

borszczowskie,	Wasiewicz Jan,
brodzkie,	Dr. Kaczkowski Jan,
brzeżańskie,	vacat,
buczackie,	Fedorowicz Jackowski Adam,
czortkowskie,	Muszyński Jerzy,
kamioneckie,	Kulpiński Robert,
kopyczynieckie,	Grodecki Piotr,
podhajeckie,	Woroszyński Roman,
przemyślańskie,	Grodowski Mieczysław,
radziechowskie,	Michalski Bronisław,
skałackie,	Suchorski Jerzy,
tarnopolskie,	Malicki Tomasz,
trembowelskie,	Schreiber Ludwik,
zaleszczyckie,	Krzyżanowski Józef,
zbaraskie,	Wojciechowski Karol,
zborowskie,	Kocół Alfred,
złoczowskie,	Płachta Jan.

Ogólne instytucje samorządowe

a) Centralne.

ZWIĄZEK POWIATÓW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.

Warszawa, Marszałkowska 81a, m. 7. Tel.: Prezesa 9-66-06.
Dyrektora i ogólny 9-61-92.

I. Charakter i zadania Związku.

Związek Powiatów jest organizacją, reprezentującą ogół powiatowych związków samorządowych na terenie całej Rzeczypospolitej Polskiej. Statut Związku uchwalony na posiedzeniu Rady w dniu 21 czerwca 1930 r., zatwierdzony został przez Pana Ministra Spraw Wewnętrznych w dniu 6 czerwca 1932 r. Siedzibą Związku jest miasto stołeczne Warszawa.

Zadaniem Związku jest: 1) zabiegać o zapewnienie powiatowemu samorządowi terytorjalnemu najodpowiedniejszych prawnych

i faktycznych warunków istnienia i rozwoju, 2) ustalać opinję samorządu powiatowego, zrzeszonego w Związku, w sprawach, które go dotyczą i reprezentować tę opinję na zewnątrz, 3) stwarzać pomoc wzajemną związków powiatowych w spełnianiu ich zadań.

Członkiem Związku może być każdy powiatowy związek samorządowy w Rzeczypospolitej Polskiej, który nadeśle w tej sprawie uchwałę rady powiatowej oraz opłaci składkę w wysokości ustalanej corocznie przez Zjazd Główny.

II. Organa Związku.

Organami Związku są: 1) Zjazd Główny, 2) Rada, 3) Zarząd, 4) Prezes Związku, 5) Zjazdy wojewódzkie.

Z j a z d G ł ó w n y odbywa się raz na rok; powiatowe związki samorządowe reprezentowane są na Zjeździe każdy przez 2-ch delegatów (jeden wybrany przez radę powiatową i jeden przez wydział powiatowy).

Do zakresu działania Zjazdu Głównego należy: wypowiadanie się w zasadniczych sprawach, dotyczących samorządu powiatowego, przyjmowanie sprawozdań Rady i Zarządu, zmiana wysokości rocznej składki członkowskiej, wybór części członków Rady oraz decyzja o likwidacji Związku.

R a d a — naczelny organ uchwalający — składa się z członków, wybieranych po dwóch z każdego województwa przez zjazdy wojewódzkie, z 9-ciu członków, wybranych przez Zjazd Główny i z 6-ciu członków, powołanych drogą kooptacji przez Radę.

Do kompetencji Rady należy: wypowiadanie się we wszystkich aktualnych sprawach, dotyczących samorządu powiatowego, zmiana statutu, wybór Prezydjum, Zarządu Komisji Rewizyjnej, delegowanie przedstawicieli Związku do stałych instytucyj rządowych, uchwalanie regulaminów dla ciał kolegjalnych Związku oraz budżetu Związku.

Z a r z ą d — organ wykonawczy Związku składa się z Prezesa i 2-ch Wiceprezesów, przewodniczącego autonomicznego oddziału Związku wojew. śląskiego oraz dyrektora Biura Związku i redaktora pisma, będącego naczelnym organem Związku.

Do kompetencji Zarządu należy przygotowywanie spraw pod obrady innych organów Związku, ustalanie regulaminów organizacyjnych Biura, przyjmowanie i zwalnianie na wniosek Prezesa pracowników Związku oraz nadzór nad tokiem bieżących spraw Związku.

Zjazdy wojewódzkie odbywają się raz do roku w każdem wo-

jewództwie z udziałem delegatów powiatów oraz ich zastępców, którzy zostali wybrani delegatami na Zjazd Główny. Do zadań tych zjazdów należy wybór przedstawicieli w Radzie Związku, wypowiedzenie się w imieniu samorządu powiatowego danego województwa we wszystkich sprawach aktualnych samorządu.

Związek Powiatów bierze udział przez swych delegatów, reprezentujących samorząd powiatowy, w następujących instytucjach państwowych i społecznych:

1. Państwowa Rada Samorządowa — 8 członków.
2. Państwowa Naczelna Rada Zdrowia — 1 członek.
3. Rada Opieki Społecznej — 5 członków.
4. Państwowa Rada Spożywców — 1 członek.
5. Państwowa Rada Komunikacyjna — 1 członek.
6. Rada dla Spraw Kolonij Letnich — 1 członek.
7. Komitet Naczelny Funduszu Pracy — 1 członek.
8. Zarząd Główny Funduszu Bezrobocia — 2 członków.
8. Centralny Komitet do Spraw Finansowo - Rolnych — 1 członek.
9. Komisja Funduszu Pożyczkowo - Zapomogowego — 2 członków.
10. Komisja opinjodawcza dla Pożyczkowego Funduszu Drogowego — 1 członek.
11. Komisja Przewozów Samochodowych — 1 członek.
12. Rada Naczelna Związków Straży Pożarnych — 1 członek.
13. Związek Związków Komunalnych Kas Oszczędności — 1 członek.
14. Międzyzwiązkowa Komisja Porozumiewawcza — 3 członków.
15. Rada naczelna do spraw pomocy akademikom — 1 członek.
16. Rada Organizacyjna Polaków z zagranicy (Komisja Pomocy Bezrobotnym Emigrantom we Francji) — 1 członek.
17. Rada Opiekuńcza Instytutu Handlowo - Gosp. w Wilnie — 1 członek.
18. Samorządowa Komisja Zdrowia — 3 członków.
19. Komitet Studjum Administracji Komunalnej przy Wolnej Wszechnicy Polskiej — 1 członek.
20. Zarząd Studjum Pracy Oświatowej przy Wolnej Wszechnicy Polskiej — 1 członek.
21. Zarząd Fundacji Polskiego Komitetu Pomocy Dzieciom — 1 członek.

21. Polski Komitet do spraw ratownictwa — 1 członek.

22. Komisja Włókiennicza Polsk. Komitetu Normalizacyjnego — 1 członek.

23. Samorządowy Instytut Wydawniczy — 1 członek.

24. Związek Podhalan — 1 członek.

Naczelnym organem prasowym Związku jest tygodnik „Samorząd". Prócz wyżej wymienionego tygodnika Związek wydaje kwartalnik „Samorząd Terytorjalny" jako organ poświęcony naukowemu omawianiu zagadnień samorządowych, teoretycznych i praktycznych.

III. Członkowie i władze Związku.

W dniu 1 grudnia 1933 r. do Związku Powiatów należało 233 powiatowych związków komunalnych na ogólną liczbę 239 powiatów.

Skład członków Rady Związku jest następujący:

Grupa terytorjalna:

Woj. Białostockie.

1. Franciszek Kulikowski — Przewodniczący Wydziału Powiatowego w Ostrołęce.

2. Ludwik Choynowski — członek Wydziału Powiatowego w Grajewie.

Woj. Kieleckie.

3. Edward Kleszczyński — członek Wydziału Powiatowego w Miechowie.

4. Kazimierz Kühn — Naczelnik Wydziału Samorządowego w Urzędzie Wojewódzkim w Stanisławowie, poprzednio starosta w Częstochowie.

Woj. Krakowskie.

5. Wincenty Hyla — członek Wydziału Powiatowego w Białej-Małopolskiej.

6. Edward Zajączek — burmistrz m. Kęty.

Woj. Lubelskie.

7. Felicjan Lechnicki — członek Wydziału Powiatowego w Chełmie.

8. Bolesław Wnuk — członek Wydziału Powiatowego w Zamościu.

Woj. Lwowskie.

9. Kazimierz Lenczewski — Przewodniczący Wydziału Powiatowego w Samborze.

10. Dr. Roman Stroynowski — Lwów, Pl. Marjacki 7.

Woj. Łódzkie.

11. Stanisław Leopold — członek Wydziału Powiatowego w Łasku,

12. Vacat.

Woj. Nowogródzkie.

13. Henryk Bogatkowski — Przewodniczący Wydziału Powiatowego w Lidzie.

14. Władysław Malski — członek Wydziału Powiatowego w Lidzie.

Woj. Poleskie.

15. Jerzy Osmołowski — członek Wydziału Powiatowego w Pińsku.

16. Vacat.

Woj. Pomorskie.

17. Dr. Konrad Snudowski -- Prezes Zw. Powiatów woj. pomorskiego.

18. Hipolit Niepokulczycki — Przewodniczący Wydziału Powiatowego w Grudziądzu.

Woj. Poznańskie.

19. Feliks Kasprzak — Przewodniczący Wydziału Powiatowego w Krotoszynie.

20. Aleksander Trzciński — naczelnik Wydziału Samorządowego w woj. poznańskiem.

Woj. Stanisławowskie.

21. Władysław Dzieduszycki — członek Wydziału Powiatowego w Stanisławowie.

22. Inż. Józef Tarantiuk — członek Wydziału Powiatowego w Horodence.

Woj. Śląskie.

23. Władysław Bocheński — starosta w Bielsku.

24. Jan Koj — członek Wydziału Powiatowego w Pszczynie.

Woj. Tarnopolskie.

25. Władysław Cieński — członek Wydziału Powiatowego w Kopyczyńcach.

26. Jan Płachta — Przewodniczący Wydziału Powiatowego w Złoczowie.

Woj. Warszawskie.

27. Stanisław Czekanowski — członek Wydziału Powiatowego w Grójcu.

28. Kazimierz Dziewanowski — członek Wydziału Powiatowego w Płocku.

Woj. Wileńskie.

29. Wiktor Niedźwiecki — Przewodniczący Wydziału Powiatowego w Postawach,

30. Witold Kwinto — członek Wydziału Powiatowego w Brasławiu.

Woj. Wołyńskie.

31. Antoni Hermaszewski — członek Wydziału Powiatowego w Równem.

32. Jan Podstrygacz *) — członek Wydziału Powiatowego w Równem.

Grupa Ogólna:

33. Dr. Maurycy Zdzisław Jaroszyński — Warszawa, ul. Brzozowa 2.

34. Edward Dunin-Markiewicz, poseł — Brześć n/B, ul. Zygmuntowska 29.

35. Ignacy Puławski, poseł — Krzemieniec, ul. Prodolna 4.

36. Jerzy Czarnocki — Przewodniczący Wydziału Powiatowego w Kartuzach.

37. Józef Moczulski — poseł, Dzierzkowice, pow. Janów.

38. Juljusz Marossanyi — Przewodniczący Wydziału Powiatowego w Jaśle.

39. Józef Polkowski — poseł, Augustowo, p. Nowe-Święciany.

40. Antoni Pacholczyk, poseł — Warszawa, Królewska 23. Związek Prac. Admin. Gminnej.

41. Dominik Dratwa, poseł — Piotrków Tryb., Piłsudskiego 52.

Grupa kooptowanych:

42. Stanisław Gliszczyński — starosta w Olkuszu.

43. Aleksy Rżewski — notarjusz, Łódź, Pomorska 21.

44. Olgierd Jeleński — senator, maj. Janowicze, p. Kleck.

45. Wacław Gajewski — Warszawa, Marymoncka 3a.

46. Dr. Kazimierz Duch, wice-minister Opieki Społecznej — Warszawa, ul. Nowowiejska 40.

47. Dr. Juljusz Trzciński — p. Chełmce-Kruszwica, Ostrów n/Gopłem.

W skład obecnego Zarządu wchodzą pp.:

1) Dr. Maurycy Zdzisław Jaroszyński — Prezes Związku.

2) Edward Dunin - Markiewicz — Wiceprezes Związku.

---

*) Zawieszony w prawach członka — do wyjaśnienia.

3) Dr. Juljusz Trzciński — Wiceprezes Związku.

Członkowie Zarządu:

4) Jerzy Czarnocki.
5) Władysław Dzieduszycki.
6) Stanisław Gliszczyński.
7) Edward Kleszczyński.
8) Ignacy Puławski.
9) Aleksy Rżewski.
10) Dr. Wilhelm Seidler.
11) Franciszek Branny.

Organem wykonawczym Zarządu Związku jest Biuro.

Przy Biurze Związku istnieje bibljoteka samorządowa, licząca przeszło 3.500 tomów.

ZWIĄZEK MIAST POLSKICH.

Warszawa, Al. Ujazdowskie 47.

Telefony: 8.11-91 (dod.) — dyrektor,
8.11-91 zast. dyrektora,
8.81-73 (dod.) Komisja Techniczno-Ekonomiczna,
8.11-51 — ogólny,
8.81-73 — redakcja i administracja „Samorządu Miejskiego".

1) Charakter i zadania Związku:

Utworzony w listopadzie 1917 r. Związek Miast Polskich obejmuje swą działalnością całą Rzeczpospolitą i jest organizacją, reprezentującą ogół miast polskich. Związek Miast jest instytucją społeczną i stowarzyszeniem o charakterze dobrowolnym. Statut Związku Miast, uchwalony na Zebraniu Ogólnem w dn. 22.2.1931 r., zatwierdzony został reskryptem Pana Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 14.3.1932 r. Nr. AA 15.I. Związek Miast Polskich podlega nadzorowi Ministra Spraw Wewnętrznych, któremu przesyła roczne sprawozdanie ze swej działalności.

Statutowem zadaniem Związku jest dążenie do gospodarczego i kulturalnego rozwoju samorządu miejskiego w Polsce. W wykonaniu tego zadania Związek zajmuje stanowisko we wszystkich sprawach, które dotyczą ustroju i gospodarki miast, stara się oddziaływać na bieg ustawodawstwa i wydawanie decyzyj, deleguje swych przedstawicieli do państwowych ciał opinjodawczych, orga-

nizuje konferencje. Pozatem Związek Miast kładzie nacisk na działalność instrukcyjną i w tym celu organizuje zjazdy regjonalne, przeprowadza lustracje gospodarki miejskiej, organizuje komisje, udziela porad w najszerszym zakresie, przez utrzymywanie stosunków z zagranicą, umożliwia miastom korzystanie z obcego doświadczenia, bierze udział w pracy nad kształceniem pracowników miejskich, opracowuje i wydaje podręczniki i krytyczne zestawienia przepisów.

Członkiem Związku może zostać każde miasto w Polsce, które przedstawi uchwałę o przystąpieniu, powziętą przez organ uchwalający miasta i opłaci składkę. Wysokość tej składki zależna jest od liczby mieszkańców i wynosi 2 do 5½ gr. od mieszkańca. Wysokość składek członkowskich w granicach, określonych przez Zebranie ogólne, ustala Rada Naczelna.

2) Organa Związku.

Organami Związku są: Ogólne Zebranie (Zjazd Miast), Rada Naczelna, Zarząd, Prezes Związku i Komisja Rewizyjna.

Ogólne Zebrania (Zjazdy Miast) odbywają się co trzy lata. Na Ogólnych Zebraniach miasta reprezentowane są przez delegatów, wybranych przez ustawowe przedstawicielstwa na zasadzie proporcjonalności stosownie do liczby mieszkańców. Do kompetencji Zebrania Ogólnego należy rozpatrywanie wszelkich spraw, które Rada wniesie na Zebranie, wybór Rady Naczelnej, przyjmowanie sprawozdań Rady, zmiana statutu i in.

Rada Naczelna składa się z 40 członków, wybranych przez Ogólne Zebranie, 40 członków, wybranych na Zebraniu Ogólnem przez wojewódzkie koła wyborcze, oraz 10 członków, kooptowanych przez Radę. Posiedzenia Rady odbywają się dwa razy do roku. Do kompetencji Rady należy rozpatrywanie wszelkich spraw, które Zarząd wniesie pod obrady Rady, uchwalanie budżetu Związku, ustalanie wysokości składek członkowskich, przyjmowanie sprawozdań rachunkowych, uchwalanie statutu służbowego pracowników biura Związku, wybór Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Prezesa Związku i in.

Zarząd składa się z 20 członków. Posiedzenia Zarządu odbywają się 6 razy w roku. Do kompetencji Zarządu należy rozpatrywanie wszelkich spraw, wniesionych przez Prezesa Związku, dotyczących ustawodawstwa komunalnego, sprawozdań Dyrektora Związku, wyznaczanie delegatów do komisyj poza Związkiem. W celu wykonania swych zadań Zarząd wyłania Komisje, do których

zaprasza fachowców, jak np. komisja finansowa, odbudowy, techniczno-ekonomiczna, urbanistyczna i in.

Przedstawiciele Związku Miast, wybrani przez Zarząd, powoływani są do państwowych ciał opinjodawczych i komisyj, jak Państwowa Rada Samorządowa, Państwowa Rada Rozbudowy Miast, Państwowa Naczelna Rada Zdrowia, Państwowa Rada Opieki Społecznej, Państwowa Rada Elektryczna, Państwowa Rada Spożywcza, Państwowa Rada Komunikacyjna, Zarząd Główny i Komisja Rewizyjna Funduszu Bezrobocia, Komisja Komunalnego Funduszu Pożyczkowo-Zapomogowego, Rada Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, Państwowa Naczelna Rada Wychowania Fizycznego, Komitet do Spraw Kredytów Samorządowych przy Banku Gospodarstwa Krajowego, Komisja Opinjodawcza do Rozdziału dotacyj Związkom Komunalnym z Państwowego Funduszu Drogowego, Komisja Przewozów Samochodowych i in. Pozatem Zarząd Związku deleguje swych przedstawicieli do instytucyj gospodarczych, kulturalnych i społecznych, jak Związek Związków Komunalnych Kas Oszczędności, Główny Związek Straży Pożarnych, Komitet Studjum Administracji Komunalnej, Polski Komitet Pomocy Dzieciom, Rada do spraw Pomocy Młodzieży Akademickiej, Rada do spraw Kolonij letnich, Polski Komitet do Spraw Ratownictwa i Pierwszej Pomocy Lekarskiej w Nagłych Wypadkach, Instytut Wodociągowo-Kanalizacyjny, Komitet Plantacyjny Miast R. P., i in. Związek jest również członkiem Międzynarodowego Związku Miast i posiada swych przedstawicieli w Radzie Nac . lnej i Zarządzie tego Związku. W celu uzgadniania stanowiska samorządu terytorjalnego powołana została Komisja Porozumiewawcza, do której weszli przedstawiciele Związku Miast, Związku Powiatów i Związku Gmin Wiejskich.

Prezes Związku reprezentuje Związek na zewnątrz, przewodniczy na posiedzeniach Rady i Zarządu, czuwa nad wykonywaniem ich uchwał, nadzoruje działalność Dyrektora Związku.

Komisja Rewizyjna, złożona z 5 osób, ma za zadanie sprawdzanie rachunków biura Związku i prawidłowości wykonywania budżetu Związku.

Przy Zarządzie istnieje biuro z Dyrektorem Związku na czele. Zadaniem biura jest przygotowywanie oraz wykonywanie uchwał władz Związku. Dyrektor Związku kieruje wszystkiemi czynnościami biura, wchodzi z urzędu do wszystkich komisyj, powoływanych przez Zarząd. Biuro podzielone jest na działy: ogólny, administracyjno-skarbowy, gospodarczej polityki komunalnej, lustracyjny, oraz referat techniczno-ekonomiczny.

Związek Miast posiada bibljotekę, złożoną z 3.000 zgórą to-

mów. Stałym organem prasowym Związku Miast jest dwutygodnik „Samorząd Miejski". Pozatem Związek Miast łącznie ze Związkiem Powiatów wydaje kwartalnik „Samorząd Terytorjalny".

Do Związku w dniu 16.XI.1933 r. należało na ogólną liczbę 637 miast w Polsce — 508. Miasta związkowe liczą zgórą 8.200.000 mieszkańców, a zatem 95% ludności miejskiej w Polsce.

3) **Skład osobowy władz i biura Związku.**

W dniu 16.XI.1932 r. skład osobowy władz Związku, wybranych na podstawie dawnego statutu, był następujący:

Prezydjum Związku stanowili:

1) Prezes Związku — inż. Zygmunt Słomiński, prezydent m. st. Warszawy.
2) wiceprezes — Ratajski Cyryl — prezydent m. Poznania,
3) wiceprezes — Jaworowski Rajmund — radny m. st. Warszawy,
4) wiceprezes — Ziemięcki Bronisław — prezydent m. Łodzi,
5) wiceprezes — Drojanowski Wacław — prezydent m. st. Lwowa.

Do Komitetu Wykonawczego (Zarządu) prócz wyżej wymienionych wchodzili:

6) Barciszewski Leon — prezydent m. Bydgoszczy,
7) Ilski Konrad dr. — ławnik m. st. Warszawy,
8) Maleszewski Wiktor dr. — prezydent m. Wilna,
9) Pachnowski Stefan — prezydent m. Włocławka,
11) Rapalski Stanisław — wiceprezydent m. Łodzi,
12) Reiner Maksymiljan — zast. burmistrza m. Otwocka,
13) Szkudlarz Stanisław — wiceprezydent m. Katowic,
14) Włodek Józef — prezydent m. Grudziądza,
15) Zawadzki Józef dr. — radny m. Warszawy.

Do Zarządu (Rady Naczelnej) poza wyżej wymienionymi wchodzili:

16) Bayer Kazimierz — radny m. Bydgoszczy,
17) Bień Aleksy, poseł — b. radny m. Sosnowca,
18) Bielewicz Piotr — burmistrz m. Żywca,
19) Borzęcki Marjan — wiceprezydent m. st. Warszawy,
20) Budzińska-Tylicka Justyna dr. — radna m. st. Warszawy,
21) Chlamtacz Marceli dr. prof. — radny m. st. Lwowa,
22) Chowaniec Wacław, poseł — prezydent m. Stanisławowa,
23) Czyż Witold — wiceprezydent m. Wilna,
24) Dalbor Władysław dr. — b. dyrektor Biura Samorządowego dla Wielkopolski i Pomorza, Poznań,

25) Dodacki Jerzy — burmistrz m. Łęczycy,
26) Dubiel Paweł — burmistrz m. Królewskiej Huty,
27) Drzewiecki Potr inż. — b. prezydent m. st. Warszawy,
28) Erlich Hersz — radny m. st. Warszawy,
29) Gardecki Zygmunt — radny m. st. Warszawy,
30) Gross Adolf dr. — radny m. st. Krakowa,
31) Groszkowski Wiktor — radny m. Łodzi,
32) Joel Eljasz — ławnik m. Łodzi,
33) Kamski Stanisław — burmistrz m. Pucka,
33a) Kaplicki Mieczysław dr. — prezydent m. st. Krakowa,
34) Koerner Mojżesz inż. — ławnik m. st. Warszawy,
35) Kocur Adam dr. — prezydent m. Katowic,
36) Krogulski Roman dr. — burmistrz m. Rzeszowa,
37) Łaszkiewicz Kazimierz — radny m. Grodna,
38) Michael Artur inż. — b. prezydent m. Będzina,
39) Musielak Stanisław — burmistrz m. Ostrowa Wlkp.,
40) Polski Jan — burmistrz m. Środy,
41) Szczypiorski Adam dr. — ławnik m. st. Warszawy,
42) Szczyrek Jan — radny m. st. Lwowa,
43) Szpotański Tadeusz — wiceprezydent m. st. Warszawy,
44) Szydelski Stefan ks. dr. prof. poseł — radny m. st. Lwowa,
45) Śląski Władysław — wiceprezes Rady Miejskiej m. Siedlec,
46) Świercz Jan — prezydent m. Zgierza,
47) Uziembło Władysław — b. wiceprezydent m. Radomia,
47a) Wojewódzki Wacław inż. — kierownik Tymcz. Zarządu m. Łodzi.

Do Komisji Rewizyjnej wchodzili: 1) Lew Izaak — radny m. st. Warszawy, Zadora - Szwejcer Józef — wiceprezes Rady Miejskiej m. st. Warszawy i Śniady Ludwik — radny m. Poznania.

Dyrektorem Związku jest p. Marceli Porowski.

Skład osobowy biura Związku w dniu 16.XI.33 r. był następujący: Pastuszyński Stanisław — zastępca dyrektora i kierownik działu admin. skarbowego, Zbrożyna Stefan — kierownik działu gospodarczej polityki komunalnej. Pawlak Zygmunt — kierownik działu ogólnego i lustracyjnego, mgr. Rudziński Stanisław, Bojakowska Kazimiera, inż. Jętkiewicz Lucjan, Kosmaczewski Józef — referenci, Ossoliński Feliks — administracja „Samorządu Miejskiego", Olewiński Aleksander, Łoskiewicz Stanisław — lustratorzy, Auksztakalnis Irena — buchalterka, Buzycka Wacława, Żymirska Władysława, Borzęcka Irena — personel pomocniczy.

ZWIĄZEK GMIN WIEJSKICH RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.

Warszawa, ul. Wiejska Nr. 19, m. 2.

I. Cel i organizacja Związku.

Związek powstał w roku 1925 i został zalegalizowany przez p. Ministra Spraw Wewnętrznych w r. 1932. Ma on za zadanie dążenie do rozwoju gospodarczego i kulturalnego samorządu gmin wiejskich, tudzież udzielanie organom samorządu gmin wiejskich pomocy prawnej i fachowej w zakresie ich działalności.

Związek wydaje własny organ „Głos Gminy Wiejskiej".

W celu wypełniania swych zadań Związek:

1. pozostaje w stałym kontakcie z członkami Związku oraz krzewi myśl samorządową w najszerszych warstwach społeczeństwa gmin wiejskich,

2. składa władzom państwowym wnioski i memorjały w zakresie regulowania stosunków prawnych oraz zaspakajania potrzeb samorządu gminnego,

3. czyni starania, aby wszelkie projekty ustawowe oraz zarządzenia władz w sprawach dotyczących samorządu, były przed wydaniem poddawane opinji Związku i aby szły po linji interesów i dobra samorządu gminnego,

4. występuje w imieniu zrzeszonych w Związku gmin wobec władz i instytucyj publicznych,

5. organizuje i zwołuje wojewódzkie i powiatowe zjazdy delegatów gmin wiejskich tudzież konferencje i odczyty w zakresie spraw samorządowych,

6. bierze udział przez swych delegatów w imieniu zrzeszonego w Związku samorządu gminnego w instytucjach państwowych i społecznych,

7. utrzymuje kontakt z organizacjami kulturalno-społecznemi, celem skoordynowania i rozwijania pracy samorządowej.

W skład Związku wchodzą na razie gminy b. zaboru rosyjskiego.

II. Władze i skład biura.

W myśl nowego statutu Związku, zniesiony został ogólny zjazd przedstawicieli gmin zrzeszonych, składający się po jednym przedstawicielu z każdej gminy należącej do Związku, wybieranym na każdorazowy roczny zjazd osobno.

W miejsce ogólnych zjazdów, wprowadzono zjazdy wojewódzkie, składające się ze stałych delegatów, wybieranych przez rady gminne na cały czas kadencji rady gminnej z pośród organów samorządu gminnego.

Zjazdy wojewódzkie dokonują wyboru z obszaru województwa członków Rady Naczelnej Związku, wysłuchują sprawozdań z działalności Związku, opinjują w sprawach oddanych im przez zarząd pod obrady, wreszcie omawiają lokalne potrzeby samorządu gminnego i uchwalają w tych sprawach opinje i dezyderaty.

Organami Związku są:

1. Wojewódzkie zjazdy delegatów rad gminnych, należących do Związku,
2. Rada Naczelna Związku składająca się po 1—2 członków z każdego województwa,
3. Zarząd Związku w składzie 7 osób i
4. Komisja Rewizyjna w składzie 3 osób.

Skład osobowy Rady Naczelnej Związku:

1. Wołkowicki Antoni z woj. Białostockiego,
2. Sadowski Stanisław ,,
3. Szaflik Józef z woj. Kieleckiego,
4. Salwa Jan ,,
5. Maj Andrzej z woj. Lubelskiego,
6. Więcławek Jan ,,
7. inż. Leopold Stanisław z woj. Łódzkiego,
8. Piotrowski Józef ,,
9. Szalewicz Tomasz z woj. Nowogródzkiego,
10. Lewicki Arsenjusz z woj. Poleskiego,
11. Gliński Kazimierz z woj. Warszawskiego,
12. Zalewski Antoni ,,
13. Sławiński Aleksander z woj. Wileńskiego,
14. Podstrygacz Jan z woj. Wołyńskiego,
15. Spychalski Władysław ,,
16. Dr. Polakiewicz Karol, Vicemarszałek Sejmu i
17. Tkaczyk Bolesław, Dyrektor Związku Gmin.

Skład osobowy Zarządu:

1. Prezes — Dr. Karol Polakiewicz,
2. Vice-Prezes — Edward Kleszczyński,
3. ,, — Bolesław Tkaczyk.

Członkowie:

4. Bogusławski Jan,
5. Zieliński Andrzej,
6. Czarnecki Jan,
7. Jarocki Józef.

Skład Komisji Rewizyjnej:

1. Przewodniczący — Gliński Kazimierz,
2. Członek — inż. Leopold Stanisław,
3. „ — Szalewicz Tomasz.

Biuro Związku:

Dyrektor Związku — Tkaczyk Bolesław,
Sekretarz Związku — Gałczyński Wincenty,
Referent — Mgr. pr. Jezierski Bronisław,
Buchalter — Filipowiczówna Marja.

Redakcja:

Redaktor — Tkaczyk Bolesław,
Sekretarz — Kubicki Marjan.

---

b) Lokalne.

ZJEDNOCZONE ZWIĄZKI POWIATÓW WOJEW. POZNAŃSKIEGO I POMORSKIEGO.

Bydgoszcz, Cieszkowskiego 22.

I. Organizacja.

Związek Powiatów Wojew. Poznańskiego połączył się z dniem 1.V.32 r. z Związkiem Powiatów Wojew. Pomorskiego pod nazwą Zjednoczone Związki Powiatów Województwa Poznańskiego i Pomorskiego.

Z dniem tym rozszerzone zostały agendy Biura Związku pomorskiego na Województwo poznańskie. Od tej chwili znajduje się Biuro w Bydgoszczy (ul. Cieszkowskiego 22. Tel. 1788).

II. Zadania.

Zadaniem Związku jest popieranie interesów powiatowych związków komunalnych, w szczególności omawianie na wspólnych zebraniach spraw dotyczących samorządu ziemskiego i przedkładanie właściwym władzom projektów ustaw z dziedziny administracji i ustawodawstwa komunalnego.

Zadania swoje spełnia Związek przez:

a) wnoszenie memorjałów u właściwych organów,

b) udzielanie powiatowym związkom komunalnym i gminom wiejskim porad i wskazówek w zakresie wykonywania obowiązujących przepisów,

c) udzielanie pomocy prawnej tak w sprawach z zakresu prawa publicznego jak o charakterze prywatno - prawnym, w szczególności zastępstwo powiatowych związków komunalnych w sprawach sporno - administracyjnych przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym i Najwyższym Trybunałem Administracyjnym,

d) udzielanie swoim członkom pomocy technicznej, w szczególności przeprowadzanie rewizyj rachunkowości i kasowości powiatowych związków komunalnych, Komunalnych Kas Oszczędności oraz wszelkich przedsiębiorstw i zakładów powiatowych.

Związek utrzymuje ścisły kontakt ze Związkiem Powiatów R. P. w Warszawie, jako organizacją centralną.

III. Organa.

Organem uchwalającym połączonych związków jest Rada, w skład której wchodzą wszyscy członkowie zarządów obydwóch Związków.

Organem wykonawczym jest Prezydjum, składające się z prezesów i wiceprezesów oraz po jednym członku Zarządu obydwóch Związków.

Przewodnictwo sprawuje kolejno jeden z prezesów związku poznańskiego i pomorskiego przez okres jednego roku (budżetowego).

Skład Zarządu związku poznańskiego:

p.p. starosta dr. Jerzykowski — Poznań — prezes,
„ Różankowski — Jarocin — wiceprezes,
„ Kaczorowski — Wolsztyn,
„ Kasprzak — Krotoszyn,
„ Narajewski — Szamotuły,
„ dr. Rościszewski — Wągrowiec,
„ Zenkteler — Leszno;

Skład Zarządu Związku pomorskiego:

p.p dr. Siudowski — przewodniczący Wydziału Wojewódzkiego i członek Wydz. Pow. — Przydatki, p. Brodnica — prezes,

wiceprezes — vacat,

starosta w st. sp. Dytkiewicz — Ropuchy p. Pelplin,

Kaletta — członek Wydz. Pow. — Chojnice,

starosta w st. sp. Lipski — Toruń,

starosta Niepokulczycki — Grudziądz,

starosta w st. sp. Ossowski — Najmowo pow. brodnicki,

Poćwiardowski — Elżbietowo pow. kartuski.

IV. Biuro.

Na czele Biura stoi dotychczasowy dyrektor p. Stefan Fredyk.

ZWIĄZEK GMIN WOJ. ŚLĄSKIEGO.

Katowice, Pocztowa 7 II.

(Sprawozdania nie nadesłano).

Związek ma za zadanie:

1) Pielęgnowanie dobrobytu swoich członków,

2) Podtrzymywanie i zastępowanie wspólnych interesów gmin i ich mieszkańców, w szczególności zapewnienie gminom woj. Śląskiego należnego wpływu i stosownego uznania w dziedzinie ustawodawstwa i administracji Państwa i woj. Śląskiego,

3) Udzielanie rad i popieranie gmin w sprawach im wspólnych, w szczególności pośredniczenie pomiędzy członkami w znajomości komunalnych urządzeń administracyjnych.

Cel Związku nie jest skierowany na prowadzenie przedsiębiorstw gospodarczych.

Zadania swe spełnia Związek przez urządzanie zebrań, wydawanie własnego czasopisma p. n. „Orędownik Samorządu" i utrzymywanie stałego biura.

Organami Związku są:

a) walne zebranie,

b) zarząd,

c) koła powiatowe,

d) wydziały i stałe miejsca porady.

Organy Związku mogą w sprawach, należących do ich kompetencyj, ustanowić osobne regulaminy.

KOŁO MIAST WIELKOPOLSKI.

Bydgoszcz — Magistrat.

Celem Koła jest strzeżenie i popieranie interesów miast należących do Koła przez regularne zwoływanie zebrań, zajmowanie stanowiska co do projektów wzgl. ustaw, które dotyczą interesów miejskich, roztoczenie troski o należyty rozwój samorządu miejskiego, dobrobyt miast i ich mieszkańców oraz prawidłowe sprawowanie samorządu gminnego.

Do Koła należy 93 miast na ogólną liczbę 118 miast woj. poznańskiego.

Skład osobowy Zarządu Koła Miast Wielkopolski jest następujący:

1) Prezes, Barciszewski Leon, prezydent m. Bydgoszczy.,
2) Wiceprezes, Beyer Kazimierz, radny m. Bydgoszczy.

Członkowie Zarządu:

3) Radca Zaleski, Poznań,
4) Polski, burmistrz m. Środy,
5) Sokołowski, prezes Rady Miejskiej, Wronki,
6) Nowakowski, prezes Rady Miejskiej, Leszno,
7) Kuchczyński, burmistrz miasta Wągrówca,
8) Łuczak, burmistrz miasta Janówca,
9) Holland, burmistrz miasta Buku,
10) Maron, burmistrz miasta Chodzieży.

Zastępcy członków Zarządu:

11) Rybarczyk, burmistrz miasta Kcyni,
12) Wodniczak, burmistrz miasta Koronowa,
13) Sławiński, burmistrz miasta Rawicza.

Członkowie Komisji Rewizyjnej:

14) Kowalski, burmistrz miasta Leszna,
15) Schmidt, burmistrz miasta Lwówka,
16) Skrzypczak, burmistrz miasta Międzychodu.

Biuro Koła Miast Wielkopolski mieści się od dnia 9 października 1933 r. w Bydgoszczy, w Ratuszu.

KOŁO MIAST POMORSKICH.

Grudziądz — Magistrat.

Koło Miast Pomorskich założone zostało w 1922 r.

Celem Koła jest uzgadnianie stanowiska miast pomorskich co do projektów ustaw, udzielanie wytycznych dla działalności przedstawicieli miast pomorskich na terenie Związku Miast Polskich, omawianie terytorjalnych spraw tyczących się miast.

Do Koła należą wszystkie miasta pomorskie w liczbie 33.

Skład Zarządu jest następujący:

Prezydent m. Grudziądza, Józef Włodek — prezes.

Burmistrz miasta Chojnice, Alojzy dr. Sobierajczyk — wiceprezes.

Burmistrz miasta Chełmży, Bronisław Kurzętkowski — sekretarz.

Burmistrz miasta Tczewa, St. Wojczyński — I ławnik.

Burmistrz miasta Świecie, Kostka — II ławnik.

Burmistrz miasta Brodnicy, Blokus — Komisja Rewizyjna.

Burmistrz miasta Nowe, Jabłoński — Komisja Rewizyjna.

Burmistrz miasta Łasina, Tomczyński — Komisja Rewizyjna.

KOŁO MIAST WOJEWÓDZTWA BIAŁOSTOCKIEGO.

Białystok, ul. Warszawska 21, tel. 2-28.

Celem Koła jest wypełnianie odnośnie do miast woj. białostockiego zadań określonych w statucie Związku Miast Polskich, w szczególności strzeżenie praw i interesów tychże miast, staranie się o należyty rozwój samorządu miejskiego, dobrobyt miast i ich mieszkańców, prawidłowe sprawowanie Zarządu Gminnego oraz koordynacja prac i zamierzeń, przekraczających siły poszczególnych miast.

Koło Miast obejmuje 45 miast woj. białostockiego.

Skład Zarządu Koła jest następujący:

Prezes Koła — Seweryn Nowakowski — Komisarz Rządowy m. Białegostoku.

Vice-Prezes Koła — Gałaj Wawrzyniec — Prezydent miasta Suwałk.

Vice-Prezes Koła — Dr. Niemczyk Mieczysław — Radny miasta Grodna.

Członkowie Zarządu:

Grądzki Walenty — Burmistrz m. Jedwabne.
Suchowlański Owsiej — Vice-Prezydent m. Grodna.
Wasilewski Józef — Vice - Burmistrz m. Wołkowyska.
Zakrzewski Jan — Burmistrz m. Ostrowi-Mazowieckiej.
Inż. Żarniewicz Władysław — Burmistrz m. Bielska - Podlaskiego.

Kierownikiem Biura jest p. Wacław Zawadzki.

Finansowe instytucje samorządowe.

a) Centralne.

POLSKI BANK KOMUNALNY S. A.

Warszawa, Plac Napoleona 7, gmach własny.

Telefony wydziału ogólnego Nr. Nr. 297-37 i 297-04.

Polski Bank Komunalny założony został w r. 1919 z inicjatywy Ministra Spraw Wewnętrznych przez Samorządy Rzeczypospolitej. Formą prawną Banku jest spółka akcyjna. Akcje są wyłącznie imienne i mogą być nabywane tylko przez Związki Samorządowe Rzeczypospolitej Polskiej, ich zakłady mające własną osobowość prawną (Komunalne Kasy Oszczędności), Związki międzykomunalne oraz instytucje prawa publicznego.

W chwili obecnej akcjonarjuszami Banku są: 1 związek wojewódzki, 220 miast, 158 powiatów, 122 Komunalnych Kas Oszczędności oraz 8 zakładów prawa publicznego.

Zadaniem Banku jest zaspakajanie potrzeb kredytowych związków samorządowych, współdziałanie z Komunalnemi Kasami Oszczędności, a także ułatwianie im wszelkich rozrachunków i obrotów pieniężnych.

Oprócz wszelkich uprawnień Banku kredytu krótkoterminowego Bank emituje obligacje komunalne, posiadające bezpieczeństwo prawne (pupilarne).

Za pośrednictwem Banku udzielane są pożyczki z Drogowego Funduszu Pożyczkowego Ministerstwa Komunikacji. Bank administruje Komunalnym Funduszem Pożyczkowo - Zapomogowym.

Bank prowadzi Biuro Warszawskiego Związku Komunalnych Kas Oszczędności, do którego należą kasy województw centralnych i wschodnich.

Współpracuje Bank również ze Związkiem Związków Komunalnych Kas Oszczędności, zarząd którego mieści się w siedzibie Banku.

Władzami Banku są: 1) Walne Zgromadzenie Akcjonarjuszów, w którem mają prawo uczestnictwa akcjonarjusze w osobach upoważnionych do tego delegatów, po jednym od akcjonarjusza, wyznaczonych z pośród członków swoich organów wykonawczych, z tem, że każda akcja daje prawo do jednego głosu, lecz nikt nie może posiadać więcej głosów ponad 150. 2) Rada Nadzorcza składająca się z 12 członków, wybranych z pomiędzy delegatów reprezentujących conajmniej 50 głosów na Walnem Zgromadzeniu oraz z nieprzekraczającej liczby 5 osób kooptowanych przez członków z wyboru. Corocznie ustępuje ⅓ część członków Rady pochodząca z wyboru, kooptacja dokonywa się na rok jeden, 3) Zarząd Banku mianowany przez Radę Nadzorczą, która zawiera z poszczególnymi członkami umowy. Rozdział kompetencji między Radę i Zarząd określa prawo bankowe. 4) Komisja Rewizyjna złożona z 5 członków wybieranych przez Walne Zgromadzenie Akcjonarjuszów na 1 rok.

Dla uzgodnienia działalności Banku z zamierzeniami Państwa w dziedzinie komunalnej i skarbowej, działa przy Banku z prawem zawieszania i wstrzymywania oraz inicjowania uchwał i czynności — Komisarz Rządowy, mianowany przez Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Członkami Rady Nadzorczej są pp.: 1) Piotr Drzewiecki — Prezes Rady, 2) Dr. Kazimierz Duch — V.-Prezes Rady oraz 3) Edward Dunin-Markiewicz — Poseł na Sejm, Przewodniczący Zarządu Powiatowej Komunalnej Kasy Oszczędności w Drohiczynie Poleskim, 4) Władysław hr. Dzieduszycki — Poseł na Sejm, Delegat powiatu Stanisławowskiego, 5) Dr. Mieczysław Kaplicki — Prezydent m. Krakowa, 6) Władysław Korsak — V.-Minister Spraw Wewnętrznych, 7) Dr. Zbigniew Madeyski — Poseł na Sejm — Naczelny Dyrektor Funduszu Pracy, 8) Stefan Pachnowski — Naczelnik Wydziału Finansowego Funduszu Pracy, 9) Dr. Karol Polakiewicz — V.-Marszałek Sejmu R. P., 10) Ignacy Puławski — Poseł na Sejm, Radny m. Krzemieńca, 11) Józef Roziecki, Przewodniczący Zarządu i Dyrektor Komunalnej Kasy Oszczędności pow. Piotrkowskiego, 12)

prof. Władysław Strzelecki, Naczelny Dyrektor Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, 13) Mieczysław Szczepkowski — Dyrektor Komunalnej Kasy Oszczędności m. st. Warszawy, 14) Aleksander Trzciński — Naczelnik Wydziału Samorządowego Województwa Poznańskiego, 15) Stanisław Wasiak — Starosta pow. Nieszawskiego, 16) Aleksander Ulrych — Poseł na Sejm, Przewodniczący Zarządu Komunalnej Kasy Oszczędności m. Kalisza, 17) Marjan Wojciechowski — delegat Ministerstwa Skarbu.

Zarząd stanowią pp.: Juljusz Zdanowski — Dyrektor Naczelny, Dymitr Szarzyński i Artur Śliwiński — Dyrektorzy.

Członkami Komisji Rewizyjnej są pp.: 1) Zygmunt Chudzyński — Przewodniczący Zarządu i Dyrektor Komunalnej Kasy Oszczędności pow. Łaskiego, 2) Jerzy Dodacki — Burmistrz m. Łęczycy, 3) Jan Gadomski — Starosta powiatu Mińsko - Mazowieckiego, 4) Józef Przybyszewski — V.-Prezes Związku Międzykomunalnego Budowy i utrzymania Zakładów Psychjatrycznych w woj. Warszawskiem, 5) Mieczysław Szarras — Prezydent m. Kalisza.

Komisarzem Rządowym jest p. Witold Zbikowski — Dyrektor Departamentu Samorządowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Stan rachunków Banku na dz. 31.X.1933 r. zamyka się sumą zł. 76.214.946,86, w czem kapitałów własnych zł. 6.524.971,28.

———

KOMUNALNY FUNDUSZ POŻYCZKOWO - ZAPOMOGOWY.

Komunalny Fundusz Pożyczkowo - Zapomogowy utworzony Rozporządzeniem Prezydenta R. P. z dn. 1.VI.1927 r. (D. U. R. P. Nr. 50) uzupełnionym ust. z dnia 10.III.1932 r. (D. U. R. P. Nr. 32) składa się z dwóch funduszów: pożyczkowego i zapomogowego i przeznaczony jest na pożyczki dla gmin miejskich i powiatowych związków komunalnych (R. M. Wew. z d. 17.IX.1927 r. D. U. R. P. Nr. 87, z d. 8.IV.1930 r. D. U. R. P. Nr. 32 z dnia 25.8.1930 r. D. U. R. P. Nr. 65, z dnia 30.VI.1931 r. D. U. R. P. Nr. 69, z dnia 25.V.1932 r. D. U. R. P. Nr. 51, z dnia 23.XI.1932 r. D. U. R. P. Nr. 113, z dnia 8.III.1933 r. D. U. R. P. Nr. 27; Ust. z dnia 17. III.1932 r. D. U. R. P. Nr. 25).

Fundusz Pożyczkowy powstaje z 20% odliczeń z ogólnej sumy wpływów z dodatków komunalnych do wszystkich państwowych podatków od spożycia, zużycia, względnie produkcji (wyjąwszy wpływy z dod. do państwowych podatków od węgla, olejów mineralnych

i cukru oraz opłat patentowych) oraz z 15,424% ogólnej sumy wpływów z dod. komunalnego do opłaty skarbowej od spirytusu, jako też stałego (w wysokości 10%) dodatku komunalnego do państwowego podatku od spadków i darowizn.

Fundusz Zapomogowy tworzy się z sum powstałych z oprocentowania pożyczek i pozostającego do dyspozycji salda funduszu.

Połowa Funduszu Pożyczkowego przeznaczona jest na pożyczki długoterminowe 5 i 10-letnie, a w wyjątkowych wypadkach z terminem do 30 lat, w zasadzie na inwestycje podjęte w wykonaniu ustawowych zadań — które się nie rentują oraz na konwersje pożyczek krótkoterminowych, zaciągniętych z tego funduszu. Z drugiej połowy Funduszu Pożyczkowego udzielane są pożyczki krótkoterminowe do 12 miesięcy. Termin ten może być przedłużony do 2 lat, a w wyjątkowych okolicznościach do lat 3-ch; z funduszu tego mogą być również udzielane pożyczki związkom międzykomunalnym utworzonym dla celów Opieki Społecznej i Szpitalnictwa oraz Centralnym Zrzeszeniom Samorządowym. Pożyczki długoterminowe oprocentowane są w wysokości 3¾%, krótkoterminowe — 4¾%.

Z Funduszu Zapomogowego mogą być udzielane Związkom Komunalnym znajdującym się w wyjątkowo trudnem położeniu bezzwrotne zapomogi.

Funduszem Pożyczkowo Zapomogowym administruje Polski Bank Komunalny. Organem zarządzającym jest Komisja, składająca się z:

jednego przedstawiciela Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
jednego przedstawiciela Ministerstwa Skarbu,
dwóch przedstawicieli Związku Powiatów R. P.,
dwóch przedstawicieli Związku Miast Polskich,
dwóch przedstawicieli Polskiego Banku Komunalnego z głosem doradczym.

Przewodniczącym Komisji jest przedstawiciel Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Stan w dniu 31.X.1933 r. udzielonych pożyczek z Funduszu Pożyczkowego — zł. 21.776.765,58.

Siedziba — Warszawa, Plac Napoleona 7, Polski Bank Komunalny.

ZWIĄZEK ZWIĄZKÓW KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI.

Warszawa, Pl. Napoleona 7, tel. 297-37.

C e l e: Reprezentowanie potrzeb komunalnej działalności kredytowej i oszczędnościowej i obrona tej działalności oraz jej organizacji. Ustalanie wytycznych dla polityki gospodarczej i finansowej w tym zakresie. Doskonalenie i ujednostajnianie pracy K. K. O. i zasad przeprowadzania rewizji. Statystyka i badania w zakresie ruchu oszczędnościowego. Współdziałanie z Ministerstwami: Spraw Wewnętrznych i Skarbu na ich żądanie w zakresie spraw dotyczących K. K. O. i komunalnej polityki oszczędnościowo-kredytowej.

C z ł o n k o w i e: Członkami Związku są: Związek Polskich Kas Oszczędności we Lwowie, Komunalny Związek Kredytowy w Poznaniu, Związek Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności w Warszawie, Związek Kas Oszczędności woj. Śląskiego, w Katowicach, Polski Bank Komunalny w Warszawie, Komunalny Bank Kredytowy w Poznaniu, Związek Powiatów Rzeczypospolitej i Związek Miast Polskich.

O r g a n y: Na czele Związku stoi, jako organ uchwalający, Rada Związku, do której pierwsi czterej członkowie delegują po 2-ch, następni czterej po 1-ym przedstawicielu.

Uchwały, wymagające współdziałania czy świadczeń ze strony poszczególnego członka, w braku jednomyślnego postanowienia, obowiązują go tylko po odpowiednich uchwałach jego organów, do których kompetencji decyzja należy.

Przyjęcie nowych członków wymaga jednomyślnej uchwały.

Organem wykonawczym jest Prezydjum.

Biuro prowadzi Prezes Związku.

Nadzór nad Związkiem wykonuje Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Ministerstwo Skarbu, których przedstawiciele biorą udział w posiedzeniach Rady.

Prezesem Związku jest p. Juljusz Zdanowski.

Członkami Rady Związku są: pp. T. Adamczewski z Poznania, L. Barciszewski z Bydgoszczy, J. Dorawski z Krakowa, W. Gajewski z Warszawy, W. Kubala ze Lwowa, A. Kocur z Katowic, H. Niepokulczycki z Grudziądza, D. Szarzyński z Warszawy, M. Szczepkowski z Warszawy, M. Tułacz z Katowic, St. Uhma ze Lwowa, J. Zdanowski z Warszawy.

Związki Komunalnych Kas Oszczędności wydają następujące pisma:

Warszawski — „Oszczędność" — dwutygodnik.
Poznański — „Czasopismo Kas Oszczędności" — miesięcznik.
Lwowski — „Kwartalnik Kas Oszczędności".

ZRZESZENIE SŁOWIAŃSKICH KAS OSZCZĘDNOŚCI.

Z. S. K. O. powstało w r. 1931 na zjeździe przedstawicieli polskich i czechosłowackich Związków Kas Oszczędności w Gdyni Do Zrzeszenia następnie przyłączył się i jugosłowiański Związek Kas Oszczędności. Celami Zrzeszenia są: współpraca organizacyj słowiańskich kas oszczędności, dążenie do wyrabiania wśród narodów słowiańskich zmysłu oszczędności, wzajemne informowanie się o działalności oszczędnościowej w krajach słowiańskich, dążenie do ujednostajnienia norm prawnych, obowiązujących w tych krajach, ustalenie terminologji fachowej w swym zakresie pracy, prowadzenia studjów nad zagadnieniami oszczędności i pieniężnemi.

Przewodnictwo w Zrzeszeniu należy co roku kolejno do przedstawiciela innego Państwa. W r. 1933 na zjeździe w Bratislawie wybrano na prezesa Zrzeszenia p. Juljusza Zdanowskiego, na wiceprezesów pp. Dr. Cmunta z Pragi, Dr. Erbera z Lublany i Dr. Uhmę ze Lwowa.

Siedziba Zrzeszenia mieści się w biurze Związku Związków K. K. O., Warszawa, Pl. Napoleona 7.

b) Lokalne.

KOMUNALNY ZWIĄZEK KREDYTOWY I KOMUNALNY BANK KREDYTOWY.

instytucja bankowa prawa publicznego o pupilarnej pewności

Poznań, ul. 27 Grudnia Nr. 8.

Telefon Związku i Banku 21-07, 36-36, 51-71, 51-72, 51-74.

Komunalny Związek Kredytowy w Poznaniu powstał ze „Związku Kas Oszczędności Prowincji Poznańskiej" („Sparkassenverband der Provinz Posen E. V."), założonego w roku 1892, a przekształconego w roku 1912 w „Związek Żyrowy Kas Oszczędności

w Poznaniu" („Sparkassen-Giro-Verband Posen") o charakterze związku celowego powiatów i miast, przy którym z początkiem 1913 roku uruchomiono instytucję finansową pod firmą „Centrala Żyrowa Kas Oszczędności w Poznaniu" („Sparkassen-Giro-Zentrale Posen"), działającą obecnie pod firmą „**Komunalny Bank Kredytowy**". W roku 1922 przybrał Związek firmę „Komunalny Związek Kredytowy", rozszerzając dotychczasowy — tak rzeczowy jak i terytorjalny — zakres działania.

Zadaniem Związku jest popieranie wszelkich bezpośrednich i pośrednich interesów finansowych i gospodarczych związków samorządowych. W tym celu Związek:

a) utrzymuje biuro Związku,

b) prowadzi przedsiębiorstwo bankowe pod firmą „**Komunalny Bank Kredytowy**",

c) przeprowadza rewizje Komunalnych Kas Oszczędności,

d) urządza kursy instrukcyjne dla pracowników Kom. Kas Oszczędności,

e) wydaje miesięcznik p. t. „**Czasopismo Kas Oszczędności**".

Biuro Związku przygotowuje wszelkie materjały, umożliwiające działalność Związku.

Członkami Związku mogą być za swą zgodą powiaty i miasta Województwa Poznańskiego, Pomorskiego i Śląskiego. Przy końcu roku 1932 należało do Związku 154 powiaty i miasta Wielkopolski i Pomorza.

Na ogólną ilość 123 Komunalnych Kas Oszczędności Wielkopolski i Pomorza, zrzeszonych było w Związku za pośrednictwem ich związków poręczających 120 K. K. O.

Władzami Związku są: 1) Sejmik Związku, 2) Wydział Związku, będący równocześnie Radą Komunalnego Banku Kredytowego i 3) Prezes Związku. Organem kontrolnym jest Komisja Rewizyjna.

W skład Wydziału Związku (Rady Banku) wchodzą obecnie pp.:

Barciszewski Leon, prezydent miasta Bydgoszczy, prezes Związku.

Dr. Jerzykowski Zbigniew, starosta powiatu poznańskiego, I. zastępca prezesa Związku,

Włodek Józef, prezydent miasta Grudziądza, II zast. prezesa Związku,

Kasprzak Feliks, starosta powiatu krotoszyńskiego,

Łuczak Wiktor, burmistrz miasta Janówca,

Niepokulczycki Hipolit, starosta powiatu grudziądzkiego,

Ossowski Leon, b. starosta powiatu chełmińskiego,

Polski Jan, burmistrz miasta Środy,
Rożankowski Jan, starosta powiatu jarocińskiego,
Dr. Sobierajczyk Alojzy, burmistrz miasta Chojnic,
Dr. Wilczek Romuald, starosta powiatu inowrocławskiego.

Komisję Rewizyjną tworzą pp.:
Czwojdziński Adam, burmistrz miasta Starogardu,
Zenkteler Edmund, starosta powiatu leszczyńskiego,
Maron Bronisław, burmistrz miasta Chodzieży.

KOMUNALNY BANK KREDYTOWY.

Rok. założenia 1912.
Adres telegr.: Komunabank.
Konto czekowe: P. K. O. 200550.
Konto przekazowe: Bank Polski.
Skrzynka pocztowa 111.

Do zakresu działania Komunalnego Banku Kredytowego należy regulowanie przypływu i odpływu kapitału Kom. Kas Oszczędności oraz załatwianie interesów finansowych miast i powiatów zrzeszonych w Związku. Poza tem załatwia Bank wszelkie czynności bankowe również z niecziłonkami i z klijentelą prywatną. Specjalną agendą Banku jest udzielanie długoterminowych pożyczek komunalnych oraz wydawanie na ich podstawie obligacyj komunalnych.

Rozwój Banku widoczny jest z następujących liczb:

Rok	Kapitały własne	Wkłady	Kredyty udzielone komunom i K. K. O.	Czysty zysk	Sumy bilansowe
1924	30.146	3.000.149	6.870.428	209.205	39.572.344
1925	201.702	5.280.938	8.280.859	295.674	43.157.059
1926	423.966	11.448.553	12.179.633	270.194	47.715.630
1927	634.185	14.700.378	15.601.219	446.351	49.638.315
1928	2.505.950	20.579.868	20.666.526	519.380	54.486.764
1929	3.159.586	30.642.335	23.288.605	743 167	61.094.479
1930	4.741.012	33.633.929	32.182.107	1.157.311	70.292.406
1931	5.577.900	24.949.246	32.180.701	634.853	64.129.025
1932	5.729.733	25.124.470	30.824.366	577.254	61.381.315

POMORSKA WOJEWÓDZKA KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI W TORUNIU.

Ul. Mostowa Nr. 11.

Pomorska Wojewódzka Kumonalna Kasa Oszczędności powstała z przekształcenia się Pomorskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej istniejącej od roku 1928, w dniu 1 lipca 1933 r., przyjmując normalny statut Komunalnych Kas Oszczędności odpowiednio uzupełniony podług wymagań Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Statut został zatwierdzony reskryptem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 25 marca 1933 r. Nr. SG. 40/52/6 i uchwalony przez Pomorski Sejmik Wojewódzki na posiedzeniu odbytem w dniu 1 czerwca 1933 r.

Pomorski Wojewódzki Związek Komunalny dotował Kasę sumą zł. 1.500.0000,

z czego zarachowano:

na kapitał zakładowy zł. 1.000.000,

na kapitał zasobowy zł. 200.000,

na specjalny fundusz obrotowy zł. 200.000.

Za wszystkie zobowiązania Kasy odpowiada Pomorski Wojewódzki Związek Komunalny całym swoim majątkiem wynoszącym około zł. 42.000.000.

Głównem zadaniem Kasy jest finansowanie na terenie Pomorza Komunalnych Kas Oszczędności, Związków Komunalnych, spółdzielni kredytowych i t. p. Pozatem Kasa wykonuje wszystkie czynności bankowe, nie wyłączając operacyj dewizowych.

WOJEWÓDZKI BANK POŻYCZKOWY W POZNANIU.

Aleje Marcinkowskiego 29.

Wojewódzki Bank Pożyczkowy jest bankiem komunalnym opartym o związek samorządowy. Zadaniem Wojewódzkiego Banku Pożyczkowego jest: zasilanie kredytami samorządów, należących do Wojew. Zw. Komunaln. Poznańskiego, korporacyj i instytucyj publicznych, spółdzielni, właścicieli miejskich i ziemskich oraz przemysłowców, a przedewszystkiem zasilanie kredytami takich poczynań, które mają za cel podniesienie gospodarcze ludności w obrębie Wojewódzkiego Związku Komunalnego Poznańskiego.

Kapitał Banku składa się z kapitału zakładowego i rezerwowego złożonego przez Wojew. Zw. Komunalny Poznański.

Od r. 1928, t. j. po przeszacowaniu obligacyj i wierzytelności, kapitał zakładowy wzrósł do sumy zł. 1.500.000, kapitał rezerwowy do sumy zł. 775.856,79.

Wojew. Zw. Komunalny czerpał zapotrzebowanie kapitału na pokrycie potrzeb kredytowych samorządów przez emitowanie własn. obligacyj w kraju.

Emisja powojenna wynosi zł. 5.000.000.

Kredyty, udzielane przez Wojewódzki Związek Komunalny, są przeważnie długoterminowe, amortyzacyjne.

ZWIĄZEK MIEJSKICH I POWIATOWYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI.

Warszawa, Plac Napoleona Nr. 7.

Komunalne Kasy Oszczędności na terenie b. Kongresówki i Kresów Wschodnich są organizmami nowemi. W zaborze bowiem rosyjskim, w odróżnieniu od innych zaborów, samorząd miejski czy powiatowy właściwie nie istniał, to też nie mogło być mowy o żadnej inicjatywie w kierunku organizowania w ramach i w oparciu o samorząd terytorjalny zakładów o charakterze finasowo - kredytowym. Z chwilą zorganizowania samorządu terytorjalnego (Dekret Naczelnika Państwa z dn. 4 lutego 1919 r.) widoczne są usiłowania w kierunku powoływania do życia aparatów, któreby wyręczały związki samorządowe w zakresie działalności kredytowej, lecz akcję tę paraliżowała wzmagająca się w okresie powojennym inflacja walutowa. Dopiero z ustabilizowaniem się waluty polskiej inicjatywa organizowania kas oszczędności wchodzi w stadjum realizacji, przybierając szersze rozmiary z chwilą ogłoszenia rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 13.IV.1927 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 36, poz. 339) regulującego byt prawny k. k. o. na terenie całego Państwa. Obecnie na terenie 9 województw centralnych i wschodnich istnieje 132 kasy w czem 15 miejskich i 2 zorganizowane przez związki międzykomunalne.

Główny swój wysiłek kasy, zgodzie z wskazówkami ustawy, skierowały na gromadzenie oszczędności, to też pozycja wkładów, mimo niesprzyjające warunki gospodarcze stale wzrasta, wynosząc na dzień 31 lipca 1933 r. sumę zł. 110.683 tys. ulokowaną na 293.874 książeczkach. Przyjmując zaludnienie interesującego nas obszaru na

18.938 tys. mieszkańców (według ostatniego spisu ludności z 1931 r.) okaże się, że przeciętnie na 1000 mieszkańców w k. k. o. oszczędza 16 osób. Niski ten stosunek nie powinien nas dziwić jeśli zważymy, że Kasy na terenie b. Kongresówki i Kresów Wschodnich są instytucjami zgoła nowemi i że pracę swą musiały rozpoczynać w okresie wyjątkowo dla kapitalizacji niesprzyjającym.

Mimo to jednak stwierdzić należy, że proces kapitalizacji na omawianym terenie postępuje szybciej niż na pozostałym obszarze Państwa Polskiego; gdy jeszcze w roku 1929 stosunek procentowy wkładów oszczędnościowych ulokowanych w kasach b. zaboru rosyjskiego do wkładów we wszystkich K. K. O. wynosił 11,84%, to już w r. 1930 stosunek ten poprawia się na 15.44%, a w dn. 1 sierpnia 1933 r. wynosił 19.98%.

Stan udzielonych przez Kasy pożyczek według bilansu zbiorowego na dz. 31 grudnia 1932 r. wynosił zł. 130.013 tys., w czem kredyty dla korporacyj prawno - publicznych — zł. 22.581 tys., reszta zaś przypada na rolnictwo i rzemiosło oraz drobny przemysł i handel. W polityce kredytowej Kasy zwracają uwagę przedewszystkiem na ludność średnio - zamożną, będącą wszak najpoważniejszym czynnikiem w strukturze gospodarczej Kraju.

Już w chwili, gdy pierwsze Kasy powstawały, okazała się potrzeba powołania do życia instytucji, któraby objęła stronę ideową życia K. K. O., któraby reprezentowała ich interesy i koordynowała ich wysiłki. Myśl ta rychło doczekała się realizacji w formie powołania do życia w r. 1927 związku rewizyjnego kas, działającego dotychczas pod nazwą Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności w Warszawie. Obecnie do Związku wspomnianego należą wszystkie K. K. O. na terenie województw centralnych i wschodnich, z wyjątkiem 6 Kas powiatowych województwa Wołyńskiego, które formalnie do Związku nie należą, tylko utrzymują ze Związkiem kontakt.

Organami Związku według dotychczasowego statutu są:

a) Walne Zgromadzenie — jako organ uchwalający, składające się z delegatów K. K. O., po jednym od każdej Kasy;

b) Zarząd w składzie 9 osób wybieranych przez Walne Zgromadzenie, oraz

c) Komisja Rewizyjna.

W skład obecnego Zarządu wchodzą pp.:

Prezes — M. Szczepkowski, dyrektor K. K. O. m. st. Warszawy;

Vice-Prezes — J. S. Roziecki, dyrektor K. K. O. powiatu Piotrkowskiego;

oraz członkowie:
Zygmunt Chudzyński,
Edward Dunin-Markiewicz,
C. J. Modzielewski,
Witold Mystkowski,
Ignacy Puławski,
Józef Różkowski,
Aleksander Ulrych.

Organem prasowym Związku jest dwutygodnik „Oszczędność". Dyrektorem Biura Związku oraz członkiem Komitetu Redakcyjnego dwutygodnika „Oszczędność" jest p. Józef Rożkowski.

ZWIĄZEK POLSKICH KAS OSZCZĘDNOŚCI WE LWOWIE.

Lwów, ul. Wałowa 9, tel. 49-92 i 41-28.

Związek Polskich Kas Oszczędności we Lwowie, którego pierwotna nazwa brzmiała: „Związek Galicyjskich Kas Oszczędności", powstał w dniu 1 lipca 1902 r. z inicjatywy dyrektora Galicyjskiej Kasy Oszczędności we Lwowie, D-ra Jana Kantego Steczkowskiego.

Pierwszą małopolską Kasą Oszczędności była Galicyjska Kasa Oszczędności, która powstała w roku 1844, jako 17-ta z rzędu kasa w obrębie b. państwa austrjackiego.

Do roku 1861, w którym to czasie powstało w Austrji 71 kas, na ziemi polskiej pod zaborem austrjackim powstały tylko 2 kasy na Śląsku: w Bielsku i Cieszynie oraz jedna kasa w Małopolsce w Tarnowie. W roku 1862 otwiera Kasę miasto Rzeszów, w roku 1864 miasto Sambor, w roku 1866 miasto Kraków, w roku 1867 miasto Stanisławów, a w roku 1870 istnieje już w Małopolsce 9 kas, w roku 1880 — 16 kas, w roku 1890 — 25 kas, w roku 1900 — 44 kas, w roku 1912 — 53 kas, a z chwilą wybuchu wielkiej wojny w roku 1914 — 56 kas.

Przez długie lata jednak tych kilka najstarszych kas pełniło rolę jedynych polskich instytucyj finansowych. Specjalnie najstarsza Galicyjska Kasa Oszczędności we Lwowie, która obejmowała swoją działalnością całą Małopolskę, w rozwoju gospodarczym Lwowa i Małopolski odegrała dużą rolę, jako najpotężniejsza polska instytucja finansowa.

W odrodzonem Państwie Polskiem, z chwilą wprowadzenia

waluty złotowej, powiększył się nagle stan kas oszczędności. I tak w r. 1927 powstało 5, w r. 1928 — 24, w r. 1929 — 8, w r. 1930 — 9 nowych kas, tak, że obecny stan komunalnych kas oszczędności na obszarze Małopolski, zrzeszonych w Związek Polskich Kas Oszczędności we Lwowie wynosi 99 Kas.

Naczelnem zadaniem tych kas jest gromadzenie oszczędności i propagowanie idei oszczędności w społeczeństwie.

Niżej zamieszczone zestawienie daje nam obraz udzielonych przez komunalne kasy oszczędności kredytów wekslowych i hipotecznych oraz lokacji w papierach procentowych w stosunku do wkładek oszczędności w latach 1926 — 1932:

Stan 31/12	Wkladki oszczędn.	Kredyt wekslowy	Kredyt hipot. i komunalny	Lokacje w pap. proc. o stałem opiocent.
1926	48.426.510	40.164.5[illegible]0	10.978.609	3.413.9[illegible]7
1929	231.364.746	171.915.795	53.212.309	9.677.946
1932	297.951.114	165 949.362	98.263.980	9.441.199

Bardzo ważnem zadaniem, które spełniają małopolskie kasy oszczędności, a na którego spełnianiu opiera się ich charakter instytucyj użyteczności publicznej, są ich społeczne świadczenia.

Świadczenia te można podzielić na dwie kategorje: a) usługi kas w dziedzinie kredytu publicznego, b) świadczenia o charakterze dobroczynnym.

W dziedzinie kredytu publicznego, — pominąwszy rolę kas, jako nabywców emitowanych przez Państwo i inne związki publiczno-prawne, gminy i t. p. papierów wartościowych — służyły kasy także jako źródło kredytu dla gmin i powiatów.

Przy pomocy kredytów, uzyskiwanych w kasach mogły związki samorządowe powołać do życia szereg instytucyj — jak szkoły, szpitale, przytułki dla starców, ochronki dla dzieci i t. p.

Ale niezależnie od tej, w stosunku do samorządów pomocniczej roli w realizowaniu pewnych celów, mających na widoku dobro społeczne, spełniają kasy także bezpośrednio swoje społeczne zadanie przez rozdział na cele dobroczynne i humanitarne osiąganych t. zw. „nadwyżek bilansowych" czyli zysków. Świadczenia na rzecz społeczeństwa z tego tytułu są bardzo poważne. Wartość tych świadczeń mogą choć w części zilustrować cyfry, a mianowicie: na cele użyteczności publicznej przeznaczyły małopolskie kasy oszczędności oraz dwie śląskie kasy w Bielsku i w Cieszynie w czasie swego istnienia ogółem 30 miljonów złotych.

Związek Polskich Kas Oszczędności we Lwowie powstał pod hasłem reprezentowania nietylko czynnika wzajemnej współpracy kas oszczędności, ale również jako czynnik fachowy organizowania działalności tych kas, zastępowania interesów tych kas wobec władz państwowych instytucyj centralnych, czynienia starań i zabiegów w kierunku jednolitej sprawnej organizacji wewnętrznej kas związkowych.

Częste fachowe lustracje, które przeprowadza Związek, są głównym środkiem oddziaływania na organizację i prowadzenie kas. Ponadto przez wydanie książek i broszur oraz wydawanego od trzech lat kalendarzyka, stara się Związek krzewić ideę oszczędnośści na terenie Małopolski.

Obecny skład Wydziału Związku jest następujący:

Prezes:

Dr. Stefan Uhma — M. K. K. O. Lwów.

Wiceprezesi:

Dr. Stanisław Dobiecki — Gal. K. O. Lwów.
Józef Dorawski — M. K. K. O. Kraków.

Członkowie:

Edmund Deyczakowski — Pow. K. K. O. Kraków.
Józef Donnersberg — M. K. K. O. Tarnów.
Stanisław Hawrot — Pow. K. K. O. Rawa Ruska.
Stanisław Kochanowski — Pow. K. K. O. Kraków.
Bronisław Komornicki — Pow. K. K. O. Żydaczów.
Edward Kozłowski — Pow. K. K. O. Chrzanów.
Dr. Roman Krogulski — M. K. K. O. Rzeszów.
Stanisław Kulpiński — Pow. K. K. O. Brzeżany.
Karol Kunz — Pow. K. K. O. Wadowice.
Dr. Włodzimierz Lenkiewicz — M. K. K. O. Tarnopol.
Jan Mikucki — Pow. K. K. O. Kraków.
Stanisław Nowakowski — M. K. K. O. Nowy Sącz.
Leon Ziobrowski — M. K. K. O. Stanisławów.

Komisja kontrolująca:

Stefan Praczyński — M. K. K. O. Przemyśl.
Stanisław Le Bouton — Pow. K. K. O. Gródek Jagielloński.
Władysław Janowski — M. K. K. O. Sokal.

Biuro Związku:

Dyrektor: Antoni Królikowski.

Organem prasowym Związku jest „Kwartalnik Kas Oszczędności".

ZWIĄZEK KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO.

Katowice, ul. Piotra Skargi 2, I. p., tel. 779.

W dniu 5 czerwca 1929 roku powstał Związek Komunalnych Kas Oszczędności Województwa Śląskiego, który objął i reprezentuje interesy wszystkich Kas Oszczędności położonych na terenie Województwa Śląskiego. Ukonstytuowanie Związku nastąpiło na skutek inicjatywy Kas Oszczędności, które odczuwały konieczność utworzenia wspólnej platformy, na której mogłaby nastąpić kooperacja ich działalności i uzgodnienie wzajemnych interesów. Na terenie Województwa Śląskiego istnieje 18 Komunalnych Kas Oszczędności, które zdążyły zgromadzić już poważną sumę wkładów, która przekracza kwotę 100 miljonów złotych. Rozwój Kas Oszczędności na Śląsku dokonywał się w szybkiem tempie, o czem świadczą następujące cyfry. Wkłady oszczędnościowe łącznie z rachunkami bieżącemi wynosiły:

w	r.	1925	2,6	miljonów	złotych
„	„	1926	7,8	„	„
„	„	1927	18,0	„	„
„	„	1928	50,9	„	„
„	„	1929	72,6	„	„
„	„	1930	88,6	„	„
„	„	1931	95,4	„	„
„	„	1932	98,0	„	„
		31.X.1933	102,1	„	„

Związek powstał jako towarzystwo prywatne zapisane w sądowym rejestrze towarzystw i rozpoczął swą działalność w dniu ukonstytuowania się.

Celem i zadaniem Związku jest:

1) popieranie wszelkich interesów Kas Oszczędności;
2) przeprowadzania rewizyj stałych i perjodycznych;
3) udzielanie porad w prowadzeniu agend Kas;

4) ułatwianie obiegu kapitałów pomiędzy Kasami;

5) propaganda oszczędności i t. d.

Związek posiada własne organy rewizyjne, oraz skupił w swych rękach szczególnie propagandę oszczędności, przez wydawanie własnych wydawnictw propagandowych, oraz przez nakręcenie pierwszych w Polsce dwóch filmów propagandowych p. t. 1) ,,Skarb na srebrnym globie' i 2) ,,Stalowy Fundament" o łącznej długości 600 metrów.

Niezależnie od tego Związek od r. 1930 kieruje polityką procentową Kas, ustalając dla nich jednolitą stopę procentową.

Władzami Związku jest Zarząd składający się z 10 osób, oraz Prezydjum w składzie 6 osób.

Skład Zarządu Związku jest następujący:

1) Prezes: Dr. Adam Kocur,

2) Wiceprezesi: Dr. Wilhelm Seidler, Dyr. Stefan Jarnutowski,

3) Sekretarz: Dr. Jarosz,

4) Skarbnik: Burm. Paweł Dubiel.

Członkowie:

1) Dr. Marjan Dworzański,

2) Dyr. Fros,

3) Dr. T. Karczewski,

4) Dyr. Manhardt,

5) Tadeusz Szaliński,

6) Dr. Wilczek.

Dyrektorem Związku jest Mgr. M. Tułacz.

Gospodarcze instytucje samorządowe.

SAMORZĄDOWY INSTYTUT WYDAWNICZY, SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ W WARSZAWIE.

Od kilku lat zawiązały się dwie spółki wydawnicze. Spółka Wydawnicza ,,Samorząd" sp. z o. o. i Spółka Wydawnicza ,,Oszczędność" Sp. z o. o.

Spółkę Wydawniczą ,,Samorząd" sp. z o. o. z kapitałem zakładowym 25.000 zł. założyło Biuro Zjazdów Samorządu Ziemskiego w osobie p. Dyrektora Józefa Beka i Zrzeszenie Samorządów

Powiatowych z udziałami po 50% każdy. Cel spółki: wydawanie organu Rady Zjazdów Samorządu Ziemskiego, tygodnika „Samorząd" jak również wydawnictw książkowych, kalendarza samorządowego, broszur, druków i t. p.

Spółkę Wydawniczą „Oszczędność" również z kapitałem zakładowym 25.000 zł., założył Związek Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności w Warszawie i Polski Bank Komunalny Sp. Akc. z udziałem 50% każdy. Cel spółki: wydawanie organu Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności w Warszawie, dwutygodnika „Oszczędność" i wydawnictw książkowych z dziedziny organizacji oszczędności, zagadnień prawnych, skarbowych, dotyczących akcji oszczędnościowej oraz materjałów propagandy oszczędnościowej jako to — książeczek, broszur, ulotek, wreszcie druków, formularzów, książeczek wkładkowych, kartoników, mareczek, następnie ksiąg handlowych i innych materjałów biurowych.

W lipcu roku 1929 zarządy obu spółek postanowiły w celu skoordynowania pokrewnych dziedzin pracy wydawniczej instytucyj samorządowych z dwuch spółek stworzyć jedną. Tak 31.XII.1929 roku powstał „Samorządowy Instytut Wydawniczy", spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Warszawie z kapitałem zakładowym 50.000 zł. Udziałowcami, po 12.500 zł. każdy, pozostają nadal spólnicy poprzednich spółek, a mianowicie: Związek Powiatów Rzpitej, Zrzeszenie spółdzielcze Gospodarczo-Inwestycyjne Samorządów Powiatowych, Związek Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności w Warszawie i Polski Bank Komunalny Sp. Akc.

Walne Zebranie Samorządowego Instytutu Wydawniczego w dn. 14.XII.1932 r. uchwaliło jednogłośnie podwyższyć kapitał zakładowy do sumy 137.500 zł.

Celem Spółki jest prowadzenie nadal prac rozpoczętych przez poprzedników ze specjalnem uwzględnieniem konieczności obsłużenia wydawnictwami oraz drukami instytucyj komunalnych, kas oszczędności oraz szpitali. Spółka obecnie wydaje: tygodnik „Samorząd", dwutygodnik „Oszczędność", Kalendarz Samorządowy, kalendarzyk kieszonkowy dla instytucyj oszczędnościowych, wydawnictwa książkowe z dziedziny samorządu i akcji oszczędnościowej, materjały propagandy oszczędnościowej — plakaty, książeczki, broszurki, ulotki, skarbonki i t. p., pozatem druki, szematy i formularze, księgi handlowe, druki i księgi do rachuby komunalnej oraz książeczki wkładowe, kartoniki, mareczki i wiele innych dla instytucyj komunalnych i oszczędnościowych, wreszcie wszelkie materjały biurowe. Samorządowy Instytut Wydawniczy posiada własną drukarnię, nabytą od Zrzeszenia Samorządów Powiatowych, którą z roku na rok po-

większa. Redaktorem tygodnika „Samorząd" jest Dr. Maurycy Zdzisław Jaroszyński, — Redaktorem dwutygodnika „Oszczędność" p. Bolesław Obszyński.

W skład Zarządu Samorządowego Instytutu Wydawniczego wchodzą p.p.: Juljusz Zdanowski, Franciszek Branny, Dr. Henryk Le Brun, poseł Edward Dunin-Markiewicz i Józef Kuszell.

Prezesem Zarządu jest p. Juljusz Zdanowski.

Vice-Prezesem p. Franciszek Branny.

Sekretarzem Zarządu i Dyrektorem Spółki p. Józef Kuszell.

Siedziba Instytucji, Warszawa, ul. Świętokrzyska 13 m. 15, tel.: 5-92-63.

ZRZESZENIE SPÓŁDZIELCZE GOSPODARCZO - INWESTYCYJNE SAMORZĄDÓW POWIATOWYCH z ogr. odp.

Warszawa, ul. Dobra Nr. 28, telefon 2-75-30.

„Zrzeszenie" powstało w 1921 r. w pierwotnej swej formie, jako Związek Sejmików, przekształcone następnie w 1923 r. na Zrzeszenie Spółdzielcze Gospodarczo-Inwestycyjne Samorządów Powiatowych z ogr. odpow.; ma za zadanie zaspokajanie potrzeb gospodarczych Samorządów Powiatowych.

W roku 1933 „Zrzeszenie" liczyło 106 członków, w czem 100 powiatów, 1 Związek Międzykomunalny, 2 miasta: Gdynia i Siedlce, banki: Bank Gospodarstwa Krajowego, Polski Bank Komunalny w Warszawie i Komunalny Bank Kredytowy w Poznaniu.

Udział członkowski wynosi Zł. 2.000,— oraz 5-ciokrotna odpowiedzialność.

Obecnie „Zrzeszenie" prowadzi:

1. Składnicę Sanitarną, zaopatrującą Szpitale Komunalne we wszelkie urządzenia, leki i środki opatrunkowe.

2. Fabrykę waty i gazy opatrunkowej „Valetudo" w Zapolu p/Grodziskiem Mazowieckim, gdzie poraz pierwszy w Polsce i w Europie wyprodukowano watę hygroskopijną ze lnu (pakuł lnianych) zakupywanego bezpośrednio od producentów na terenie wileńszczyzny i nowogrodczyzny. W ten sposób „Zrzeszenie" stara się w swoim zakresie uniezależnić się od obcego surowca (bawełna), poprzeć własne rolnictwo, dążąc do osiągnięcia samowystarczalności.

Wata lniana jest już dostarczaną dla potrzeb wojska i szpitali, oraz weszła na rynek prywatny na początku roku 1933.

Równocześnie „Zrzeszenie" przystępuje do prób wyrobu gazy lnianej, które dadzą wyniki w połowie roku bieżącego.

3. Kamieniołomy granitowe w Klesowie na Wołyniu, dostarczają Samorządom Powiatowym i Miejskim wszystkie materjały brukarskie do budowy dróg.

4. Dział Gospodarczy dostarcza maszyny do budowy dróg, środki lokomocji, materjały budowlane, węgiel i t. p.

Władze „Zrzeszenia" stanowią:

Rada Nadzorcza:

Prezes: V.-Minister Władysław Korsak.

V.-Prezes — Wacław Gajewski — V.-Prezes Związku Powiatów Rz. Polskiej.

Członkowie:

Antoni Hermaszewski — Członek Wydziału Powiatowego w Równem,

Feliks Kasprzak — Starosta Krotoszyński,

Jan Płachta — Starosta Złoczowski,

Józef Rożkowski — Prokurent Polskiego Banku Komunalnego,

Dymitr Szarzyński — Dyrektor Polskiego Banku Komunalnego,

Aleksander Trzciński — Naczelnik Wydziału Samorządowego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu,

Zygmunt Wasserab — Dyrektor Banku Gospodarstwa Krajowego,

Stanisław Wasiak — Starosta Nieszawski.

Zarząd:

Prezes — Józef Rożkowski.

Członkowie: Józef Ołpiński — V.-Wojewoda,
Dr. Henryk Le Brun — Dyrektor „Zrzeszenia".

ZWIĄZEK GOSPODARCZY GAZOWNI I ZAKŁADÓW WODOCIĄGOWYCH W PAŃSTWIE POLSKIEM.

Warszawa, ul. Ujazdowska 47, m. 3. Tel. 9-84-26.

Adres telegr. „Gazwod".

1) **Cel i zadania Związku:** Założony w r. 1922. Celem Związku jest popieranie i regulowanie spraw gospodarczych i technicznych gazowni, zakładów wodociągowych, kanalizacyjnych i pokrewnych oraz reprezentacja tych gałęzi gospodarki komunalnej, obrona interesów, prowadzenie statystyki i wydawnictw, działalność instruktorska oraz inicjatywa i pomoc w zakładaniu nowych przedsiębiorstw tego rodzaju. Związek współpracuje z Władzami państwowemi i samorządowemi w zakresie administracyjno-prawnym, deleguje swych przedstawicieli i rzeczoznawców do instytucyj rządowych, samorządowych i społecznych oraz do sądów, udziela porad prawnych i technicznych, urządza zjazdy doroczne i konferencje tyczące się zakładów użyteczności publicznej, wreszcie udziela pomocy w sprawach handlowych, zakupach i t. d.

Terenem działalności Związku jest cała Rzeczpospolita.

2) **Członkami** Związku mogą być Gazownie, Zakłady Wodociągowo-Kanalizacyjne i pokrewne, w osobach swych przedstawicieli prawnych, miasta posiadjące te zakłady oraz mające zamiar budować je, dalej wszystkie miejscowości zaopatrywane w gaz i wodę przez gazownie czy wodociągi dalekosiężne. Członkowie opłacają składki zależne od ilości wyprodukowanego gazu lub wody. Członków przyjmuje Zarząd.

3) **Organizacja Związku:** Władzami Związku są: Walne Zgromadzenie, Zarząd, oraz Komisja Rewizyjna. Walne Zgromadzenia odbywają się co roku połączone ze Zjazdem Gazowników i Wodociągowców Polskich.

Zarząd składa się z 15-tu członków i 3-ch zastępców. Przewodniczący Zarządu jest Prezesem Związku. Związek prowadzi swe biuro na którego czele stoi Dyrektor.

4) Związek współpracuje z Ministerstwami, ze Związkiem Miast Polskich, Związkiem Elektrowni, Związkiem Przemysłu Technicznego, Związkiem Centralnym Przemysłu i Handlu, Zrzeszeniem Gazowników i Wodociągowców Polskich oraz z Polskim Instytutem Wodociągowo - Kanalizacyjnym.

Organem Związku jest czasopismo „Gaz i Woda", redakcja Kraków, Gazownia Miejska. Pozatem Związek utrzymuje stały kontakt z instytucjami zagranicznemi pokrewnemi.

Do Związku należy obecnie 73 gazownie i 42 wodociągi.

5) Skład osobowy na rok 1933/34. Wybrany na Walnem Zgromadzeniu w Wilnie w dn. 23.VI.1932:

Prezydjum:

Prezes Związku Inż. Włodzimierz Rabczewski, Dyr. Wodociągów i Kanalizacji m. st. Warszawy.

Wiceprezesi:

Inż. Czesław Świerczewski, dyr. Gazowni Miejskiej, Warszawa;

Inż. Antoni Dziurzyński, dyr. Gazowni Miejskiej, w Poznaniu;

Inż. Stanisław Aleksandrowicz, dyr. Miejskich Zakładów Wodociągowych we Lwowie;

Inż. Antoni Kotowicz, dyr. Miejskiego Wodociągu w Poznaniu.

Dyrektor Związku: Inż. cyw. Józef Konopka.

Związki pracowników samorządowych.

a) Centralne.

ZRZESZENIE ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH PRACOWNIKÓW MIEJSKICH.

Warszawa, ul. Podwale 10 m. 3. Tel.: 649-51.

Zrzeszenie ma na celu:

a) zjednoczenie organizacji pracowników miejskich istniejących bądź nowopowstających na terenie Rzeczypospolitej Polskiej do wspólnej obrony moralnych, kulturalnych i materjalnych interesów członków, oraz reprezentację ich nazewnątrz wobec władz państwowych, samorządowych i instytucyj społecznych;

b) badanie warunków pracy, wynagrodzenia i zabezpieczenia oraz podejmowanie w związku z tem zgodnych z prawem akcyj;

c) krzewienie poczucia godności i solidarności zawodowej i koleżeńskiej, oraz karności organizacyjnej i poczucia obywatelskiego i społecznego;

d) rozwój życia kulturalno-oświatowego, towarzyskiego i sportowego;

e) organizowanie pomocy prawnej członków, instytucyj samopomocy koleżeńskiej oraz pośrednictwa pracy.

Zrzeszenie powstało w miejsce Związku Zawodowego Pracowników Miejskich Rz. P., którego oddziały i koła przekształcają się na samoistne Związki, posiadające osobowość prawną, łącznie zaś stanowią Zrzeszenie Związków Zawodowych Pracowników Miejskich Rz. P.

Władzami Zrzeszenia są: Walny Zjazd Delegatów, Zarząd Główny, Prezydjum, Komisja Rewizyjna i Sąd Odwoławczy.

Prezydjum Zrzeszenia stanowią pp.: Roman Krukowski — prezes Zrzeszenia, Mieczysław Orlański i Jan Krzyżanowski (Kraków) — wiceprezesi, Stanisław Gajewski — sekretarz Zrzeszenia, Józef Dymmel — skarbnik Zrzeszenia i członkowie: dr. Józef Baryszewski, Feliks Dąbrowski, Feliks Ornowski i Ignacy Giedroyć.

W skład Komisji Rewizyjnej wchodzą pp.: Wacław Altrich, Konopka (Warszawa), Adam Piłsudski (Wilno), Stanisław Kraus (Lwów) i Oskar Pohlman (Poznań).

Sąd Odwoławczy stanowią pp.: Czesław Jankowski, Zygmunt Dudziński i Edward Korb.

Mandat dyrektora Zrzeszenia piastuje p. Zenobjusz Duda.

Zrzeszenie liczy 14.173 członków.

Zrzeszenie wydaje dwutygodnik p. n. „Pracownik Miejski".

ZWIĄZEK ZAWODOWY PRACOWNIKÓW SAMORZĄDU POWIATOWEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.

Warszawa, Kredytowa 16, m. 20. Tel. 587-93.

Związek Zawodowy Pracowników Samorządu Powiatowego Rzeczypospolitej Polskiej skupia pracowników samorządu powiatowego, t. j. pracowników wydziałów powiatowych, komunalnych kas oszczędności, zarządów drogowych oraz zakładów i przedsiębiorstw powiatowych związków samorządowych. Terenem działalności jest Rzeczpospolita Polska. Siedzibą Związku i jego władz naczelnych jest stołeczne miasto Warszawa.

Cele Związku.

1. Zrzeszanie pracowników związków, zakładów i przedsiębiorstw samorządowych dla wspólnej obrony moralnych i materjalnych interesów członków.

2. Obrona zawodowych i obywatelskich praw członków.

3. Rozwój samorządu terytorjalnego.

Środki.

Dla osiągnięcia powyższych celów, Związek stosuje wszelkie środki prawem obowiązującem dozwolone, a w szczególności:

1. Zrzesza pracowników związków, przedsiębiorstw i zakładów samorządowych w oddziałach powiatowych.

2. Reprezentuje członków nazewnątrz wobec władz państwowych i samorządowych wszelkich instytucyj.

3. Broni praw członków i dąży do poprawy ich bytu i warunków pracy.

4. Zwołuje zjazdy, konferencje i zebrania dla omawiania spraw związanych z ustawodawstwem, życiem i interesami pracowników samorządowych oraz samorządu terytorjalnego.

5. Utrzymuje łączność w kraju i zagranicą z pokrewnemi organizacjami pracowników samorządowych i organizacjami zawodowemi pracowników państwowych i prywatnych oraz współdziała z instytucjami społecznemi.

6. Bierze udział w charakterze członka w organizacjach, grupujących pracownicze związki zawodowe.

7. Wydaje czasopisma zawodowe, wydaje i popiera wydawanie książek, broszur i czasopism fachowych, zakłada bibljoteki i czytelnie dla użytku członków.

8. Rozwija i propaguje ideę samorządu terytorjalnego.

9. Udziela członkom pomocy materjalnej w ramach i na zasadach, ustalonych w odrębnych regulaminach, oraz porad i pomocy prawnej w sprawach, wynikłych ze stosunku służbowego, przynależności do Związku lub z działalności związkowej na zasadach i warunkach, ustalonych w osobnym regulaminie.

10. Organizuje i prowadzi, zgodnie z obowiązującemi przepisami, kasy pożyczkowo - oszczędnościowe, spółdzielnie spożywcze i mieszkaniowe, domy wypoczynkowe, sanatorja, uzdrowiska i t. p.

11. Organizuje życie kulturalno - oświatowe wśród członków.

12. Popiera kształcenie członków zapomocą urządzania kursów, odczytów naukowych, ułatwiania studjów w kraju i zagranicą.

Organem prasowym Związku jest „Pracownik Komunalny".

Związek posiada nieruchomość, położoną w Zakopanem, na Gładkiem -- „Dom Wypoczynkowy".

Dom Wypoczynkowy czynny jest przez cały rok, posiada wszelkie nowoczesne urządzenia, wymagane dla tego rodzaju pensjonatów.

Władzami Związku są:

1. Zjazd Delegatów, 2. Rada Związkowa, 3. Zarząd Główny, 4. Rady Wojewódzkie, 5. Zarządy Kół Wojewódzkich, 6. Zebrania powiatowe, 7. Zarządy Oddziałów Powiatowych, 8. Komisje Rewizyjne i 9. Sądy Koleżeńskie.

W skład obecnego Zarządu Głównego wchodzą:

Józef Barański, Prezes, Warszawa.

M. Korwin-Piotrowski, I Wiceprezes, Łuck.

Ł. Drozdowski, II Wiceprezes, Lublin.

W. Dulinicz, Sekretarz Generalny, Warszawa.

T. Roszko, Skarbnik, Radzymin.

Dyrektor Związku i Redaktor ,,Pracownika Komunalnego'' — J. Żółkoś.

ZWIĄZEK ZAWODOWY PRACOWNIKÓW ADMINISTRACJI GMINNEJ RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.

Warszawa, ul. Królewska 23.

Telefony: Dyrektor Związku i Redakcja ,,Pracownika Samorządowego'' 538-84; składnica 538-83, ogólny 538-86, drukarnia 11-44-04.

Związek Zawodowy P. A. G. R. P. istnieje od roku 1918, a terenem jego działalności jest Rzeczypospolita Polska.

Związek liczy 6928 członków, skupionych w 163 oddziałach powiatowych. Województwa centralne, zachodnie i wschodnie objęte są całkowicie działalnością organizacyjną Związku, natomiast na terenie Małopolski oddziały powiatowe istnieją w 34 powiatach.

Do zadań głównych Związku należy:

1. Obrona interesów prawnych, społecznych i ekonomicznych członków Związku i 2. praca nad podniesieniem poziomu kulturalnego i społecznego, oraz wykształcenia zawodowego swych członków.

Działalność swoją Związek przejawia w następujących kierunkach.

1. Organizuje oddziały powiatowe i kieruje ich pracą.

2. Propaguje i popiera finansowo akcję dokształcania zawodowego pracowników gminnych na kursach Administracji Komunalnej przy Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie.

3. Inicjuje organizowanie krótkich kursów na terenach powiatów oraz propaguje omawianie na zebraniach powiatowych zagadnień z dziedziny samorządu, biurowości, rachunkowości i organizacji pracy.

4. Propaguje pracę społeczną na terenie wsi, zalecając swym członkom współdziałanie w organizacjach mających na celu podniesienie poziomu kulturalnego i gospodarczego ludności wiejskiej.

5. Bierze udział w pracy ustawodawczej.

6. Bierze udział w pracach wielu instytucyj ogólnopolskich.

7. Podejmuje publikacje z dziedziny samorządu, skarbowości, prawa, rachunkowości, biurowości, organizacji i prowadzenia kas pożyczkowo - oszczędnościowych i t. p.

8. Udziela porad prawnych zarówno w sprawach pracowniczych jak i w sprawach związanych z czynnościami służbowemi pracownika samorządowego.

9. Udziela pomocy materjalnej wdowom i sierotom po zmarłych członkach Związku.

10. Bierze udział w pracach Rady Naczelnej Związków Pracowników Samorządowych oraz współdziała z innemi organizacjami zawodowemi.

11. Organizuje instytucje samopomocowe, jak Fundusz Wypłat Pośmiertnych, istniejący przy Centralnym Zarządzie i Kasy Samopomocy Koleżeńskiej istniejące w wielu oddziałach powiatowych.

12. Wydaje dwutygodnik ,,Pracownik Samorządowy".

13. Prowadzi biuruo pośrednictwa pracy dla bezrobotnych członków Związku.

14. Dąży do pobudowania domu związkowego. W tym celu nabył w roku 1930 plac pod budowę o przestrzeni 6946 łokci kw. położony przy Al. Jerozolimskiej 85, za sumę zł. 425 tysięcy.

Powyższą sumę Związek uzyskał ze składki inwestycyjnej płaconej przez członków Związku w wysokości 1% miesięcznych poborów. W obecnej chwili Związek gromadzi kapitał na budowę domu. która na skutek uchwały XIX Zgromadzenia delegatów odbytego w dniu 29.VI.1933 r. w Wilnie ma być rozpoczęta w roku 1934.

Ponadto Związek prowadzi Składnicę ksiąg, druków, używanych przez urzędy komunalne, czem przyczynia się do ujednostajnienia biurowości w całem państwie. Oprócz składnicy istnieje przy Związku Instytut Wydawniczy ,,Książnica Społeczno - Samorządowa", którego celem jest wydawanie dzieł z dziedziny samorządowej i prawa publicznego.

Wszelkie prace drukarskie zarówno dla Składnicy jak i Książnicy Społeczno - Samorządowej, wykonywane są we własnych zakła-

dach drukarskich Związku, mieszczących się w Warszawie, pl. Krasińskich Nr. 6.

Działalnością Związku, pracami biura i przedsiębiorstw związkowych kieruje Dyrektor Związku — poseł Antoni Pacholczyk.

Władze Związku:

1. Walne Zgromadzenie Delegatów.
2. Centralny Zarząd, w osobach: Prezes — Franciszek Filipski, pow. skierniewicki, wice - prezes — Michał Michalski, pow. stopnicki, sekretarz — Jan Gromowicz, pow. sokólski, Dyrektor Związku — poseł Antoni Pacholczyk.

Członkowie Zarządu: Józef Bakaj, pow. Kołomyja, Antoni Kaczyński, pow. Turek, Karol Moraczewski, pow. Stolin, Jan Puścion, pow. Łuków, Józef Sroczyński, pow. Śrem.

Komisja rewizyjna: Bartłomiej Laskowski, Kazimierz Jakubowski i Antoni Fedyszyn.

RADA NACZELNA ZWIĄZKÓW PRACOWNIKÓW SAMORZĄDOWYCH R. P.

Warszawa, ul. Królewska 23. Tel. 5-38-84.

Radę Naczelną tworzą cztery centralne związki pracowników samorządowych, mianowicie: Zrzeszenie Związków Zawodowych Pracowników Miejskich R. P., Związek Zawodowy Pracowników Administracji Gminnej R. P., Związek Pracowników Samorządu Powiatowego R. P. oraz Związek Organizacyj Pracowników Samorządu Wojewódzkiego w Poznaniu. Zadaniem Rady Naczelnej jest koordynowanie prac i wystąpień poszczególnych Związków a ponadto organizowanie zjazdów ogólnych i regjonalnych.

Rada Naczelna Z. P. S. występuje w imieniu ogółu pracowników samorządowych do Rządu i ciał ustawodawczych oraz opracowuje zagadnienia, związane ze sprawami pracowników samorządowych.

Prezydjum Rady Naczelnej stanowią: prezes Roman Krukowski, wiceprezesi: pos. Antoni Pacholczyk, Józef Barański, Bogdan Bederski, sekretarz Bronisław Janowski.

---

b) Lokalne.

ZWIĄZEK ORGANIZACYJ PRACOWNIKÓW SAMORZĄDU WOJEWÓDZKIEGO W POZNANIU.

Al. Marcinkowskiego Nr. 29.

Związek istnieje od 8 marca 1931 i obejmował dotychczas Stowarzyszenia Urzędników Samorządu Wojewódzkiego Poznańskiego i Pomorskiego, a od 1 października 1933 r. rozszerzył swą działalność także na Związek Pracowników Śląskich Zakładów Wojewódzkich w Rybniku. W ten sposób są obecnie członkami Związku wszystkie organizacje pracowników samorządu wojewódzkiego t. j. poznańskiego, pomorskiego i śląskiego (w pozostałych dzielnicach samorządu wojewódzkiego dotychczas nie wprowadzono).

Związek jest od chwili powstania członkiem Rady Naczelnej Związków Pracowników Samorządowych R. P. w Warszawie i należy przez to do Centralnej Rady Pracowniczej.

Zadaniem Związku jest obrona interesów zawodowych zrzeszonych członków, doskonalenie zawodowe i obywatelskie urzędników, krzewienie idei samorządowej, dążenie do udoskonalenia ustroju samorządowego i t. d.

Związek liczy ca 2.000 członków. Siedziba Związku znajduje się w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego Nr. 29 (gmach Starostwa Krajowego).

Skład Zarządu Związku na rok 1933 jest następujący:
pp. Bogdan Bederski — prezes,
Jan Miąskowski — wiceprezes,
Jan Zgórecki — sekretarz,
Antoni Małecki — skarbnik,
Maksymiljan Matowski — zastępca sekretarza.

Komisję Rewizyjną tworzą pp. Sobociński, Mielcarek i Łęgowski.

STOWARZYSZENIE URZĘDNIKÓW POZNAŃSKIEGO SAMORZĄDU WOJEWÓDZKIEGO. TOW. ZAP. W POZNANIU.

Al. Marcinkowskiego Nr. 29.

Stowarzyszenie istnieje od września 1920 r., zrzeszając urzędników i funkcjonarjuszów Poznańskiego Wojewódzkiego Związku

Komunalnego, tak administracji centralnej, jak i zakładów, instytucyj oraz przedsiębiorstw bezpośrednio i pośrednio mu podległych oraz Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych. Stowarzyszenie należy do Związku Organizacyj Pracowników Samorządu Wojewódzkiego w Poznaniu.

Zadaniem Stowarzyszenia jest:

a) urządzanie zebrań, wykładów, odczytów pp. w sprawach zawodowych,

b) praca na polu kulturalno - oświatowem i sportowem oraz udział w obchodach i uroczystościach narodowych i społecznych względnie ich urządzanie,

c) tworzenie i prowadzenie instytucyj samopomocowych,

d) urządzanie zebrań towarzyskich, zabaw i wycieczek,

e) łączenie się z bratniemi organizacjami urzędników i funkcjonarjuszów samorządowych celem popierania obopólnych pokrewnych interesów.

Dla zrealizowania powyższych celów posiada Stowarzyszenie Komisję Gospodarczą (dla zaopatrzenia członków w różnego rodzaju artykuły pierwszej potrzeby na dogodnych warunkach spłaty), Fundusz Pożyczkowy im. Ludwika Begalego, Sekcję Sportową (oddziały piłki nożnej, tennisowy, szachowy, strzelecki i t. d.), Komisję Kulturalno-Oświatową, Komisję dla zabaw i wycieczek oraz różne specjalne komisje fachowe.

Jako jedna z specjalnych spraw dokonanych przez Zarząd Stowarzyszenia w ostatnim roku sprawozdawczym było przeprowadzenie nader intensywnej i skutecznej akcji propagandowej na rzecz subskrybcji Pożyczki Narodowej wśród swych członków, wskutek czego na terenie działalności Stowarzyszenia podpisali pracownicy pożyczkę na ogólną sumę blisko 240.000,— zł.

Stowarzyszenie liczy ca 1.100 członków. Siedziba Stowarzyszenia znajduje się w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego nr. 29 (gmach Starostwa Krajowego).

Skład Zarządu Stowarzyszenia na rok 1933 jest następujący:

Bederski Bogdan — prezes,
Bączkowski Jan — wiceprezes,
Małecki Antoni — wiceprezes,
Zgórecki Jan — sekretarz,
Mentzel Stanisław — zastępca sekretarza,
Sobociński Stefan — skarbnik,
Kurek Stanisław — zastępca skarbnika,
mgr. Marchwicki Zdzisław — syndyk,
Pytliński Stanisław — bibljotekarz,

Janerka Józef — zastępca bibljotekarza.
Do Komisji Rewizyjnej należą:
Bartkowiak Antoni,
Zysnarski Kazimierz,
Szening Henryk,
Wróblewski Stanisław,
Jackwski Marjan,
a do Komisji Rozjemczej (Sąd Koleżeński):
Bederski Bogdan,
Ks. Radca Dyr. Sulek Bolesław,
Gładyszewski Apolinary,
Harancki Wincenty,
Wlazło Franciszek.

STOWARZYSZENIE URZĘDNIKÓW SAMORZĄDU WOJ. POMORSKIEGO W TORUNIU.

(Sprawozdania nie nadesłano).

Perjodyczne pisma samorządowe ogólne.

„SAMORZĄD".

Tygodnik, organ Związku Powiatów Rzeczypospolitej Polskiej i Zrzeszenia Samorządów Powiatowych, poświęcony sprawom samorządu terytorjalnego.

Wychodzi pod redakcją d-ra M. Jaroszyńskiego. Wydawany przez Samorządowy Instytut Wydawniczy sp. z o. o. w Warszawie. Redakcja: Warszawa, Marszałkowska 81-a. Tel. 9-66-06 i 9-61-92. Administracja: ul. Świętokrzyska 13, Tel. 5-92-63.

„SAMORZĄD TERYTORJALNY".

Kwartalnik — poświęcony teorji i życiu samorządu terytorjalnego.

Wychodzi pod redakcją d-ra M. Jaroszyńskiego.

Wydawca — Związek Powiatów Rzeczypospolitej Polskiej.

Redakcja: Warszawa, Marszałkowska 81-a. Tel. 9-66-06 i 9-61-92.

„SAMORZĄD MIEJSKI".

Dwutygodnik — organ Związku Miast Polskich, poświęcony sprawom samorządu miast. Wychodzi pod redakcją M. Porowskiego.

Wydawca: Związek Miast Polskich.

Redakcja i administracja: Warszawa, Al. Ujazdowskie 47. Tel.: 8-81-73.

„GŁOS GMINY WIEJSKIEJ".

Dwutygodnik — organ Związku Gmin Wiejskich, poświęcony sprawom samorządu gminnego.

Wychodzi pod redakcją Bolesława Tkaczyka.

Wydawca: Związek Gmin Wiejskich w Polsce.

Redakcja i Administracja: Warszawa, ul. Wiejska 19 m. 2. Tel. 9-03-28.

„PRACOWNIK KOMUNALNY".

Miesięcznik — organ Związku Zawodowego Pracowników Samorządu Powiatowego R. P. Wychodzi pod redakcją Józefa Barańskiego. Wydawca: Związek Pracowników Samorządu Powiatowego. Redakcja i Administracja: Warszawa, ul. Kredytowa 16. Tel. 5-87-93.

„PRACOWNIK MIEJSKI".

Dwutygodnik — organ Zrzeszenia Związków Zawodowych Pracowników Miejskich R. P. Wychodzi pod redakcją Jerzego Szyszko Bohusza. Wydawca: Zrzeszenie Związków Zawodowych Pracowników Miejskich R. P. Redakcja i Administracja: Warszawa, Podwale 10. Tel. 6-49-51.

„PRACOWNIK SAMORZĄDOWY".

Dwutygodnik — poświęcony sprawom pracowników samorządu terytorjalnego.

Wychodzi pod redakcją Antoniego Pacholczyka.

Wydawca: Związek Pracown. Adm. Gm.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Królewska 23. Tel. 538-84.

„ORĘDOWNIK SAMORZĄDU".

Dwutygodnik — organ Związku Gmin Województwa Śląskiego.

Redakcja i Administracja: Katowice, ul. Pocztowa 7/II.

„OSZCZĘDNOŚĆ".

Dwutygodnik — poświęcony sprawom organizacji oszczędności w Polsce oraz sprawom komunalnych kas oszczędności.

Redaktor B. Obszyński.

Wydawca: Samorządowy Instytut Wydawniczy sp. z o. o. w Warszawie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, ul. Świętokrzyska Nr. 13. Tel. 5-92-63.

„CZASOPISMO KAS OSZCZĘDNOŚCI".

Miesięcznik — poświęcony sprawom komunalnych kas oszczędności w b. dzielnicy pruskiej.

Wychodzi pod redakcją K. Słomskiego.

Wydawca: Komunalny Związek Kredytowy w Poznaniu.

Redakcja i Administracja: Poznań, ul. 27 Grudnia Nr. 8. Tel. 21-07.

„KWARTALNIK KAS OSZCZĘDNOŚCI".

Kwartalnik — poświęcony sprawom komunalnych kas oszczędności.

Wychodzi pod redakcją Komitetu Redakcyjnego.

Wydawca: Związek Polskich Kas Oszczędności we Lwowie.

Redakcja i Administracja: Lwów, ul. Wałowa 9.

„GAZETA ADMINISTRACJI I POLICJI PAŃSTWOWEJ".

Dwutygodnik — poświęcony zagadnieniom administracji państwowej i samorządowej oraz policji państwowej.

Redaktor Franciszek Kaufman.

Wydawca: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

Redakcja i Administracja: Warszawa, ul. Trębacka 11. Tel. Redakcji 606-17, Administracji 606-14.

Uczelnie i stałe kursy samorządowe.

SZKOŁA GŁÓWNA HANDLOWA W WARSZAWIE, RAKOWIECKA 6.

a *) Uczelnia jednowydziałowa z możnością specjalizacji na trzecim roku studjów w kierunku samorządowym.

b) Świadectwo dojrzałości szkoły średniej. Senat ma prawo ograniczyć liczbę studentów i przy przyjmowaniu kandydatów może zarządzić konkurs świadectw dojrzałości lub egzaminy wstępne.

c) Trzy lata dla uzyskania dyplomu, cztery lata dla pragnących uzyskać stopień naukowy.

d) Specjalizujących się słuchaczów w kierunku samorządowym obowiązują następujące ważniejsze przedmioty:

e) Ustrój samorządu terytorjalnego w Polsce — dr. M. Z. Jaroszyński.

Skarbowość komunalna — dr. A. Żabicki.

Polityka komunalna (seminarjum ćwiczebne i dyplomowe) — prof. K. Krzeczkowski.

Prawo administracyjne — W. Supiński.

e) pełne prawa szkół akademickich.

UNIWERSYTET JANA KAZIMIERZA WE LWOWIE.

a) Na wydziale prawa obok studjum ogólnego, obowiązującego wszystkich studentów tego wydziału, istnieje od początku roku akad. 1930/31 studjum ekonomiczno - administracyjne.

b) Studjum ekonomiczno - administracyjne jest dostępne dla tych studentów wydziału prawa, którzy zdali już z pomyślnym wynikiem I. egzamin roczny w zakresie studjum ogólnego. Na wydział prawa przyjmuje się kandydatów posiadających świadectwo dojrzałości szkoły średniej typu klasycznego lub humanistycznego; świadectwa dojrzałości szkół innych typów muszą być uzupełnione dodatkowem świadectwem dojrzałości z języka łacińskiego. Liczba studentów na pierwszym roku studjów jest ściśle określona (numerus clausus).

---

*) Punkt oznacza: a) ustrój uczelni, b) warunki przyjęcia, c) czas trwania studjów, d) ważniejsze przedmioty wykładane z nauk administracyjnych i komunalnych, e) uprawnienia jakie daje uczelnia.

c) Program studjów na studjum ekonomiczno - administracyjnem jest trzyletni i obejmuje następujące ważniejsze przedmioty:

Na I i II roku studjów:

Ustrój administracyjny Polski — dr. prof. Zb. Pazdro.

Postępowanie administracyjne — dr. prof. Zb. Pazdro.

Administracja miast i polityka komunalna — dr. prof. A. Wereszczyński.

Skarbowość samorządu — dr. prof. S. Głąbiński.

Administracja głównych państw kontynentalnych — dr. doc. T. Bigo.

Naukowa organizacja pracy — inż. prof. E. Hauswald.

Administracja szkolna — dr. zast. prof. Z. Próchnicki.

Na III roku studjów:

Ubezpieczenia społeczne — dr. prof. Zb. Pazdro.

Prawo urzędnicze — j. w.

Polityka ekonomiczna — dr. prof. St. Głąbiński.

Polityka socjalna — dr. prof. St. Grabski.

Prawo pracy i sądy pracy — dr. prof. R. Longchamps de Berier.

Prawo przemysłowe — nacz. Wydz. Urz. Woj., J. Kasztelewicz.

Międzynarodowe prawo administracyjne — dr. asyst. M. Zimmerman.

Prawo budżetowe — dr. doc. Zdz. Stahl.

WOLNA WSZECHNICA POLSKA.
Warszawa, Opaczewska 2a.

a) Uczelnia wielowydziałowa. Przy wydziale nauk politycznych i społecznych istnieje kierunek samorządowy na trzecim i czwartym roku studjów.

b) Świadectwo dojrzałości szkoły średniej ogólnokształcącej lub też szkoły prywatnej polskiej lub obcej, jeżeli świadectwo tej szkoły jest uznane przez Min. W. R. i O. P. za równoważne ze świadectwem dojrzałości państwowej szkoły polskiej. Min. W. R. i O. P. na podstawie wniosku Rady Wydziałowej, zaakceptowanego przez Senat, może pozwolić na studjowanie w charakterze studentów osobom, które nie odpowiadają wyżej wymienionym warunkom.

c) Program studjów jest czteroletni.

d) Studjujących kierunek samorządowy obowiązują następujące ważniejsze przedmioty:

Ustrój samorządu — dr. prof. M. Z. Jaroszyński.
Polityka komunalna — prof. K. Krzeczkowski.
Skarbowość i prawo skarbowe — prof. A. Żabicki.
Statystyka ekonomiczna — doc. T. Szturm de Sztrem.
Polityka gruntowa i rozbudowa miast — T. Toeplitz.
Opieka społeczna w samorządzie — P. S. Łopatto.
Podstawy prac wychowawczych i oświatowych w samorządzie — prof. H. Radlińska.
e) Pełne prawa szkół akademickich.

WYŻSZE STUDJUM HANDLOWE W KRAKOWIE.

a) Uczelnia jednowydziałowa z możnością specjalizacji na trzecim roku studjów w kierunku samorządowym.
b) Świadectwo dojrzałości szkoły średniej ogólnokształcącej z prawami publiczności.
c) Program studjów dla uzyskania dyplomu jest trzyletni.
d) Specjalizujących się w kierunku samorządowym obowiązują następujące ważniejsze przedmioty:

Historja ustroju Polski — dr. zast. prof. A. Vetulani.

Zasady i kierunki administracji samorządowej — dr. prof K. Kumaniecki.
Prawo administracyjne — dr. prof. K. Kumaniecki.
Skarbowość samorządów — dr. T. Lulek.
Samorządowe roboty publiczne — inż. H. Dudek.
Polityka kredytowa ze szczególnem uwzględnieniem polityki kredytowej samorządu — dr. K. Krzetuski.
Wiadomości weterynaryjne dla samorządowców — dr. W. Guzek.
e) Uzyskanie dyplomu uprawnia do osiągnięcia I kateg. stanowisk urzędniczych w państw. służbie cywilnej.

SZKOŁA NAUK POLITYCZNYCH W WARSZAWIE,

ul. Wawelska.

a) Uczelnia czterowydziałowa (wydziały: dyplomatyczno-konsularny, społeczny, administracji państwowej i komunalnej i finansowo-ekonomiczny).
b) Świadectwo dojrzałości szkoły średniej. Na kurs przygotowawczy lub w charakterze słuchaczów nadzwyczajnych mogą być przyjmowane osoby nie posiadające świadectwa dojrzałości. Słu-

chacze ci mogą być następnie zaliczeni w poczet słuchaczów rzeczywistych.

c) Kurs nauk dwuletni. Dla uzyskania dyplomu dającego w służbie państwowej prawa urzędnicze I kategorji — trzy lata.

d) Na wydziale administracji państwowej i komunalnej wykładane są między innemi: prawo polityczne, skarbowość, polityka socjalna, nauka administracji i prawo administracyjne wraz z postępowaniem administracyjnem, prawo cywilne wraz z procedurą i ustrojem sądowym, wiadomości z prawa karnego i procedury, statystyka, samorząd miejski i ziemski, polityka komunalna, polityka agrarna, rachunkowość kameralna i komunalna, finanse komunalne, technika w życiu gospodarczem państwa i gminy, prasa i polityka.

Wykłady w godzinach wieczornych.

INSTYTUT NAUK HANDLOWO - GOSPODARCZYCH W WILNIE, Adama Mickiewicza 18.

a) Instytut posiada samodzielny wydział samorządowy.

b) Świadectwo ukończenia sześciu klas gimnazjum państwowego lub prywatnego z prawami bądź maturą liceum ogólnokształcącego, bądź świadectwo ukończenia 3-ch kursów polskiego seminarjum nauczycielskiego z prawami lub świadectwo ukończenia 3-letniej średniej szkoły handlowej.

c) Program studjów trzyletni i jednoroczna praktyka celem uzyskania świadectwa ukończenia.

d) Program na wydziale samorządowym obejmuje następujące ważniejsze przedmioty:

Prawo administracyjne i nauka administracji.
Ustrój samorządu.
Skarbowość komunalna.
Przedsiębiorstwa komunalne.
Księgowość komunalna.
Polityka komunalna.

e) Po ukończeniu Instytutu absolwenci korzystają:

1) z praw i przywilejów zagwarantowanych ustawą o państw. służbie cywilnej dla urzędników państw. (Dz. U. Nr. 21 z r. 1922).

2) z prawa do zajmowania stanowisk nauczycieli przedmiotów zawodowych w szkołach agrotechnicznych.

3) Min. Spr. Wewn. przyznało absolwentom Wydziału Samorządowego pierwszeństwo przy angażowaniu kandydatów na posady w instytucjach samorządowych.

KURSY ADMINISTRACJI KOMUNALNEJ PRZY WOLNEJ WSZECHNICY POLSKIEJ.

Warszawa, Opaczewska 2a.

a) Kursy posiadają charakter stałych kursów dokształcających dla pracowników związków komunalnych. Kursy dzielą się na dwie równolegle prowadzone grupy: „A" — dla pracowników samorządu miejskiego i powiatowego: „B" — dla pracowników gmin wiejskich.

b) Do przyjęcia na grupę „A" wymagane jest ukończenie conajmniej sześć klas szkoły średniej, na kurs „B" ukończenie najmniej siedmioklasowej szkoły powszechnej — ponadto na oba kursy trzyletnia praktyka na stanowisku referendarskiem lub podreferendarskiem w samorządzie miejskim lub ziemskim.

c) Czas trwania kursu cztery i pół miesiąca.

d) Na kursach wykłada się następujące ważniejsze przedmioty samorządowe:

G r u p a „A":

Ustrój samorządu — St. Podwiński.
Skarbowość ogólna — prof. A. Żabicki.
Skarbowość komunalna — St. Pastuszyński.
Budżet — Fr. Grela.
Polityka komunalna — prof. K. Krzeczkowski.
Rachunkowość komunalna — Fr. Grela.
Biurowość — A. Robaczewski.
Statystyka stosowana — S. Stęplewski.

G r u p a „B":

Ustrój samorządu — St. Podwiński.
Skarbowość publiczna — prof. A. Żabicki.
Skarbowość komunalna — St. Pastuszyński.
Budżet — Fr. Grela.
Polityka komunalna — dr. prof. W. Biegeleisen.
Rachunkowość komunalna — Fr. Grela.
Biurowość — A. Pacholczyk i P. Typiak.
Statystyka stosowana — S. Stęplewski.
Gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe — W. Ludkiewicz.

SZKOŁA HANDLOWA STOWARZYSZENIA KUPCÓW POLSKICH
w Kielcach, ul. Kopernika 8.

a) Przy szkole istnieje klasa czwarta administracyjno - samorządowa.

b) Świadectwo ukończenia trzechletniej szkoły handlowej, a wrazie wolnych miejsc młodzież ze szkół ogólnokształcących po ukończeniu 6 klas.

c) Nauka w klasie trwa jeden rok.

d) W klasie program wykładów obejmuje następujące ważniejsze przedmioty:

Administracja państwowa i samorządowa.

Skarbowość samorządowa.

Prawoznawstwo.

Geografja gospod. woj. krakowskiego, śląskiego i kieleckiego.

e) Absolwenci 4-ej klasy mają pierwszeństwo przy obejmowaniu stanowisk II kategorji w związkach komunalnych.

STUDJUM PRACY SPOŁECZNO - OŚWIATOWEJ WYDZIAŁU PEDAGOGICZNEGO WOLNEJ WSZECHNICY POLSKIEJ.

Warszawa, Opaczewska 2a.

a) Na Studjum istnieją 4 specjalizacje podstawowe: A. nauczanie dorosłych i młodzieży, B. organizacja życia społecznego, C. bibljotekarstwo, D. opieka nad macierzyństwem, dziećmi i młodzieżą.

Program obejmuje przedmioty ogólne i przedmioty specjalizacji, a więc obowiązuje przesłuchanie wykładów z zakresu nauk pedagogicznych lub nauk społecznych (teorja i praktyka samorządu, ekonomja, polityka społeczna) oraz przejście teoretycznego i praktycznego programu wybranej grupy specjalnej (A, B, C lub D).

b) Ukończenie 2-letniego kursu Collegium na jednym z Wydziałów W. W. P. lub odbycie równoważnych studjów uniwersyteckich, albo ukończenie wyższej szkoły zawodowej. Wykazanie się conajmniej roczną praktyką pracy społecznej.

O ile słuchacz zamierza uzyskać nie dyplom, lecz świadectwo ukończenia studjum: zdanie egzaminu wstępnego na W. W. P. wzgl. ukończenie szkoły średniej ogólnokształcącej oraz złożenie kolokwjum wstępnego.

c) Nauka na Studjum trwa 2 lata.

d) Specjalizujących się na grupie B: organizacja życia społecznego — obowiązują następujące ważniejsze przedmioty:

Polityka społeczna — Prof. K. Krzeczkowski.

Teorja i praktyka samorządu — P. J. Strzelecki.

Seminarjum z teorji i praktyki samorządu — Prof. M. Z. Jaroszyński.

Statystyka — Prof. S. Szulc.

Ekonomja — Prof. S. Dziewulski i Doc. W. Fabierkiewicz.

Higjena społeczna — P. Cz. Wroczyński.

e) Wyższy stopień kwalifikacyj przy nauczaniu w szkolnictwie powszechnem. Pełne prawa cenzusu naukowego w zakresie kwalifikacyj do nauczania w szkołach średnich. Prawo do zajmowania stanowisk I kategorji w służbie cywilnej, państwowej lub samorządowej.

Finansowe instytucje ogólne, związane z samorządem.

BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO.

Zakład Centralny mieści się w Warszawie, Aleja Jerozolimska Nr. 1 (Centrala telefoniczna 8-02-60). Bank posiada Oddziały w następujących 19 większych miastach Polski:

Biała (Bielsko), Ratuszowa 1 (tel. 14-62).
Białystok, Sienkiewicza 40 (tel. 1-03).
Bydgoszcz, Dworcowa 88 (tel. 12-07).
Drohobycz, Plac Św. Bartłomieja 3 (tel. 97).
Gdynia, 10 Lutego (tel. 17-04).
Katowice, Mickiewicza (tel. 23-24).
Kołomyja, Kościuszki 46 (tel. 1-42).
Kraków, Rynek Główny 47 (tel. 101-05).
Lublin, Kapucyńska 4 (tel. 1-67).
Lwów, Kościuszki 11 (tel. 32-62).
Łódź, Aleja Kościuszki 63 (tel. 101-58).
Łuck, Jagiellońska 6 (tel. 24).
Poznań, Aleja Marcinkowskiego 6 (tel. 41-93).
Radom, Piłsudskiego 5 (tel. 15-50).
Równe, 3 Maja 66 (tel. 2-85).

Stanisławów, Sapieżyńska 15 (tel. 4-01).

Tarnów, Krakowska 19 (tel. 72).

Wilno, Śniadeckich 8 (tel. 3-17).

Włocławek, Żabia 2 (tel. 4-16).

Bank Gospodarstwa Krajowego powstał na mocy Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 maja 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 46, poz. 477) z połączenia trzech istniejących poprzednio banków państwowych: Polskiego Banku Krajowego, Państwowego Banku Odbudowy i Zakładu Kredytowego Miast Małopolskich.

Zadaniem Banku jest udzielanie kredytu długoterminowego przez emisję listów zastawnych oraz obligacyj komunalnych i kolejowych, a dla potrzeb przemysłu obligacyj bankowych; popieranie instytucyj kredytowych powołanych do życia przez samorządy (kasy oszczędności), popieranie ruchu budowlanego oraz wykonywanie wszelkich czynności bankowych ze szczególnem uwzględnieniem potrzeb Państwa, przedsiębiorstw państwowych, samorządów i ich przedsiębiorstw.

Bank Gospodarstwa Krajowego jest instytucją państwową, której przysługuje osobowość prawna. Władzami Banku są: Prezes Banku i Wiceprezes Banku, Rada Nadzorcza, Dyrekcja i Komisja Rewizyjna.

Prezes Banku: Dr. Roman Górecki.

Wiceprezes Banku: Stefan Starzyński.

Rada Nadzorcza: Prezes Rady, Dr. R. Górecki, Franciszek Doleżal, inż. Józef Gallot, Wincenty Jastrzębski, inż. Karol Kasiński, Władysław Korsak, inż. Eugenjusz Kwiatkowski, Dr. Eugenjusz Piestrzyński, Kazimierz Rożnowski.

Komisarz Rządowy: Stefan Rybałtowski. **Zastępcy Komisarza:** Witold Pawłowicz, Marjan Stępniewicz.

Komisja Rewizyjna: Przewodniczący Dr. Wiktor Marynowski, Członkowie: Artur Alland, Tadeusz Pieńkowski, Antoni Repeczko, Wacław Mohl, Wacław Drabarek, Lucjan Zadrowski.

Dyrekcja: Dyrektor Naczelny — vacat, Zast. Dyrektora Naczelnego: inż. Jerzy Drecki. Dyrektorzy: Dr. Leon Barysz, Dr. Marjan Chechliński, Dr. Tadeusz Garbusiński, Józef Kożuchowski, Dr. Zygmunt Wasserab.

Kapitał zakładowy Banku stanowi własność Skarbu Państwa. Wynosi on obecnie 150 milj. zł. Rezerwy wynoszą 70,9 milj. zł.

Korespondentami Banku zagranicą są największe instytucje finansowe we wszystkich ważniejszych centrach finansowych świata.

Bank dzieli się na 6 departamentów: Ogólny, Bankowy,

Kredytów Krótkoterminowych, Konsorcjalno-Przemysłowy, Kredytów Długoterminowych i Kredytów Budowlanych.

Sprawami, dotyczącemi kredytów komunalnych, zajmują się:

Wydział Komunalny — w Dep. Kredytów Długoterminowych — w zakresie długoterminowych pożyczek w obligacjach komunalnych;

Dep. Kredytów Krótkoterminowych w zakresie pożyczek na budownictwo mieszkaniowe dla samorządów.

A pozatem Wydział Kredytów Społecznych — w Dep. Kredytów Krótkoterminowych — w zakresie kredytów dla komunalnych kas oszczędności.

Połączenia telefoniczne ze wszystkiemi Wydziałami i Departamentami przez Centralę telefoniczną Banku Nr. 8-02-60.

PAŃSTWOWY BANK ROLNY.

Siedziba P. B. R. — Centrala — Warszawa, ul. Nowogrodzka Nr. 50.

Oddziały:

Oddział główny. — Warszawa, ul. Nowogrodzka Nr. 50.
Oddział w Grudziądzu, ul. Sienkiewicza 18.
„ „ Katowicach, ul. Szkolna 6.
„ „ Kielcach, ul. Sienkiewicza 57.
„ „ Krakowie, Pl. Szczepański 8.
„ „ Lublinie, ul. Kapucyńska 1.
„ „ Lwowie, ul. Piłsudskiego 25.
„ „ Łucku, ul. Piłsudskiego 20.
„ „ Pińsku, ul. Kościuszki 2.
„ „ Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 12.
„ „ Wilnie, ul. Wielka Pohulanka 24.
Agentura w Gdyni — aleja Wolności.

Państwowy Bank Rolny. — Instytucja państwowa, której przysługuje osobowość prawna, powołany został do życia dekretem Naczelnika Państwa z dn. 5.II.1919 r., jako Polski Państwowy Bank Rolny. Ustawą z dn. 10 czerwca 1921 r. przemianowany został na Państwowy Bank Rolny. Na podstawie ustawy tej w brzmieniu rozporządzenia Prez. R. P. z dnia 21 października 1933 r. i na podstawie rozporządzenia Ministra Skarbu, wydanego w dniu 26 listopada 1932 r. w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych,

ogłoszony został i wszedł w życie dnia 30 grudnia 1932 roku Statut Państwowego Banku Rolnego.

Kapitał Zakładowy. — 130 miljonów złotych.

Zadania Banku. Zadaniem Państwowego Banku Rolnego jest popieranie rozwoju rolnictwa, przemysłu rolnego i gospodarczego rozwoju wsi, organizowanie kredytu rolniczego dla drobnych i średnich gospodarstw, popieranie i prowadzenie parcelacji, osadnictwa, meljoracyj i regulacyj rolnych oraz administrowanie funduszami przeznaczonemi na powyższe cele do dyspozycji organów Rządu.

Działalność Banku. Państwowy Bank Rolny udziela kredytów długoterminowych w 7% listach zastawnych i 7% obligacjach meljoracyjnych oraz 4½% listach zastawnych parcelacyjnych, kredytów krótkoterminowych za pośrednictwem miejscowych instytucyj kredytowych na ogólne cele obrotowe oraz na określone nakłady, zmierzające do podniesienia wartości produkcji gospodarstw rolnych, wreszcie kredytów towarowych, administruje funduszami rządowemi, przeznaczonemi na specjalne cele, związane przedewszystkiem z przebudową ustroju rolnego, finansuje przedsiębiorstwa, zajmujące się uszlachetnieniem produkcji rolniczej, prowadzi parcelację majątków własnych oraz przyjętych w komis, załatwia pozatem wszelkie normalne czynności bankowe.

Władze Banku.

1) Prezes Banku i Prezes Rady Nadzorczej Seweryn Ludkiewicz. Wice-prezes Kazimierz Stamirowski. Prezesa i wice-prezesa Banku mianuje na przeciąg 5 lat Prezydent Rzeczypospolitej.

2) Rada Nadzorcza składa się z Prezesa Banku, wice-prezesa oraz 7 członków, powołanych przez Min. Skarbu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych.

3) Dyrekcja Banku: Dyrektor Naczelny Wacław Staniszewski. Dyrektorzy: Józef Borowski, Stanisław Riedel, Piotr Berdecki, Michał Chlewiński, Józef Radwan.

Dyrekcję Banku stanowią, powołani przez Ministra Skarbu, w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych, Naczelny Dyrektor i Dyrektorowie Banku.

POCZTOWA KASA OSZCZĘDNOŚCI (P. K. O.).

P. K. O. jest instytucją państwową, posiadającą odrębną osobowość prawną, oraz własny majątek.

Głównem zadaniem P. K. O. jest gromadzenie oszczędności najszerszych warstw społeczeństwa, oraz popularyzowanie obrotu czekowego, w szczególności obrotu bezgotówkowego w państwie. Ponadto instytucja ta prowadzi działalność ubezpieczeniową, w postaci popularnych ubezpieczeń na życie, oraz załatwia wszelkie sprawy wchodzące w zakres bankowości.

Rozwój działalności P. K. O.

ROK	Ilość kont oszczędnościowych i czekow.	Ogólny obrót roczny	Pozostałość na kontach oszczędnośc. i czekowych
		w miljonach złotych	
1924	101.809	3.142,8	45,1
1925	128.460	7.475,0	65,0
1926	163.229	10.694,4	128,8
1927	232.234	16 124,6	200,9
1928	355.597	21,569,7	315,8
1929	496.744	24.380,9	383,7
1930	670.679	24.413,1	431,3
1931	826.178	23.392,5	509,8
1932	1.020 547	22.681,8	622.8
1933 za 11 mies.	1.214.700	23.754,2	688,4

Władze Pocztowej Kasy Oszczędności.

Prezes: Dr. Henryk Gruber.

Vice-prezes: Kazimierz Strzegocki.

Rada Zawiadowcza: Baczyński Włodzimierz, Michalski Paweł, Czachyra Adam, Szmydt Józef, Konrad Patek Euzebjusz, Starzyński Roman Leon.

Delegat Ministra Skarbu: Dr. Nowak Jerzy.

Komisja Rewizyjna: Przewodniczący — Lincker Adam, Zastępca Przewodn. — Makarewicz Jan. Członkowie: Pawlowicz Witold, Schneider Michał, Zwierowicz Wiktor, Zdzitowiecki Włodzimierz, Obersztyn Kazimierz.

Centrala: Warszawa, Jasna 9.

Sekretarz Generalny: Wasung Tadeusz.

Dyrektor Departamentu Administracyjnego — Jarocki Piotr.

Dyrektor Działu Ubezpieczeń — Rabcewicz-Zubkowski Jan.

Dyrektor Centralnej Księgowości — Góra Witold.

Naczelnik Wydziału Bankowego — Szczudło Jan, Lucjan.
Oddziały:
Katowice — Kierownik Oddz. Turski Jan.
Kraków — Kierownik Oddz. Dr. Szeliga Stanisław.
Poznań — Dyrektor Oddz. Dr. Kowalski Jan.
Lwów — Dyrektor Oddz. Baczyński Michał.
Łódź — Kierownik Oddz. Jara Stanisław.
Wilno — Kierownik Oddz. Biernacki Marjan.
Zbiornice:
Wszystkie Urzędy Pocztowe.

Obrót oszczędnościowy.

Wkłady zwyczajne wpłacać można w kwotach począwszy od 1 złotego. Oszczędności wpłaca się na książeczkę wkładkową, którą otrzymać można w P. K. O. i jej Oddziałach, jak również we wszystkich urzędach pocztowych. Wypłaty uskuteczniają Kasy Centrali P. K. O. bez ograniczenia kwoty, urzędy zaś pocztowe wypłacają z książeczek oszczędnościowych doraźnie kwotę do 100 zł. dziennie, większe zaś kwoty za uprzedniem sprawdzeniem stanu rachunku w Centrali.

Zarówno książeczka, jak i druki wydawane są bezpłatnie. Wszelkie dokumenty i pisma dotyczące złożonych oszczędności wolne są od opłat stemplowych. Ponadto oszczędności złożone na książeczkach P. K. O. są wolne od egzekucji, o ile nie przekroczą kwoty 2.500 zł. Listy zwykłe do P. K. O. pisane w sprawach, dotyczących oszczędności wolne są od opłaty pocztowej.

Książeczkę można wystawić na imię własne lub też na imię innej osoby (żony, dziecka, krewnego, znajomego), albo instytucji lub firmy.

P. K. O. płaci aż do odwołania 5% rocznie od złożonych oszczędności.

Z końcem roku procenty dolicza się do kapitału i oprocentowuje się je jak sam kapitał.

Wkłady zwykłe są najpopularniejszym rodzajem wkładów w P. K. O.

Wkłady premjowane polegają na tem, że wpłacający miesięcznie po 8 zł., po 10 latach otrzymuje zł. 1.000.

Oznaczone 1.000 zł. może być wypłacone wcześniej, o ile książeczka zostanie wylosowana w jednem z losowań odbywających się co kwartał mianowicie 25 stycznia, 25 kwietnia, 25 lipca i 25 października każdego roku. Na każde 1000 książeczek wylosowanych zostaje sześć, przyczem w losowaniu uczestniczą książeczki, na któ-

re wpłacono przed losowaniem 3 wkładki miesięczne, a ewent. przerwa w płaceniu wkładek trwała nie dłużej, niż 2 miesiące.

Wkładki wpłacać można w P. K. O. i jej Oddziałach oraz we wszystkich urzędach pocztowych w całej Polsce.

Korespondencja zwykła w sprawie tych oszczędności również jest wolna od opłat pocztowych ' stemplowych.

Wkłady w złotych w złocie. P. K. O. przyjmuje również oszczędności w obcych walutach albo w złotych i przerachowuje je na złote w złocie na podstawie specjalnych postanowień.

Wkładki takie są oprocentowane na 4% w stosunku rocznym, a przyjmuje je tylko Centrala P. K. O. i jej Oddziały.

Wkłady emigracyjne są przeznaczone dla osób przebywających stale poza granicami Państwa. Wpłacać na książeczki emigracyjne można bez ograniczenia bądź za pomocą międzynarodowych przekazów i listów pieniężnych, bądź też posługując się kontami czekowymi, jakie P. K. O. prowadzi pod własną firmą we wszystkich zagranicznych urzędach czekowo-pocztowych. W tym ostatnim wypadku wpłata może być dokonywana za pomocą zwykłych blankietów pocztowych nadawanych w dowolnym urzędzie pocztowym zagranicą.

Wkłady na tych książeczkach P. K. O. przerachowuje na złote w złocie. Wypłaty z książeczek oszczędnościowych emigracyjnych dokonuje P. K. O. wskazanej osobie w kraju, lub zagranicą.

Wkłady emigracyjne oprocentowane są na 4% w stosunku rocznym przy kapitalizacji półrocznej.

Obrót czekowy.

W obrocie czekowym P. K. O. umożliwia uczestnikom tego obrotu najdogodniejszy i najtańszy sposób przekazywania gotówki do wszystkich miejscowości w kraju i zagranicą. Uczestnik tego obrotu otrzymuje książeczkę czekową, która zastępuje mu gotówkę, a gotówka leży na oprocentowanym rachunku. Wpłaty i wypłaty w obrocie czekowym można uskuteczniać w Kasach Centrali, Oddziałów i Ekspozytur P. K. O., oraz we wszystkich urzędach pocztowych.

W obrocie czekowym ważną rolę odgrywa obrót bezgotówkowy, dzięki któremu regulowanie rozrachunków między posiadaczami kont czekowych P. K. O. odbywa się przez przepisanie kwoty z jednego konta czekowego na drugie. Zaznaczyć należy, że obrót bezgotówkowy (przelewowy) zwolniony jest od wszelkich opłat manipulacyjnych.

Czynności bankowe.

Z czynności bankowych załatwianych przez P. K. O. należy przedewszystkiem wymienić udzielanie pożyczek pod zastaw papierów wartościowych i dywidendowych, inkaso weksli i innych dokumentów, zakup i sprzedaż papierów wartościowych na giełdach krajowych, przyjmowanie różnych walorów do depozytu, wynajmowanie w swych Skarbcach schowków depozytowych (safes) i t. p.

Ubezpieczenia na życie w P. K. O.

Ubezpieczenia na życie są też pewnego rodzaju oszczędnością. Wzamian za regularne wpłacanie składki, uzyskuje ubezpieczony, wzgl. jego spadkobiercy pewien kapitał. P. K. O. przyjmuje ubezpieczenia do 10.000 w zł. w złocie, nie wymaga badania lekarskiego, przyczem składki zaczynają się od 3 zł. miesięcznie. W razie śmierci ubezpieczonego spowodowanej nieszczęśliwym wypadkiem, P. K. O. wypłaca podwójną sumę ubezpieczenia.

Rozwój działu ubezpieczeń na życie bez badania lekarskiego w P. K. O. świadczy o popularności tych ubezpieczeń, bowiem do dnia 31.XII.1932 r. ilość osób ubezpieczonych w P. K. O. wynosiła 60.000 na łączną sumę ubezpieczenia 112.000.000 zł.

Centralne instytucje społeczne o znaczeniu ogólnem oraz szczególnie związane działalnością z samorządem terytorjalnym*).

A. INSTYTUCJE O CHARAKTERZE OGÓLNO - SPOŁECZNYM.

Liga Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej (L. O. P. P.)
Warszawa, ul. Wierzbowa 9.

Cele: a) popieranie rozwoju lotnictwa polskiego, b) badanie środków obrony chemicznej, c) przygotowanie ludności cywilnej do obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej.

*) Wykaz obejmuje jedynie główniejsze stowarzyszenia mające bezpośrednią lub pośrednią styczność z działalnością samorządu terytorjalnego. W wypadkach, gdy z nazwy stowarzyszenia nie wynika rodzaj jego działalności, podano zwięźle cele niektórych stowarzyszeń.

Organ prasowy: „Lot polski" — dwutygodnik,
„Biuletyn Przeciwgazowy L. O. P. P." — miesięcznik.

Liga Morska i Kolonjalna.
Warszawa, Widok 10.

Cele: Obrona spraw morza polskiego oraz zagadnień polskiej emigracji w krajach zamorskich, już istniejącej oraz mającej się rozwijać w przyszłości. Praca prowadzona jest w 3 wydziałach: 1) Wydział Morski, 2) Wydział Żeglugi Śródlądowej, 3) Wydział Kolonjalny.

Organ prasowy: „Morze" — miesięcznik, Warszawa, Widok 10.

Polski Czerwony Krzyż.
Warszawa, Smolna 6.

Cel: Akcja samarytańsko - ratunkowa podczas pokoju oraz akcja sanitarna podczas wojny.

Organ prasowy: „Polski Czerwony Krzyż" — miesięcznik, Warszawa, Smolna 6.

Polski Biały Krzyż.
Warszawa, Świętokrzyska 5.

Cele: Opieka nad polskim żołnierzem i uświadamianie państwowo-obywatelskie.

Związek Strzelecki.
Zarząd i Komenda Główna.
Warszawa, Myśliwiecka 3 m. 5.

Cele: przysposobienie wojskowe i wychowanie fizyczne, prace kulturalno-oświatowe, wychowanie obywatelskie i przysposobienie rolnicze. Skupia młodzież przedpoborową, pozaszkolną — zarówno męską jak i żeńską.

Organ prasowy: „Strzelec" tygodnik, Warszawa.

Związek Harcerstwa Polskiego.
Warszawa, Myśliwiecką 3 m. 5.

Cele: wychowanie młodzieży przy współdziałaniu ze szkołą i domem oraz wychowanie fizyczne i przysposobienie wojskowe.

Organ prasowy: „Harcmistrz" miesięcznik i „Skrzydła" miesięcznik.

Główny Związek Straży Pożarnych Rzplitej Polskiej.
Warszawa, Poznańska 11 m. 5.

Organ prasowy: „Przegląd Pożarniczy" miesięcznik.
„Gazeta Strażacka" tygodnik.

Towarzystwo Popierania Budowy Szkół Powszechnych.
Warszawa, Min. W. R. i O. P.

Cele: zabieganie o fundusze na budownictwo szkolne.

B. INSTYTUCJE OŚWIATOWO - KULTURALNE.

Polska Macierz Szkolna.
Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7.

Towarzystwo Szkoły Ludowej.
Kraków, Św. Anny 5.

Organ prasowy: „Przewodnik Oświatowy". Kraków, ul. Św. Anny 5.

Polskie Towarzystwo Krajoznawcze.
Warszawa, Karowa 31.

Organ prasowy „Ziemia" miesięcznik, Warszawa Karowa 31.

Towarzystwo Uniwersytetu Ludowego.
Warszawa, Stare Miasto 38.

Towarzystwo Uniwersytetu Robotniczego.
Warszawa, Czerwonego Krzyża 20.

Powszechny Uniwersytet Korespondencyjny.
Warszawa, Al. Róż 3.

Towarzystwo Bibljotek Publicznych.
Warszawa, Marjensztadt 3.

Towarzystwo Czytelni Ludowych.
Poznań, Św. Marcina 37 i Pl. Wolności 18.

Towarzystwo Oświaty Spółdzielczo - Handlowej.
Warszawa, Królewska 23.

Instytut Oświaty Dorosłych.
Warszawa, Nowogrodzka 21.

Instytut Oświaty i Kultury im. Staszica.
Warszawa, Szopena 16, m. 20.

Związek Teatrów Ludowych.
Warszawa, Kopernika 30.

Organ prasowy: „Teatr ludowy" dodatek do „Siewu", Warszawa, Kopernika 30.

Zjednoczenie Polskich Towarzystw Oświatowych.
Warszawa, Marszałkowska 153.

C. ORGANIZACJE MŁODZIEŻY.

Centralny Komitet do spraw młodzieży wiejskiej.
Warszawa, Zamek.

Centralny Związek Młodzieży Wiejskiej „Siew".
Warszawa, Kopernika 30.

Organ prasowy: „Siew", Warszawa, Kopernika 30.
„Wiejska Droga" miesięcznik.

Związek Młodzieży Ludowej.
Warszawa, Wiejska 19.

Organ prasowy: „Młoda Wieś", Warszawa, Wiejska 19.

Związek Młodzieży Wiejskiej Rzplitej Polskiej „Wici".
Warszawa, Szopena 16 m. 20.

Organ prasowy: „Wici", Warszawa, Szopena 16.

Legjon Młodych Związek Pracy dla Państwa.
Warszawa, Al. Jerozolimskie 31 m. 15.

Organizacja Pracy Obywatelskiej Młodzieży p. n. „Straż Przednia".
Warszawa, Nowy Świat 30 m. 3.

Zjednoczenie Młodzieży Polskiej.
Poznań, Pocztowa 15.

Organa prasowa: „Przyjaciel młodzieży", „Młoda Polska", „Kierownik Stowarzyszeń Młodzieży".

Chrześcijańskie Zjednoczenie Młodzieży Robotniczej.
Warszawa, Kredytowa 14 m. 10.

Związek Polskiej Młodzieży Robotniczej „Siła".
Warszawa, Wolska 44.

D. INSTYTUCJE SPOŁECZNO - OPIEKUŃCZE.

Polski Komitet Opieki nad Dzieckiem.
Warszawa, Czerniakowska 131.

Organ prasowy: „Życie Dziecka" — miesięcznik, Warszawa, Litewska 16.

Polskie Towarzystwo Walki z Alkoholizmem „Trzeźwość".
Warszawa, Stare Miasto 38.

Organ prasowy: „Trzeźwość", Warszawa, Fałata 4 m. 1. Redakcja: Stare Miasto 38. Administracja.

Towarzystwo Ogrodów Działkowych.
Warszawa, Marszałkowska 76.

Towarzystwo Katolickie Opieki nad Dziewczętami (d. Ochrona Kobiet).
Warszawa, Mokotowska 55.

Towarzystwo Gniazd Sierocych.
Warszawa, Leszno 11.

Patronat Towarzystw Opieki nad Więźniami.
Warszawa, Marszałkowska 74.

Polski Związek Przeciwgruźliczy.
Warszawa, Chocimska 24.

E. ORGANIZACJE GOSPODARCZO - SPOŁECZNE.

Centralne Towarzystwo Organizacyj i Kółek Rolniczych.
Warszawa, Kopernika 30.

Organ prasowy: „Przewodnik Gospodarski", Warszawa, Kopernika 30.

Związek Kół Gospodyń Wiejskich.
Warszawa, Kopernika 30.

Organ prasowy: „Przodownica", dodatek do „Przewodnika Gospodarskiego", Warszawa, Kopernika 30.

Liga Pracy.
Warszawa, Czackiego 3/5.

Towarzystwo Przemysłu Ludowego.
Warszawa, Tamka 1.

Związek Osadników.
Warszawa, Zielna 22 m. 9.

Związek Pracy Obywatelskiej Kobiet.
Warszawa, Nowogrodzka 23.

Unja Związków Spółdzielczych w Polsce.
Warszawa, Jasna 8.

Organ prasowy: „Poradnik Spółdzielni", Warszawa, Jasna 8.

Zjednoczenie Związków Spółdzielni Rolniczych R. P.
Warszawa, Warecka 11a.

Organ prasowy: „Czasopismo Spółdzielni Rolniczych". Warszawa, Warecka 11a.

Związek Spółdzielni Spożywców Rzplitej Polskiej.
Warszawa, Grażyny 13.

Organ prasowy: „Społem" dwutygodnik. Warszawa, Grażyny 13.

Związek Izb i Organizacyj Rolniczych R. P.
Warszawa, Kopernika 30.

Organ prasowy: „Rolnik Ekonomista" tygodnik.

Naczelny Związek Towarzystw Pszczelniczych Rzeczypospolitej Polskiej.
Warszawa, Miodowa 14 m. 20.

Związek Rolniczych Zakładów Doświadczalnych Rzplitej Polskiej.
Warszawa, Kopernika 30.

Zestawienie ogólnej sumy wkładów w komunalnych kasach oszczędności na dzień 1/VII 1933 r. (w/g G. U. S.).

L. p.	WOJEWÓDZTWA	Ogólna liczba kas	Ogólna suma wkładów na książeczkach oszczędnośc. w zł.	Wkłady na rachunkach bieżących, czekowych i żyrowych w zł.
1	Białostockie	14	4.013.000.—	668.000.—
2	Kieleckie	18	12.086.000.—	1.619.000.—
3	Krakowskie	26	131.464.000.—	5.961.000.—
4	Lubelskie	19	5.830.000.—	461.000.—
5	Lwowskie	36	89.760.000.—	9.093.000.—
6	Łódzkie	18	7.090.000.—	1.200.000.—
7	Nowogródzkie	7	937.000.—	96.000.—
8	Poleskie	9	1.051.000.—	268.000.—
9	Pomorskie	40	30.726.000.—	4.629.000.—
10	Poznańskie	79	99.034.000.—	6.711.000.—
11	Stanisławowskie	17	17.211.000.—	242.000.—
12	Śląskie	18	96.695.000.—	5.903.000.—
13	Tarnopolskie	18	9.110.000.—	344.000.—
14	Warszawskie	26	21.004.000.—	1.688.000.—
15	m. st. Warszawa	1	56.225.000.—	9.576.000.—
16	Wileńskie	8	5.001.000.—	913.000.—
17	Wołyńskie	15	1.955.000.—	424.000.—
	Ogółem	369	589.192.000.—	49.796.000.—

Encyklopedyczny przegląd Komunalnych Kas Oszczędności w Polsce.

Uwaga: Pozycje oznaczone gwiazdką stanowią wkłady na książeczki wkładkowe na 1.VII.1933 r. K. K. O., których reszty danych nie posiadamy.

WOJEW. BIAŁOSTOCKIE

AUGUSTÓW (pow.)
124.000 zł. *)

BIAŁYSTOK (pow.)
939.000 zł. *)

BIELSK PODLASKI (pow.)
653.000 zł. *)

BROK n/B. (m.)
2.000 zł. *)

DRUSKIENIKI (m.)
ul. 11 Listopada 4, tel. 15
Konto w P. K. O. Nr. 81.026.
Konto w Banku Polskim Kom. w Warszawie Nr. 84.
Rok założenia 1927.

GRODNO (pow.)
604.000 zł. *)

ŁOMŻA (pow.)
z Oddziałem w Kolnie.
Tel. centrali 5, oddziału 69.
Konto w P. K. O. Nr. 51.230.
Konto w Banku Polskim Kom. w Warszawie Nr. 32.
Rok założenia 1925.
Na 1.VII.1933 r.
Wkłady oszczędn. i r-ki czekowe zł. 854.061,75
Książ. osz. w obr. szt. 3.736
Kap. zakł. i rez. 255.968,99
Poż. udzielone 1.450.905,66
Suma bilansowa 2.234.229,21
Rada: Prezes Rady: Stanisław Godlewski, zastępca przewodniczącego — Piotr Targoński.
Zarząd: R. Bielicki, L. Aliński i St. Ciepliński.
Dyrekcja: Romuald Bielicki.
Księgowy: Józef Zalewski.

OSTROŁĘKA (pow.)
309.000 zł. *)

OSTRÓW MAZOWIECKA (pow.)
59.000 zł. *)

SUWAŁKI (pow.)
19.000 zł. *)

SOKÓŁKA (pow.)
173.000 zł. *)

SZCZUCZYN (pow.) SIEDZIBA W GRAJEWIE
121.000 zł. *)

WOŁKOWYSK (pow.)
111.000 zł. *)

WYSOKIE MAZOWIECKIE (pow.)
73.000 zł. *)

WOJEW. KIELECKIE

BĘDZIN (pow.)
2.396.000 zł. *)

BUSKO (m.)
180.000 zł. *)

CZĘSTOCHOWA (pow.)
2.582.000 zł. *)

IŁŻA (pow.)
Wierzbnik, Rynek 31, tel. 5.

Konto w P. K. O. Nr. 51.206.
Konto Państwowy Bank Rolny Oddział Kielce.
Konto w Banku Polskim Kom. w Warszawie Nr. 56.
Konto w Banku Gospodarstwa Krajowego Oddział Radom.
Rok założenia 1.10.1926 jako Pow. Kasa Oszczędności, od 1.1.1930 jako K. K. O.
Na 1.VII.1933 r.
Wkłady oszczędn. i r-ki czekowe 132.000,—
Książ. osz. w obr. szt. 858
Kap. zakł. i rez. 50.000,— i 184,82
Poż. udzielone 269.000,—
Suma bilansowa 488.100,—
R a d a: Przewodniczący — Chrzanowski Henryk, zast. przew. Rokita Bronisław, członkowie: Cieśla Adam, Kotkowski Ignacy, Matkowski Stefan, Pająk Adam, Szczerbo-Rawicz Bolesław i Zychowicz Jan.
Z a r z ą d: Naczelnik Zarządu — Starosta Orłowski Gustaw, zast. nacz. Tomaszewski Otton, członek: Rudziński Marjan.
D y r e k c j a: Tomaszewski Otton.
K s i ę g o w y: Sokól Edward.

JĘDRZEJÓW (pow.)
59.000 zł. *)

KIELCE (pow.)
tel. 325.

Konto w P. K. O. Nr. 64.746.
Konto w Banku Polskim Kom. w Warszawie Nr. 46.
Konto w Banku Gospodarstwa Krajowego Nr. 3.
Rok założenia 1927.
Na 1.VII.1933 r.
Wkłady oszczędn. i r-ki czekowe zł. 1.488.840,80
Książ osz. w obr. szt. 1.831
Kap. zakł. i rez. 115.723,21
Poż. udzielone 1.357.552,31
Suma bilansowa 1.880.773,78
R a d a: Przewodniczący Rady — Stanisław Porembalski, Starosta, Zastępca Przewodniczącego — Juljan Cedro. Członkowie Rady: ks. Aleksander Jankowski, Stanisław Kmieć, Jan Łubek, Władysław Michalski, Aleksander Grabiński, adwokat Marjan Grzegorzewski.
Z a r z ą d: Naczelnik Zarządu i Dyrektor Kasy Lucjusz Knichowiecki, Zastępca naczelnika Zarządu, Franciszek Wojciechowski, Członek Zarządu — Jan Tomasz Baran.
D y r e k c j a: Dyrektor — Lucjusz Knichowiecki i vice-dyrektor Jan Szymański.
K s i ę g o w y: Jadwiga Makowiecka.

KOŃSKIE (pow.)
336.000 zł. *)

KOZIENICE (pow.)
228.000 zł. *)

MIECHÓW (pow.)
257.000 zł. *)

OLKUSZ (Zw. Międzykom.).
tel. 85.

1) Konto w P. K. O. Warszawa Nr. 67.118; 2) Konto w P. K. O. Katowice Nr. 306.690.
Konto w Banku Polskim Oddział w Sosnowcu.
Konto w P. B. Kom. Nr. 130.
Konto w Banku Gospodarstwa Krajowego Oddz. w Krakowie.
Rok założenia 1923.
Na 1.VII.1933 r.
Wkłady oszczędn. i r-ki czekowe zł. 593.622,85
Książ. osz. w obr. szt. 593
Kap. zakł. i rez. 114.522,27
Poż. udzielone 653.240,17
Suma bilansowa 1.221.453,96

Rada: Prezes Rady Nadzorczej Antoni Zub; Zastępca Prezesa Rady Nadzorczej Franciszek Zbieg; członkowie: Wincenty Kipiński, Franciszek Kluszewski, Ludwik Jakubielski, Walenty Grabowski.

Zarząd: Naczelnik Zarządu — Romuald Piechowicz; Zastępca Naczelnika Zarządu — Józef Ostachowski, Członek Zarządu — Dyrektor Kasy — Aleksander Machnicki.

Dyrekcja: Dyrektor — Aleksander Machnicki.

Księgowy: Wacław Gęgotek.

OPATÓW (pow.)
246.000 zł. *)

OPOCZNO (pow.)
244.000 zł. *)

PIŃCZÓW (pow.)
182.000 zł. *)

RADOM (pow.)
tel. 15-65.

Konto w P. K. O. Nr. 67.104.
Konto w Banku Polskim r-k żyrowy.
Konto w Banku Polskim Komunalnym w Warszawie Nr. 9.
Konto w Banku Gospodarstwa Krajowego r-k bieżący.
Rok założenia 1924.

Na dzień 1.VII.1933 r.
wkłady oszczędn. i r-ki czekowe zł. 2.071.340,65
Książ. osz. w obr. szt. 5.913
Kap. zakł. i rez. 337.592—
Poż. udzielone 2.593.353,08
Suma bilansowa 3.421.400,70

Rada: p.p. Kieterowicz Tadeusz, Gawroński Stanisław, Gombrowicz Jerzy, Kacprzak Stanisław, Roguski Władysław, Pękacki Stanisław, Ziętek Ignacy.

Zarząd: p.p. Winkler Stanisław, dyrektor Kasy i Naczelnik Zarządu, not. Falkiewicz Franciszek, Paszkowski Jan.

Dyrekcja: p. Winkler Stanisław, dyrektor Kasy.

Księgowy: p. Borowski Bronisław.

SANDOMIERZ (pow.)
241.000 zł. *)

STOPNICA (pow.)
SIEDZIBA W BUSKU
241.000 zł. *)

WŁOSZCZOWA (pow.)
157.000 zł. *)

ZAWIERCIE (pow.)
tel. 127-91.

Konto w P. K. O. Nr. 405.530 i 65.290.
Konto w Banku Polskim r-k żyrowy i zastępstwo.
Konto w Banku Polskim Komunalnym w Warszawie r-k czekowy.
Konto w Banku Gospodarstwa Krajowego r-k bieżący.
Rok założenia 1928.

Na dzień 1.VII.1933 r.
Wkłady oszczędn. i r-ki czekowe zł. 1.287.087,59
książ. osz. w obr. szt. 1.573
Kap. zakł. i rez. 100.679,02
Poż. udzielone 1.521.922,84
Suma bilansowa 2.620.011,71

Rada: Przewodniczący Starosta Stanisław Konopacki. Członkowie: Antoni Karcz, pos. Jan Łakota, Antoni Świderski, Bronisław Wawrzycki.

Zarząd: Naczelnik Aleksander Erbe. Zastępca: ks. Bolesław Wajzler. Członek Zarządu i Dyrektor Kasy: Ludwik Masłowski.

Dyrekcja: Dyrektor Ludwik Masłowski.

Księgowy: prokurent Lesław Gąsiorowski.

WOJEW. KRAKOWSKIE

BIAŁA (m.)
8.125.000 zł. *)

BIECZ (m.)
146.000 zł. *)

BOCHNIA (Zw. międzyk.)
2.333.000 zł. *)

BRZESKO (pow.)
1.645.000 zł. *)

CHRZANÓW (pow.)
3.045.000 zł *)

DĄBROWA (pow.)
76.000 zł. *)

DĄBROWA (m.)
733.000 zł. *)

GORLICE (pow.)
2.637.000 zł. *)

GRYBÓW (w granicach powiatu nowosądeckiego)
197.000 zł. *)

JASŁO (m.)
2.950.000 zł. *)

KĘTY (m.)
333.000 zł. *)

KRAKÓW (pow.)
21.512.000 zł. *)

KRAKÓW (m.)
56.180.000 zł. *)

KRAKÓW-PODGÓRZE (m.)
1.082.000 zł. *)

KRYNICA-ZDRÓJ (m.)
853.000 zł. *)

LIMANOWA (pow.)
411.000 zł. *)

MYŚLENICE (pow.)
691.000 zł. *)

MIELEC (pow.).
tel. 38.

Konto w P. K. O. Nr. 413.155 i 59.215.
Konto w Banku Polskim w Tarnowie.
Rok założenia 1899.

Na 1.VII.1933 r.

Wkłady oszczędn. i r-ki czekowe zł.	1.250.000
Książ. oszcz. w obr. szt.	1818
Kap. zak. i rez.	115.000
Pożyczki udzielone	980.000
Suma bilansowa	22.600.000

Rada: Prezes, Starosta Zygfryd Schlichting, Szczepan hr. Tarnowski, Stanisław hr. Rey, Wincenty Dziekan.

Zarząd: Przewodniczący: Adam Ungeheuer, Władysław Kania, Józef Smaczny.

Dyrekcja: Adam Ungeheuer.

Księgowy: — Tadeusz Berezowski.

NOWY TARG (pow.)
1.761.000 zł. *)

NOWY SĄCZ (m.)
3.176.000 zł. *)

OŚWIĘCIM (m.)
1.720.000 zł. *)

ROPCZYCE (pow.) Z ODDZIAŁEM W PILZNIE
869.000 zł. *)

TARNÓW (m.)
12.494.000 zł. *)

WADOWICE (pow.)
3.352.000 zł. *)

WIELICZKA (Zw. Międzyk.)
660.000 zł. *)

ŻYWIEC (m.)
3.221.000 zł. *)

WOJEW. LUBELSKIE

BIAŁA PODLASKA (pow.)
tel. 143.

Konto w Banku Polskim.

Konto w P. K. O. Nr. 51.161.
Konto w Banku Polskim Kom. w Warszawie Nr. 11.
Konto w Banku Gosp. Krajow
Rok założenia 1925.
Na 1.VII.1933 r.
Wkłady oszczędn. i r-ki czekowe zł. 329.821,74
Książ. osz. w obr. szt. 1.676.
Kap. zakł. i rez. 125.395,78
Poż. udzielone 860.010,57
Suma bilansowa 1.431.727,32

Rada: Przewodniczący Rady — Starosta Powiatowy Witold Skarzyński, Członkowie: Sabal Juljan, Sakowicz Jan, Muda Mikołaj, Caruk Jan, Żuk Teodor, Rudzki Hipolit, Ignaciuk Grzegorz, Światopełk-Mirski Kazimierz, Wójcik Wincenty.
Zarząd: Naczelnik Zarządu — dyrektor Kasy Andrzej Bonikowski, zastępca Naczelnika — Antoni Daniluk, Członek Zarządu — Piotr Ułanowicz.
Dyrekcja: Andrzej Bonikowski.
Księgowy: Czatyrko Józef.

BIŁGORAJ (pow.)
431.000 zł. *)

CHEŁM (pow.)
292.000 zł. *)

GARWOLIN (pow.)
tel. 62.

Konto w P. K. O. Nr. 50.026.
Konto w Banku Polskim, zastępstwo Banku Polskiego Oddział w Siedlcach.
Konto w Banku Polskim Kom. w Warszawie Nr. 144.
Konto w Banku Gospodarstwa Krajowego Nr. 46.
Rok założenia 1920.
Na 1.VII.1933 r.
Wkłady oszczędn. i r-ki czekowe zł. 168.411,47
Książ. osz. w obr. szt. 1.507
Kap. zakł. i rez. 109.178,92
Poż. udzielone 372.179,—
Suma bilansowa 600.085,16

Rada: Bogusz Jan, Bogusz Józef, Cegielski Stanisław, Grudniak Bolesław, Gozdalik Piotr, Ostrowski Jan, Pawłowski Antoni, Widłak Jan, Wieczorek Jan i Zalewski Jan, wszyscy rolnicy.
Zarząd: Prezes Zarządu Józef Krzyśpiak — handlowiec, vice-prezes — Piotr Michalak — rolnik, członek Zarządu — Jan Krzysztoszek, rolnik.
Dyrekcja: Dyrektor — Antoni Piesio.
Księgowy: Michalik Szczepan.
Skarbnik: Kozicki Marek.

HRUBIESZÓW (pow.)
205.000 zł. *)

JANÓW LUB. (pow.)
162.000 zł. *)

JANÓW PODLASKI (pow.)
(w likwidacji)
31.000 zł. *)

KRASNYSTAW (pow.)
105.000 zł. *)

LUBARTÓW (pow.)
216.000 *)

LUBLIN (pow.)
1.948.000 *)

ŁUKÓW (pow.)
176.000 zł. *)

PUŁAWY (pow.)
96.000 zł. *)

RADZYŃ PODLASKI (pow.)
45.000 zł. *)

SIEDLCE (Zw. Międzyk.)
263.000 zł. *)

SOKOŁÓW (pow.)
174.000 zł. *)

TOMASZÓW LUB. (pow.).
tel. 51.

Konto w P. K. O. Nr. 63.908.
Konto w Banku Polskim r-k żyrowy.
Konto w Banku Polskim Kom. w Warszawie r-k bieżący.
Konto w Banku Gospodarstwa Krajowego r-k obrotowy.
Rok założenia 1926.
Na 1.VII.1933 r.
Wkłady oszczędn. i r-ki czekowe zł. 380.656,22
Książ. osz. w obr. szt. 1.315.
Kap. zakł. i rez. 78.738,84
Poż. udzielone 444.443,49
Suma bilansowa 877.822,41
R a d a: Przewodniczący — Starosta Dr. Kazimierz Wielanowski, członkowie: Feliks Kotwicki, Kazimierz Ligowski, Wojciech Skużacz, Stanisław Sobieszczański, poseł Dr. Stanisław Świeżawski, Ignacy Szymański.
Z a r z ą d: Naczelnik — Władysław Sułecki, zastępca — Paweł Dzida, członek — vacat.
D y r e k c j a: Dyrektor — Władysław Sułecki.
K s i ę g o w y: Leon Urbanowicz.

WĘGRÓW (pow.)
118.000 zł. *)

WŁODAWA (pow.)
tel. 55.

Konto w P. K. O. Nr. 51.221.
Konto w Banku Polskim r-k żyrowy.
Konto w Banku Polskim Kom. w Warszawie Nr. 29.
Konto w Banku Gospodarstwa Krajowego bieżący.
Rok założenia 1927.
Na 1.VII.1933 r.
Wkłady oszczędn. i r-ki czekowe zł. 61.946,53
Książ. osz. w obr. szt. 1.051
Kap. zakładowy 55.000,—
rezerwowy 1.048,23
Poż. udzielone 499.494,09
Suma bilansowa 802.764,94
Z a r z ą d: Pawłowski Jan, Olszewski Bronisław, Błyskosz Andrzej.
D y r e k c j a: Jacuński Lucjan.
K s i ę g o w y: Raczyński Czesław.

ZAMOŚĆ (pow.)
788.000 zł. *)

WOJEW. LWOWSKIE

BORYSŁAW (m.)
291.000 zł. *)

BÓBRKA (pow.).
168.000 zł. *)

BRZOZÓW (pow.)
334.000 zł. *)

DOBROMIL (pow.)
98.000 zł. *)

DROHOBYCZ (pow.)
294.000 zł. *)

DROHOBYCZ (m.)
1.855.000 zł. *)

GRÓDEK JAGIELLOŃSKI (pow.)
460.000 zł. *)

JAROSŁAW (m.)
1.261.000 zł. *)

JAWORÓW (pow.)
99.000 zł. *)

KOLBUSZOWA (pow.)
442.000 zł. *)

KROSNO (m.)
954.000 zł. *)

KROSNO (pow.)
908.000 zł. *)

LUBACZÓW (pow.)
142.000 zł. *)

LWÓW (pow.)
224.000 zł. *)

LWÓW (m.)
58.583.000 zł. *)

ŁAŃCUT (pow.)
474.000 zł. *)

MOŚCISKA (pow.)
15.000 zł. *)

NISKO (pow.)
260.000 zł. *)

PRZEMYŚL (pow.)
273.000 zł. *)

PRZEMYŚL (m.)
7.053.000 zł. *)

PRZEWORSK (pow.)
333.000 zł. *)

RAWA RUSKA (pow.)
180.000 zł. *)

RUDKI (pow.)
253.000 zł. *)

RYMANÓW (m.)
103.000 zł. *)

RZESZÓW (m.)
6.873.000 zł. *)

SAMBOR (pow.)
Z ODDZIAŁEM W STARYM SAMBORZE
502.000 zł *)

SAMBOR (m.)
2.209.000 zł. *)

SANOK (pow.)
170.000 zł. *)

SANOK (m.)
3.152.000 zł. *)

SĄDOWA WISZNIA (m.)
114.000 zł. *)

SOKAL (pow.)
57.000 zł. *)

SOKAL (m.)
334.000 zł. *)

STRZYŻÓW (m.)
275.000 zł. *)

TARNOBRZEG (pow.)
672.000 zł. *)

TURKA n/STR. (pow.)
135.000 zł. *)

ŻÓŁKIEW (pow.)
210.000 zł. *)

WOJEW. ŁÓDZKIE

BRZEZINY (pow.)
413.000 zł. *)

KALISZ (pow.)
142.000 zł. *)

KALISZ (m.).
tel. 135.

Konto w P. K. O. Nr. 67.246.
Konto w Banku Polskm r-k żyrowy.
Konto w Banku Polskim Komunalnym w Warszawie Nr. 136 „Loro".
Konto w Banku Gospodarstwa Krajowego Nr. 46 „Loro".
Rok założenia 1929.

Na dzień 1.VII.1933 r.

Wkłady oszczędn. i r-ki czekowe zł. 350 711,02
Książ. osz. w obr. szt. 752
Kpt. zakł. i rez. 59.863,32
Poż. udzielone zł. 300.196,56
Suma bilansowa 664.023,81
obrót: zł. 7.388.897,09

R a d a: Przewodniczący — Prezydent m. Kalisza Mie-

czysław Szarras. Członkowie: Leon Dancygier, Józef Heber, Władysław Kwiatkowski, Jan Kindler, Jan Motylewski, Stanisław Stradomski, Izaak Sztorch i Wincenty Lewiński.

Zarząd: Aleksander Ulrych, Bolesław Sobolewski, Chanael Rozenblum.

Dyrekcja: Bolesław Sobolewski — dyrektor.

Księgowy: Edward Kasler.

KONIN (pow.)
234.000 zł. *)

KOŁO (pow.)
122.000 zł. *)

ŁASK (pow.)
457.000 zł. *)

ŁĘCZYCA (pow.)
365.000 zł. *)

ŁÓDŹ (pow.)
622.000 zł *)

ŁÓDŹ (m.)
1.796.000 zł. *)

PABJANICE (m.)
585.000 zł. *)

PIOTRKÓW TRYB. (pow.)
678.000 zł. *)

RADOMSKO (pow.)
269.000 zł. *)

SIERADZ (pow.)
471.000 zł. *)

SULEJÓW (m.)
15.000 zł. *)

TOMASZÓW-MAZ. (pow.)
tel. 136.

Konto w P. K. O. Nr. 65909.
Konto w Banku Polskim Oddział w Tomaszowie-Maz. — żyrowy
Konto w Banku Polskim Kom. w Warszawie Nr. 82.
Konto w Banku Gospodarstwa Krajowego Oddział w Łodzi Nr. 46.
Rok założenia 1928

Na dzień 1.VII.1933 r.
Wkłady oszczędn. i r-ki czekowo zł. 90.977,32
Książ. osz. w obr. szt. 648
Kap. zakł. i rzez. 100.383,48
Poż. udzielone zł. 56.142,18
Suma bilansowa 370.400,85

Rada, Zarząd i Dyrekcja: Komisarz rządowy Jan Witkowski.

Księgowy: Hajman Szapszowicz.

TUSZYN (m.)
50.000 zł. *)

TUREK (pow.)
268.000 zł. *)

WIELUŃ (pow.)
tel. 63.

Konto w P. K. O. Nr. 67.698.
Konto w Banku Polskim w Ostrowie Pozn.).
Konto w Banku Gospodarstwa Krajowego Nr. 46 od. w Łodzi.
Rok założenia 1930.

Na dzień 1.VII.1933 r.
Wkłady oszczędn. i r-ki czekowo zł. 268.615,02
Książ. osz. w obr. szt. 551
Kap. zakł. i rez. zł. 26.498
Poż. udzielone zł. 307.110,62
Suma bilansowa 517.596,09

Rada: Przewodniczący: Witold Nowicki, członkowie: Józef Antosik, Stanisław Kłaczyński, Stanisław Krzemiński, Stanisław Kubacki, Leonard Rojewski, Roman Weber, Ignacy Wróbel

Zarząd: Nacz. Zarządu: Jan Matelf. Zastępca: Wiktor Smolnik, członek: Józef Napieraj.

Dyrekcja: Dyrektor: Jan Matejf, zast. dyrektora: Wiktor Pytel.

Księgowy: Wiktor Pytel.

WOJEW. NOWOGRÓDZKIE

BARANOWICZE (pow.)
tel. 183.

Konto w P. K. O. Nr. 80.968.
Konto w Banku Polskim r-k żyrowy.
Konto w Banku Gospodarstwa Krajowego, Oddz. Wilno, r-k bież.
Rok założenia 1927.

LIDA (pow.)
tel. 95.

Konto w P. K. O. Nr. 81.024.
Konto w Państwowym Banku Rolnym, Oddział w Wilnie.
Konto w Banku Gospodarstwa Krajowego, Oddz. w Wilnie.
Rok założenia 1927.

Na 1.VII.1933 r.
Wkłady oszczędn. i r-ki czekowe zł. 204.034,41
Książ. osz. w obr. szt. 888 na sumę zł. 197.533,08
Kap. zakł. i rez. 50.000,—
Poż. udzielone zł. 515.220,—
Suma bilansowa 983.563,21

Rada: Przewodniczący — Bolesław Bułharowski, ziemianin, Wincenty Radziwanowski, Bolesław Stasiewicz, Józef Zadurski, Florjan Czelcho, Adolf Michniewicz, Edward Wodejko, Stanisław Gotowicki i Mieczysław Górski.

Zarząd: Naczelnik Zarządu — inż. Aleksander Janikowski, Ludwik Mickiewicz i Jan Wojtowicz.

Dyrekcja: Dyr. Jan Wojtowicz.

Księgowy: buchalter — Hipolit Gaux.

NIEŚWIEŻ (pow.)
69.000 zł. *)

NOWOGRÓDEK (pow.)
146.000 zł. *)

SŁONIM (pow.)
260.000 zł. *)

STOŁPCE (pow.)
113.000 zł. *)

WOŁOŻYN (pow.)
55.000 zł. *)

WOJEW. POLESKIE

BRZEŚĆ n/B. (pow.)
137.000 zł. *)

DROHICZYN POLESKI (pow.)
307.000 zł. *)

KAMIEŃ KOSZYRSKI (pow.)
54.000 zł. *)

KOBRYŃ (pow.)
157.000 zł. *)

KOSÓW POLESKI (pow.)
51.000 *)

ŁUNINIEC (pow.)
159.000 zł. *)

PIŃSK (pow.)
127.000 zł. *)

PRUŻANA (pow.)
36.000 zł. *)

STOLIN (pow.)
23.000 zł. *)

WOJEW. POMORSKIE

BRODNICA (pow.)
558.000 zł. *)

BRODNICA (m.)
1.062.000 zł. *)

CHEŁMNO (pow.)
1.257.000 zł. *)

CHEŁMNO (m.)
437.000 zł. *)

CHEŁMŻA (m.)
687.000 zł. *)

CHOJNICE (pow.)
1.325.000 zł. *)

CHOJNICE (m.)
850.000 zł. *)

CZERSK (m.)
3.000 zł. *)

DZIAŁDOWO (pow.)
249.000 zł. *)

DZIAŁDOWO (m.)
525.000 zł. *)

GDYNIA (m.)
2.469.000 zł. *)

GNIEW (m.)
202.000 zł. *)

GOLUB (m.)
33.000 zł. *)

GÓRZNO (m.)
19.000 zł. *)

GRUDZIĄDZ (pow.)
1.450.000 zł. *)

GRUDZIĄDZ (m.)
764.000 zł. *)

KARTUZY (pow.)
636.000 zł. *)

KOŚCIERZYNA (pow.)
711.000 zł. *)

KOWALEWO (m.)
50.000 zł. *)

LIDZBARK (m.)
173.000 zł. *)

NOWE MIASTO n DRWĘCĄ
(m.) Oddział w Lubawie
tel. Centr. 21, oddz. 20.

Konto w P. K. O. Nr. 200.599. oddział 180.065
Konto Bank Polski Lidzbark.
Konto w Banku Komunalnym Kredyt. w Poznaniu Nr. 59.
Konto w Banku Gospodarstwa Krajowego Bydgoszcz i Państwowy Bank Rol. Grudziądz.
Rok założenia 1858.

Na 1.VII.1933 r.

Wkłady oszczędn. i r-ki czekowe	zł. 720.000
Książ. osz. w obr.	2580
Kap. zakł. i rez.	217.000
Poż. udzielone	1.664.000
Suma bilansowa	1.846.000

R a d a: Walerjan Ziółkowski, rolnik W. Bałówki, Przewodniczący, ks. prob. Zabrocki, Niem. Brzozie, zastępca przewodn., Franciszek Jankowski, kupiec, Lubawa, Adam Doczyk, sekretarz adwokacki, Nowemiasto i Jan Goniszewski, rolnik, Nowe Grodziczno.

Z a r z ą d: Wacław Nadolny, Naczelnik Zarządu, Nowemiasto, Walenty Jentkiewicz, Zastępca Nacz. Zarządu, Nowemiasto, Bronisław Miłoszewski, Nowemiasto.

D y r e k c j a: Wacław Nadolny, Walenty Jentkiewicz.

K s i ę g o w y: Józef Speichert.

NOWE (m.)
68.000 zł *)

PODGÓRZ (m.)
70.000 zł. *)

PUCK (m.)
148.000 zł. *)

SĘPOLNO (pow.)
891.000 zł. *)

SKARSZEWY (m.)
124.000 zł. *)

STAROGARD (pow.)
531.000 zł. *)

STAROGARD (m.)
1.461.000 zł. *)

ŚWIECIE (pow.)
2.177.000 zł. *)

ŚWIECIE (m.)
346.000 zł. *)

TCZEW (pow.)
Z ODDZIAŁEM W GNIEWIE
1.199.000 zł. *)

TCZEW (m.)
411.000 zł. *)

TORUŃ (pow.)
1.985.000 zł. *)

TORUŃ (m.)
3.211.000 zł. *)

TUCHOLA (pow.)
850.000 zł. *)

TUCHOLA (m.)
168.000 zł. *)

WĄBRZEŹNO (pow.)
1.111.000 zł. *)

WĄBRZEŹNO (m.)
185.000 zł. *)

WEJHEROWO (pow.)
(POW. MORSKI)
1.328.000 zł. *)

WEJHEROWO (m.)
325 000 zł. *)

WOJEW. POZNAŃSKIE

BOJANOWO (m.)
149.000 zł. *)

BUK (m.)
207 000 zł. *)

BYDGOSZCZ (pow.)
2.389.000 zł. *)

BYDGOSZCZ (m.)
6 965.000 zł. *)

CHODZIEŻ (m.)
159.000 zł. *)

CHODZIEŻ (pow.)
tel. 32.

Konto w P. K. O. Nr. 203.169.
Konto w Banku Komunalnym Kredyt. w Poznaniu Nr. 2.
Konto w Państw. Bank. Rol. Oddz. Poznań Nr. 115.
Rok założenia 1867.

Na 1.VII.1933 r.
Wkłady oszczędn. i r-ki czekowe zł. 1.127.805,54
Książ. osz. w obr. szt. 3822
Kap. zakł. i rez. 297.177,37
Poż. udzielone 1.278.422,85
Suma bilansowa 1.656.874,29

R a d a: Siekierzyński K., Starosta Pow. przewodniczący, Ksiądz prob. L. Kurpisz, zast. przewodnicz., członkowie: Urban Michał, Kabat Jan, Jezierski Norbert, Burzyński Franciszek, Dąbrowski Antoni.

Z a r z ą d: Kaczmarek Godzisław, Naczelnik Zarządu i Dyrektor K. K. O., Rekowski Oton, Dr. Matuszewski Kazimierz.

K s i ę g o w y: Pieścikowski Roman.

CZARNKÓW (pow.)
352.000 zł. *)

CZARNKÓW (m.)
99.000 zł. *)

GNIEZNO (pow.)
3.281.000 zł. *)

GNIEZNO (m.)
1.171.000 zł *)

GRODZISK POZN. (m.)
143.000 zł. *)

GOSTYŃ (pow.)
tel. 86.

Konto w P. K. O. Nr. 212.625.
Konto w Banku Polskim r-ek żyrowy.
Konto w Banku Komunalnym Kredyt. w Poznaniu Nr. 5.
Konto w Banku Gospodarstwa Krajowego.
Rok założenia 1 lipca 1890 r.
Na 1 VII.1933 r.
Wkłady oszczędn. i r-ki czekowe 1.370.000
Książ. osz. w obr. szt. 3400
Kap. zakł. i rez. 124 000
Poż. udzielone 1.350.000
Suma bilansowa 1.872.737

Rada: Taczanowski Stanisław, ziemianin, Poprawa Marcin, rolnik, poseł na Sejm, Dzieciuchowicz Mieczysław, kupiec, Michalski Piotr, rolnik, Komosiński Antoni, robotnik, Maćkowiak Jan, rolnik, Brzeskot Michał, rolnik.
Zarząd: Wolfarth Juljusz, Starosta Pow., Naczelnik Zarządu, Kuligowski Czesław, asesor Wydz. Pow., Biderman Jan, rolnik.
Dyrekcja: Karliński Bolesław, dypl. handl., dyrektor Kasy.
Księgowy: Nowakowski Józef.

INOWROCŁAW (pow.)
5.633.000 zł. *)

INOWROCŁAW (m.)
2.479.000 zł. *)

JAROCIN (pow.)
761.000 zł. *)

JAROCIN (m.)
tel. 70.

Konto w P. K. O. Nr. 200.028.
Konto w Banku Polskim r-k żyrowy.
Konto w Banku Komunalnym Kredytowym w Poznaniu r-k bieżący Nr. 110.
Rok założenia 1882.

Na 1.VII.1933 r.
Wkłady oszczędn. i r-ki czekowe zł. 491.785,75
Książ. osz. w obr. szt. 1420
Kap. zakładwy zł. 5.000,—
Kap. rezerwowy 52.646,65
Poż. udzielone 583.884,42
Suma bilansowa 357.788,17

Rada: Przewodniczący Rady p. Swierkowski, pp. Leon Drzewiecki, St. Jopp, K. Ruczkowski, Wróblewski Jan, Mikołajewski, Walendowski Wojciech.
Zarząd: Edm. Rogalski, naczelnik Zarządu, pp. Euzebjusz Basiński, Józef Matuszewski.
Dyrekcja: Dyr. Tadeusz Pankowski.

JUTROSIN (m.)
206.000 zł. *)

KĘPNO (pow.)
2.001.000 zł. *)

KOBYLIN (m.)
65.000 zł. *)

KORONOWO (m.)
68.000 zł. *)

KOŚCIAN (pow.)
1.019.000 zł. *)

KOŚCIAN (m.)
274.000 zł. *)

KROTOSZYN (pow.)
1.640.000 zł. *)

KROTOSZYN (m.)
tel. 7.

Konto w P. K. O. Nr. 200.252.
Konto w Banku Komunalnym Kredyt. w Poznaniu Nr. 116.
Rok założenia 1847.

Na 1.VII.1933 r.
Wkłady oszczędn. i r-ki czekowe zł. 752.029,28
Książ. osz. w obr. szt. 3204
Kap. zakł. i rez. 223.861,64
Poż. udzielone 927.862,84
Suma bilansowa 1.164.931,05

Rada. Bajerlein Kazimierz, przewodn., Hoja Jan, zast., Bytoński Wincenty. Chyba Stan., Nowicki Stanisław, Nowaczkiewicz Ludwik. Wojciechowski Franciszek.
Zarząd: Fenrych Tadeusz, naczelnik, Kopydłowski Kazimierz, zast. nacz., Lusar Alojzy, członek Zarządu.
Dyrekcja: Wojciechowski Kazimierz.
Księgowy: Becharski Hipolit.

LESZNO (pow.)
tel 88.

Konto w P. K. O. Nr. 204.460.
Konto w Banku Polskim Oddział Leszno.
Konto w Banku Gospodarstwa Krajowego Oddz. w Poznaniu.
Rok założenia 1889.
Na 1.VII.1933 r.
Wkłady oszczędn. i r-ki czekowe zł. 3.236.103,31
Książ. osz. w obr. szt. 5199
Kap. zakł. i rez. 233.293 43
Poż. udzielone 3.335.065,48
Suma bilansowa 4.065.918,49
Rada: składa się z 9-ciu członków. Przewodniczącym jest kupiec Bolesław Ilski.
Zarząd: Starosta Powiatowy Zenkteler Edmund, Ks. Dziekan Paweł Steinmetz z Osieczny i Jakób Poślednik z Leszna.
Dyrekcja: Feliks Zielnik.
Księgowy: Leon Barczyński.

LESZNO (m.)
1.694.000 zł. *)

LWÓWEK (m.)
195.000 zł. *)

ŁOBŻENICA (m.)
126.000 zł. *)

MIĘDZYCHÓD (pow.)
271.000 zł. *)

MIĘDZYCHÓD n WARTĄ (m.)
tel. 37.

Konto w P. K. O. Nr. 200.029.
Konto w Banku Komunalnym Kredyt. w Poznaniu Nr. 121.
Konto w Banku Gospodarstwa Krajowego Nr. 46.
Rok założenia 1863.
Na 1.VII.1933 r.
Wkłady oszczędn. i r-ki czekowe zł. 701.542.64
Książ. osz. w obr. szt. 1635
Kap. zakł. i rez. 117.000,00
Poż. udzielone 752.095,54
Suma bilansowa 894.560,56
Rada: St. Maciejewski, Witold Wężyk, adw., Dawidowski Michał, Hoffmann Franciszek i Nawrocki Władysław, wszyscy z Międzychodu.
Zarząd: Skrzypczak Michał, burmistrz, Wittchen Franciszek, dyr., Buhl Józef, wszyscy z Międzychodu.
Dyrekcja: Wittchen Franciszek.
Księgowy: Kokociński Bronisław — Międzychód.

MOGILNO (pow.)
1.603.000 zł. *)

NAKŁO (m.)
318.000 zł. *)

NOWY TOMYŚL (pow.)
829.000 zł. *)

OBORNIKI (pow.)
757.000 zł. *)

OBRZYCKO (m.)
10.000 zł. *)

ODOLANÓW (pow.)
328.000 zł. *)

ODOLANÓW (m.)
217.000 zł. *)

OPALENICA (m.)
182.000 zł. *)

OSTRÓW WLKP. (pow.)
850.000 zł *)

OSTRÓW WLKP. (m.)
2.644.000 zł. *)

OSTRZESZÓW (pow.)
694.000 zł. *)

PAKOŚĆ (m.)
128.000 zł. *)

PLESZEW (pow.)
150.000 zł. *)

PLESZEW (m.)
272.000 zł. *)

PNIEWY (m.)
58.000 zł. *)

POBIEDZISKA (m.)
144.000 zł. *)

PONIEC (m.)
318.000 zł. *)

POZNAŃ (pow.)
961.000 zł. *)

POZNAŃ (m.)
35.179.000 zł *)

RAKONIEWICE (m.)
179.000 zł. *)

RAWICZ (pow.)
1.061.000 zł. *)

RAWICZ (m.)
964.000 zł. *)

ROGOŹNO (m.)
528.000 zł. *)

SIERAKÓW (m.)
38.000 zł. *)

SOLEC KUJAWSKI (m.)
54.000 zł. *)

SULMIERZYCE (m.)
27.000 zł. *)

SZAMOTUŁY (pow.)
647.000 zł. *)

SZAMOTUŁY (m.)
tel. 48.

Konto w P. K. O. Nr. 203.090.
Konto w Banku Komunalnym Kredyt. w Poznaniu Nr. 11.
Rok założenia 1885.
Na 1.VII.1933 r.
Wkłady oszczędn. i r-ki czekowe zł. 359.825.76
Książ. osz. w obr. szt 2009.
Kap. zakł. i rez. 44.034.88
Poż. udzielone 722.510.12
Suma bilansowa 850.900.30
R a d a: Przew. Józef Wosik, adwokat i notarjusz. zast. przew. J. Kawaler, przemysłowiec, właśc. drukarni, Jan Bak, Adam Figlarz. Ludwik Brzeziński, Franciszek Nowaczyński, Kozłowski Teodor.
Z a r z ą d: Naczelnik zarządu, burmistrz Leonard Bartkowski, członkowie Józef Preuss i Wanda Wojciechowska.
D y r e k c j a: Józef Preuss.
K s i ę g o w y: Feliks Kordus, kasjerka: Wanda Wojciechowska.

SZUBIN (pow.)
732.000 zł. *)

ŚMIGIEL (pow.)
190.000 zł. *)

ŚMIGIEL (m.)
281.000 zł. *)

ŚREM (pow.)
449.000 zł. *)

ŚREM (m.)
136.000 zł. *)

ŚRODA (pow.)
1.032.000 zł. *)

ŚRODA (m.)
1.622.000 zł. *)

TRZEMESZNO (m.)
209.000 zł. *)

UJŚCIE (m.)
24.000 zł. *)

WĄGROWIEC (pow.)
1.053.000 zł. *)

WIELICHOWO (m.)
142.000 zł. *)

WIELEŃ (m.)
50.000 zł. *)

WOLSZTYN (pow.)
tel. 1.

Konto w P. K. O. Nr. 202.635.
Konto w Banku Polskim Oddział Leszno - Poznańskie
Konto Komunalny Bank Kredytowy w Poznaniu Nr. 31.
Konto Państwowy Bank Rolny, Oddział Poznań.

Konto w Banku Gospodarstwa Krajowego, Oddział Poznań. Rok założenia 1914.

Na 1.VII.1933 r.
Wkłady oszczędn. i r-ki czekowe zł. 788.982.77
Książ. osz. w obr. szt. 6674
Kap. zakł. i rez. 131.744,92
Poż. udzielone 800.716,54
Suma bilansowa 1.052.439,85

R a d a: Zygmunt hr. Kurnatowski, prezes, Dr. med. Tadeusz Wróbel, zast. prezesa, Jan Stróżyk II, Antoni Dekert, Jakób Raszke.

Z a r z ą d: Józef Kaczorowski, Starosta Powiatowy, Naczelnik, Zygmunt Nędzewicz, zastępca naczelnika, Marceli Wierzbiński, adwokat i notarjusz.

D y r e k c j a: Nędzewicz Zygmunt.

K s i ę g o w y: Śliwiński Zenon.

WOLSZTYN (m.)
1.168.000 zł. *)

WRONKI (m.)
129.000 zł. *)

WRZEŚNIA (pow.)
914.000 zł. *)

WRZEŚNIA (m.)
162.000 zł. *)

WYRZYSK (pow.)
598.000 zł. *)

ZBĄSZYŃ (m.)
498.000 zł. *)

ZDUNY (m.)
182.000 zł. *)

ŻNIN (pow.)
ul. Dworcowa 12, tel. 78.
Konto P. K. O. Nr. 200.981.

WOJ. STANISŁAWOWSKIE

BOLECHÓW (m.)
315.000 zł. *)

DOLINA (pow.)
914.000 zł. *)

HORODENKA (pow.)
232.000 zł. *)

KAŁUSZ (pow.)
356.000 zł. *)

KOŁOMYJA (pow.)
165.000 zł. *)

KOŁOMYJA (m.)
2.152.000 zł. *)

KOSÓW (pow.)
482.000 zł. *)

NADWÓRNA (pow.)
335.000 zł. *)

ROHATYN (pow.)
267.000 zł. *)

STANISŁAWÓW (pow.)
841.000 zł. *)

STANISŁAWÓW (m.)
8.536.000 zł. *)

STRYJ (pow.)
496.000 *)

STRYJ (m.)
1.049.000 zł. *)

ŚNIATYŃ (pow.)
342.000 zł. *)

ŚNIATYŃ (m.)
127.000 zł. *)

TŁUMACZ (pow.)
tel. 23
Konto P. K. O. Nr. 59.860. Rok założenia 1909.

Na 1.VII.1933 r.
Wkłady oszczędn. i r-ki czekowe zł. 412.527,22
Książ. osz. w obr. szt. 797
Kap. zakł. i rez. 63.385,08
Poż. udzielone 452.522,47
Suma bilansowa 620.374,25

R a d a: Przewodniczący Piotr Szczepański, właściciel dóbr.

Hr. Stanisław Potulicki, zastępca przewodn. Członkowie: Mikołaj Bonikowski, rolnik, Wojciech Kopkowicz, właściciel realności, Dr. Ludwik Marja Wiszniewski, właściciel dóbr, Michał Szuszkiewicz, właściciel realności, Leon Schwefelgeist, właściciel hotelu.

Zarząd: Edmund Deyczakowski, Naczelnik Zarządu, członek Tymczasowej Rady Powiatowej, Jełowicki Włodzimierz, Zast. Naczelnika Zarządu, właściciel dóbr, Władysław Kłodnicki, członek Zarządu, naczelnik Sądu, właściciel realności.

Dyrekcja: j. w.

Księgowy: Anna Jasińska.

ŻYDACZÓW (pow.)
189.000 zł *)

WOJEW. ŚLĄSKIE

BIELSKO (m.)
11.561.000 zł. *)

CIESZYN (m.)
3.695.000 zł. *)

KATOWICE (m.)
27.137.000 zł. *)

KATOWICE (pow.)
tel. 2545 i 3223.

Konto w P. K. O. Nr. 305.540.
Konto w Banku Polskim Oddział Katowice.
Konto w Państwowym Banku Rolnym, Oddział Katowice.
Konto w Banku Gospodarstwa Krajow. Oddz. w Katowicach.
Rok założenia 1888.

Na 1.VII.1933 r.
Wkłady oszczędn. i r-ki czekowe zł. 15.216.014,71
Książ. osz. w ob. szt. 6.825
Kap. zakł. zł. 640.233,28
Kap. rezerw. zł. 655.209,54
Pożyczki udziel. 8.321.741,81
Suma bilans. 87.921.000,56

Rada: Brunon Kudera, adw. i notarj. z Mysłowic, Jan Wiechuła, naczelnik Gminy z Pawłowa, Emil Caspari, radca Miejski z Mysłowic, Franciszek Szymański, kupiec z Wełnowca, Karol Prawdzik, przemysłowiec z Chorzowa.

Zarząd: Dr. Wilhelm Seidler, starosta z Katowic, Ferdynand Popek, burmistrz z Siemianowic, Wilhelm Dyczka, dyrektor z Katowic.

Dyrektor: Wilhelm Dyczka z Katowic.

Księgowy: Antoni Łukowiec z Katowic.

KRÓLEWSKA-HUTA (m.)
tel. 757 i 768.

Konto w P. K. O. Nr. 300.655.
Konto w Banku Polskim w Król.-Hucie.
Konto w P. Banku Rolnym w Katowicach.
Konto w Banku Gospodarstwa Krajowego w Katowicach.
Rok założenia 1896.

Na 1.VII.1933 r.
Wkłady oszczędn. i r-ki czekowe zł. 12.811.477,48
Książ. osz. w ob. szt. 10.080
Kap. zakł. i rez. 639.371,9'
Poż. udzielone 9.160.114,32
Suma bilans. 13.033.602,60

Rada: Fus przew., Plewiński, Drzymała, Dr. Strzoda, Grześ, Hadamik, Knappik, Mathea, Mross, Lazar i Willimski.

Zarząd: Naczelnik Dubiel Paweł, zast. nacz. Dr. Dymnicki Jan, członek Z. Buczek Robert.

Dyrekcja: Dr. Dymnicki Jan dyr., Barakoński Paweł zast.

Księgowy: Cieśliński Juljan.

LUBLINIEC (pow.)
1.230.000 zł. *)

LUBLINIEC (m.)
161.000 zł. *)

MYSŁOWICE (m.)
1.191.000 zł. *)

PSZCZYNA (pow.)
3.624.000 zł. *)

RYBNIK (pow.)
3.158.000 zł. *)

RYBNIK (m.)
1.314.000 zł. *)

SKOCZÓW (m.)
1.831.000 zł. *)

STRUMIEŃ (m.)
140.000 zł. *)

ŚWIĘTOCHŁOWICE (pow.)
9.096.000 zł. *)

TARNOWSKIE GÓRY (pow.)
2.938.000 zł. *)

TARNOWSKIE GÓRY (m.)
2.333.000 zł *)

WODZISŁAW (m.)
324.000 zł. *)

ŻORY (m.)
923.000 zł. *)

WOJEW. TARNOPOLSKIE

BORSZCZÓW (pow.)
131.000 zł. *)

BRODY (pow.)
605.000 zł. *)

BRZEŻANY (pow.)
tel. 26.

Konto w P. K. O. Nr. 142.002.
R-k żyrowy i Zastępstwa Banku Polskiego.
R-k bieżący, Cto ordinario.
Rok założenia 1897

BUCZACZ (pow.)
371.000 zł. *)

CZORTKÓW (pow.)
132.000 zł. *)

KAMIONKA STRUM. (pow.)
146.000 zł. *)

KOPYCZYŃCE (pow.)
332.000 zł *)

PODHAJCE (pow.)
170.000 zł. *)

PRZEMYŚLANY (pow.)
277.000 zł. *)

SKAŁAT (pow.)
150.000 zł. *)

TARNOPOL (pow.)
tel. 267.

Konto w P. K. O. Nr. 408.400.
W Banku Polskim rachunek żyrowy.
W Banku Gospod. Krajowego rach. bieżący.
Rok założenia 1928.
Na 1.VII.1933 r.
Wkłady oszczędn. i r-ki czekowe zł. 496.000,—
Książ. oszcz. w ob. szt. 381
Kapitał zakł. zł. 50.000,—
Kapitał rezer. zł. 14.700,—
Pożycz. udziel. zł. 794.000,—
Suma bilans. zł. 1.107.000,—
Rada: Przewodniczący Juljusz Friedberg.
Zarząd: Naczelnik Zarządu: Wiktor Czarkowski-Golejewski.
Dyrekcja: Zygmunt Zaliwski.

TARNOPOL (m.)
3.604.000 zł. *)

TREMBOWLA (pow.)
457.000 zł. *)

ZALESZCZYKI (pow.)
460.000 zł. *)

ZBARAŻ (pow.)
88.000 zł. *)

ZBORÓW (pow.)
51.000 zł. *)

ZŁOCZÓW (pow.)
76.000 zł. *)

ZŁOCZÓW (m.)
391.000 *)

WOJEW. WARSZAWSKIE

BŁONIE (pow.)
SIEDZIBA W GRODZISKU MAZ.
270.000 zł. *)

BRZEŚĆ-KUJ. (m.).
tel. 6.

Konto w P. K. O. Nr. 67.927.
Konto w Banku Polskim Oddziale w Włocławku.
Konto w Banku Polskim Komunalnym w Warszawie Nr. 129.
Konto w Banku Gospodarstwa Krajowego Nr. 6 Oddz. w Włocławku.
Rok założenia 1929
Rada: Prezes p. Henryk Ciborowski.
Zarząd: Naczelnik Zarządu i Dyrektor Bronisław Zwyrzykowski. Członkowie: Kazimierz Szarwarkowski i Władysław Studziński.

CIECHANÓW (pow.)
tel. 45.

Konto w P. K. O. Nr. 66.797.
Konto w Banku Polskim Komunalnym w Warszawie Nr. 127.
Konto w Banku Gospodarstwa Krajowego Nr. 46.
Rok założenia 1929.
Na dzień 1.VII.1933 r.
Wkłady oszczędn. i r-ki czekowe zł. 193.000,—
Książ. osz. w ob. szt. 1.286.
Kap. zakł. i rez. 104.800.—
Poż. udzielone zł. 354.000,—
Suma bilansowa 484.000,—
Rada: Prezes — Stanisław Milewski, v.-prezes—Władysław Pszczółkowski członkowie: Józef Baranowski, Stanisław Czajkowski, Marjan Czech, Stanisław Mierzejewski, Antoni Płoski, Feliks Stypułkowski, Stefan Ziemski.
Zarząd: Naczelnik — Wacław Raniecki, zast. nacz. Czesław Fluder, członek Janusz Nowosielski.
Dyrekcja: Czesław Czekaliński.
Księgowy: p. o. Halina Jaśkiewiczówna.

CIECHOCINEK (m.).

Konto w P. K. O. Nr. 68.586.
Konto w Banku Polskim Komunalnym w Warszawie Nr. 140.
Rok założenia 1928.
Na dzień 1.VII.1933 r.
Wkłady oszczędn. i r-ki czekowe zł. 174.038.62
Książ. osz. w obr. szt. 621
Kap. zakł. i rez. 53.649,7[illegible]
Poż. udzielone 259.350,7[illegible]
Suma bialnsowa 372.025,72
Rada: Przewodniczący Marjan Gembicki, Zast. przewodniczącego Dr. Wacław Iwanowski. członkowie: p. Karol Majewski, p. Hersz Szpacenkopf i p. Stanisław Rutkowski.
Zarząd: Naczelnik Zarządu p. Mieczysław Czyżewski, członkowie: p. Jan Trzciński i p. Fabjan Dmochowski.
Dyrekcja: Jan Kowalski.
Księgowy: Stanisław Małecki.

GOSTYNIN (pow.)
tel. 18.

Konto w P. K. O. Nr. 51.178.

Konto w Banku Polskim Oddz. w Płocku (R-k żyrowy).

Konto w Banku Polskim Komunalnym w Warszawie Nr. 15

Konto w Banku Gospodarstwa Krajowego Nr. 3.

Rok założenia 1926

Na dzień 1.VII.1933 r.
Wkłady oszczędn. i r-ki czekowe zł. 239.801,84
Książ. osz. w obr. szt. 602
Kap. zakł. i rez. 62.373,16
Poż. udzielone zł. 369.652,99
Suma bilansowa 455.460,55

Rada: Przewodniczący: Łuczak Franciszek, Zastępca Przewodniczącego Rady: Paliwoda Adam, członkowie: Kołodziejczyk Stanisław, Markiewicz Roman, Stępień Jan, Higersberger Józef, Pietrzak Franciszek.

Zarząd: Naczelnik Zarządu, p. Bloch, Zastępca Naczelnika Zarządu, p. Dąbrowski Władysław, i członek p. Florczak Feliks

Dyrekcja: Dąbrowski Władysław.

Księgowy: Pelczarski Maksymiljan.

GRÓJEC (pow.)
236.000 zł. *)

KUTNO (pow.)
202.000 zł. *)

LIPNO (pow.)
110.000 zł *)

ŁOWICZ (pow.)
437.000 zł. *)

MAKÓW MAZ. (pow.)
91.000 zł. *)

MIŃSK. MAZ. (pow.)
80.000 zł. *)

MŁAWA (pow.)
tel. 152.

Konto w P. K. O. Nr. 66.736.
Konto w Banku Polskim w Lidzbarku.
Konto w Banku Polskim Komunalnym w Warszawie Nr. 80.
Konto w Banku Gospodarstwa Krajowego Nr. 46.
Rok założenia 1928.
Na dzień 1.VII.1933 r
Wkłady oszczędn. i r-ki czekowe zł. 137.207,15
Książ. osz. w obr. szt. 658
Kap. zakł. i rez. 208.326,82
Suma bilansowa 860.506,13
Poż. udzielone zł. 690.435,95

Rada: Prezes Rady Ks. Kan. Jan Koźniewski. Członkowie: Dr. Zdzisław Słuszkiewicz — ziemianin, Stefan Bagieński — ziemianin, Jan Stachowski — rolnik, Jan Leśniewski — rolnik, Feliks Lasota — ziemianin, Aleksander Koźlik— rolnik.

Zarząd: Prezes Zarządu i Dyrektor Artur Pieńkiewicz, Zastępca Prezesa Zarządu — Florjan Janczewski i członek Zarządu — Zenon Kamiński.

Dyrekcja: Dyrektor — Artur Pieńkiewicz.

Księgowy: vacat.

NIESZAWA (pow.)
w Aleksandrowie Kuj.
tel. 42.

Konto w P. K. O. Nr. 65.675.
Konto w Banku Polskim Nr. żyrowy.
Konto w Banku Polskim Komunalnym w Warszawie Nr. 92.

Konto w Banku Gospodarstwa Krajowego Nr. 1.
Rok założenia 1927.

Na dzień 1.VII.1933 r.
Wkłady oszczędn. i r-ki czekowo zł. 512.050,33
Książ. osz. w obr. szt. 1.424
Kap. zakł. i rez. 50.000,—
Kap. rezerwowy 7.994,55
Poż. udzielone zł. 598.634,36
Suma bilansowa 744.946,—

R a d a: p.p.: Kamiński Józef — prezes, Bacciareli Bogusław, Kulpa Feliks Franciszek Skrodzki, Romecki Franciszek, Jaworski Jan, Królikowski Władysław, Rudnicki Kazimierz.

Z a r z ą d: p.p. Stanisław Wasiak — Naczelnik, Zdzisław Żydowo — Zast. Naczelnika, Zygmunt Siewierski — Członek.

D y r e k c j a: p. Franciszek Gliszczyński.

K s i ę g o w y: p. o. Tadeusz Michalski.

PŁOCK (pow.)
141.000 zł. *)

PŁOŃSK (pow.)
tel. 10.

Konto w P. K. O. Nr. 65.871.
Konto w Banku Polskim rachunek żyrowy.
Konto w Banku Polskim Komunalnym w Warszawie Nr. 85.
Konto w Banku Państwowym Rolnym w Warszawie Nr 286.
Konto w Banku Gospodarstwa Krajowego Nr. 46.
Rok założenia 1928.

Na dzień 1.VII.1933 r.
Wkłady oszczędn. i r-ki czeczekowe : wkłady 530.533,50
Rachunki czekowe 58.465.31
Książ. osz. w obr. szt. 1.676
Kap. zakładowy 50.000,—
Kap. rezerwowy zł. 734,52
Poż. udzielone 675.637,58
Suma bilansowa 752.698,58

R a d a: Prezes — Ciechocki Jan, członkowie: Starosta Bederski Adam, Karczewski Henryk, Napiórkowski Stanisław, Płoski Michał, Romanowski Feliks, Sułkowski Wacław.

Z a r z ą d: Naczelnik Dyr. Poskoczym Karol, członkowie: Dr. Sokólski Zdzisław, Kocięcki Longin.

D y r e k c j a: Poskoczym Karol.

K s i ę g o w y: Rutkowski Edward.

PRZASNYSZ (pow.)
102.000 zł. *)

PUŁTUSK (pow.)
137.000 zł. *)

RADZYMIN (pow.)
182.000 zł. *)

RAWA MAZ. (pow.)
291.000 zł. *)

RYPIN (pow.)
tel. 57.

Konto w P. K. O. Nr. 66.350.
Rok założenia 1929.

SIERPC (pow.)
271.000 zł *)

SKIERNIEWICE (pow.)
293.000 zł. *)

SOCHACZEW (pow.)
70.000 zł. *)

WARSZAWA (pow.)
15.280.000 zł. *)

WARSZAWA (m.)
tel. Dyrekcji 673-99, wydz. oszcz. 673-90, I oddz. 505-05, II oddz. 10-15-50.

Konto w P. K. O. Nr. 5.171.
W Banku Polskim r-k żyrowy.

W Banku Polskim Komunalnym w Warszawie r-k bież. Nr. 8 i term. Nr 63.
W Banku Gospodarstwa Krajowego r-k bieżący.
Rok założenia 1 paźdz. 1925 r.
Na 1.VII.1933 r.
Wkłady oszczędn. i r-ki czekowe zł. 65.800.347,11
Książ. osz. w ob. szt. 67.838
Kap. zakł. i rez. 2.432.299,08
Poż. udzielone 41.086.332,88
Suma bilans. 71.457.385,57
Rada: St. Hirszel, przew., St. Sachs, zast. przewodn., W. Alter, T. Arciszewski, M. Elenberg, A. Wąsik, J. Klępiński, K. Koralewski, S. Kwiatkowski, F. Łopieński, W. Manduk, J. Mańkowski, F. Pawłowski, M. Piłacki i A. Truskier.
Zarząd: M. Szczepkowski, K. Huzarski, S. Wachowski i E. Zacharzewski.
Dyrekcja: Dyrektor Mieczysław Szczepkowski. Zastępcy Dyrektora: Karol Huzarski i Edmund Zacharzewski.
Księgowy: J. Dobrowolski.

WŁOCŁAWEK (pow.).
371.000 *)

WŁOCŁAWEK (m.)
tel. biura 22, dyr. 37

Konto w P. K. O. Nr. 65.654.
W Banku Polskim r-k żyrowy.
Konto w Banku Polskim Komunal. w Warszawie Nr. 71.
Konto w Banku Gospodarstwa Krajowego Nr. 46/2 Oddział w Włocławku.
Rok założenia 1928.
Na 1.VII.1933 r.
Wkłady oszczędn. i r-ki czekowe zł. 876.961.64
Książ. osz. w ob. szt. 8.663
Kap. zakł. i rez. 198.397.59
Poż. udzielone 1.113.643.27
Suma bilansowa 2.150.100.66
Rada: Przewodniczący Rady p. mec. Antoni Wawrzyniecki, Zastępca Przewodniczącego — Walenty Szczepiński, Członkowie: dyr. Zygmunt Błędowski, Stanisław Krzemiński, Jabłoński Bronisław, Leszczyński Ludwik, Toruńczyk Abram, Wapniarski Franciszek i Waśniewski Wacław.
Zarząd: Naczelnik Zarządu — Witold Mystkowski, członkowie: Gutowski Tadeusz i Samuel Margulies
Dyrekcja: Witold Mystkowski.
Księgowy: szef biura — Stanisław Grochowski.

WOJEW. WILEŃSKIE

BRASŁAW (pow.)
198.000 zł. *)

DZISNA (pow.)
SIEDZIBA W GŁĘBOKIEM
139.000 zł. *)

MOŁODECZNO (pow.)
71.000 zł. *)

OSZMIANA (pow.)
54.000 zł. *)

POSTAWY (pow.)
tel. 33.

Konto w P. K. O. Nr. 81701.
Konto w Banku Gospodarstwa Krajowego Nr. 8.
Rok założenia 1928.
Na 1.VII.1933 r.
Wkłady oszczędn. i r-ki czekowe zł. 113.449,05
Książ. osz. w obr. szt. 99
Kap. zakł. i rez. 54.363,48
Poż. udzielone 407.894,68
Suma bilansowa 499.360.13
Rada: Nestorowicz Stanisław, Siemaszko Antoni, Kurkowski Józef, Kurto Juljan, Mołczanow Jakób, Sinica Mikołaj, Jankowicz Antoni, Mackiewicz Wacław, Rolicz Stefan.

Zarząd: Rudziński Stefan, Bożyczko Adam, Mikucki Czesław.
Dyrekcja: Rudziński Stefan.
Księgowy: Sawczuk Aleksander.

ŚWIĘCIANY (pow.)
66.000 zł. *)

WILEJKA (pow.)
49.000 zł. *)

WILNO (m.)
4.381.000 zł. *)

WOJEW. WOŁYŃSKIE

DUBNO (pow.)
273.000 zł. *)

HOROCHÓW (pow.).
tel. 37.
Konto w P. K. O. Nr. 81.616.
Rok założenia 1928.

KOSTOPOL (pow.)
24.000 zł. *)

KOWEL (m.)
49.000 zł. *)

KOWEL (pow.)
tel. 24.

Konto w P. K. O. Nr. 81.627.
Rok zaołżenia 1928.
Na 1.VII.1933 r.

Wkłady oszczędn. i r-ki czekowe	zł.	100.492,56
Książ. osz. w obr.	szt	472
Kap. zakł. i rez.		33.286,96
Poż. udzielone		527 709,19
Suma bilansowa		629.097.23

Rada: Prezes — Sanducci Konstanty, zast. Gawrys Krzysztof, członkowie: Podhorski Samuel, Humeniuk Antoni, Połonczarski Kornel, Nejman Aleksander.
Zarząd: Nacz. Zarządu, Szumielewicz Stanisław, zastępca — Huszynioc Iłarjon, członek — Rochmankowski Jan.
Księgowy: Dobrzyński Grzegorz.

KRZEMIENIEC (pow.)
tel. 93.

Konto w P. K. O. Nr. 80.895.
Konto w Banku Polskim w Równem.
Rok założenia 1927.
Na 1.VII.1933 r.

Wkłady oszczędn. i r-ki czekowe	zł.	401.258,17
Książ. osz. w obr.	szt.	319
Kap. zakł. i rez.		62.879,64
Poż. udzielone		541.007,30
Suma bilansowa		635.831,98

Rada: Ignacy Puławski, Antoni Iwanowski, Jan Beaupre, Klaudjusz Krzehlik, Jan Semeniuk, Piotr Skalski.
Zarząd: Aleksander Boczkowski, Michał Kobryn, Andrzej Tkaczyński.
Dyrekcja: Dyrektor — Aleksander Boczkowski, prokurent — Władysław Zdziebłowski.
Księgowy: Władysław Zdziebłowski.

LUBOML (pow.)
76.000 zł. *)

ŁUCK (pow.)
103.000 zł. *)

ŁUCK (m.)
90.000 zł *)

OŁYKA (m.)
2.000 zł. *)

RÓWNE (pow.)
277.000 zł. *)

RÓWNE (m.)
17.000 zł *)

SARNY (pow.)
173.000 zł. *)

WŁODZIMIERZ (pow.)
214.000 zł. *)

ZDOŁBUNÓW (pow.)
tel. 24.

Konto w P. K. O. Nr. 80.951.

Konto w Banku Polskim r-k żyrowy.

Konto w Banku Polskim Komunalnym w Warszawie Nr. „Nostro 39".

Konto w Banku Gospodarstwa Krajowego Nr. 407.
Rok założenia 1927.

Na 1.VII.1933 r.
Wkłady oszczędn. i r-ki czekowe zł. 214.997,66
Książ. osz. w obr. szt. 1102
Kap. zakł. i rez. 56.196,21
Poż. udzielone 816.325,54
Suma bilansowa 2.380.147,51

R a d a: Józef Dunin-Karwicki — prezes, Józef Kozłowski — wice-prezes, Ignacy Baryszniuk, Aleksander Khoł, Mikołaj Sierczyszyn, Stanisław Makowski, członkowie.

Z a r z ą d: Kazimierz Lesiecki — prezes, Inocenty Głowacki — wice-prezes, Bolesław Naumowicz — członek.

D y r e k c j a: Stanisław Jankowski, kierownik biura.

K s i ę g o w y: Grzegorz Hoły — buchalter.

Ogólne zestawienie danych o działalności gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych za 1932 rok.

Województwa	Ilość czynnych kas	Wysokość wpłaconego kapitału zakładowego w zł.	Wysokość kapitału zasobowego w zł.	Ogólna suma wkładek oszczędnośc. w zł.	Ogólna suma pożyczek udzielon. przez kasy (saldo na 31.XII 1932 r.) w zł.
1) Białostockie	47	288.153.—	59.805.—	315.308.—	885.456.—
2) Kieleckie	193	1.135.741.—	295.063.—	1.771.557.—	5.159.487.—
3) Lubelskie	234	1.881,098.—	392.915.—	2.254.154.—	6.790 534 —
4) Łódzkie	133	723.442.—	197.342.—	971.140.—	2.442.386.—
5) Poleskie	9	61.232.—	11 778.—	71.921.—	265.688.—
6) Warszawskie	177	775.325.—	191.857.—	1.830.779.—	3.938.308.—
7) Wileńskie	19	140.282.—	51.309.—	90.330.—	938.090,—
8) Wołyńskie	68	456.090.—	76.347,—	375.648.—	2.915.426.—
Ogółem	880	5.461.363.—	1.276.416.—	7.680.837.—	23.335.375.—
Stan na dzień 31.XII 1931 r.	876	4.961.336.—	946.979.—	7.438,618.—	25.591.775 —
Przyrost wzgl. zmniejszenie na dzień 31.XII 1932 r.	4	500.027.—	329.437.—	242.219.—	—2.256.400.—

Szkoły rolnicze *).

Szkoły rolnicze dzielą się na: niższe, średnie i wyższe — zależnie od charakteru pracy i wielkości gospodarstw, do prowadzenia których młodzież się przygotowuje.

NIŻSZE SZKOŁY ROLNICZE MĘSKIE.

Ogólne warunki przyjęcia do szkoły: 1) Ukończenie conajmniej 16 lat, 2) Świadectwo z ukończenia conajmniej 4 oddziałów szkoły powszechnej, 3) Własnoręcznie napisany życiorys, 4) Metryka urodzenia, 5) Dowód osobisty (wypis z ksiąg ludności), 6) Pozwolenie rodziców czy opiekunów na wstąpienie do szkoły, wraz z zobowiązaniem regularnych opłat szkolnych.

W roku szkolnym 1931/32, uwzględniając trudności gospodarcze, pieniężne i t. d., szereg szkół rolniczych, tak męskich jak żeńskich, za inicjatywą Ministerstwa Rolnictwa, skraca normalny kurs (przeważnie 3 let. i 11 mies.), przechodząc na nowy typ szkoły, pośredni między szkołą zimową a internatową z gospodarstwem przyszkolnem. Szkoły te oznaczamy w spisie znakiem *. O terminie rozpoczęcia i długości kursu, należy porozumieć się wprost z Dyrekcją wymienionych szkół.

Województwo Białostockie.

Krzyżewo, pow. Wysokie Mazowieckie, pocz. Sokoły 11 mies. od 15. I. — 15. XII. (Pr.)

Województwo Kieleckie.

Trzyciąż, pow. Olkusz, pocz. Olkusz 11 mies. od 15. I. — 15. XII. (S.)

Wacyn, pow. Radom, pocz. Radom 1½ roczna od 15. X. — 1. IV. (S.)

---

*) Skróty w spisie oznaczają: p. — poczta, st. — stacja kolejowa, pow. — powiat.

Litery w nawiasach — czyją własnością jest szkoła: (P) — państwowa, (S) — samorządowa, (I. R.) — Izby Rolniczej, (C. T. O. K. R.) — Centralnego Towarzystwa Organizacyj i Kółek Rolniczych, (T. R.) — Towarzystwa Rolniczego miejscowego, (Z. Z.) — Związku Ziemianek, (Zak.) — Zakonów, (Pr.) — osób prywatnych, (R. P.) — Rady Powiatowej, (M. T. R.) — Małopolskiego Towarzystwa Rolniczego.

Zwoleń, pow. Kozienice, poczta Kozienice 11 mies. od 15. I. — 15. XII. (S.)
Chwałowice, pow. i poczta Iłża.

Województwo Krakowskie.

* **Łososina Górna**, pow. Limanowa, pocz. Limanowa 11 mies. od 15. I. — 15. XII. (R. P.)
Pilzno, pow. Ropczyce, pocz. Pilzno 2-zimowa od 1. XI. — 1. IV. (P.)
Tarnów, pow. i poczta Tarnów — niższa szkoła ogrodnicza państwowa

Województwo Lubelskie.

Dęblin, Hodowlano - Rolnicza, pow. Puławy, pocz. Irena 11 mies. od 15. I. — 15. XII. (C. T. O. K. R.)
Janowice, pocz. Zamość, pow. Zamość 11 mies. od 15. I. — 15. XII. (S.)
Kijany, pow. Lubartów, pocz. Spiczyn 2-letnia od 15. I. — 15. XII. (T. R.)
Krasnystaw, Hodowl. - Roln., pow. Krasnystaw, pocz. Krasnystaw 1½ roczna od 1. X. — 1. IV. (S.)
Nałęczów, pow. Puławy, pocz. Nałęczów 5 mies. od 1. XI. — 1. IV. (T. R.)
Okszów, pow. Chełm, p. Chełm 1½-roczna od 1. XI. — 1. IV. (S.)
Siedlce (Stara Wieś), p. Siedlce, pow. Siedlce 11 mies. od 15. I. — 15. XII. (S.)
Miętno, pow. i poczta Garwolin
Komarówka, pow. Radzyń, poczta Komarówka Podlaska

Województwo Lwowskie.

Miłocin, pow. Rzeszów, p. Rzeszów 3-letn. od 1. I. — 1. XII. (P.)
* **Suchodół**, pow. Krosno, p. Krosno 3-letn. od 1. I. — 1. XII. (P.)
Gródek Jagielloński, pow. Gródek Jagielloński, p. Gródek Jagielloński 2 zim. od 1.X. — 1.IV. (P.)
* **Mokrzyszów**, pow. Tarnobrzeg, p. Tarnobrzeg 11 mies. od 1.XI. — 1.IV. (S.)
Wólka Kapitańska, państw. roczna szkoła ogrodnicza
Szybalni, koeduk. pryw. rolnicza, pow. Lwów
Rzeszów, państw. szkoła mleczarska

Województwo Łódzkie.

Czarnocin, pow. Łódź, p. Czarnocin 11 mies. od 15.I. — 15.XII. (S.)
Dobryszyce, pow. Radomsk, p. Radomsk 11 mies. od 15.I. — 15. XII. (S.)
* **Popów**, pow. Turek, p. Pęczniew 11 mies. od 15.I. — 15.XII. (C. T. O. K. R.)
Sędziejowice, pow. Łask, p. Łask 11 mies. od 15.I. — 15.XII. (S.)

Województwo Nowogródzkie.

Berdówka, pow. Lida, p. Lida skrz. 5, 11 mies. od 15.I. — 15. XII. (S.)
Grzybów, pow. Słonim,p. Słonim 11 mies, od 15.I. — 15.XII. (P.)
Kuszelewo, pow. Nowogródek, p. Nowogródek 11 mies. od 15.I. — 15.XII. (S.)
Łazduny, pow. Wołożyn, p. Juraciszki 11 mies. od 15.I. — 15 XII. (S.)

Województwo Poleskie.

Duboja, pow. Pińsk, p. Brodnica 11 mies. od 15.I. — 15.XII. (Pr.)
Kołpin, pow. Brześć, p. Kodeń 1½ rocz. od 1.X. — 1.IV. (P.)
Torokanie, pow. Kobryń, p. Antopol 11 mies. od 15.I. — 15. XII. (P.)
Krzyżewo, pow. Wysokie Mazow., poczta Sokoły

Województwo Pomorskie.

Brodnica, pow. Brodnica, p. Brodnica 2-zimowa od 1.XI. — 1.IV. (I. R.)
Chełmża, pow. Toruń, p. Chełmża 2-zimowa od 1.IX. — 1.IV. (I. R.)
Kościerzyna, pow Kościerzyna, p. Kościerzyna 2-zim. od 1.XI. — 1.IV. (I. R.)
Pawłowo, pow. Chojnice, p. Chojnice 10 mies. od 1.X. — 1.VIII. (I. R.)
Świecie, pow. Świecie, p. Świecie 2 zim. od 1.XI. — 1.IV. (I. R.)
Świecie (niemiecka), pow. Świecie, p. Świecie 10 mies. od 1.X. — 1.IV. (I. R.)

Województwo Poznańskie.

Bydgoszcz, pow. Bydgoszcz, p. Bydgoszcz 2 zim. od 1.XI. — 1.IV. (I. R.)

Chodzież, pow. Chodzież, p. Chodzież 2 zim. od 1.XI. — 1.IV. (I. R.)
Inowrocław, pow. Inowrocław, p. Inowrocław 2 zim. od 1.XI. — 1.IV. (I. R.)
Janowiec, pow. Żnin, p. Janowiec 2 zim. od 1.XI. — 1.IV. (I. R.)
Kępno, pow. Kępno, p. Kępno 2 zim. od 1.XI. — 1.IV. (I. R.)
Koźmin, pow. Koźmin, p. Koźmin 2 zim. od 1.XI. — 1.IV. (I. R.)
Leszno, pow. Leszno, p. Leszno 2 zim. od 1.XI. — 1.IV. (I. R.)
Międzychód, pow. Międzychód, p. Międzychód 2 zim. od 1.XI. — 1.IV. (I. R.)
Odolanów, pow. Ostrów, p. Odolanów 2 zim. od 1.XI. — 1.IV. (I. R.)
Środa, pow. Środa, p. Środa 11 mies. od 15.X. — 1.IX. (I. R.)
Środa (niemiecka), pow. Środa, p. Środa 2 zim. od 1.XI. — 1.IV. (I. R.)
Szamotuły, pow. Szamotuły, p. Szamotuły 1½-rocz. od 1.XI. — 1.IV. (I. R.)
Wolsztyn, pow. Wolsztyn, p. Wolsztyn 2 zim. od 1.XI. — 1.IV. (I. R.)
Września, pow. Września, p. Września 2 zim. od 1.XI. — 1.IV. (I. R.)
Grudziądz, państw. szkoła rolnicza, pow. i poczta loco
Bojanowo, państw. szkoła rolnicza, pow. Rawicz, poczta Bojanowo
Koźmin, sam. szkoła rolnicza-ogrodnicza, pow. Krotoszyn

Województwo Śląskie.

Międzyświecie, pow. Cieszyn, p. Skoczów 2 zim. od 1.XI. — 1.IV. (I. R.)
Rybnik, pow. Rybnik, p. Rybnik (I. R.)
Tarnowskie Góry, pow. Tarnowskie Góry, p. Tarnowskie Góry (I. R.)

Województwo Stanisławowskie.

* **Bereźnica**, pow. Stryj, p. Stryj 3 let. (P.)
* **Horodenka**, pow. Horodenka, p. Horodenka 3 let. (P.)
Miłowanie, pow. Tłumacz, p. Stryhańce 1-roczna (ukraińska).

Województwo Warszawskie.

* **Blich**, pow. Łowicz p. Łowicz 11 mies. od 15.I. — 15.XII. (S.)
Bratne, pow. Ciechanów, p. Ciechanów 1-roczna od 10.X. — 10.X. (P.)

Golądkowo, pow. Pułtusk, p. Pułtusk 11 mies. od 1.XI. — 10.X. (S.)
Mieczysławów, pow. Kutno, p. Kutno 11 mies. od 15.I. — 15.XII. (C. T. O. K. R.)
Niegłosy, pow Płock, p. Płock 1½-roczna od 1.XI. — 1.IV. (S.)
Pszczelin, pow. Błonie, p. Brwinów 1½-roczna od 1.XI. — 1.IV (P.)
Ruda, pow. Przasnysz, p. Przesnysz 11 mies. od 15.I. — 15.XII. (S.)
Stary Brześć, pow. Włocławek, p. Stary Brześć 11 mies. od 15.I. — 15.XII. (S.)
Lisków, pryw. niższa szkoła rolnicza, pow. Halicz, poczta Halicz.

Województwo Wileńskie.

Bukiszki, pow. Wilno, p. Wilno 11 mies. od 15.I. — 15.XII. (S.)
Łuczaj, pow. Duniłowicze, p. Łuczaj 11 mies. od 15.I. — 15.XII. (S.)
Opsa, pow. Brasław, p. Opsa 11 mies. od 15.I. — 15.XII. (S.)
Antonowo, pow. Oszmiana, p. Oszmiana 11 mies. od 15.I. — 15.XII. (S.)
Żyżowice, państw. szkoła rolnicza (wydz. rolny i leśny).

Województwo Wołyńskie.

Wiśniowiec, pow. Krzemieniec, p Krzemieniec 11 mies. od 15.I. — 15.XII. (S.)
Szubków, pow. Równe, p. Tuczyn 11 mies. od 15.I. — 15.XII. (P.)
Trościaniec, pow. Łuck, p. Kiwerce 11 mies. od 15.I. — 15.XII. (P.)
Białokrynica, państw. średn. szkoła rolnicza, pow. i poczta Krzemieniec.

SZKOŁY ROLNICZE ŻEŃSKIE.

Województwo Białostockie.

Kuków, pow. Suwałki, p. Suwałki 11 mies. od 15.X. — 15.IX. (S.)

Województwo Kieleckie.

Imbramowice, pow. Olkusz, p. Wolbrom od 1.II. — 15.XII. (Pr.)
Łyszkowice, pow. Miechów, p. Proszowice od 2.I. — 1.XII. (S.)
Mokoszyn, pow. Sandomierz, p. Sandomierz od 15.X. — 15.IX. (S.)
„Zagłębianka" (Koziegłowy), pow. Zawiercie, p. Koziegłowy od 1.X. — 1.IX. (S.)
Radzice p. i pow. Opoczno,

Województwo Krakowskie.

Bachowice, pow. Oświęcim, pocz. Spytkowice od 1.X. — 1.X. (M. T. R.)
Łodygowice, pow. Żywiec, p. Łodygowiec od 15.X. — 15.IX. (S.)
Podegrodzie, pow. Nowy Sącz, p. Nowy Sącz od 15.X. — 15.IX. (S.)
Szynwałd, pow. Tarnów, p. Szynwałd, od 15.X. — 15.IX. (Zak.)
Różnica, sam. niższa rolnicza, pow. i poczta Włoszczowa.

Województwo Lubelskie.

Krasienin, pow. Lubartów, p. Krasienin, 15.X. — 15.X. (C. T. O. K. R.)
Nałęczów, pow.Puławy, p. Nałęczów od 15.X. — 15.IX. (S. Z.)
Sitno, pow. Zamość, p. Zamość od 15.X. — 15.IX. (S.)
Teodorówka, pow. Biłgoraj, p. Biłgoraj od 15.X. — 15.IX. (S.)
Izdebno, pow. i poczta Garwolin.
Szkoła Instr. Wiej. w **Rudzie Czechowskiej,** pow. i poczta Puławy.

Województwo Lwowskie.

Albigowa, pow. Łańcut, p. Albigowa od 15.IX. — 15.VIII. (S.)
Korczyna, pow. Krosno, p. Krosno od 1.X. — 1.X. (Zak.)
Przemyśl, ul. Szczytowa 16, p. Przemyśl od 10.I. — 10.XII. (Z.)
Pohorce, p. i pow. Rudki od 15.X. — 1.X. (Pr.)
Snopków, pryw. szkoła gosp. wiejsk., poczta Lwów.
Lwów, szkoła zawodowa, Zielarska.

Województwo Łódzkie.

Chróścin, pow. Wieluń, p. Wieluń od 15.X. — 15.IX.
Jeżewo, pow. Brzeziny, p. Zgierz od 15.X. — 15.IX. (S.)
Kościelec, pow. Koło, p. Koło od 15.X. — 15.IX. (S.)
Witów, pow. Piotrków, p. Piotrków od 15.X. — 15.IX. (S.)

Województwo Nowogródzkie.

Bereźno, pow. Stołpce, p. Mir od 15.X. — 15.IX. (P.)
Różanka, pow. Szczuczyn, p. Różanka Pacowska od 15.X. — 15.IX. (P.)

Województwo Poleskie.

Dubica, pow. Brześć, p. Dubica od 15.X. — 15.IX.
Planta, pow. Kobryń, skrz. 22, od 15.X. — 15.IX. (P.)

Województwo Pomorskie.

Kowalewo, pow. Wąbrzeźno, p. Kowalewo od 1.X. — 1.IX. (I. R.)
Malinowo, pow. Działdowo, p. Działdowo od 1.X. — 1.IX. (Pr.)
Puck, sam. roczna rolnicza, pow. i poczta loco.

Województwo Poznańskie.

Nietążków, pow. Śmigiel, p. Śmigiel od 1.X. — 1.IX. (I. R.)
Witkowo, pow. Wolsztyn, p. Wolsztyn od 1.X. — 1.IX. (I. R.)

Województwo Tarnopolskie.

Olesko, pow. Złoczów, p. Olesko od 1.X. — 1.IX. (S.)
Witków, pow. Radziechów, p. Witków. (Pr.)

Województwo Warszawskie.

Dąbrowa Zduńska, pow. Łowicz, p. Łowicz od 1.XI. — 1.X. (S.)
Gołotczyzna, pow. Ciechanów, p. Gołotczyzna od 15.X. — 10.X. (P.)
Marysin, pow. Włocławek, p. Lubraniec od 15.X. — 1.X. (Pr. Z. Z.)
Mirosławice, pow. Kutno, p. Żychlin od 15.XI. — 15.X. (Pr. Z. Z.)
Nowy Przybyszew, pow. Grójec, p. Goszczyn od 15.X. — 15.IX. (Pr.)
Trzepowo, pow. Płock, p. Płock od 15.X. — 15.IX. (S.)
Chylczki, pryw. szkoła gospodarcza, pocz. Piaseczno, pow. warszawski.
Willa Góra, państw. niższa rolnicza, pow. Warsz., poczta Nowy Dwór.
Julin, pryw. niższa szkoła rolniczo-drobiańska, pow. Radzymin, poczta Łochów.
Szafarnia, pryw. niższa szkoła rolnicza, pow. Rypin, poczta Golub.
Ignaców, prywatne Trzyletnie Kursy Gospodarcze, pow. i poczta Mińsk Mazowiecki.
Rawa Mazowiecka, sam. niższa szkoła rolnicza, pow. poczta loco.

Województwo Wileńskie.

Antowil, pow. Wilno, p. Wilno od 15.I. — 15.XII. (P.)
Święciany, pow. Święciany, p. Święciany od 15.X. — 15.IX. (S.)

Województwo Wołyńskie.

Horyngród, pow. Równe, p. Tuczyn od 15.I. — 15.XII. (P.)

WĘDROWNE SZKOŁY ŻEŃSKIE — CZYNNE.

1 szkoła w woj. Wileńskiem (adres szkoły w Antowsku).
3 szkoły w woj. Nowogródzkiem (adres Nowogr. Urzędu Wojew.).
1 szkoła w woj. Poleskiem (adres Poleskiego Urzędu Woj.).
2 szkoły w woj. Wołyńskiem (adres Wołyńsk. Urzędu Woj.).

SZKOŁY I KURSY SPECJALNE.

Spółdzielcze.

Nałęczów. Państwowa Szkoła Spółdzielczości Rolniczej, Woj. Lubelskie, st. Nałęczów. Kurs 10 miesięczny. Początek 7 stycznia. Wymaga od kandydatów ukończenia szkoły powszechnej, pożądane ukończenie szkoły rolniczej lub praktyka w spółdzielni.

Warszawa. Średnia Koedukacyjna Szkoła Spółdzielcza ul. Pankiewicza 3. Kurs 3-letni. Od kandydatów wymaga się ukończenia szkoły powszechnej lub 3 klasy szkoły średniej.

Hodowlane.

Julin. Szkoła Hodowli Drobiu, woj. Warszawskie, st. kol., poz. i tel. Łochów. Kurs 1 roczny. Wymaga od kandydatek ukończenia 16 lat, 7 od. szk. pow. i niższej szkoły rolniczej. Kształci kierowniczki gospodarstw drobiowych, pracownice do spółdzielni jajczarskich i stacyj doświadczalnych drobiowych. (Żeńska).

Lisków, woj. Łódzkie, pow. i st. kol. Kalisz, poczt. Lisków. Kurs 5 mies. powtarzany 2 razy do roku. Przygotowuje asystentów Kontroli Obór. Wymagane ukończone 16 lat, 7 od. szkoły pow., 4 kl. gim. lub szkoły niższej rolniczej. Początek od 15 stycznia do 15 lipca. (Męski).

Mleczarskie.

Rzeszów. Państwowa Szkoła Mleczarska, woj. Lwowskie. Pow., pocz. i st. kol. Rzeszów. Kurs 1 roczny maślarsko - sero-

warski. Wymagane ukończone 18 lat. Świadectwo ukończonej szkoły rolniczej z dobrym postępem i świadectwo odbycia służby wojskowej. Początek 1.IV. (Męska).

Września. Szkoła Mleczarska, woj. Poznańskie, pow., pocz., tel. i st. kol. Września. 1 roczna. Warunki jak w Rzeszowie.

Szafarnia. Żeńska Szkoła Mleczarsko - Serowarska, woj. Pomorskie, pow. Rypin, pocz., st. kol. i tel. Golub. 1) Kurs maślarski 6 mies., 2) Maślarsko-Serowarski 11 mies., 3) Wyższy kurs laborantek 2 lata. Na kurs maślarski i maślarsko-serowarski przyjmowane są kandydatki z przygotowaniem 7 oddz. szk. pow. lub niższą szkołą rolniczą. Kurs laborantek 6 kl. szkoły średniej.

Ogrodnicze.

Koźmin, woj. Poznańskie, p. i pow. Koźmin. (Męska).

Tarnów, woj. Krakowskie, pow. i pocz. Tarnów Kurs.

Wólka Kapitańska, woj. i pow. Lwów, pocz. Zamarstynów. Kurs 2 lata od 1.X. — 1.IX. (Męska).

Leśne.

Białowieża, woj. Białostockie, pow. Bielsk Podlaski, pocz. Białowieża. Wymagane 7 oddz. szkoły powsz. Kurs 1 rocz. od 1.IX — 31.VIII.

Cieszyn-Zamek, woj. Śląskie, pow. i pocz. Cieszyn. Warunki jak poprzednie.

Zagórze, woj. Kieleckie, pow. Częstochowski, pocz. Kłobucko. Warunki jak poprzednie.

Bolechów, woj. Stanisławowskie, pow. Dolina, pocz. Bolechów. Warunki jak poprzednie.

Margonin, woj. Poznańskie, pow. Chodzież, pocz. Margonin. Warunki jak poprzednie.

Handlowo - rolnicze.

Biała - Podlaska, woj. Lubelskie, pow. i pocz. Biała - Podlaska. Przygotowuje młodzież do pracy w spółdzielniach działających na terenie wsi oraz do prowadzenia własnych placówek handlowych. Nauka trwa 10 mies. Szkoła Koedukacyjna. Wymagany wiek 14 — 18 lat. Ukończenie 7 od. szk. pow. lub 3 kl. szk. śred. Pierwszeństwo ma młodzież z ukończoną niższą szkołą rolniczą.

Nałęczów. Państwowa Szkoła Spółdzielczości, woj. Lubelskie, pow. Puławy, st. kol. i pocz. Nałęczów. Wymagania jak poprzednie. Kurs 1 roczny.

KURSY KORESPONDENCYJNE.
KURSY ROLNICZE IM. STANISŁAWA STASZICA

w Warszawie (ul. Pankiewicza 3, tel 256-93), prowadzą jednocześnie działy następujące: a) na poziomie szkoły średniej (po ukończeniu 7 oddziałów szkoły powszechnej lub 4 kl. gimnazjum). — Wyższy Kurs Rolniczy (oraz częściowo z niego wykrojowe: Kurs Rolniczo-Hodowlany, Hodowlany i Ogrodniczy dla Rolników), [1]) na poziomie popularnym (dla umiejących dobrze czytać i pisać) Kurs Rolniczy Popularny, Kurs Gospodyń Wiejskich, Kurs Pszczelarski, Kurs Podwórzowych Urzędników Gospodarskich, Kurs Przysposobienia Rolniczego.

SZKOŁY ŚREDNIE ROLNICZE.

A. Szkoły średnie.

Szkoły średnie agrotechniczne dzielą się na szkoły: rolnicze, leśne, ogrodnicze, meljoracyjne, hodowlane, rybackie, gorzelnicze, mleczarskie i t. p. Szkoły te mają na celu przysposobienie samodzielnych, teoretycznie i praktycznie przygotowanych rolników mogących po przejściu odpowiedniej praktyki pracować w charakterze techników lub instruktorów rolnych i hodowlanych oraz mogących samodzielnie prowadzić średniej wielkości gospodarstwa.

Kandydaci są przyjmowani do szkoły w wieku 14 — 18 lat po ukończeniu 7 oddziałów szkoły powszechnej lub 4 klas szkoły średniej ogólnokształcącej i po zdaniu egzeminu sprawdzającego z języka polskiego, fizyki i matematyki. Kandydaci, niemający praktyki rolnej, mogą być przyjmowani w drodze wyjątku. Nauka trwa 3 lata (Czernichów — 4 lata). W końcu trzeciego roku uczniowie zdają „egzamin ogólny", poczem przechodzą roczną praktykę obowiązkową, po której zdają „egzamin główny" — Świadectwo ukończenia szkoły.

B. Szkoły średnie wyższego typu.

Szkoły te mają na celu przygotowanie samodzielnych gospodarzy dla śerdnich i większych gospodarstw lub instruktorów - specjalistów. Kandydaci są przyjmowani w wieku od 16 lat ze świa-

dectwem ukończenia 6 klas szkoły średniej ogólnokształcącej, po rocznej obowiązkowej praktyce i zdaniu egzaminu wstępnego z języka polskiego, matematyki i fizyki. Nauka trwa 6 semestrów, poczem uczniowie zdają egzamin dyplomowy z tytułem zawodowym „dyplomowany rolnik".

A. Szkoły średnie.

Państwowe (męskie).

1) **Państwowa Średnia Szkoła Rolnicza w Czernichowie, p.** Czernichów, st. kolej. Brzeźnica.

2) **Państwowa Średnia Szkoła Rolnicza w Bydgoszczy, ul.** Bernardyńska 7.

3) **Państwowa Średnia Szkoła Rolnicza w Bojanowie, p. i st.** kolej. Bojanowo, pow. Rawicz.

4) **Państwowa Średnia Szkoła Hodowlana w Grudziądzu, p.** i st. kolej. Grudziądz.

5) **Państwowa Średnia Szkoła Rolnicza w Żyrowicach. Wy**dział rolniczy i leśny, p. i st. kolej. Słonim, pow. Słonimski.

Średnie Szkoły Gospodarcze Żeńskie (prywatne).

1) **Szkoła Gospodarcza w Chyliczkach, p. Piaseczno pod Warszawą,** prowadzona przez T-wo Oświatowe im. E. Plater w Warszawie, ul. Piękna 24. Kurs gospodarstwa wiejskiego trwa 2 lata, domowego 1 rok. Warunki przyjęcia: ukończenie 6 klas szkoły średniej, wiek od 17 lat.

2) **Główna Szkoła Gospodarcza Żeńska w Snopkowie pod Lwowem,** prowadzona przez T-wo Gospodarczego Wykształcenia Kobiet we Lwowie, Zygmuntowska 4. Kurs trwa 3 lata. W okresie 2-letnim przechodzą uczennice całokształt nauk rolniczo - gospodarczych i po złożeniu egzaminu otrzymują absolutorjum. W roku trzecim absolwentka specjalizuje się w obranym dziale. Warunki przyjęcia — świadectwo dojrzałości. Wiek od 18 lat.

B. Szkoły średnie wyższego typu.

Państwowa Wyższa Szkoła Gospodarstwa Wiejskiego (koedukacyjna) w Cieszynie, ul. Miarki 19. Wydziały: a) rolniczy — kurs nauki trwa 6 semestrów, b) instruktorsko-nauczycielski — 2 semestry. Kursy: a) przygotowawczy do wydziału instrukt.-nauczyc. — 2 semestry.

Wszelkie podania od uczniów przyjmują wyłącznie Dyrekcje szkół. Do podań o przyjęcie należy załączać: własnoręcznie napisany życiorys, ostatnie świadectwo szkolne, metrykę chrztu, świadectwo moralności, o ile od wystąpienia ze szkoły upłynęło więcej niż jeden rok, i 2 fotografje. Szczegółowych informacyj i wiadomości o terminach zapisów egzaminów udzielają Dyrekcje szkół.

SZKOŁY OGRODNICZE ŚREDNIE.

Poznań — Państw. Szkoła Ogrodnictwa, koedukacyjna. Wydz. produkcji ogrodniczej, ogrodnictwa ozdobnego (kurs 3 letni).

Biała — wojew. Krakowskie. Trzyletnia średnia szkoła ogrodnicza koedukacyjna.

Krasnystaw (pl. 3 Maja). Szkoła ogrodnicza (koedukacyjna).

Płock (Kolegjalna 21). Państw. szkoła ogrodnicza żeńska.

Lublin (gm. Uniwersytetu). Trzyletnia średnia szkoła ogrodnicza (męska).

Warszawa (Nowogrodzka 60). Państw. średnia szkoła ogrodnicza (męska).

Wilno (Sołtaniszki 50). Państw. koedukacyjna szkoła ogrodnicza.

Szkoły zawodowe.

I. SZKOŁY TECHNICZNE TYPU ZASADNICZEGO.

Cel: wykształcenie techników pomocniczych różnych specjalności.

Czas trwania nauki: 4 lata (wyjątkowo mniej).

Warunki przyjęcia: we wszystkich szkołach, prócz szkół specjalnie wyodrębnionych 4 klasy szkoły średniej ogólnokształcącej lub 7 klas szkoły powszechnej, lub ukończenie pełnej szkoły rzemieślniczo-przemysłowej i egzamin wstępny z języka polskiego, matematyki i rysunku odręcznego; prócz tego w szkołach z krótszym okresem nauki konieczną jest praktyka przedwstępna.

Borysław, (woj. Lwowskie) — Szkoła Górniczo-Wiertnicza. Kształci techników wiertniczych. Warunki przyjęcia: egzamin wstępny i praktyka wiertnicza. Czas trwania nauki 2 lata.

Bydgoszcz, (woj. Poznańskie) — Państwowa Szkoła przemysłowa: a) Wydział Przemy 'ów Rolnych — kształci w kierunku cukrownictwa i młynarstwa, dając poza tem wiadomości z krochmal-

nictwa, syropiarstwa i gorzelnictwa. Czas trwania nauki: 4 lata, b) Wydział Grafiki Przemysłowej — kształci pracowników dla przemysłu graficznego. Czas trwania nauki: 2 lata. Kandydaci przyjmowani bez różnicy płci, dzielą się na uczniów: a) rzeczywistych i b) wolnych. Warunki przyjęcia dla uczniów rzeczywistych: 4 klasy szkoły średniej ogólnokształcącej lub 7 klas szkoły powszechnej lub ukończenie szkoły rzemieślniczo-przemysłowej. Kandydaci składają egzamin z języka polskiego, matematyki oraz rysunków odręcznych.

Kandydaci na uczniów wolnych nie są ograniczeni cenzusem szkolnym, posiadać powinni jednak conamniej roczną praktykę zawodową w dziedzinie sztuki graficznej.

Dąbrowa Górnicza (woj. Kieleckie) — Państwowa Szkoła Górnicza i Hutnicza im. Staszica. Wydziały: górniczy, miernictwa kopalnianego, hutniczy i mechaniczny. Kształcą: techników górniczych, mierniczych, kopalnianych, techników hutniczych i techników ruchu w dziedzinie mechaniki i elektrotechniki górniczej. Czas trwania nauki: 4 lata.

Grudziądz (woj. Pomorskie) — Państwowa Szkoła Budowy Maszyn, Wydział Mechaniczny: kształci techników - mechaników głównie dla ruchu, poza tem dla biura w zakładach przemysłowych i przedsiębiorstwach technicznych. Czas trwania nauki: 4 lata.

Jarosław (woj. Lwowskie) — Państwowa Szkoła Budownictwa. Kształci techników budowlanych. Czas trwania nauki: 4 lata.

Kowel (woj. Wołyńskie) — Państwowa Szkoła Miernicza i Drogowa. Wydział Drogowy kształci techników dla budowy i konserwacji dróg bitych, żelaznych i wodnych oraz urządzeń kanalizacyjnych i wodociągowych. Czas trwania nauki: 4 lata.

Kraków (Al. Mickiewicza 7) — Państwowa Szkoła Przemysłowa, a) Szkoła Budownictwa (Wydział Budowlany); kształci techników budowlanych, b) Wydział Mechaniczno-Techniczny: kształci techników dla konstrukcji i ruchu w fabrykach maszyn i innych zakładach przemysłowych, c) Wydział Chemji Technicznej; kształci techników dla nadzoru nad wytwórczością oraz dla laboratorjów i zakładów przemysłowych chemicznych, uwzględniając głównie przetwory węgla, nafty oraz przemysł spożywczy. Czas trwania nauki na tych wydziałach: 4 lata.

Leszno (woj. Poznańskie) — Wydział Budownictwa przy Państwowej Szkole Przemysłowo-Handlowej. Posiada 3 pierwsze półrocza szkoły typu Wydziału Budowlanego Szkoły Budownictwa w Poznaniu.

Lwów (ul. Snopkowska 47) — Państwowa Szkoła Przemysłowa. a) Wydział Drogowy: kształci techników dla budowy i konserwacji dróg bitych, żelaznych i wodnych oraz urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, b) Wydział Elektromechaniczny: kształci techników ruchu dla zakładów fabrycznych i elektrowni. Czas trwania nauki na obu wydziałach: 4 lata.

Łomża (woj. Białostockie) — Państwowa Szkoła Miernicza i Przemysłowo-Leśna. Wydział Przemysłowo-Leśny: kształci techników dla przemysłowej eksploatacji drzewa (przeróbka mechaniczna i chemiczna). Czas trwania nauki: 4 lata.

Łódz (Pańska 115) — Państwowa Szkoła Włókiennicza. Wydziały: przędzalniczy, tkacki, farbiarsko-wykończalniczy i ruchu fabrycznego (mechanika i elektrotechnika). Kształcą: techników przędzalniczych, tkackich, farbiarskich, wykończalniczych i techników ruchu fabrycznego. Czas trwania nauki: 3 lata, na wydziale ruchu: 4 lata.

Poznań (Łąkowa 11) — Państwowa Szkoła Budownictwa. Wydziały: a) budowlany, b) drogowy i c) mierniczo - meljoracyjny. Kształcą: a) techników budowlanych, b) techników dla dróg bitych, żelaznych, wodnych, urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych i c) techników meljoracyjnych. Warunki przyjęcia: a) ukończenie 4 klas szkoły średniej lub 7 klas szkoły powszechnej poza tem 1 rok praktyki przedwstępnej oraz egzamin wstępny, lub 6 klas szkoły średniej i 1 rok praktyki bez egzeminu. Dla wydziału mierniczo-meljoracyjnego praktyka przedwstępna niewymagana. Czas trwania nauki na pierwszych dwóch wydziałach: 5 półroczy; na wydziale mierniczo-meljoracyjnym: 4 lata.

Warszawa (Wspólna 81) — Państwowa Szkoła Budownictwa. Wydziały: a) budowlany i b) drogowy. Kształcą: a) techników budowlanych, b) techników dla dróg bitych, żelaznych i wodnych oraz urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych. Czas trwania nauki: 4 lata.

Warszawa (Kopernika 28) — Państwowa Szkoła Techniczna. Wydział samochodowy i lotniczy: kształci techników warsztatowców dla fabryk i przedsiębiorstw samochodowych i płatowców. Czas trwania nauki: 4 lata.

Warszawa (Mokotowska 6) — Szkoła Przemysłowo-Chemiczna przy Państwowej Szkole Budowy Maszyn i Elektrotechniki im. H. Wawelberga i S. Rotwanda. Kształci techników dla nadzoru nad wytwórczością i do laboratorjów zakładów przemysłowych, obejmujących t. zw. wielki przemysł chemiczny, organiczny i nieorganiczny.

Warunki przyjęcia: 6 klas szkoły średniej ogólnokształcącej i egzamin wstępny z fizyki. Czas trwania nauki: 2 lata.

Wilno (Ponarska 63) — Państwowa Szkoła Techniczna. Wydziały: a) budowlany, b) drogowy i c) mechaniczny. Kształcą: a) techników budowlanych, b) techników dla dróg bitych, żelaznych i wodnych oraz urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, c) techników mechaników. Czas trwania nauki: 4 lata.

Wieliczka — Państwowa Szkoła Salinarna. Cel: kształcenie nadzorców-górników głównie dla kopalń soli kamiennej (oraz dla węgla kamiennego i rud). Warunki przyjęcia: ukończenie 4 klas szkoły średniej ogólno-kształcącej. 7 klas szkoły powszechnej lub 3 klas szkoły wydziałowej, a także odbycie praktyki 3-letniej w kopalni lub w innem przedsiębiorstwie przemysłowo-fabrycznem. Czas trwania nauki: 2 lata.

Szkoła ta, znajdująca się w zawiadywaniu Ministerstwa Przemysłu i Handlu, zajmuje miejsce pośrednie między szkołą typu zasadniczego i szkołą dozorców.

II. SZKOŁY TECHNICZNE TYPU WYŻSZEGO.

Cel: wykształcenie przemysłowych pracowników technicznych mogących po odbyciu pewnej praktyki pracować samodzielnie.

Warszawa (Mokotowska 6) — Państwowa Szkoła Budowy Maszyn i Elektrotechniki im. H. Wawelberga i S. Rotwanda. Posiada wydziały: a) mechaniczny z działami: energetycznym i warsztatowym oraz b) elektryczny z działami: prądów silnych i teletechniki. Warunki przyjęcia: ukończenie 6 klas szkoły średniej ogólnokształcącej i egzemin wstępny z języka polskiego, matematyki, fizyki i rysunku odręcznego. Dla nieposiadających tego przygotowania, istnieje przy Państwowej Szkole Budowy Maszyn i Elektrotechniki im. H. Wawelberga i S. Rotwanda w Warszawie, roczny kurs przygotowawczy, do którego przyjmowani są kandydaci, mający wykształcenie 5 klas szkoły średniej ogólnokształcącej, po złożeniu egzaminu wstępnego z języka polskiego, matematyki i rysunku odręcznego. Czas trwania nauki: 3½ roku, nie licząc kursu przygotowawczego.

Poznań (Kluczborska 5) — Państwowa Szkoła Budowy Maszyn. Posiada narazie Wydział Mechaniczny. Kształci pracowników dla przemysłu maszynowego ze szczególnem uwzględnieniem maszyn do uprawy roli i dla przetwarzania produktów rolnych. Warunki przyjęcia: ukończenie 6 klas szkoły średniej oraz egzamin wstępny

z języka polskiego, matematyki, fizyki i rysunku odręcznego. Cz: trwania nauki: 3 lata i pół roku obowiązującej praktyki fabryczne

Gdynia — Szkoła Morska. Wydziały: żeglugowy i mechani okrętowej. Kształcą kapitanów i mechaników okrętowych. Warun: przyjęcia: 6 klas szkoły średniej. Czas trwania nauki: 3 lata. Szkol ta znajduje się w zawiadywaniu Ministerstwa Przemysłu i Handl

III. SZKOŁY MIERNICZE.

Cel: wykształcenie mierników dla średnich pomiarów teren wych. Warfunki przyjęcia: świadectwo ukończenia 4 klas szkoł średniej lub 7 klas szkoły powszechnej i egzamin wstępny język polskiego, matematyki i rysunku. Czas trwania nauki 4 lata.

Kowel (Woj. Wołyńskie) — Wydział (Szkoła) Mierniczy prz Państwowej Szkole Mierniczej i Drogowej.

Kraków (Al. Mickiewicza 7) — Wydział Mierniczy przy Pań stwowej Szkole Przemysłowej (w likwidacji).

Lwów (ul. Snopkowska 14) — Wydział Mierniczy przy Pań stwowej Szkole Przemysłowej (w likwidacji).

Łomża (Woj. Białostockie) — Wydział Mierniczy przy Pań stwowej Szkole Mierniczej i Przemysłowo-Leśnej.

Poznań (Łąkowa 11) — Wydział Mierniczo-Meljoracyjny prz Państwowej Szkole Budownictwa.

Warszawa (ul. Wspólna 81) — Państwowa Szkoła Miernicz (bez kursu I). Warunki przyjęcia na kurs II; świadectwo ukończeni 6 klas i egzamin wstępny.

IV. SZKOŁY PRZEMYSŁU ARTYSTYCZNEGO.

Szkoły Przemysłu Artystycznego mają za zadanie wykształcenie instruktorów i pracowników dla rzemiosł i przemysłu artystycznego, a również nauczycieli rysunków w szkołach zawodowych. Czas trwania nauki około 5 lat. Od kandydatów wymagane jest wykształcenie w zakresie 3 lub 4 klas szkoły średniej i uzdolnienie artystyczne.

Kraków (Al. Mickiewicza 7) — Państwowa Szkoła Sztuk Zdobniczych Przemysłu Artystycznego.

Lwów (ul. Snopkowska 47) — Wydział Sztuk Zdobniczych Przemysłu Artystycznego przy Państwowej Szkole Przemysłowej.

Poznań (ul. Łąkowa 11) — Państwowa Szkoła Sztuk Zdobniczych Przemysłu Artystycznego.

Warszawa — Miejska Szkoła Sztuk Zdobniczych i Malarstwa.

V. SZKOŁY RZEMIEŚLNICZO-PRZEMYSŁOWE.

Celem szkoły rzemieślniczo-przemysłowej jest dostarczenie społeczeństwu należycie uzdolnionych pod względem fachowym rzemieślników, którzyby jednocześnie i pod względem społecznym przedstawiali typ obywateli, należycie rozumiejących swe zadania i obowiązki wobec społeczeństwa i Państwa. Szkoły rzemieślniczo-przemysłowe przyjmują do klasy I-ej kandydatów w wieku od lat 14 — 16 z przygotowaniem odpowiadającem ukończ niu conajmniej 5-ciu oddziałów 7-mio klasowej szkoły powszechnej, lub z przygotowaniem równorzędnem. Nauka w szkołach rzemieślniczo-przemysłowych trwa przeważnie lat trzy.

VI. SEMINARJA.

Cel nauki: przygotowanie nauczycielek dla szkół zawodowych lub gospodarczych.

a) Państwowe.

Kraków (Pędzichów 13) — Państwowe Seminarjum Gospodarcze.

Warszawa (Nowowiejska 43) — Państwowe Seminarjum Nauczycielek Rzemiosł.

Warszawa (Nowowiejska 43c) — Państwowe Seminarjum Nauczycielek Gospodarstwa.

b) Niepaństwowe.

Snopków pod Lwowem — Główna Szkoła gospodarcża żeńska. Warunki przyjęcia: ukończenie szkoły średniej, 2 lata nauki, 1 rok praktyki.

Pniewy (pow. Szamotulski, Woj. Poznańskie) — Seminarjum Gospodarcze SS. Urszulanek. — Warunki przyjęcia: 6 klas szkoły średniej i 16 lat życia.

VI. SZKOŁY GOSPODARCZE.

Cel nauki: teoretyczne i praktyczne wykształcenie kobiet w gospodarstwie domowem.

a) Państwowe.

Warszawa (Chłodna 27) — Państwowa Szkoła Pracy Domowej. Uczęszczają uczenice kl. 6-ej i 7-ej szkół powszechnych po 6 godzin tygodniowo na naukę gotowania, porządków domowych i szycia. Kurs nauki: 2 lata.

Warszawa (Solec 46) — Państwowa Szkoła Pracy Domowej. Cel i warunki — jak w szkole przy ul. Chłodnej Nr. 27.

b) Niepaństwowe.

Chyliczki pod Warszawą — Wyższa Szkoła Gospodarcza Żeńska im. Cecylji Zyberk-Platerówny. — Warunki przyjęcia: 17 lat i ukończenie szkoły średniej. Kurs gospodarstwa domowego trwa 1 rok, gospodarstwa wiejskiego 2 lata.

Grudziądz — Woj. Pomorskie, ul. Trynkowa 19 — Szkoła Gospodarcza Izby Rzemieślniczej.

Kraków (Pędzichów 13) — Miejska Szkoła Gospodarstwa Domowego. — Warunki przyjęcia: 14 lat i ukończenie szkoły powszechnej. Kurs 1-roczny.

Łódź (ul. Konstantynowska 29) — Miejska Szkoła Gospodarstwa Domowego.

Poznań (Św. Marcina 69) — Szkoła Gospodarcza Zawodowa F. Szczerbińskiej Przewod. Tow. Służby Żeńskiej.

Warszawa (Złota 41) — Szkoła Gospodarstwa Domowego Stowarzyszenia „Nauka i Praca". Cel szkoły i warunki przyjęcia jak wyżej.

Więcbork (pow. Sępolno) — Szkoła Gospodarstwa Domowego.

Sosnowiec — Szkoła Gospodarstwa Domowego Rektora Kościoła Najśw. Serca Jezusowego Ks. Fr. Raczyńskiego.

Podział administracyjny według stanu

z dn. 1.VII 1933 r.

Dane G. U. S. Ludność według spisu z dn. 9.XII. 1931 r.

Województwa Powiaty	Powierzchnia w km2	Miast	Gmin wiejskich	Obszarów dworskich	Ludnosci obecnej w dn. 9.XII. 31 r.			Mieszkańców na 1 km2	Odsetek lud. miejskiej
					Ogółem	w miastach	na wsi		
Polska	388634,0	637	12413	2193	32133500 ** 31942027	8736199	23205828	82,2	27.3
Woj. Centralne	137835,1	228	1302	—	13390366	4449901	8940465	97,1	33,2
M. st. Warszawa *)	122,9	1	—	—	1178914	1178914	—	9592,5	100,0
Woj. warszawskie	29470,5	59	302	—	2530675	583401	1947274	85.9	23,0
Błoński	1074,4	4	14	—	143562	53924	89638	133,6	37,6
Ciechanowski	1208,5	1	10	—	78987	13954	65033	65,4	17,7
Gostyniński	1146,8	2	11	—	81572	13473	68[illegible]99	71,1	16,5
Grójecki	1698,7	4	18	—	132595	27801	104794	78,0	21,0
Kutnowski	922,1	3	12	—	108146	35242	72904	117,3	32,6
Lipnowski	1534,8	2	17	—	104572	13253	91319	68,1	12,7
Łowicki	1258,3	1	10	—	104665	17613	87052	83,2	16,8
Makowski	1136,3	2	8	—	65625	10913	54712	57,[illegible]	16,6
Miński	1227,5	2	17	—	111416	21842	89574	90,8	19,6
Mławski	1486,1	1	14	—	103112	19584	83528	69,4	19,0
Nieszawski	1278,4	4	13	—	118001	21203	96798	92,3	18,0
Płocki	1485,3	2	15	—	127545	37330	90215	85,9	29,3
Płoński	1288,9	1	12	—	81435	10393	71042	63,2	12,8
Przasnyski	1410,3	2	10	—	69070	10870	58200	49,0	15,7
Pułtuski	1527,3	4	11	—	118175	37673	80502	77,4	31,9
Radzymiński	1076,3	2	12	—	97432	19894	77538	90,5	20,4
Rawski	1327,2	3	14	—	9[illegible]675	15980	77695	70,6	17,1
Rypiński	1213,9	2	14	—	86687	13524	73163	71,4	15,6
Sierpecki	1177,5	3	13	—	83038	1[illegible]005	64033	70,5	22,9
Skierniewicki	830,9	1	8	—	71229	20191	51038	85,7	28,3
Sochaczewski	1052,1	1	10	—	75325	10822	64505	71,6	14,4
Warszawski	1784,1	5	26	—	326606	62375	264231	183,1	19,1
Włocławski	1324,8	7	13	—	148205	76542	71663	111,9	51,6

*) M. st. Warszawa — 4 powiaty grodzkie.

**) Ludność ogółem wraz z wojskiem skoszarowanem.

Województwa / Powiaty	Powierzchnia w km2	Miast	Gmin wiejskich	Obszarów dworskich	Ludności obecnej w dn. 9.XII. 1931 r. Ogółem	w miastach	na wsi	Mieszkańców na 1 km2	Odsetek lud. miejskiej
Woj. łódzkie	**19033.9**	**46**	**232**	—	**2633050**	**1105078**	**1527972**	**138,3**	**42.0**
Brzeziński	1100,3	4	15	—	151011	59108	91903	137,2	39,1
Kaliski	1480.6	3	20	—	195915	62656	133259	132,3	32.0
Kolski	1220.4	3	13	—	119421	22223	97198	97,8	18,6
Koniński	2368,2	10	26	—	207779	38528	169251	87,7	18.5
Łaski	1400,1	2	18	—	171673	52116	119557	122,6	30.4
Łęczycki	1316,9	2	15	—	127734	25532	102202	97,0	20,0
Łódź m.	58.4	1	—	—	605467	605467	—	10367,6	100,0
Łódzki	894.4	5	16	—	162399	62733	99666	181,6	38,6
Piotrkowski	2072,8	3	21	—	222328	66268	156060	107,3	29.8
Radomszczański	2148,4	2	25	—	186407	25498	160909	86,8	13,7
Sieradzki	1618.5	5	19	—	168191	46983	122208	103,9	27,3
Turecki	1248,0	3	19	—	101866	15776	86090	81,6	15,5
Wieluński	2106,9	3	25	—	212859	23190	189669	101,0	10,9
Woj. kieleckie	**25589,4**	**40**	**313**	—	**2936976**	**751520**	**2185456**	**114,8**	**25,6**
Będziński	459,0	3	9	—	231581	105857	125724	504,5	45,7
Częstochowa m.	47,5	1	—	—	117588	117588	—	2475,5	100,0
Częstochowski	1854,4	2	21	—	181780	14423	167357	98,0	7,9
Ilżecki	1811,7	2	21	—	159964	12478	147486	88,3	7,8
Jędrzejowski	1280,3	1	13	—	108741	12853	95888	84,9	11,8
Kielecki	1946,6	2	19	—	219652	63826	155826	112,8	29,1
Konecki	1858,7	4	18	—	178922	42799	136123	96,3	23,9
Kozienicki	1856,9	2	19	—	143237	16550	126687	77,1	11,6
Miechowski	1360,6	3	24	—	154846	14879	139967	113,8	9,6
Olkuski	1364,6	2	14	—	151541	18846	132695	111,0	12,4
Opatowski	1639,1	2	23	—	186649	35502	151147	113,9	19,0
Opoczyński	1776,9	1	22	—	130631	8921	121710	73 5	6,8
Pińczowski	1149.8	3	20	—	126058	15906	110152	109,6	12,6
Radom m.	24,8	1	—	—	78073	78073	—	3148,1	100,0
Radomski	1980,4	2	22	—	150833	4352	146481	76,2	2,9
Sandomierski	1179,5	3	14	—	123177	20381	102796	104,4	16,5
Sosnowiec m.	33,2	1	—	—	109454	109454	—	3296,8	100,0
Stopnicki	1589,2	2	25	—	153164	13077	140087	96,4	8,5
Włoszczowski	1430,2	2	14	—	100564	13042	87522	70,3	13,0
Zawierciański	946,0	1	15	—	130521	32713	97808	138,0	25,1
Woj. lubelskie	**31177,8**	**33**	**276**	—	**2467266**	**434260**	**2033006**	**79,1**	**17,6**
Bialski	2123,2	3	21	—	116500	23757	92743	54,9	20,4
Biłgorajski	1719,9	1	14	—	117035	8177	108858	68,0	7,0
Chełmski	1975,3	1	13	—	162613	29222	133391	82,3	18,0

Województwa / Powiaty	Powierzchnia w km 2	Miast	Gmin wiejskich	Obszarów dworskich	Ludności obecnej w dn. 9.XII. 1931 r. Ogółem	w miastach	na wsi	Mieszkańców na 1 km 2	Odsetek lud. miejskiej
Garwoliński	1973,9	2	19	—	159510	14765	144745	80,8	9,3
Hrubieszowski	1574,7	2	14	—	130275	17184	113091	82,7	13,2
Janowski	1960,0	2	15		152848	18682	134166	78,0	12,2
Krasnystawski	1521,2	1	14	—	134396	10435	123961	88,3	7,8
Lubartowski	1388,8	2	14	—	108001	11668	96333	77,8	10,8
Lublin m.	30,5	1	—	—	112539	112539	-	3689,8	100,0
Lubelski	1888,	—	16	—	163565	—	163565	86,6	—
Łukowski	1762,0	3	17	—	129048	22022	107026	73,2	17,1
Puławski	1688,4	2	17	—	172673	13707	158966	102,3	7,9
Radzyński	1622,0	2	14	—	99364	22128	77236	61,3	22,3
Siedlecki	1987,6	3	22	—	151455	45240	106215	76,2	29,9
Sokołowski	1275,6	1	12	—	84016	9901	74115	65,9	11,8
Tomaszowski	1396,6	1	13	—	121377	10433	110944	86,9	8,6
Węgrowski	1301,5	1	14	—	88930	9416	79514	68,3	10,6
Włodawski	2325,9	3	14	—	113460	23215	90245	48,8	20,5
Zamojski	1661,9	2	13	—	149661	31769	117892	90,0	21,2
Woj. białostockie	**32440,6**	**49**	**179**	—	**1643485**	**396728**	**1246757**	**50,7**	**24,1**
Augustowski	2034,9	1	12	—	74945	12147	62798	36,8	16,2
Białystok m.	39,3	1	—	—	91335	91335	—	2324,0	100,0
Białostocki	3078,5	8	15	—	138852	26144	112708	45,1	18,8
Bielski	4988,5	9	21	—	202515	31271	171244	40,6	15,4
Grodzieński	4458,5	5	21	—	213458	64283	149175	47,9	30,1
Łomżyński	2657,0	6	19	—	168311	45122	123189	63,3	26,8
Ostrołęcki	2281,0	1	14	—	112800	13438	99362	49,4	11,9
Ostrowski	1466,9	2	11	—	99731	20506	79225	68,0	20,6
Sokolski	2333,4	5	12	—	103214	15678	87536	44,2	15,2
Suwalski	2245,6	2	18	—	110277	25366	84911	49,1	23,0
Szczuczyński	1450,6	3	10	—	67914	16575	51339	46,8	24,4
Wołkowyski	3937,9	2	16	—	171152	18894	152258	43,5	11,0
Wysoko-mazow.	1468,5	4	10	—	88981	15969	73012	60,6	17,9
Woj. Wschodnie	**124396,4**	**61**	**368**	—	**5548295**	**768058**	**4780237**	**44,6**	**13,8**
Woj. wileńskie	**29010,7**	**15**	**96**	—	**1275269**	**263371**	**1011898**	**44,0**	**20,7**
Brasławski	4217,1	—	15	—	142475	—	142475	33,8	—
Dziśnieński	3968,3	3	13	—	159546	15612	143934	40,2	9,8
Mołodecki	1898,3	3	8	—	91094	12019	79075	48,0	13,2
Oszmiański	2364,4	2	8	—	104633	11424	93209	44,3	10,9
Postawski	3049,4	—	11	—	99836	—	99836	32,7	—

Województwa Powiaty	Powierzchnia w km 2	Miast	Gmin wiejskich	Obszarów dworskich	Ludności obecnej w dn. 9.XII. 1931 r. Ogółem	w miastach	na wsi	Mieszkańców na 1 km2	Odsetek lud. miejskiej
Święciański	4017,2	3	14	—	136305	12319	123986	33,9	9,0
Wilejski	3427,2	1	12	—	130927	5848	125079	38,2	4,5
Wilno m.	101,4	1	—	—	196383	196383	—	1936,7	100 0
Wileńsko-trocki	5969,4	2	15	—	214070	9766	204304	35,9	4.6
Woj. nowo-gródzkie	**22966,2**	**10**	**87**	—	**1056780**	**102918**	**953862**	**46,0**	**9,7**
Baranowicki	3297,8	2	12	—	160851	27440	133411	48,8	17,1
Lidzki	4257.4	1	14	—	183431	19490	163941	43.1	10.6
Nieświeski	1968,3	2	8	—	114453	13553	100900	58,1	11,8
Nowogródzki	2930,3	2	12	—	150026	13313	136713	51,2	8,9
Słonimski	3068,6	1	13	—	126114	16284	109830	41,1	12,9
Stołpecki	2371,3	1	8	—	99371	6569	92802	41,9	6.6
Szczuczyński	2273,4	—	10	—	107399	—	107[illegible]9	47,2	—
Wołożyński	2799,1	1	10	—	115135	6269	108866	41,1	5.4
Woj. poleskie	**36665,4**	**14**	**79**	—	**1131455**	**148903**	**982552**	**30,9**	**13,2**
Brzeski	4622,9	3	15	—	216145	54171	161974	46,7	25,1
Drohicki	2350,7	—	9	—	96882	—	96882	41,2	—
Kobryński	3545,2	1	11	—	114171	10101	104070	32,2	8,8
Kosowski	3561,4	2	6	—	83604	7242	76362	23,5	8,7
Koszyrski	3243.3	—	7	—	94663	—	94663	29,2	—
Łuniniecki	5678,0	1	6	—	108546	8721	99825	19,1	8,0
Piński	5631,2	2	12	—	184219	34551	149668	32,7	18,8
Prużański	2643,9	3	8	—	108762	160[illegible]8	92674	41.1	14,8
Stoliński	5388,8	2	5	—	124463	18029	106434	23,1	14,5
Woj. wołyńskie	**35754,1**	**22**	**106**	—	**2084791**	**252866**	**1831925**	**58,3**	**12,1**
Dubieński	3274,7	2	12	—	226733	18105	208628	69,2	8,0
Horochowski	1757,0	2	7	—	122195	12305	109890	69,5	10,1
Kostopolski	3496,0	2	6	—	159200	9490	149710	45,5	6.0
Kowelski	5681,4	2	15	—	254891	30643	224248	44,9	12,0
Krzemieniecki	2790 4	1	14	—	242574	19997	222577	86,9	8,2
Lubomelski	2054,4	1	7	—	85396	4111	81285	41,6	4,8
Łucki	4767.3	3	13	—	290862	46034	244828	61,0	15,8
Równieński	2898,2	2	10	—	253056	44803	208253	87,3	17,7
Sarneński	5477,8	3	9	—	181098	14505	166593	33,1	8,0
Włodzimierski	2207,7	2	7	—	150364	29380	120984	68,1	19,5
Zdołbunowski	1349,2	2	6	—	118422	23493	94929	87,8	19,8

Województwa Powiaty	Powierzchnia w km. 2	Miast	Gmin wiejskich	Obszarów dworskich	Ludności obecnej w dn. 9.XII. 1931 r. Ogółem	w miastach	na wsi	Mieszkańców na 1 km 2	Odsetek lud. miejskiej
Woj. Zachodnie	**47187,5**	**170**	**4720**	**2193**	**4498862**	**1593264**	**2905598**	**95,3**	**35,4**
Woj. poznańskie	**26564,2**	**118**	**2974**	**1565**	**2114251**	**850650**	**1263601**	**79,6**	**40,2**
Bydgoszcz m.	70,8	1	—	—	117528	117528	—	1660,0	100,0
Bydgoski	1337,9	3	120	38	58391	14273	44118	43,6	24,4
Chodzieski	893,3	5	75	27	44687	15678	29009	50,0	35,1
Czarnkowski	770.1	2	48	19	35771	8140	27631	46,4	22,8
Gniezno m	13,7	1	—	—	29924	29924	—	2184,2	100,0
Gnieźnieński	1091,7	4	151	73	56332	6895	49437	51.9	12.2
Gostyński	621,7	4	84	63	49657	13706	35951	79,9	27,6
Inowrocław m.	22,6	1	—	—	30862	30862	—	1365,6	100,0
Inowrocławski	1007,9	1	97	91	52476	3873	48603	52,1	7,4
Jarociński	1204,7	5	139	92	92745	20752	71993	77,0	22,4
Kępiński	1284.3	5	129	69	94020	17139	76881	73,2	18,2
Kościański	1163,1	5	160	90	84978	19501	65477	73,1	22,9
Krotoszyński	931,8	7	107	42	77960	29003	48957	83,7	37,2
Leszczyński	748,4	4	76	41	57459	23551	33908	76,8	41,0
Międzychodzki	754.6	2	62	31	31183	8143	23040	41,3	26,1
Mogileński	1348,0	6	176	97	90540	24826	65714	67,2	27,4
Nowotomyski	1280.5	6	134	49	87798	24654	63144	68,6	28,1
Obornicki	1088 0	4	109	47	56813	15016	41797	52,2	26,4
Ostrowski	1058.8	4	118	68	95592	26195	69397	90,3	27,4
Poznań m.	76,9	1	—	—	248608	248608	—	3232,9	100,0
Poznański	1264.5	3	176	71	93710	10428	83282	74,1	11,1
Rawicki	511,1	5	75	44	49156	19171	29985	96,2	39,0
Szamotulski	1076.2	5	96	66	67953	19988	47965	63,1	29,4
Szubiński	917 4	5	111	57	48083	12912	35171	52,4	26,9
Średzki	796,8	3	94	80	49850	12792	37058	62,6	25 7
Śremski	922,9	6	125	65	57341	16758	40583	62,1	29,2
Wągrowiecki	1036,[illegible]	4	147	56	54380	12055	42325	52,5	22,2
Wolsztyński	754,5	4	84	24	47986	8224	39762	63,6	17,1
Wrzesiński	611,1	2	79	68	43778	10600	33178	71,6	24,2
Wyrzyski	1163,4	6	107	62	67032	19303	47729	57,6	28,8
Żniński	740,9	4	95	35	41658	10152	31506	56.2	24,4
Woj. pomorskie	**16407,3**	**34**	**1354**	**628**	**1085259**	**342707**	**743552**	**66,2**	**31,5**
Brodnicki	838,4	2	85	34	54435	10327	44108	64,9	19,0
Chełmiński	726,0	1	85	54	52230	12531	39699	71,9	24,0
Chojnicki	1873,8	2	86	34	78184	22012	56172	41,7	28,1
Działdowski	858,2	2	76	29	43750	9135	34615	51,0	20.9

Województwa Powiaty	Powierzchnia w km2	Miast	Gmin wiejskich	Obszarów dworskich	Ludności obecnej w dn. 9.XII 1931 r. Ogółem	w miastach	na wsi	Mieszkańców na 1 km2	Odsetek lud. miejskiej
Gdynia m.	30.5	1	—	—	33498	33498	—	1098,3	100,0
Grudziadz m.	24,1	1	—	—	51004	51004	—	2116,3	100,0
Grudziądzki	780,6	2	77	52	47647	4497	43150	61,0	9,4
Kartuski	1386,8	1	117	35	71672	5055	66617	51,7	7,1
Kościerski	1181,1	2	101	39	53293	10835	42458	45,1	20,3
Lubawski	846,5	2	83	31	54084	9991	44093	63,9	18,5
Morski	1257,3	2	103	57	83102	16407	66695	66,1	19,7
Sępoleński	612,5	3	48	11	29639	9252	20387	48,4	31,2
Starogardzki	1071,4	1	71	36	71018	13356	57662	66,3	18,8
Świecki	1598,4	2	148	62	89372	13400	75972	55,9	15,0
Tczewski	685,9	3	69	40	67339	30552	36787	98,2	45,4
Toruń m.	36,4	1	—	—	54280	54280	—	1491,2	100,0
Toruński	883,8	2	69	54	60423	15756	44667	68,4	26,1
Tucholski	1007,9	1	66	24	40545	5477	35068	40,2	13,5
Wąbrzeski	707,7	3	70	36	50744	15342	35402	71,7	30,2
Woj. śląskie	**4216,0**	**18**	**392**	—	**1298352**	**399907**	**898445**	**308,0**	**30,8**
Bielsko m.	5,0	1	—	—	22573	22573	—	4514,6	100,0
Bielski	343,9	1	35	—	62813	1984	60829	182,6	3,2
Cieszyński	662,0	2	51	—	81423	22165	59258	123,0	27,2
Katowice m.	40,2	1	—	—	127044	127044	—	3160,3	100,0
Katowicki	170,5	2	20	—	230490	60831	169659	1351,8	26,4
Królewska Huta m.	6,3	1	—	—	80734	80734	—	12814,9	100,0
Lubliniecki	693,3	2	42	—	43877	10776	33101	63,3	24,6
Pszczyński	1069,2	3	93	—	161987	21762	140225	151,5	13,4
Rybnicki	890,2	3	112	—	213271	33857	179414	239,6	15,9
Świętochłowicki	81,2	—	15	—	207978	—	207978	2561,3	—
Tarnogórski	254,2	2	24	—	66162	18181	47981	260,3	27,5
Woj. Południowe	**79215,0**	**178**	**6023**	—	**8504504**	**1924976**	**6579528**	**107,4**	**22,6**
Woj. krakowskie	**17381,8**	**54**	**1860**	—	**2296842**	**596560**	**1700282**	**132,1**	**26,0**
Bialski	635,0	4	54	—	139129	43576	95553	219,1	31,3
Bocheński	876,7	4	134	—	113545	20924	92621	129,5	18,4
Brzeski	849,9	2	108	—	102116	5734	96382	120,1	5,6
Chrzanowski	721,7	5	75	—	137260	50896	86364	190,2	37,1
Dąbrowski	650,3	2	96	—	66389	8454	57935	102,1	12,7

Województwa Powiaty	Powierzchnia w km2	Miast	Gmin wiejskich	Obszarów dworskich	Ludności obecnej w dn. 9.XII. 1931 r. Ogółem	w miastach	na wsi	Mieszkańców na 1 km2	Odsetek lud. miejskiej
Gorlicki	1693,0	2	114	—	106059	10785	95274	97,0	10,2
Jasielski	1009,8	2	143	—	111824	11508	100316	110,7	10,3
Kraków m.	48,4	1	—	—	221260	221260	—	4571,5	100.0
Krakowski	884,2	2	205	—	187252	12102	175150	211,8	6,5
Limanowski	944,3	1	87	—	86267	2216	84051	91,3	2,6
Mielecki	906,2	2	95	—	77530	9457	68073	85,5	12,2
Myślenicki	988,1	3	94	—	102293	12504	89789	103,4	12,2
Nowosądecki	1573,6	6	186	—	184305	50941	133364	117,1	27,6
Nowotarski	1892,6	3	100	—	131094	30892	100202	69,3	23,6
Ropczycki	1185,3	4	103	—	115171	18471	96700	97,2	16,0
Tarnowski	864,2	3	93	—	140458	50064	90394	162,5	35,6
Wadowicki	1108,8	6	106	—	144613	24201	120412	130,4	16,7
Żywiecki	1152,7	2	67	—	130277	12575	117702	113,0	9,6
Woj. lwowskie	**28414,3**	**61**	**2246**	**—**	**3127811**	**782910**	**2344901**	**110,1**	**25,0**
Bobrecki	890,9	2	90	—	96466	13087	83379	108,3	13,6
Brzozowski	693,8	1	55	—	82999	4242	78757	121,4	5,1
Dobromilski	901,4	1	96	—	81683	5531	76152	90,6	6,8
Drohobycki	1456,2	2	73	—	192140	74305	117835	131,9	38,7
Gródecki	883,8	2	67	—	84267	15539	68728	95,3	18,4
Jarosławski	1333,6	3	106	—	146363	26493	119870	109,7	18,1
Jaworowski	989,8	2	67	—	87350	12396	74954	88,2	14,2
Kolbuszowski	868,5	2	50	—	68812	6749	62063	79,2	9,8
Krośnieński	934,4	2	111	—	113296	14282	99014	121,2	12,6
Leski	1831,5	2	152	—	111462	7907	103555	60,9	7,1
Lubaczowski	1136,3	2	64	—	88237	8906	79331	77,6	10,1
Lwów m.	66,6	1	—	—	316177	316177	—	4747,4	100,0
Lwowski	1276,0	3	124	—	142881	9281	133600	112,0	6,5
Łańcucki	866,5	2	57	—	94374	13134	81240	108,9	13,9
Mościski	754,7	2	76	—	89262	9535	79727	118,3	10,7
Niżański	973,1	3	57	—	64276	11895	52381	66,0	18,5
Przemyski	1001,8	2	125	—	162635	53393	109242	162,3	32,8
Przeworski	414,6	2	46	—	61415	8323	53092	148,1	13,6
Rawski	1400,7	3	71	—	121465	17801	103664	86,7	14,7
Rudecki	675,0	2	69	—	79470	9247	70223	117,7	11,6
Rzeszowski	1292,8	5	112	—	188447	40779	147668	145,8	21,6
Samborski	1269,1	4	113	—	147787	31994	115793	116,4	21,6
Sanocki	1282,1	2	128	—	113899	17879	96020	88,8	15,7
Sokalski	1335,0	2	102	—	109721	17035	926 6	82,2	15,5
Tarnobrzeski	955,9	3	69	—	73228	8769	64459	76,6	12,0
Turczański	1829,2	1	98	—	114493	10145	104348	62,6	8,9
Żółkiewski	1111,0	3	68	—	95206	18086	77120	85,7	19,0

Województwa Powiaty	Powierzchnia w km2	Miast	Gmin wiejskich	Obszarów dworskich	Ludności obecnej w dn. 9.XII. 1931 r.			Mieszkańców na 1 km2	Odsetek lud. miejskiej
					Ogółem	w miastach	na wsi		
Woj. stanisławowskie	**16882,2**	**28**	**825**	—	**1475242**	**291526**	**1183716**	**87,4**	**19,8**
Doliński	2472,6	3	78	—	124011	23998	100013	50,1	19,4
Horodeński	871,1	1	48	—	95733	12303	83430	109,9	12,9
Kałuski	1150,6	1	65	—	103039	12131	90908	89,5	11,8
Kołomyjski	1307,3	2	81	—	170649	40230	130419	130,5	23,6
Kosowski	1838,8	2	42	—	93782	11046	82736	51,0	11,8
Nadwórniański	2481,6	2	57	—	141347	17531	123816	57,0	12,4
Rohatyński	1147,0	3	97	—	127344	15536	111808	111,0	12,2
Stanisławowski	1206,0	3	87	—	192962	67793	125169	160,0	35,1
Stryjski	1952,7	2	101	—	143032	38225	104807	73,2	26,7
Śniatyński	566,6	2	37	—	78221	17456	60765	138,0	22,3
Tłumacki	951,8	3	62	—	118108	18870	99238	124,1	16,0
Żydaczowski	936,1	4	70	—	87014	16407	70607	92,9	18,9
Woj. tarnopolskie	**16533,7**	**35**	**1092**	—	**1604609**	**253980**	**1350629**	**97,0**	**15,8**
Borszczowski	1084,3	2	72	—	105881	11365	94516	97,6	10,7
Brodzki	1069,7	1	65	—	88807	12401	76406	83,0	14,0
Brzeżański	1154,1	2	72	—	105302	17785	87517	91,2	16,9
Buczacki	1211,4	4	81	—	139308	25453	113855	115,0	18,3
Czortkowski	694,3	2	41	—	80511	22010	58501	116,0	27,3
Kamionecki	988,6	2	63	—	81608	14945	66663	82,5	18,3
Kopyczyniecki	885,3	2	53	—	93040	11407	81633	105,1	12,3
Podhajecki	1052,2	1	65	—	99724	5743	93981	94,8	5,8
Przemyślański	927,3	2	68	—	89955	9782	80173	97,0	10,9
Radziechowski	1036,8	2	53	—	69436	8867	60569	67,0	12,8
Skałacki	904,3	3	61	—	92486	15252	77234	102,3	16,5
Tarnopolski	1208,2	2	85	—	140771	38967	101804	116,5	27,7
Trembowelski	701,5	2	42	—	75419	12638	62781	107,5	16,7
Zaleszczycki	699,2	1	55	—	73249	4114	69135	104,8	5,6
Zbaraski	739,6	1	61	—	65871	7673	58198	89,1	11,6
Zborowski	982,0	3	68	—	84266	15377	68889	85,8	18,2
Złoczowski	1194,9	3	87	—	118975	20201	98774	99,6	17,0

Wykaz miast według stanu z dn. 1.V 1933 r.

Ludność według spisu z dn. 9.XII.1931 r.

Dane G. U. S.

Miasta	Powiaty	Ludność a)
Aleksandrów	Łódź	11.554
Aleksandrów	Nieszawa	9.565
Andrychów	Wadowice	5.698
Augustów	Augustów	12.147
Baranowicze	Baranowicze	22.893
Baranów	Tarnobrzeg	1.815
Barcin	Szubin	2.098
Barysz	Buczacz	5.606
Bełchatów	Piotrków	8.587
Bełz	Sokal	4.900
Beresteczko	Horochów	6.314
Bereza Kartuska	Prużana	4.521
Bereźno	Kostopol	2.967
Będzin	Będzin	47.835
Biała Podlaska	Biała	17.549
Biała	Biała woj. Krakowskie	22.891
Biała Rawska	Rawa	2.903
Białystok	Białystok	91.335
Biecz	Gorlice	4.055
Bielsk Podl.	Bielsk	7.029
Bielsko	Bielsko woj. Śląskie	22.573
Biłgoraj	Biłgoraj	8.177
Bieruń Stary	Kalisz	3.059
Błaszki	Pszczyna	4.969
Błażowa	Rzeszów	4.631
Błonie	Błonie	7.642
Bnin	Śrem	1.297
Bochnia	Bochnia	12.274
Boćki	Bielsk woj. Białostoc.	2.165
Bohorodczany	Stanisławów	3.151
Bojanowo	Rawicz	2.333
Bolechów	Dolina	10.744
Bołszowce	Rohatyn	3.697
Borek	Krotoszyn	2.052
Borszczów	Borszczów	6.235
Borysław	Drohobycz	41.683
Bóbrka	Bóbrka	5.441
Brańsk	Bielsk woj. Białostoc.	4.204
Brodnica	Brodnica	8.521
Brody	Brody	12.401
Brok	Ostrów Maz.	2.895
Brzesko	Brzesko	3.672

a) bez wojska skoszarowanego.

Miasta	Powiaty	Ludność
Brześć Kujawski	Włocławek	5.837
Brześć n/Bugiem	Brześć n/Bugiem	48.431
Brzeziny	Brzeziny	13.045
Brzeżany	Brzeżany	11.721
Brzostek	Jasło	1.396
Brzozów	Brzozów	4.242
Buczacz	Buczacz	10.274
Budzanów	Trembowla	4.798
Budzyń	Chodzież	1.951
Buk	Grodzisk	3.637
Bursztyn	Rohatyn	4.326
Busk	Kamionka Strum.	5.026
Busko	Stopnica	7.010
Bydgoszcz	Bydgoszcz	117.528
Chełm	Chełm	29.222
Chełmno	Chełmno	12.531
Chełmża	Toruń	11.098
Chęciny	Kielce	5.429
Chmielnik	Stopnica	8.051
Chodecz	Włocławek	1.824
Chodorów	Bobrka	7.646
Chodzież	Chodzież	7.511
Chojnice	Chojnice	14.285
Choroszcz	Białystok	2.905
Chorzele	Przasnysz	3.032
Chrzanów	Chrzanów	17.833
Chyrów	Sambor	3.864
Ciechanowiec	Bielsk	4.029
Ciechanów	Ciechanów	13.954
Ciechocinek	Nieszawa	4.711
Cieszanów	Lubaczów	2.601
Cieszyn	Cieszyn	17.791
Ciężkowice	Tarnów	2.079
Czarnków	Czarnków	4.737
Czarny Dunajec	Nowy Targ	2.783
Czeladź	Będzin	21.035
Czempin	Kościan	2.103
Czerniejewo	Witkowo	1.392
Czersk	Chojnice	7.757
Częstochowa	Częstochowa	117.588
Czortków	Czortków	19.215
Dawidgródek	Stolin	11.701
Dąbie	Koło	3.825
Dąbrowa	Dąbrowa	6.017
Dąbrowa	Sokółka	3.482
Dąbrowa Górnicza	Będzin	36.987
Dąbrowica	Sarny	2.914

Miasta	Powiaty	Ludność
Delatyn	Nadwórna	8.815
Dębica	Ropczyce	9.276
Dobczyce	Kraków	3.112
Dobra	Turek	2.871
Dobromil	Dobromil	5.531
Dobrzyca	Krotoszyn	1.178
Dobrzyń nad Drwęcą	Rypin	5.176
Dobrzyń nad Wisłą	Lipno	2.838
Dokszyce	Dzisna	3.262
Dolina	Dolina	9.616
Dolsk	Śrem	1.578
Drohiczyn n/Bugiem	Bielsk	2.309
Drohobycz	Drohobycz	32.622
Druskienniki	Grodno	2.098
Dubienka	Hrubieszów	3.825
Dubno	Dubno	12.696
Dukla	Krosno	2.157
Działdowo	Działdowo	5.103
Działoszyce	Pińczów	6.238
Dzisna	Dzisna	4.806
Fordon	Bydgoszcz	3.733
Garwolin Lub.	Garwolin	6.262
Gąbin	Gostynin	5.690
Gąsawa	Żnin	893
Gdynia	Morski	33.498
Gębice	Mogilno	1.250
Gliniany	Przemyślany	4.391
Głębokie	Dzisna	7.544
Głogów	Rzeszów	2.550
Główno	Brzeziny	3.154
Gniew	Tczew	3.639
Gniewkowo	Inowrocław	3.873
Gniezno	Gniezno	29.924
Golina	Konin	2.578
Gołub	Wąbrzeźno	3.097
Gołańcz	Wągrowiec	1.471
Goniądz	Białystok	3.449
Gorlice	Gorlice	6.730
Gostynin	Gostynin	7.783
Gostyń	Gostyń	6.815
Góra Kalwarja	Grójec	7.097
Górzno	Brodnica	1.806
Grabów	Kępno	1.682
Grajewo	Szczuczyn	9.036
Grodno	Grodno	49.815
Grodzisk Maz.	Błonie	15.678
Grodzisk	Grodzisk	6.161

Miasta	Powiaty	Ludność
Gródek Jagielloński	Gródek Jagielloński	12.942
Grójec	Grójec	9.518
Grudziądz	Grudziądz	51.004
Grybów	Nowy Sącz	3.311
Grzymałów	Skałat	4.084
Halicz	Stanisławów	4.386
Horochów	Horochów	5.991
Horodenka	Horodenka	12.303
Hrubieszów	Hrubieszów	13.359
Husiatyn	Kopyczyńce	2.675
Iłża	Iłża	5.099
Indura	Grodno	2.650
Inowrocław	Inowrocław	30.862
Jagielnica	Czortków	2.795
Janowiec	Żnin	3.029
Janów	Gródek Jagielloński	2.597
Janów Lub.	Janów	7.067
Janów Podlaski	Biała	3.900
Jaraczew	Jarocin	833
Jarocin	Jarocin	8.688
Jarosław	Jarosław	22.330
Jaryczów Nowy	Lwów	2.555
Jasło	Jasło	10.112
Jaworów	Jaworów	10.690
Jaworzno	Chrzanów	19.055
Jazłowiec	Buczacz	2.335
Jedwabne	Łomża	2.167
Jędrzejów	Jedrzejów	12.853
Jordanów	Myślenice	3.115
Jutrosin	Rawicz	1.677
Kalisz	Kalisz	55.125
Kalwarja Zebrzydow.	Wadowice	2.116
Kałusz	Kałusz	12.131
Kałuszyn	Mińsk Mazowiecki	8.827
Kamieniec Litewski	Brześć nad Bugiem	3.001
Kamień	Sępolno	1.827
Kamionka Strumiłowa	Kamionka Strumiłowa	7.935
Kańczuga	Przeworsk	2.382
Kartuzy	Kartuzy	5.055
Katowice	Katowice	127.044
Kazimierz Dolny	Puławy	4.614
Kcynia	Szubin	4.391
Kępno	Kępno	7.182
Kęty	Biała woj. Krakowskie	6.767
Kielce	Kielce	58.397
Kleck	Nieśwież	6.196
Kleczew	Konin	2.946

Miasta	Powiaty	Ludność
Kleszczele	Bielsk woj. Białost.	2.029
Klecko	Gniezno	1.698
Kłobuck	Czestochowa	8.542
Kłodawa	Koło	4.627
Knyszyn	Białystok	4.123
Kobryń	Kobryń	10.101
Kobylin	Krotoszyn	2.359
Kock	Łuków	4.462
Kolbuszowa	Kolbuszowa	3.112
Kolno	Łomża	5.285
Koło	Koło	13.771
Kołomyja	Kołomyja	33.391
Komarno	Rudki	5.598
Koniecpol	Radomsko	2.518
Konin	Konin	10.390
Konstantynów	Łódź	8.167
Końskie	Końskie	11.102
Kopanica	Wolsztyn	640
Kopyczyńce	Kopyczyńce	8.732
Koronowo	Bydgoszcz	5.553
Korzec	Równe	4.015
Kosów	Kosów woj. Stanisł.	5.653
Kosów Pol.	Kosów	3.256
Kostopol	Kostopol	6.523
Kostrzyn	Środa	3.370
Kościan	Kościan	10.275
Kościerzyna	Kościerzyna	7.379
Kowal	Włocławek	4.482
Kowalewo	Wąbrzeźno	3.654
Kowel	Kowel	27.653
Kozienice	Kozienice	7.793
Kozowa	Brzeżany	6.064
Koźmin	Koźmin	5.450
Kórnik	Śrem	2.379
Krakowiec	Jaworów	1.706
Kraków	Kraków	221.260
Krasnystaw	Krasnystaw	10.435
Kraśnik	Janów Lub.	11.615
Krobia	Gostyń	2.384
Krosno	Krosno	12.125
Krośniewice	Kutno	3.506
Krotoszyn	Krotoszyn	12.969
Królewska Huta	Król. Huta m.	80.734
Kruszwica	Mogilno	3.515
Krynica Zdrój	Nowy Sącz	4.626
Krynki	Grodno	5.789
Krzemieniec	Krzemieniec	19.997

Miasta	Powiaty	Ludność
Krzepice	Częstochowa	5.881
Krzeszowice	Chrzanów	3.366
Krzywiń	Kościan	1.732
Książ	Śrem	928
Kulików	Żółkiew	3.390
Kutno	Kutno	23.451
Kuty	Kosów	5.393
Lachowicze	Baranowicze	4.547
Lanckorona	Wadowice	1.697
Leszno	Leszno	19.258
Leżajsk	Łańcut	5.599
Lida	Lida	19.490
Lidzbark	Brodnica	4.032
Limanowa	Limanowa	2.216
Lipno	Lipno	10.415
Lesko	Lisko	3.943
Lubaczów	Lubaczów	6.245
Lubartów	Lubartów	7.638
Lubawa	Lubawa	5.518
Lubień	Włocławek	2.241
Lublin	Lublin	112.539
Lubliniec	Lubliniec	8.512
Luboml	Luboml	4.111
Lubraniec	Włocławek	2.559
Lwów	Lwów	316.177
Lwówek	Nowy Tomyśl	2.542
Łabiszyn	Szubin	2.464
Łańcut	Łańcut	7.535
Łapy	Wysokie Mazowieckie	6.674
Łasin	Grudziądz	2.510
Łask	Łask	6.502
Łęczna	Lubartów	4.030
Łęczyca	Łęczyca	10.553
Łobżenica	Wyrzysk	2.294
Łohiszyn	Pińsk	2.638
Łomża	Łomża	25.065
Łopatyn	Radziechów	3.427
Łosice	Lublin	5.026
Łowicz	Łowicz	17.613
Łódź	Łódź	605.467
Łuck	Łuck	35.737
Łuków	Łuków	13.971
Łuniniec	Łuniniec	8.721
Maków	Wadowice	4.111
Maków Mazowiecki	Maków Warsz.	6.645
Margonin	Chodzież	2.135
Miasteczko	Tarnowskie Góry	2.408

Miasta	Powiaty	Ludność
Miasteczko	Wyrzysk	1.218
Miechów	Miechów	6.360
Miejska Górka	Rawicz	2.644
Mielec	Mielec	7.057
Mielnik	Bielsk woj. Białost.	1.389
Mieścisko	Wągrowiec	1.241
Międzychód	Międzychód	5.126
Międzyrzec	Radzyń	16.837
Mikołajów	Żydaczów	3.625
Mikołów	Pszczyna	11.463
Mikstat	Kępno	1.316
Mikulińce	Tarnopol	3.136
Miłosław	Września	2.452
Mińsk Mazowiecki	Mińsk Mazowiecki	13.015
Mława	Mława	19.584
Mogielnica	Grójec	6.423
Mogilno	Mogilno	5.200
Mołodeczno	Mołodeczno	5.964
Monasterzyska	Buczacz	7.238
Mordy	Siedlce	3.287
Mosina	Śrem	2.924
Mosty Wielkie	Żółkiew	4.348
Mościska	Mościska	4.770
Mrocza	Wyrzysk	2.383
Mszczonów	Błonie	5.523
Murowana Goślina	Oborniki	2.351
Muszyna	Nowy Sacz	2.979
Mysłowice	Katowice	22.943
Myślenice	Myślenice	6.277
Nadwórna	Nadwórna	8.716
Nakło	Wyrzysk	10.303
Narew	Bielsk woj. Białost.	1.301
Nasielsk	Pułtusk	6.001
Niemirów	Rawa Ruska	3.016
Niepołomice	Bochnia	4.689
Nieszawa	Nieszawa	2.904
Nieśwież	Nieśwież	7.357
Nisko	Nisko	5.461
Niżankowice	Przemyśl	2.014
Nowe	Świecie	4.671
Nowe Miasto	Rawa	3.877
Nowemiasto	Lubawa	4.473
Nowemiasto n/Wartą	Jarocin	1.071
Nowogród	Łomża	2.350
Nowogródek	Nowogródek	9.567
Nowo-Święciany	Święciany	3.838
Nowa-Wilejka	Wilno-Troki	6.961

Miasta	Powiaty	Ludność
Nowy Dwór	Sokółka	1.605
Nowy Dwór	Warszawa	9.386
Nowy Sącz	Nowy Sącz	30.278
Nowy Targ	Nowy Targ	10.406
Nowy Tomyśl	Nowy Tomyśl	2.550
Oborniki	Oborniki	5.244
Obrzycko	Szamotuły	1.776
Odelsk	Sokółka	1.373
Odolanów	Ostrów Wkp.	2.472
Ołyka	Złoczów	5.785
Olesko	Łuck	3.824
Olkusz	Olkusz	9.916
Opalenica	Grodzisk Pozn.	4.332
Opatów	Opatów	9.519
Opoczno	Opoczno	8.921
Osieczna	Leszno	1.597
Ostrołęka	Ostrołęka	13.438
Ostroróg	Szamotuły	1.289
Ostrowiec	Opatów	25.983
Ostróg	Zdołbunów	13.265
Ostrów Wielk.	Ostrów woj. Pozn.	19.555
Ostrów	Włodawa	4.753
Ostrów Mazowiecka	Ostrów woj. Białost.	17.611
Ostrzeszów	Kępno	5.833
Oszmiana	Oszmiana	7.334
Oświęcim	Biała woj. Krakowskie	11.949
Ottynia	Tłumacz	4.777
Otwock	Warszawa	16.123
Ozorków	Łęczyca	14.979
Pabjanice	Łask	45.614
Pakość	Mogilno	3.797
Parczew	Włodawa	9.943
Peczeniżyn	Peczeniżyn	6.839
Pelplin-Tczew	woj. Pomorskie	4.185
Piaseczno	Warszawa	7.074
Piaski	Gostyń	1.881
Pilzno	Pilzno	3.671
Pińczów	Pińczów	7.423
Pińsk	Pińsk	31.913
Piotrków	Piotrków	51.294
Piwniczna	Nowy Sącz	4.315
Pleszew	Jarocin	8.591
Płock	Płock	32.777
Płońsk	Płońsk	10.393
Pniewy	Szamotuły	3.371
Pobiedziska	Poznań	3.745
Podbrodzie	Święciany	2.588

Miasta	Powiaty	Ludność
Podgórz	Toruń	4.658
Podhajce	Podhajce	5.743
Podwołoczyska	Skałat	3.945
Pomorzany	Krotoszyn	1.592
Pogorzela	Zborów	4.304
Poniec	Gostyń	2.626
Powidz	Witkowo	1.255
Poznań	Poznań m.	248.608
Praszka	Wieluń	4.486
Proszowice	Miechów	3.531
Pruszków	Warszawa	23.703
Prużana	Prużana	8.013
Przasnysz	Przasnysz	7.838
Przedbórz	Końskie	6.787
Przedecz	Włocławek	3.322
Przemyśl	Przemyśl	51.379
Przemyślany	Przemyślany	5.941
Przeworsk	Przeworsk	5.553
Pszczyna	Pszczyna	7.240
Puck	Morski	3.848
Puławy	Puławy	9.093
Pułtusk	Pułtusk	15.487
Pyzdry	Konin	4.494
Raciąż	Sierpc	4.789
Radom	Radom	78.073
Radomsko	Radomsko	22.980
Radomyśl Wielki	Mielec	2.400
Radoszkowice	Mołodeczno	2.574
Radymno	Jarosław	2.213
Radziechów	Radziechów	5.440
Radziejów	Nieszawa	4.025
Radziwiłłów	Dubno	5.409
Radzymin	Radzymin	6.780
Radzyń	Grudziądz	1.987
Radzyń	Radzyń	5.291
Rajgród	Szczuczyn	2.432
Rakoniewice	Wolsztyn	2.015
Raków	Mołodeczno	3.481
Raszków	Ostrów Wkp.	1.692
Ratno	Kowel	2.990
Rawa Mazowiecka	Rawa	9.200
Rawa Ruska	Rawa Ruska	11.146
Rawicz	Rawicz	10.827
Rogowo	Żnin	1.140
Rogoźno	Oborniki	6.040
Rohatyn	Rohatyn	7.513
Rokitno	Sarny	4.004

Miasta	Powiaty	Ludność
Ropczyce	Ropczyce	3.382
Rostarzewo	Wolsztyn	989
Rozdół	Żydaczów	4.300
Rozwadów	Tarnobrzeg	3.311
Różan	Maków	4.268
Rożniatów	Dolina	3.638
Rożyszcze	Łuck	4.512
Równe	Równe	40.788
Różana	Kosów woj. Pol.	3.986
Ruda Pabjan.	Łódź	12.164
Rudki	Rudki	3.649
Rudnik	Nisko	3.930
Rybnik	Rybnik	23.046
Rychtal	Kępno	1.126
Rychwał	Konin	2.011
Ryczywół	Oborniki	1.381
Rydzyna	Leszno	1.370
Rymanów	Sanok	3.617
Rynarzewo	Szubin	688
Rypin	Rypin	8.348
Rzeszów	Rzeszów	27.499
Sambor	Sambor	22.111
Sandomierz	Sandomierz	7.894
Sanok	Sanok	14.262
Sarnowa	Rawicz	1.690
Sarny	Sarny	7.587
Sasów	Złoczów	3.112
Sądowa Wisznia	Mościska	4.765
Sejny	Suwałki	3.409
Serock	Pułtusk	5.413
Sędziszów	Ropczyce	2.142
Sępolno	Sępolno	3.992
Siedlce	Siedlce	36.927
Siemianowice Śląskie	woj. Śląskie	37.888
Siemiatycze	Bielsk woj. Biał.	6.816
Sieniawa	Jarosław	1.950
Sieradz	Sieradz	10.537
Sieraków	Międzychód	3.017
Sierpc	Sierpc	10.051
Skalbmierz	Pińczów	2.245
Skała	Borszczów	5.130
Skałat	Skałat	7.223
Skarszewy	Kościerzyna	3.456
Skaryszew	Radom	2.918
Skarzysko - Kamienna	woj. Kieleckie	14.320
Skawina	Kraków	3.434
Skidel	Grodno	3.814

Miasta	Powiaty	Ludność
Skierniewice	Skierniewice	20.191
Skoczów	Cieszyn	4.374
Skoki	Wągrowiec	1.788
Skole	Stryj	7.543
Słomniki	Miechów	4.988
Słonim	Słonim	16.284
Słupca	Konin	6.204
Smorgonie	Oszmiana	4.090
Sochaczew	Sochaczew	10.822
Sokal	Sokal	12.135
Sokołów	Kolbuszowa	3.637
Sokołów Podl.	Sokołów	9.901
Sokoły	Wysokie Mazowieckie	2.028
Sokółka	Sokółka	6.382
Solec Kujawski	Bydgoszcz	4.987
Sosnowiec	Będzin	109.454
Stanisławów	Stanisławów	60.256
Stara Sól	Sambor	1.152
Starogard	Starogard	13.356
Starosielce	Białystok	3 364
Stary Sambor	Sambor	4.867
Stary Sącz	Nowy Sącz	5.432
Staszów	Sandomierz	9.147
Stawiski	Łomża	2.912
Stawiszyn	Kalisz	2.562
Stęszew	Poznań	2.487
Stoczek	Łuków	3.589
Stolin	Stolin	6.328
Stołpce	Stolpce	6.569
Strumień	Bielsko	1.984
Stryj	Stryj	30.682
Stryków	Brzeziny	4.821
Strzelno	Mogilno	5.846
Strzyżów	Rzeszów	3.060
Sucha	Żywiec	6.004
Suchawola	Sokółka	2.833
Sulejów	Piotrków	6.387
Sulmierzyce	Ostrów Wkp.	2.476
Supraśl	Białystok	2.965
Suraż	Białystok	1.379
Suwałki	Suwałki	21.957
Swarzędź	Poznań	4.196
Szadek	Sieradz	3.113
Szamocin	Chodzież	1.937
Szamotuły	Szamotuły	8.307
Szczakowa	Chrzanów	4.558
Szczebrzeszyn	Zamość	7.496

Miasta	Powiaty	Ludność
Szczekociny	Włoszczowa	6.142
Szczerzec	Lwów	1.210
Szczuczyn	Szczuczyn	5.107
Szereszów	Prużana	3.554
Szubin	Szubin	3.271
Szydłowiec	Końskie	10.590
Ślesin	Konin	2.495
Śmigiel	Kościan	3.761
Śniatyń	Śniatyń	10.915
Śrem	Śrem	7.652
Środa	Środa	8.087
Świecie	Świecie	8.729
Święciany	Święciany	5.893
Święciechowa	Leszno	1.326
Świsłocz	Wołkowysk	3.731
Tarnobrzeg	Tarnobrzeg	3.643
Tarnopol	Tarnopol	35.831
Tarnowskie G.	Tarnowskie G.	15.773
Tarnów	Tarnów	45.235
Tczew	Tczew	22.728
Terespol	Biała woj. Lub.	2.308
Tłumacz	Tłumacz	6.836
Tomaszów Lub.	Tomaszów	10.433
Tomaszów Mazowiecki	Brzeziny	38.088
Toruń	Toruń m.	54.280
Trembowla	Trembowla	7.840
Troki	Wilno-Troki	2.885
Trzebinia	Chrzanów	6.084
Trzemeszno	Mogilno	5.218
Tuchola	Tuchola	5.477
Tuchów	Tarnów	2.750
Tuliszków	Konin	2.559
Turek	Turek	9.421
Turka	Turka	10.145
Tuszyn	Łódź	4.202
Tyczyn	Rzeszów	3.039
Tykocin	Wysokie Mazowieckie	3.290
Tyśmienica	Tłumacz	7.257
Uhnów	Rawa Ruska	3.639
Ujście	Chodzież	2.144
Ulanów	Nisko	2.504
Uniejów	Turek	3.484
Ustroń	Cieszyn	3.998
Ustrzyki Dolne	Lisko	3.964
Uście Solne	Bochnia	1.333
Uściług	Włodzimierz	4.771
Wadowice	Wadowice	8.400

Miasta	Powiaty	Ludność
Warka	Grójec	4.763
Warszawa m.	Warszawa m.	1.178.914
Warta	Sieradz	4.360
Wasilków	Białystok	4.801
Wabrzeźno	Wąbrzeźno	8.591
Wągrowiec	Wągrowiec	7.555
Wejherowo	Wejherowo	12.559
Węgrów	Węgrów	9.416
Wieluń	Czarnków	3.403
Wielichowo	Kościan	1.630
Wieliczka	Kraków	8.668
Wieluń	Wieluń	13.220
Wieruszów	Wieluń	5.484
Wierzbnik	Iłża	7.379
Więcbork	Sępolno	3.433
Wilamowice	Biała	1.969
Wilejka	Wilejka	5.848
Wilno	Wilno m.	196.383
Winniki	Lwów	5.516
Wiśnicz Nowy	Bochnia	2.628
Witkowo	Witkowo	2.560
Władysławów	Konin	906
Włocławek	Włocławek	56.277
Włodawa	Włodawa	8.519
Włodzimierz	Włodzimierz	24.609
Włoszczowa	Włoszczowa	6.900
Wodzisław	Rybnik	4.942
Wojnicz	Brzesko	2.062
Wolbrom	Olkusz	8.930
Wolsztyn	Wolsztyn	4.580
Wołkowysk	Wołkowysk	15.163
Wołomin	Radzymin	13.114
Wołożyn	Wołożyn	6.269
Woźniki	Lubliniec	2.264
Wronki	Szamotuły	5.245
Września	Września	8.148
Wyrzysk	Wyrzysk	1.642
Wysoka	Wyrzysk	1.463
Wysokie Litewskie	Brześć n/Bugiem	2.739
Wysokie Mazow.	Wysokie Mazow.	3.977
Wyszków	Pułtusk	10.772
Wyszogród	Płock	4.553
Wyśmierzyce	Radom	1.434
Zabłotów	Śniatyń	6.541
Zabłudów	Białystok	3.158
Zagórów	Konin	3.945
Zakopane	Nowy Targ	17.703

Miasta	Powiaty	Ludność
Zakroczym	Warszawa	6.114
Zaleszczyki	Zaleszczyki	4.114
Załośce	Zborów	5.891
Zambrów	Łomża	7.343
Zamość	Zamość	24.273
Zaniemyśl	Środa	1.335
Zator	Wadowice	2.179
Zawichost	Sandomierz	3.340
Zawiercie	Zawiercie	32.713
Zbaraż	Zbaraż	7.673
Zbąszyń	Nowy Tomyśl	5.432
Zborów	Zborów	5.182
Zdołbunów	Zdołbunów	10.228
Zduny	Krotoszyn	3.403
Zduńska Wola	Sieradz	22.904
Zdzięcioł	Słonim	3.746
Zgierz	Łódź	26.646
Złoczew	Sieradz	5.069
Złoczów	Złoczów	13.265
Zwoleń	Kozienice	8.757
Żabno	Dąbrowa	2.437
Żelechów	Garwolin	8.503
Żerków	Jarocin	1.569
Żory	Rybnik	5.869
Żółkiew	Żółkiew	10.348
Żnin	Żnin	5.090
Żórawno	Żydaczów	3.948
Żuromin	Sierpc	4.165
Żychlin	Kutno	8.285
Żydaczów	Żydaczów	4.534
Żyrardów	Błonie	25.081
Żywiec	Żywiec	6.571

Kapitały społeczne.

Niezależność polityczna państwa każdego, a zwłaszcza Polski, która odzyskała samodzielność zaledwie przed laty 15, ugruntowana być może jedynie przez wielki i zbiorowy wysiłek narodu, zmierzający ku temu, ażebyśmy również osiągnąć mogli najrychlej niezależność gospodarczą.

Oglądanie się na siły obce, wyciąganie ręki do innych państw lub finansjery międzynarodowej o pomoc kredytową staje się tylko nową formą niewoli ekonomicznej.

Odbudowa więc kapitału ojczystego i zasilanie nim potrzeb kredytowych narodu ku podźwignięciu rolnictwa, rzemiosł i handlu na szczebel dobrobytu będzie decydującym momentem w rozbudowie ustroju społecznego państwa.

Długotrwała wojna zniweczyła dorobek finansowy paru pokoleń, to też po przebytych bolesnych doświadczeniach inflacyjnych i dewaluacyjnych zdołaliśmy zdobyć zaledwie przed laty kilku walutę własną, a następnie jej stabilizację, jako podstawę zdrową do odbudowy kapitału ojczystego.

Ten moment był właśnie punktem wyjścia do gromadzenia oszczędności, które poczęły w Polsce — mimo ruin powojennych — wydatnie wzrastać.

Dekret Prezyd. Rzplitej z dnia 13 kwietnia 1927 r. o Komunalnych Kasach Oszczędności (K. K. O.) położył trwałe podwaliny pod organizację nowego typu Zakładów pieniężno - kredytowych, opartych o rękojmię Związków Samorządowych, a mających na celu obok gromadzenia oszczędności również pomoc kredytową dla warstw ludności gospodarczo upośledzonych.

W wyniku tego dekretu istniejące oddawna w dwóch zaborach (Pruskim i Austrjackim) Publiczne Kasy Oszczędności musiały się przeorganizować w myśl nowych podstaw prawnych, a w byłym Zaborze rosyjskim, który Kas tego typu wcale nie posiadał, zaczęły od lat sześciu tworzyć się nowe placówki finansowe o cechach użyteczności publicznej i stanowisko swe — dzięki pupilarnej gwarancji lokat i kapitałów — gospodarczo utrwalać.

Dość wskazać tylko na fakt, że oszczędności w Kasach Komunalnych wzrosły w tym międzyczasie (od chwili własnej waluty) kilkunastokrotnie, bowiem z niewielkiej z przed laty kilku kwoty 56 miljonów zł. podniosły się (na koniec r. 1933) do pokaźnej sumy zł. 650 miljonów (łącznie z Kasą Galicyjską we Lwowie i Ukraińską w Przemyślu).

Zaznaczyć przytem należy, że kapitalizacja wewnętrzna w Polsce toruje sobie drogę trzema łożyskami, które dadzą się ująć w konkretne liczby, a mianowicie z końcem roku 1933-go:

a) w Komunalnych Kasach Oszczędności (376) łącznie z Galicyjską we Lwowie i rusińską w Przemyślu stan lokat i wkładów sięgał kwoty zł. 640 milj.,

b) w Spółdzielniach Pieniężno - Kredytowych i Bankach Ludowych (4.949 zakładów): zł. 270 miljonów,

c) w Pocztowej Kasie Oszczędności (P. K. O. 6 Oddziałów i 4.423 urzędów pocztowych, jako zbiornic) ze sumą wkładów około zł. 500 mil.

Jak widzimy więc, w kierunku wewnętrznej kapitalizacji przodującą rolę zajmują Komunalne Kasy Oszczędn. (K. K. O.), jako instytucje użyteczności publicznej, oparte o rękojmię materjalną ciał samorządowych, jako Związków Poręczających.

Gdy się zważy nadto, iż w Kom. Kasach Oszczędn. pracuje i krąży w ustroju finansowym w sposób ożywczy a twórczy kapitał przekraczający 600 miljonów zł., zasilający drobnemi pożyczkami handel, rolnictwo (drobne) i rzemiosła, to wywnioskować łatwo możemy, że wielka rzesza pożyczkobiorców (około miljona jednostek w Państwie) posiada w tych instytucjach niezmiernie ważną dźwignię ekonomiczną.

Jako przykład z terenu bliskiego do Stolicy Państwa powołać się możemy na rozwój finansowy Komun. Kasy Oszczędności pow. Warszawskiego, zorganizowanej przed pięciu laty.

Instytucja ta, wyposażona w pupilarną gwarancję której statutowo udziela Związek Poręczający — Sejmik Powiatowy (26 gmin podstołecznych oraz 5 miast) ma na celu gromadzenie oszczędności a w wyniku tego uprzystępnianie kredytu taniego dla ludności podstołecznej.

Dotychczasowa — 5-cio letnia działalność K. K. O., choć przypada na okres powszechnie notowanego kryzysu gospodarczego, dowiodła atoli pełnej żywotności tej nowozałożonej placówki finansowej, jak o tem dowodnie świadczą cyfry niżej przytoczone, obrazujące niezahamowany niczem wzrost lokat i wkładów K. K. O.

1/I.1929 r.	zł.	229.630	(ilość	wkładców	360)
„ 30 r.	zł.	2.111.367	(„	„	1.763)
„ 31 r.	zł.	7.409.697	(„	„	5.966)
„ 32 r.	zł.	10.990.673	(„	„	16.013)
„ 33 r.	zł.	13.280.271	(„	„	20.309)
„ 34 r.	zł.	16.531.599	(„	„	23.928)

Dla ugruntowania swej działalności i jej zespolenia z ważniejszemi ośrodkami życia podstołecznego posiada K. K. O. własne Oddziały: w Pruszkowie, Piasecznie, Jeziornie i Nowym-Dworze.

Gmach własny K. K. O. pow. Warszawskiego
(ul. Zgoda 7).

Wydatna pomoc kredytowa K. K. O., zmierzająca do ożywienia życia gospodarczego w osiedlach podstołecznych, zasila pieniężnie drobne rolnictwo, przemysł oraz w znacznej mierze rozbudowę. Na ogólną kwotę pożyczek (zł. 35.000.000) udzielonych (24.000 osobom) przez K. K. O. w okresie ubiegłej 5-letniej działalności, przypada conajmniej 6 miljonów zł. na budownictwo podstołeczne, w wyniku czego nowo powstające osiedla, jak Legjonowo, Rembertów, Okęcie, Piastów, Włochy i inne w dużej mierze zawdzięczają swój rozwój ożywczej działalności K. K. O.

Liczna klijentela tej Instytucji społecznej, sięgająca dziennie półtysiąca osób, wymagała — dla sprawności swej i obsługi — odpowiedniego pomieszczenia i urządzeń.

Rozstrzygnięcie tego zadania załatwione zostało na jesieni roku ub. przez nabycie na własność K. K. O. jednego z okazalszych i stylowych gmachów Stolicy w najruchliwszym jej punkcie przy ul. Zgoda Nr. 7 (róg ul. Złotej).

Nieruchomość ta zbudowana według projektu arch. St. Szyllera na potrzeby dobrze zasłużonej przed wojną Kasy Pożyczkowej Przemysłowców, nabyta została przez K. K. O. pow. Warszawskiego wraz z całkowitem urządzeniem, meblami, kasami i skarbcem w podziemiach, po likwidującym się Banku Przemysłowców Polskich (Sp Akc.).

Ugruntowany w pełni dotychczasowy rozwój K. K. O., poparty licznym zespołem wkładców (24.000 osób) i rocznym obrotem sięgającym 100 miljonów zł., toruje tej Instytucji użyteczności publicznej dalsze pogłębienie zaufania u społeczeństwa przez obywatelskie spełnianie zadań gospodarczych, stanowiących treść działalności tej Instytucji.

